

ТАҶИКИ

AN ELEMENTARY TEXTBOOK

ЗАБОНИ ТОҶИКӢ

КИТОБИ ДАРСӢ

(ДАВРАИ МУҚАДДАМОТӢ)

VOLUME TWO

ҶИЛДИ ДУВВУМ

Nasrullo Khojayori

Насрулло Хоҷаёри

APPENDIX A Фарҳанги тоҷикӣ-инглисӣ

Tajiki-English Glossary

APPENDIX B Фарҳанги инглисӣ-тоҷикӣ

English-Tajiki Glossary

APPENDIX C Феълҳои тоҷикӣ

Tajiki Verbs

Khojayori, Nasrullo.

Tajiki : an elementary textbook / Nasrullo Khojayori.

p. cm.

Includes bibliographical references and index.

ISBN 978-1-58901-263-9 (pbk. vol. 1 : alk. paper) --

ISBN 978-1-58901-264-6 (pbk. vol. 2 : alk. paper) --

ISBN 978-1-58901-269-1 (pbk. reference grammar : alk. paper)

1. Tajik language--Textbooks for foreign speakers--English.

I. Title.

PK6973.K49 2009

491'.5782421--dc21

2008052593

© 2009 Georgetown University Press.

This grammar book, as well as other language materials for Central Asian Languages produced by CeLCAR, Indiana University-Bloomington, is supported by a Title-VI grant from the Department of Education

TABLE OF CONTENTS

SCOPE AND SEQUENCE	v
ACKNOWLEDGEMENTS	vii
PREFACE, A NOTE FOR THE INSTRUCTOR	ix
INTRODUCTION TO TAJIKI	xiii
CHAPTER 1 Варзиш Sport.....	11
CHAPTER 2 Дар атрофи дастархон Around the Dastarkhon	39
CHAPTER 3 Либос Clothing	89
CHAPTER 4 Дар бемористон At the Hospital	119
CHAPTER 5 Дар донишгоҳ At the University	161
CHAPTER 6 Ҳаёти шаҳр ва деҳа City and Village Life	195
CHAPTER 7 Ба Тоҷикистон хуш омадед Welcome to Tajikistan.....	243
APPENDIX A Фарҳанги тоҷикӣ-инглисӣ Tajiki-English Glossary.....	A-1
APPENDIX B Фарҳанги инглисӣ-тоҷикӣ English-Tajiki Glossary	B-1
APPENDIX C Феълҳои тоҷикӣ Tajiki Verbs.....	C-1

SCOPE AND SEQUENCE

Chapter	Topic	Grammar	Function
Chapter 1 Варзиш 	Шумо чӣ кор карда истодаед? Асбоби варзиш	-Present continuous tense -Uses of the infinitive	-Sports and other activities -Sports equipment
Chapter 2 Дар атрофи дастархон 	Ғизо Чӣ қадар? Дар тарабхона Пухтани таъом	-Present-future tense -Adverbs of necessity -Verb хостан 'to want' with infinitive -Present participle	-Foods -Amounts -Meals -Ordering in restaurants -Cooking
Chapter 3 Либос 	Либос Шумо ба Тоҷикистон рафтаед? Фаслҳо ва моҳҳои сол	-Present perfect tense -Adverbs аллакай 'already,' ҳанӯз 'yet,' and ҳоло 'now' -Adjectival prefixes and suffixes	-Clothing -Travel experiences -Months and seasons -Holidays
Chapter 4 Дар бемористон 	Аъзои бадан Ба Шумо чӣ шуд? Дар назди духтур Тибби халқӣ...	-Other plurals -Present subjunctive -Present conditionals -Past conditionals	-Body parts -Pains and illnesses -Visiting the doctor's -Traditional Tajik medicine
Chapter 5 Дар донишгоҳ 	Донишгоҳ ва муҳити атроф Дар кадом донишгоҳ таҳсил кардан мехоҳед? Дар хобгоҳ Чадвали дарсҳо	-Colloquial future with future participle -Verb хостан 'to want' with present subjunctive -Verb тавонистан 'to be able' with present subjunctive -Past tense of хостан and тавонистан	-University locations -Majors -Places of residence and amenities -Class schedules
Chapter 6 Ҳаёти шаҳр ва деҳа 	Хона ва қисмҳои он Ҳаёти шаҳр Ҳаёти деҳа Нақлиёт ва намудҳои он Луғатнома	-Passives -Causatives -Personal possessive markers as object markers -Verbal adverbs -The simple future	-House -City Life -Village Life -Transportation
Chapter 7 Ба Тоҷикистон хуш омадед! 	Вилоятҳои Тоҷикистон Дин дар Тоҷикистон	-Diminutive suffixes -ча and -ак -Reportative equivalents for all tenses	-Regions of Tajikistan -Religion in Tajikistan

ACKNOWLEDGEMENTS

Як гули мақсуд дар ин бўстон,
Чида нашуд бе мадади дӯстон.

— Саъдӣ

*There is no flower in the garden of the goals
Which was not grown without help of a friend.*

— Saadi

This textbook could not have been written without the assistance of many people. First, I am deeply grateful to the two scholars who brought me to the United States and gave me the opportunity to write this book: Dr. William Fierman, Director of the Inner Asian and Uralic National Resource Center, whose love of Central Asia, knowledge of its cultures, and appreciation of the role of the national languages in the formation of national identity make him an incomparable advocate in the United States for the study of their languages and cultures; and Dr. Bill Johnston for his excellent ideas and his deep understanding of second-language pedagogy, which have provided his students invaluable guidance in developing textbooks with authentic materials.

Second, sincere thanks to Dr. Paul Foster, Director of CeLCAR, for his support and dedication throughout this process and providing all the resources needed to complete this book.

Third, I offer deep thanks to Dr. Azim Baizoyev for editing the Tajiki text; to Mikael Thompson for editing the English text and giving help in all areas of the book's composition, from brainstorming new exercises and suggesting better treatment of the chapter topics to organization and sequencing of activities, and above all for better explaining Tajiki grammar to native English speakers; and last but far from least to my wife, Farzona Zehni, who was involved in all stages of the textbook and without whose help the book could not have been written. Also, the practical tasks of writing this book were greatly eased by the unstinting efforts of Alisher Davlatzoda, who transferred data, recordings, and written materials to and from Tajikistan, found all the people who recorded the audio and video portions of the book, coordinated the myriad activities associated with the project, and provided technical support of every kind. Finally, I would like to thank Tom Tudek, Jim Woods and Sukhrob Karimov for design and illustrations.

I am also very thankful to all my friends who helped me by providing pictures, videos, audios, and all other assistance. I am especially grateful to Khiromon Baqozoda, Tohiri Safar, Abdulfattoh Shafiev, Nasiba Mirpochoeva, Chris Whitsel and Amin Shohmurodov.

Dr. Nasrullo Khojayori

Preface

Our goal in the development of *Tajiki: An Elementary Textbook* at the Center for Languages for the Central Asian Region (CeLCAR) at Indiana University was to create instructional materials that would make a difference in the classroom and provide instructors with wide array of activities to make their classes interactive. *Tajiki: An Elementary Textbook* offers a thematically organized and integrative approach to the Tajiki language and culture combined with current innovations in foreign language teaching. Some of these innovations include: a functional approach to grammar; an emphasis on integrated skills development; and extensive use of various authentic materials, especially videos filmed in the different regions of Tajikistan. We believe that the large number of the activities provided in the textbook and the supplementary materials, such as the audio-video and multimedia CDs, will help students to develop strong speaking, listening, reading and writing skills.

Tajiki: An Elementary Textbook is distinguished by the following features:

- emphasis on communicative activities and tasks
- step-by-step development of language skills
- presentation of Tajiki culture, integrated into all activities
- opportunities for classroom practice

Besides emphasizing Tajiki culture, the textbook contains universal topics and contemporary themes that are meaningful to learners.

While developing activities, we kept in mind the idea that languages are best learned when real-world tasks become the focus of language activities. Therefore, we organized the sequence of our activities by providing students with:

- sources for gaining information in Tajiki, such as texts, listening materials, real-life dialogues and videos
- the linguistic tools for understanding those sources
- tasks, activities and questions to use their linguistics skills and evaluate their own progress

Overall, we hope that our materials will make a difference in your classroom and that you will enjoy many hours of teaching and learning Tajiki.

A Note for the Instructor

Tajiki: An Elementary Textbook is developed specifically for classroom use. Its purpose is to provide learners and their instructors with a wide selection of materials and task-oriented, communicative activities designed to facilitate development of the language skills of the learner. The textbook is divided into fourteen thematic chapters. These chapters cover topics commonly found in beginning textbooks, such as work, study, family, shopping and travel. Language learners who successfully complete *Tajiki: An Elementary Textbook* are expected to be able to read simple texts, engage in conversation about simple topics, and write short texts in Tajiki.

Organization of the Text

Each chapter is divided into three or four sections, each section focusing on a particular topic, and a glossary. Each section has seven parts, four of them emphasizing one of the four basic skills (listening, speaking, reading and writing), though all four skills will be practiced in the exercises; the first three parts introduce the topics and vocabulary in a given section, the next three parts provide further practice, and the last part ties the section together, allowing students to practice all four language skills with authentic video materials.

Part I: Сехри сухан

Part I includes new vocabulary that will be actively used throughout the chapter. The vocabulary items are introduced by audio, which the teacher should play in class so that all the students can practice out loud. This is followed by individual exercises and group activities intended to reinforce the vocabulary. If students are having trouble, the teacher should supplement the exercises in the book by pointing to various objects and asking students to name or describe them, for example.

Part II: Гуфтугӯ

This part focuses on speaking. The exercises are intended to lead students to practice the new grammatical structures in the section and understand them deductively.

Part III: Дастур

Part III explains new grammatical structures to make certain the structures practiced in Part II are clear.

Part IV: Хониш

Part IV focuses on reading skills. In this part authentic materials from magazines and newspapers are used as much as possible.

Part V: Гӯш кунед

Part V focuses on listening skills.

Part VI: Хат

This part of each lesson focuses on writing, often through exercises that call for students to write sentences and dialogues with each other.

Part VII: Тамошо кунед

Exercises based on short video clips filmed in Tajikistan. The purpose of these video clips is to introduce students to the authentic use of the Tajiki language while bringing together all the vocabulary and grammar covered in the section. The activities given in this section do not require the understanding of every single word or grammatical structure; instead students are encouraged to grasp the main idea and to be attentive to some non-linguistic features introduced in these videos. As the speakers use authentic language (dialogues were not scripted), it might be useful to revisit these video clips later in the course when students become more proficient in Tajiki.

Cultural notes

Every chapter includes notes describing elements of Tajiki culture, Барги Сабз. These notes are short; however, as an instructor, you might give further explanations regarding their content. Moreover, you may follow them up with short discussions that would encourage students to compare and contrast these cultural points with their own culture. Furthermore, the later chapters include some of the most commonly used proverbs and superstitions of Tajiki culture. The explanation of these proverbs is not provided, and it is hoped that this will create an interesting discussion between you and your students about the meaning and the use of these proverbs.

Introduction to Tajiki

Tajiki is a member of the Iranian family of languages, which includes Persian, Kurdish, Soghdian, and many other languages of Iran, Afghanistan, Tajikistan, and surrounding countries. (*Tajiki* is the name of the language, *Tajik* the name of the people.) Tajiki is one of the three varieties or dialects of Persian, the others being Farsi (Iran) and Dari (Afghanistan). The Iranian languages in turn make up part of one branch (the Indo-Iranian languages) of the Indo-European family of languages, which includes Greek, Latin, the Germanic languages (including English), the Slavic languages (including Russian), the Celtic languages, the Indian languages (such as Sanskrit and Hindi), Armenian, and others. That is, all of these languages are modern descendants of a much earlier language called Proto-Indo-European, which was never written down but which linguists can more or less reconstruct. Some Tajiki words are very close to the corresponding words (cognates) in English and the other Indo-European languages:

Tajiki	English	Latin	Greek
modar	mother	mater	matér
padar	father	pater	patér
bar-	bear (v.)	fer-	pher-

Other words have changed so much in the different languages that they are quite dissimilar—for example, Tajiki *zan* ‘woman, wife’ is cognate with English *queen*, Greek *gyné*, Russian *zhéná*, and Irish *ban* (as in *banshee*, ‘woman of the fairies’).

Proto-Indo-European seems most likely to have been spoken in the steppes north of the Black Sea at the time it started spreading. The beginning of the breakup of Proto-Indo-European into its daughter languages cannot be dated exactly, but rough estimates can be made on the basis of archeological evidence and the absence of certain terms relating to agriculture and technology common to all the branches of Indo-European languages. Proto-Indo-European probably broke up no later than 5,000 to 6,000 years ago. After the language spread, it broke up into different dialects that increasingly diverged from each other as their speakers lost contact with each other. This gave rise to separate languages that in turn spread and diverged over the millennia to develop into the various languages of each of the branches of Indo-European family.

The people who spoke the ancestral form of the Indo-Iranian languages (Proto-Indo-Iranian) spread into the region south

of the Black, Caspian, and Aral seas well before 1,000 BC. By the first millennium BC, Proto-Indo-Iranian had already separated out into distinct Indian and Iranian languages. The Iranian languages at this time (the Old Iranian languages) were spoken from the north shore of the Black Sea to west and northwest of China (making up the dominant language of the Scythians, a nomadic culture dominating the Eurasian steppes and including peoples speaking early Turkic and Mongolic languages), and further south in the Iranian plateau to the shores of the Persian Gulf. Numerous peoples spoke Old Iranian languages, includ-

ing the Persians proper along the Persian Gulf, the Medes in the northwestern Iranian plateau, and various Central Asian peoples: Soghdians, Bactrians, Khwarezmians, Parthians, and others. The major linguistic division at this time was between the Western Iranian (Old Persian and Median) and Eastern Iranian languages (the others); the Western Iranian languages are further classified as Northwestern (Median) and Southwestern (Old Persian).

The Medes unified the region of the Iranian plateau and expanded to found an empire extending throughout much of modern-day Iran; its Persian successor states, the Persian empire of the Achaemenids (648-330 BC), the Parthian empire (170 BC-226 AD), and the Sassanid empire (226-650 AD), ensured the cultural and linguistic unity of the Western Iranian languages. The Eastern Iranian languages, on the other hand, were spoken in a much more fragmented region in which Soghdian served as a lingua franca (a common language of trade and administration) that coexisted with local languages which came to diverge much more from each other over this period than the Western Iranian languages did; the descendants of these languages (which are spoken throughout Afghanistan and Tajikistan) are much more distinct from Tajiki (and from each other) than Tajiki is from Farsi and Dari. Moreover, while the Persian empires were officially Zoroastrian (such religions as Judaism, Nestorian Christianity, Roman and Greek paganism, and Buddhism were usually tolerated, though Catholic Christianity was often persecuted under the Sassanids as the official religion of Persia's major enemy, Rome), Central Asia at the time was a cultural and religious stew in which Buddhism, Manichaeism, Nestorian Christianity, and Zoroastrianism coexisted. Indeed, each religious tradition used a distinct script to set itself apart from the others; however, these scripts were not limited to particular languages but rather adapted to the various local languages when that religion's scriptures were translated. Culturally, Central Asia was a network of city-states based on agriculture and trade linked by the various trade routes of the Silk Road surrounded by a sea of nomadic herding peoples, in which local leaders rarely became powerful enough to conquer their enemies and were often prey to the depredations of nomadic steppe empires and conquest by

sedentary empires like Persia and China. This is the cultural background which even today shapes Tajik culture as much as Islam has.

After the conquest of Persia by the Arabs in 650, the Eastern Iranian languages went into decline as Islam was spread to Transoxiana (also known by its Arabic designation, *Mawara' an-Nahr*, "the land beyond the [Oxus] river"). The Persian of the time, written in Arabic script and enriched with a number of Soghdian loanwords, became the new common language of culture, trade, and administration throughout Central Asia and further west to the region around Nishapur; it was the form of Persian spoken in many of the great cultural centers of Central Asia: Bukhara, Samarkand, Balkh, Tashkent, and Khujand, for example. It was also the form of Persian spoken by many of the greatest Persian poets and philosophers after the Arab conquest of Persia, like Rudaki, Firdawsi, Omar Khayyam, Rumi, Attar, al-Farabi, ibn-Sina (Avicenna), and al-Ghazali. This preeminence was established by the first native Persian Islamic dynasty, the Samanids (819-999), whose capitals at Samarkand, Bukhara, and Herat are among the greatest cultural centers of Central Asia. At this time Persian was viewed as a unitary language called *Dari*, meaning "of the court"; regional differences in speech were unimportant compared to the uniformity of the written language, which has changed little since the 9th century.

However, with the rise of the Safavids in the early 16th century, this cultural unity was weakened. The Safavids, who expanded from Azerbaijan to rule Iraq, Iran, and much of Afghanistan, were staunch Shi'ites who warred constantly with the Sunni states on their borders (indeed, the dynasty was effectively ended in 1722 by the revolt of the Ghalzai, Afghan Sunnis whom the Safavids had tried to convert by force to Shi'ism).

Once the Persian cultural world was divided, the language of the two regions diverged, with that of Persia coming to be called *Farsi*; the term *Tajiki* for the eastern dialects is a 20th century innovation. (The older term for the language, *Darii Kobuli*, meaning "Persian of Kabul," is still used for the Persian spoken in Afghanistan.) Outside of language, the religious and cultural differences between the Safavids and Transoxiana accentuated the Central Asian orientation of Tajik culture. However, there is a tendency among scholars to call the common language *Farsi* regardless of national boundaries, much as American English is called English rather than American.

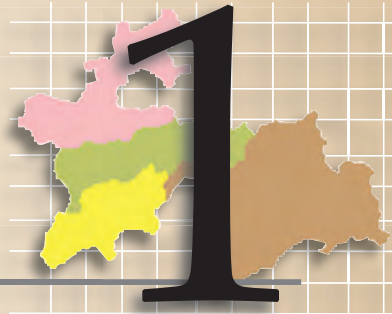
Finally, a century of Russian domination encouraged the spread of Western culture as refracted through Russian culture and Soviet ideology (including a significant influx of Russian loanwords, a major portion of which is common Greco-Latin terminology borrowed into Russian); in particular, the Czarist and Soviet policies towards minority nations inculcated western ideals of nationalism

that are common to Central Asia but differ significantly from the view of nation and state in much of the rest of the Islamic world. In addition, in accordance with Soviet policy for minority languages, a new written standard of Tajiki was promulgated that was based heavily upon colloquial speech, which led to the elimination of many Arabic words common in literary Persian.

Besides Russian loanwords (many of which are being replaced by non-Russian words), Tajiki has also borrowed many words from Arabic and some (though far fewer) from the Turkic languages. Arabic words are especially common in the literary and intellectual levels of the language, very much as Greek and Latin words are especially frequent in these realms in English, but they are also quite common in the most commonplace levels of speech—thus, the Arabic word *ba'd* 'after' is at least as common as the native Persian word *pas*, and both prepositions are fully acceptable in speaking. Similarly, compound verbs based on *tavallud* (Arabic for 'birth') are as commonly used as the native Persian verb *zodan*. Turkic words are most common in vocabulary concerning livestock, herding, and steppe life, but even terms for body parts and kinship terms have been borrowed from the Turkic languages. In return Arabic and the Turkic languages have borrowed heavily from Persian. (It is said that throughout the Islamic world Arabic is the language of religion, Persian the language of administration and poetry, and Turkic the language of the military. More important for the beginning student of Tajiki, Arabic is also the language of grammar.) While most of these words will be unfamiliar to most speakers of English, there are a few Arabic words that have been borrowed into both Persian and English: *sifr* 'zero' goes with both *cipher* and *zero*, and *sharbat* 'juice' with *sherbet* and *sorbet*, for example. There are also a number of Persian words that have been borrowed into English (often through Arabic). Thus, *noranj* 'orange' goes with *orange* and *poijoma* goes with *pajama* (in Tajiki it refers to the light undertrousers worn by both sexes, from *poi* 'leg' and *joma* 'dress'). Similarly, *vizier* is the English form of Tajiki *vazir*, and by a circuitous route *divan* comes from the Persian word *divan* (Tajiki *devon*) for a document house or ministry. The Persian word was also used for the hall in which an administrator would hold public audiences, and then this was applied to the sofa where he sat. (The Persian word also referred to a collection of poems, a meaning occasionally also found in the West, as in Goethe's *Divan of West and East*, or *West-Östlicher Divan*.)

Боби якум CHAPTER ONE

ВАРЗИШ SPORT

IN THIS CHAPTER

- Шумо чӣ кор карда истодаед?
What Are You Doing?
- Асбоби варзиш
Sports Equipment
- Луғатнома
Vocabulary

А. ШУМО ЧӢ КОР КАРДА ИСТОДАЕД?

A. WHAT ARE YOU DOING?

1. СЕҲРИ СУҲАН!

Машқи 1: A. Listen and practice.

футбол

баскетбол

вазнбардорӣ

шиноварӣ

шоҳмот

таеквон-до

гӯштингирӣ

дастхобонӣ

муштзанӣ

чаҳидан

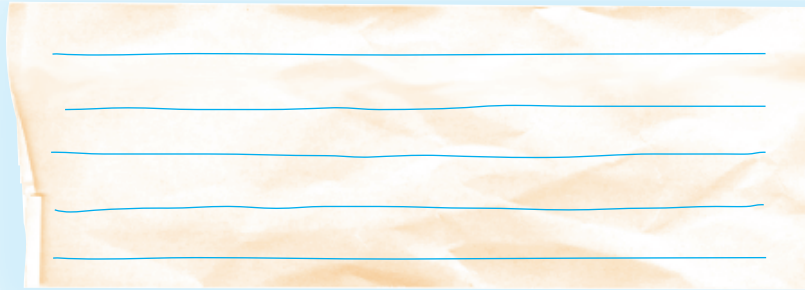
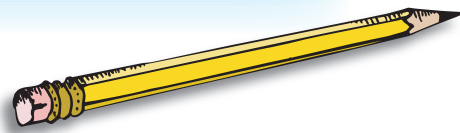
давидан

теннис

B. Now tell your classmates which sports are your favorites. Change roles.

Машқи 2: Write the names of the five most popular sports in your country. Then take turns talking about them with your partner.

2. ГУФТУГУ

Машқи 3: *Бозиро кӣ бурда истодааст?*

A. Listen, fill in the blanks, and practice.

Сӯҳроб: Ало? Салом, Салим. Ту дар кучойй?

Салим: Ман _____.

Сӯҳроб: Дар кадом _____?

Салим: Дар _____.

Сӯҳроб: Дар он ҷо чӣ кор _____?

Салим: Футбол _____.

Сӯҳроб: Киҳо бозӣ карда истодаанд?

Салим: Вахш ва Помир.

Сӯҳроб: Кӣ _____?

Салим: Вахш.

Сӯҳроб: Ҳисоб чанд аст?

Салим: 2 –ю 1. Ист. Ана, ин Далер ба дарвозаи Помир наздик шуда истодааст. Ӯ _____.
Голллл.

B. Listen to the rest of the conversation. What is Suhrob doing?
Where is he?

3. ДАСТУР

3.1. THE PRESENT CONTINUOUS TENSE

Affirmative statements

Чонишин	феъли асосӣ	феъли ёридиҳанда	бандаки хабарӣ	гуфтугӯӣ
Ман	хонда	истода	-ам	хондосем/хондестум
Ту	хонда	истода	-ӣ	хондосӣ/хондестӣ
Вай	хонда	истода	-аст	хондос/хондестай
Мо	хонда	истода	-ем	хондосем/хондестем
Шумо	хонда	истода	-ед	хондосед/хондестен
Онҳо	хонда	истода	-анд	хондосен/хондестан

Negative statements

Чонишин	пешоянд	феъли асосӣ	феъли ёридиҳанда	бандаки хабарӣ	ихтисора
Ман	на-	хонда	истода	-ам	нахондосем/нахондестум
Ту	на-	хонда	истода	-ӣ	нахондосӣ/нахондестӣ
Вай	на-	хонда	истода	-аст	нахондос/нахондестай
Мо	на-	хонда	истода	-ем	нахондосем/нахондестем
Шумо	на-	хонда	истода	-ед	нахондосед/нахондестен
Онҳо	на-	хонда	истода	-анд	нахондосен/нахондестан

Rules	Examples
1. The present continuous is formed from the past participle + the auxiliary verb истодан (also in the past participle) + the predicate endings.	past p. past p. predicate ending рафта истода + аст
2. Unlike with nouns, adjectives and pronouns, the ending of the third person singular (-аст) is connected to the auxiliary verb истодан in writing.	рафта истодааст хонда истодааст дида истодааст карда истодааст
3. Use the present continuous (also called the present progressive, замони ҳозираи давомдор) to talk about an action that is happening now (as you are speaking). <div style="text-align: center;"> Past ←————— x —————→ Future Now </div>	1. Карим рафта истодааст. Karim is going. 2. Ман омада истодаам. I am coming. 3. Борон борида истодааст. It is raining.
4. Use the contractions in speaking.	Ман хӯрок хӯрдосем. Ту чӣ кор кардосӣ?
5. Do not repeat the subject or the verb истодан when the subject is doing two things.	Музаффар хӯрда ва нӯшида истодааст.

Машқи 4: Conjugate the following verbs in the present continuous tense.

1. даровардан	_____
2. андохтан	_____
3. рехтан	_____
4. афзудан	_____
5. хондан	_____
6. давидан	_____
7. бозӣ кардан	_____
8. тавонистан	_____
9. омӯхтан	_____

4. ХОНИШ

Машқи 5: *Ман чӣ кор карда истодаам?*

A. Read and check (✓) what is true about you.

✓
1. Ман хоб карда истодаам.
 2. Ман ба берун нигоҳ карда истодаам.
 3. Ман дар бораи замони ҳозираи давомдор фикр карда истодаам.
 4. Ман ҷумла навишта истодаам.
 5. Ман ба рафиқам нигоҳ карда истодаам.
 6. Ман бо рафиқам гап зада истодаам.
 7. Ман хандида истодаам.
 8. Ман гиря карда истодаам.
 9. Ман хомаро гирифта истодаам.
 10. Ман _____ (фикри Шумо)

- ✓
- ☐ Ман хоб накарда истодаам.
 - ☐ Ман китоб нахонда истодаам.
 - ☐ Ман ба берун нигоҳ накарда истодаам.
 - ☐ Ман дар бораи замони ҳозираи давомдор фикр накарда истодаам.
 - ☐ Ман ҷумла нанавишта истодаам
 - ☐ Ман ба рафиқам нигоҳ накарда истодаам.
 - ☐ Ман бо рафиқам гап назада истодаам.
 - ☐ Ман нахандида истодаам.
 - ☐ Ман гиря накарда истодаам.

B. Find a partner and read each other the sentences above. What are both you and your partner doing now? Tell the class.

Мо ҳар ду ба берун нигоҳ карда истодаем.
 Мо ҳар ду ҷумла навшита истодаем.
Ҳар ду - both

НАМУНА

Машқи 6: Кор бо шарик. Read and ask each other the following questions and answer them using present continuous verbs. Change roles.

1. (ман, дарс хондан)	Ту чӣ кор карда истодаӣ?
<u>Ман дарси забони тоҷикиамро хонда истодаам.</u>	
2. (онҳо, баромадан)	Онҳо чӣ кор карда истодаанд?
3. (Нилуфар, давидан)	Нилуфар чӣ кор карда истодааст?
4. (Дилшод ва Аҳмад , дарс хондан)	Дилшод ва Аҳмад чӣ кор карда истодаанд?
5. (шумо, дарс хондан)	Шумо чӣ кор карда истодаед?
6. (вай, паридан)	Вай чӣ кор карда истодааст?
7. (мо, нигоҳ кардан)	Мо чӣ кор карда истодаем?

8. (шиноварон, шино кардан)	Шиноварон чӣ кор карда истодаанд?
9. (ӯ, шоҳмотбозӣ кардан)	Ӯ чӣ кор карда истодааст?
10. (донишҷӯён, хоб кардан)	Донишҷӯён чӣ кор карда истодаанд?

Машқи 7: *Кор бо шарик.* Make three true and three false statements about the current weather and read them to your partner, who should answer **Дуруст** or **Нодуруст**.

А: Ҳозир ҳаво хунук аст.

В: Дуруст, ҳаво хунук аст ва барф борида истодааст.

А: Ҳозир шамоли саҳт вазида истодааст.

В: Нодуруст. Шамол нест.

5. ГҮШ КУНЕД

Машқи 8:   Listen to the phone conversations, fill in the blanks, and practice them with your partner.

1. **A: Салом, Дилбар. Ту чӣ кор карда истодаӣ?**

B: Салом, Нодир. Ман ба хона _____. Ту чӣ?

A: Ман бо дӯстонам _____.

B: Чӣ бозӣ карда истодаед?

A: Мо _____.

2. **A: Ало. Салом, Зарина. Ту чӣ кор карда истодаӣ?**

B: Ман бо модарам дар бозор _____. Ту чӣ?

A: Ман ҷаҳоннамо _____.

B: Ту чӣ тамошо карда истодаӣ?

A: _____.

B: Он аҷойиб аст?

A: Ҳа, хеле.

B: Ҳозир чӣ _____?

A: Ҳозир варзишгарон қувва _____.

Машқи 9: *Навиди обу ҳаво.* Listen to the weather and traffic report and do the exercise.

Check (✓) дуруст ё нодуруст.

Н	Д
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

1. Дар шаҳр борон борида истодааст.

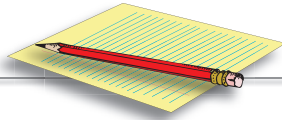
2. Дар кӯчаи Исмоили Сомонӣ мошинҳо ҳаракат накарда истодаанд.

3. Дар кӯчаи Саъдии Шерозӣ мошинҳо ҳаракат накарда истодаанд.

4. Дар кӯчаи Исмоили Сомонӣ милисаҳо мошинҳоро тафтиш карда истодаанд.

6. ХАТ

Машқи 10: Put the following verbs in the present continuous tense.

1. Ман ҳоло (кор кардан)	_____
2. Фарзона китоб (хондан)	_____
3. Толибу Шокир нома (навиштан)	_____
4. Ману ту (бозӣ кардан)	_____
5. Ту ҳозир (ба дарс рафтан)	_____
6. Ҳанифа (хоб кардан)	_____
7. Шариф теннис (бозӣ кардан)	_____
8. Мо аз бозор (омадан)	_____
9. Онҳо мизро аз хона (баровардан)	_____

Машқи 11: Complete the sentences with these verbs in the present continuous tense.

иваз кардан кор кардан кофтан хондан шудан
навиштан омадан рафтан бозӣ тамошо кардан

1. Ман ҳоло дар хонаам. Ман _____
2. Духтарам нома _____
3. Ҳамсарат _____
4. Бобоям аз бозор _____
5. Мо ба хонаамон _____
6. Падарам пулашро _____
7. Писарам _____
8. Ҳаво хунук _____
9. Шумо чӣ _____
10. Онҳо калидҳояшонро _____

Машқи 12: Кор бо шарик. Фарқ дар чист?

Student A: Look at picture A. Write sentences about your picture using the given verbs. Then talk with your partner about the differences between your pictures; you should find at least five of them.

Picture A.

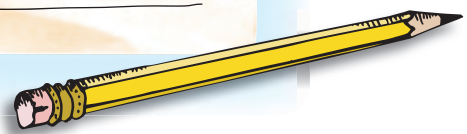
A: Дар расми ман истодааст.

A: Дар расми ту истодааст?

НАМУНА

хондан – to read
хандидан – to smile
айнак – glasses

нигоҳ кардан – to look
дар тарафи рост – on the right side
гулобӣ – pink

Student B: Look at picture B. Write sentences about your picture using the given verbs. Then talk with your partner about the differences between your pictures; you should find at least five of them.

Picture B.

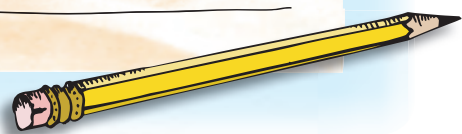
A: Дар расми ман истодааст.

A: Дар расми ту истодааст?

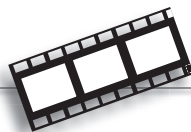
НАМУНА

хондан – to read
хандидан – to smile
айнак – glasses

нигоҳ кардан – to look
дар тарафи рост – on the right side
гулобӣ – pink

7. ТАМОШО КУНЕД

Машқи 13: A. Watch the video and answer the questions.

1. Саодат ба кучо рафта истодааст?	_____
2. Маҳина ба кучо рафта истодааст?	_____
3. Варзиши дӯстдоштаи Саодат чист?	_____
4. Варзиши дӯстдоштаи Маҳина чист?	_____
5. Маҳина чанд бор дар мусобиқаҳо иштирок кард?	_____
6. Саодат чанд бор дар мусобиқаҳо иштирок кард?	_____

B. Watch the video again and fill in the blanks

МАҲИНА:	Салом Саодат
САОДАТ:	Салом Маҳина.
МАҲИНА:	Ба кучо _____?
САОДАТ:	Ман ба _____ рафта истодаам. Ту чӣ?
МАҲИНА:	Ман низ ба _____ рафта истодаам. Ту бо кадом _____ и варзиш машғул мешавӣ?
САОДАТ:	Ман бо _____ машғул ҳастам. Ту чӣ?
МАҲИНА:	Ба ман бештар _____ маъқул аст.
САОДАТ:	Оё гурӯҳи шумо дар ягон _____ иштирок кардааст?
МАҲИНА:	Бале, гурӯҳи мо яке аз гурӯҳҳои беҳтарин аст ва мо чанд бор сазовори ҷои _____ шуда будем. Шумо чӣ?
САОДАТ:	Ман бо ҳамроҳи дастаамон ҳафтаи оянда ба _____ меравем ва ... кӯшиш мекунем, ки ҷои _____ ро ишғол намоем.
МАҲИНА:	Муваффақият ба шумо.
САОДАТ:	Раҳмат ба ту.

C. *Кор бо шарик.* Work with a partner. One of you should act out going somewhere or doing something while the other should describe what is being done. Answer each other's questions in full, then tell the class what each of you did.

Б. АСБОБИ ВАРЗИШ B. SPORTS EQUIPMENT

1. СЕҲРИ СУХАН!

Машқи 1: Listen and practice.

Машқи 2: Choose the appropriate word from the list above for each sentence:

1. Барои футболбозӣ кардан _____ лозим аст.
2. Барои шоҳмотбозӣ кардан 24 _____ лозим аст.
3. Дар шинovarӣ _____ мепӯшанд.
4. Дар бозии баскетбол тӯбро ба _____ андохтан лозим аст.
5. Барои муштзанӣ ба дастҳо _____ пӯшидан лозим аст.
6. Барои теннисбозӣ кардан _____ лозим аст.

7. Варзишгарон ба _____ баромаданд.
 8. Дар _____ мусобиқа ташкил шуд.
 9. Мо дар _____ шино карда истодаем.
 10. Онҳо барои тамошо кардани бозии футбол ба _____ рафтанд.

2. ГУФТУГӢ

Машқи 3: Listen and practice.

Фарангис: Парвиз, ту чӣ кор карда истодаӣ?

Парвиз: Ман бозии гӯштинро тамошо карда истодаам.

Фарангис: Ту барои тамошо кардани гӯштин ба варзишгоҳ рафтӣ?

Парвиз: Не, дар хона. Ман аз ҷаҳоннамо тамошо карда истодаам.

Фарангис: Хӯш, кӣ бурда истодааст?

Парвиз: Ҳоло ҳисоб баробар аст. Канӣ, то охир бинам, чӣ мешавад.

Искандар: Модарҷон, ба ман камтар пул диҳед.

Модар: Барои чӣ?

Искандар: Ман дастпӯшак ва тӯб мехарам.

Модар: Онҳо ба ту барои чӣ лозиманд?

Искандар: Дастпӯшак барои машқ кардани муштзанӣ ва тӯб барои бозӣ кардани баскетбол.

Модар: Чанд пул диҳам?

Искандар: 25-30 сомонӣ диҳед, кифоя аст.

Модар: Хуб, писарам.

Машқи 4:   Кор бо шарикон.

Student A: Ask your classmate about his/her favorite sports and check the appropriate boxes in the chart given below. Then compare your interests.

Шумо кадом намуди варзишро дӯст медоред?

ном	футболбозӣ	лижасаворӣ	теннис	шоҳмот	баскетбол

Student B: Ask your classmate about his/her favorite sports and check the appropriate boxes in the chart given below. Then compare your interests.

Шумо кадом намуди варзишро дӯст медоред?

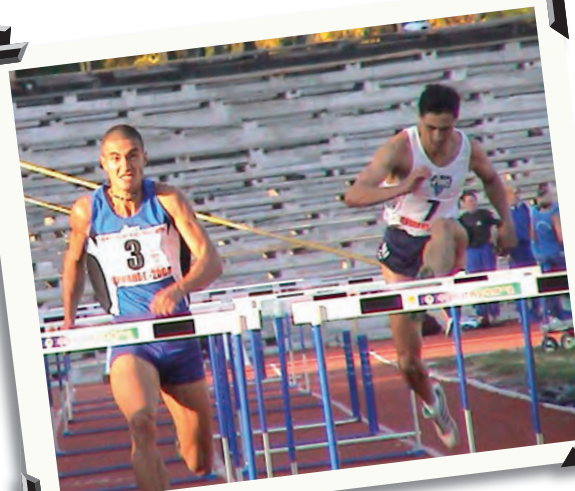
ном	футболбозӣ	лижасаворӣ	теннис	шоҳмот	баскетбол

3. ДАСТУР

USES OF THE INFINITIVE

The infinitive is used to name an action. The Tajiki infinitive **кардан** corresponds to both the infinitive (*to do*) and the gerund (*doing*, when used as a noun) in English, depending on how it is used in the sentence. It is used in such sentences as **Ман давиданатро дидам** 'I saw you running' and **Пухтан осон аст** 'Cooking is easy.'

4. ХОНИШ

Машқи 5: *Шумо дар кучо бозӣ мекунед?* Read the sentences below and fill in the chart with the appropriate English words.

Дирӯз дар майдони варзишгоҳи шаҳр бозии футбол баргузор шуд.
Қасри теннис дар хиёбони Исмоили Сомонӣ ҷойгир аст.
Масрур дар ҳавз шиновариро машқ кард.
Барои бузкашӣ саҳрои васеъ лозим аст.
Фараҳноз мӯҳраҳои шохмотро дар рӯи тахтаи шохмот гузошт.
Ҳарифон барои дастхобонӣ дастҳоро ба рӯи миз гузоштанд.
Муштзанҳоро ба саҳнаи варзиш даъват карданд.
Мусобиқа барои "Ҷоми президент" давом карда истодааст.

майдон	қаср	ҳавз	саҳро	тахта	миз	саҳнаи варзиш	мусобиқа
_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____

Машқи 6: Read the text. Give short answers to the questions below.

Рӯзи шанбе дар варзишгоҳи Душанбе мусобиқаи футбол сар шуд.
Дар мусобиқа дастаҳои Помири Душанбе ва Спитамени Кӯлоб бозӣ карданд. Варзишгари дастаи Помир дар дақиқаи 43-юм бозӣ тӯбро ба дарвозаи дастаи Спитамен даровард. Дар дақиқаи 53-юми бозӣ футболбози дигари дастаи Помир Далер Ҷалилзода аз масофаи 14 метр тӯбро ба дарвозаи дастаи Спитамен даровард.
Футболбозони Спитамен дар дақиқаҳои охири бозӣ ба дарвозаи Помир як тӯб заданд. Ҳамин тавр, Помир бозиро бо ҳисоби 2-1 бурд.

1. Бозӣ дар кучо сар шуд?	_____
2. Дастаи Спитамен аз кадом шаҳр аст?	_____
3. Футболбозони дастаи Помир тӯби якумро дар кадом дақиқаи бозӣ заданд?	_____
4. Кӣ тӯби дуюмро ба дарвозаи Спитамен зад?	_____

5. ГҶШ КУНЕД

Машқи 7:   Listen to the CD and check the kinds of sports that Nargis, Gulnora, Ilhom and Manuchehr like.

	Намуди варзиш	Ҳа	Не
Наргис	лижасаворӣ	✓	___
Илҳом	муштзанӣ	___	___
Манучеҳр	шоҳмотбозӣ	___	___
Гулнора	теннис	___	___
Шавкат	ҷаҳидан	___	___

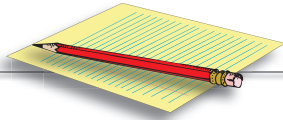

Машқи 8:   Listen to the CD and match the words in column B with the sentences in column A.

А	В
1. Бародарам _____ бозӣ карда истодааст.	___ лижасаворӣ
2. Ману модарам ҳафтаи гузашта ду бор _____ бозӣ кардем.	___ варзишгар
3. Варзишгарон ба _____ баромаданд.	___ шиноварӣ
4. Манижа _____ кард.	___ давидан
5. Падари Дилшод бегоҳӣ бо ҳамсояш _____ кард.	___ шоҳмот
6. Имсол мусобиқаи _____ бисёр шавқовар буд.	___ сахна
7. Фаридун барои машқ кардани _____ ба кӯли Варзоб рафта истодааст.	___ футбол
8. Ду _____ тоҷик барои иштирок дар бозиҳои олимпӣ омода шуданд.	___ майдон
9. Ду гӯштингир ба _____ баромаданд.	___ баскетболбозӣ

6. ХАТ

Машқи 9: *Варзиши дӯстдоштаи ман.*

A. Write about your favorite sport. Include one false statement.

Ба ман футбол хеле маъқул аст. Ман дирӯз дар варзишгоҳ бо дӯстонам футбол бозӣ кардам. Дастаи мо ҳоло ба мусобиқа тайёри дида истодааст. Ба ман шоҳмотбозӣ ҳам маъқул аст. Ман як ҳафта пеш дар мусобиқаи шатранҷбозон иштирок кардам.

НАМУНА

B. Group work. Take turns reading your descriptions. Can you guess which statements are not true?

НАМУНА

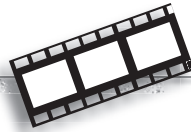
Ба ту шоҳмотбозӣ маъқул нест-а?

Машқи 10: Look at the chart and divide the sports according to their seasons.

лижасаворӣ гӯштигирӣ хоккей
баскетбол бузкашӣ шиноварӣ теннис
камонкашӣ рақси рӯи ях дучархасаворӣ

зимистона	тобистона

7. ТАМОШО КУНЕД

Машқи 11: А. Watch the video and answer the questions.

1. Ба Маҳина кадом намуди варзиш маъқул аст?	<input type="text"/>
2. Ё чанд сол боз бо ин намуди варзиш машғул аст?	<input type="text"/>
3. Ё чанд бор ба Маскав рафтааст?	<input type="text"/>
4. Ё барои чӣ ба Маскав рафтааст?	<input type="text"/>
5. Дар мусобиқаҳо ё кадом ҷойҳоро гирифтааст?	<input type="text"/>

В. *Кор бо шарик.* Now tell a classmate about your favorite kinds of sports. Change roles and report your findings to the class.

VOCABULARY

ЛУҒАТНОМА

ало	<i>adj.</i> black and white
андохтан (андоз)	<i>v.</i> to throw; (basketball) to shoot
афзудан (афзо)	<i>v.</i> to increase, expand
баргузор шудан	<i>v.</i> to take place
баромадан (баро)	<i>v.</i> to leave, come out, go out
бас	<i>adv.</i> enough
баскетбол	<i>n.</i> basketball
баҳс кардан	<i>v.</i> to discuss, to argue
бозингар	<i>n.</i> player
бозиҳои гуруҳӣ	<i>n.</i> team games
бозиҳои олимпӣ	<i>n.</i> Olympic games
бозиҳои якка	<i>n.</i> solo games
бозӣ кардан	<i>v.</i> to play
боридан (бор)	<i>v.</i> to rain, fall as precipitation
бофтан (боф)	<i>v.</i> to knit
бузкашӣ	<i>n.</i> "goat-roping," a game in which several horsemen compete to capture the body of a dead goat
бурдан (бар)	<i>v.</i> to carry; to win
вазидан (ваз)	<i>v.</i> to blow (of wind)
вазн бардоштан	<i>v.</i> to lift weights
вазнбардорӣ	<i>n.</i> weightlifting
вайрон	<i>adj.</i> broken
варзишгар	<i>n.</i> sportsman
варзишгоҳ	<i>n.</i> stadium, gymnasium, playing field
Ватан	<i>n.</i> motherland
гарм	<i>adj.</i> hot
гиря кардан	<i>v.</i> to cry, weep
гол	<i>n.</i> goal (point scored in soccer)
гуфтан (гӯ, гӯй)	<i>v.</i> to tell
гӯштин	<i>adj.</i> wrestling
гӯштингирӣ	<i>n.</i> wrestling
давидан (дав)	<i>v.</i> to run

давом кардан	<i>v.</i> to continue, last, go on
давомдор	<i>adj.</i> continuous
давр	<i>n.</i> lap, round
дар бораи	<i>prep.</i> about (= оид ба)
дараҷа	<i>n.</i> degree
дарвоза	<i>n.</i> gate; goal (on soccer field)
дарёфт	<i>n.</i> discovery, result, gain
даровардан (даровар/дарор)	<i>v.</i> to take out, bring out, earn; (soccer) to score, make a goal
дарс хондан	<i>v.</i> to be in class, have a lesson
даста	<i>n.</i> team
дастпӯшак	<i>n.</i> gloves
дастхобонӣ	<i>n.</i> arm wrestling
даъват кардан	<i>v.</i> to invite (ба to)
дузд	<i>n.</i> thief
дуздидан (дузд)	<i>v.</i> to steal
замон	<i>n.</i> era, times; (<i>grammar</i>) tense
зарба	<i>n.</i> pass (of ball)
зимистона	<i>adj.</i> of winter, wintry
зин	<i>n.</i> saddle
зодруз	<i>n.</i> birthday
имсол	<i>n., adv.</i> this year
иштирок кардан	<i>v.</i> to participate (дар in)
камон	<i>n.</i> bow (for arrow)
кифоя	<i>n.</i> sufficiency, enough
кулоҳ	<i>n.</i> hat
кӯл	<i>n.</i> lake
кӯча	<i>n.</i> street
қаср	<i>n.</i> palace
қувва	<i>n.</i> strength
қувва озмудан	<i>v.</i> to compete (in a game), to play (against each other)
қувваозмоя кардан	<i>v.</i> to compete
либоси варзишӣ	<i>n.</i> sportsuit
лижасаворӣ	<i>n.</i> skiing
лозим	<i>adj.</i> needed
майдон	<i>n.</i> sports ground

марказӣ	<i>adj.</i> central
марҳила	<i>n.</i> stage (of process)
машқ кардан	<i>v.</i> to train
мошин	<i>n.</i> car
мусобиқа	<i>n.</i> contest; (sports) match, race, game
мусобиқа кардан	<i>v.</i> to compete
муштзанӣ	<i>n.</i> boxing
мӯҳра	<i>n.</i> piece
наرخ	<i>n.</i> price
низомнома	<i>n.</i> rules, regulations
нишастан (шин)	<i>v.</i> to sit down
нӯшидан (нӯш)	<i>v.</i> to drink
овардан (овар, ор, биёр)	<i>v.</i> to bring
оғоз шудан	<i>v.</i> to begin (<i>intr.</i>), get started
озмудан (озмо)	<i>v.</i> to test, make a trial
омода	<i>adj.</i> ready, prepared
омода шудан	<i>v.</i> to get ready
омӯхтан	<i>v.</i> to study
ором	<i>adj.</i> calm, quiet
осон	<i>adj.</i> easy
паридан (пар)	<i>v.</i> to fly
пешсаф	<i>adj.</i> front-line
пояфзоли варзишӣ	<i>n.</i> sportshoes
пул	<i>n.</i> bridge (for crossing)
пухтан (паз)	<i>v.</i> to cook
пӯшидан (пӯш)	<i>v.</i> to cover; to put on, wear
ракети теннис	<i>n.</i> tennis racket
рақс кардан	<i>v.</i> to dance
рақси рӯйи ях	<i>n.</i> ice skating
рехтан (рез)	<i>v.</i> to pour
роҳ	<i>n.</i> road
сабади тӯб	<i>n.</i> basket (for basketball)
савор шудан	<i>v.</i> to ride
сахт	<i>adj.</i> strong
саҳна	<i>n.</i> stage (in theater)

сахро	<i>n.</i> steppe, plains
Субҳ ба хайр.	<i>phr.</i> Good morning.
табассум кардан	<i>v.</i> to smile
тавонистан (тавон)	<i>v.</i> to be able
таеквон-до	<i>n.</i> taekwando
тайёри дидан	<i>v.</i> to prepare oneself, get ready (ба for)
тафтиш кардан	<i>v.</i> to check
тахта	<i>n.</i> board
ташкил	<i>n.</i> founding, organizing
теннис	<i>n.</i> tennis
тобистона	<i>adj.</i> of summer
тӯб	<i>n.</i> ball
тӯр	<i>n.</i> net
фикр кардан	<i>v.</i> to think (дар бораи about)
футбол	<i>n.</i> soccer
хандидан (ханд)	<i>v.</i> to laugh
харид кардан	<i>v.</i> to go shopping (esp. for groceries)
хиёбон	<i>n.</i> avenue
хоб кардан	<i>v.</i> to sleep
хоккей	<i>n.</i> hockey
хондан (хон)	<i>v.</i> to read
хуррок кашидан (каш)	<i>v.</i> to snore
ҳавз	<i>n.</i> pool, pond
ҳар ду	<i>adv.</i> both
ҳаракат кардан	<i>v.</i> to move
ҳариф	<i>n.</i> rival
ҳафтанома	<i>n.</i> weekly newspaper
ҳисоб	<i>n.</i> count, tally, score
ҳозира	<i>adj.</i> contemporary, present
ҳуқуқ	<i>n.</i> rights
ҳучум	<i>n.</i> attack
чавгон	<i>n.</i> stick, bat
чатр	<i>n.</i> umbrella
чанг кардан	<i>n.</i> to fight
ҷастан (ҷаҳ)	<i>v.</i> to jump (= ҷаҳидан)

чаҳидан (чаҳ)	<i>v.</i> to jump (= частан)
чиддӣ	<i>adj.</i> serious
ҷоиза	<i>n.</i> prize, award
ҷойгир	<i>n.</i> lodge, housing
ҷойгир аст	<i>v.</i> to be located (дар at)
шавқовар	<i>adj.</i> interesting, fascinating
шатранҷбоз	<i>n.</i> chess player
шино кардан	<i>n.</i> to swim
шиноварӣ	<i>n.</i> swimming
ширкат кардан	<i>v.</i> to participate (ба in)
шоҳмот	<i>n.</i> chess
шоҳмотбозӣ кардан	<i>v.</i> to play chess
Эҳтиёт шавед!	<i>phr.</i> Be careful!

Боби дуюм
CHAPTER TWO

ДАР АТРОФИ ДАСТАРХОН
AROUND THE DASTARKHON

IN THIS CHAPTER

- Ғизо Food
- Чӣ қадар? How Much?
- Дар тарабхона
At the Restaurant
- Пухтани таом
Cooking Tajik Food
- Луғатнома Vocabulary

A. ФИЗО A. Food

1. СЕХРИ СУХАН!

Мапқи 1: Listen and practice.

кулфинай

бодиринг

себ

помидор

шафтолу

тухм

равған

карам

биринч

нон

шир

ангур

маска

орд

чурғот

чуворӣ

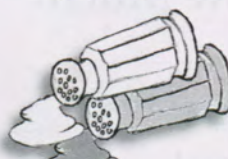
сабзӣ

шакар

панир

намак/ мурч

мураббо

тарбуз

макарон

пиёз

кулчақанд

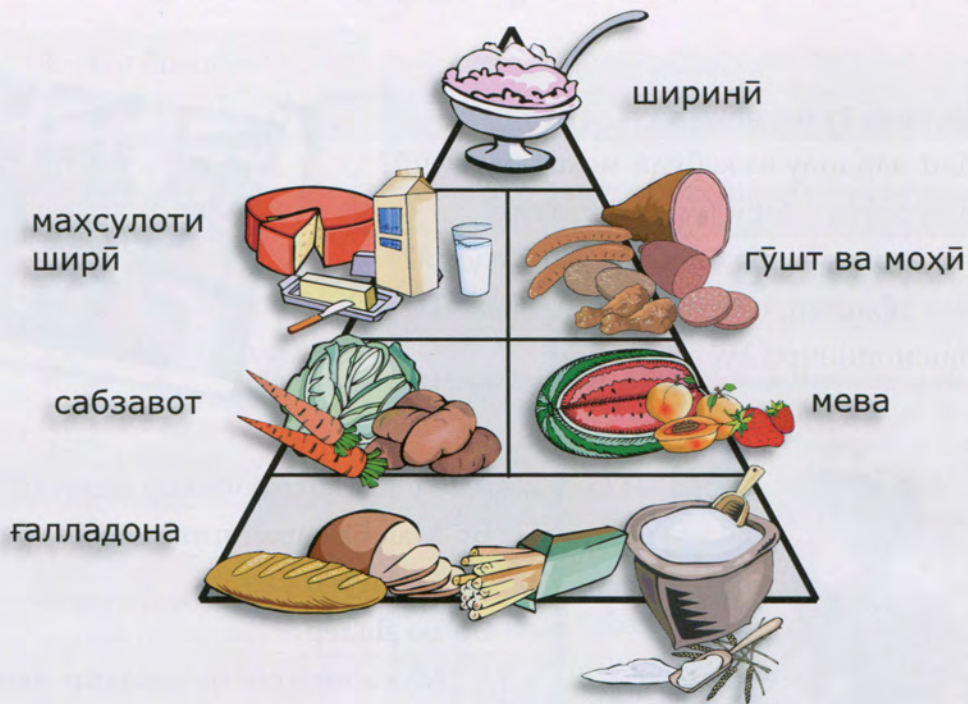
картошка

гӯшт

Машқи 2: Look at this food pyramid.

A. Divide the food items you have learned into the groups in the chart below:

мева	сабзавот	ғалладона	маҳсулоти ширӣ	гӯшт ва моҳӣ	ширинӣ

B. *Кор бо шарик.* According to this food pyramid...

Which foods are good or bad for you?

Do you agree with the idea of a "food pyramid?"

Which foods do you eat?

Which foods don't you eat?

2. ГУФТУГӢ

Машқи 3: *Ту чӣ меҳарӣ?* A. Listen and practice.

1. A: Дилбар, ту чӣ меҳарӣ?
B: Ман зардолу ва кабудӣ меҳарам. Ту чӣ?
A: Ман себ ва анору пиёз меҳарам.
B: Ту кадом меваро бештар дӯст медорӣ?
A: Ман афлесунро хеле дӯст медорам. Ту чӣ?
B: Ман норинҷро дӯст медорам.

2. A: Ту ин бегоҳӣ чӣ кор мекуни?
B: Ман ба варзишгоҳ меравам.
A: Бо кӣ меравӣ?
B: Бо Далер.
A: Мусобиқа соати чанд сар мешавад?
B: Он соати шаш оғоз мешавад.

B. Based on the dialogues above, ask your partner questions about his/her plans for the evening.

3. ДАСТУР

Present-Future Tense

The present-future tense is used to talk about actions that occur habitually or regularly in the present, as well as events about to occur in the near future. It is formed for most verbs by adding the prefix **ме-** to the present stem of the verb and then personal endings that are the same as those for the simple past except for the 3rd person singular, which ends in **-ад**. (The verb **доштан** when meaning 'to have' does not take **ме-**, but as part of a compound verb it does.) The present stem is the same as the stem you use for the imperative.

Ту чой менӯши? Ҳа, менӯшам. Не, наменӯшам.
Далер ба Душанбе меравад? Ҳа, меравад. Не, намеравад.
Бону ва Латофат меоянд? Ҳа, меоянд. Не, намеоянд.
Шумо дар кучо зиндагӣ мекунед? Ман дар Душанбе зиндагӣ мекунам.
Бародаратон дар кучо меҳонад? Ӯ дар донишгоҳи техникӣ меҳонад.
Дӯстонатон ба кучо мераванд? Онҳо ба Флорида мераванд.

4. ХОНИШ

Машқи 4: Tell whether the following statements are true or false:

1. Дар бозори “Шоҳмансур” фуруш баргузор мегардад.

2. Ҳамаи нархҳо қиматанд.

3. Дар ин ҷо картошка ва сабзию пиёз ҳаст.

4. Дар ин ҷо гӯшт ва панир намефурушанд.

5. Ба дӯстони худ хабар надихед.

6. Дар бозор хариди яклухт карда намешавад.

Харидорони мӯҳтарам!

Дар бозори “Шоҳмансур” рӯзи якшанбе фуруши маҳсулоти кишоварзӣ баргузор мегардад. Дар ин рӯз хочагиҳои атрофи пойтахти ҷумҳурӣ сабзавот ва меваҳои тару тозаро бо нархҳои арзон мефурушанд. Шумо дар ин ҷо себу ангур ва шафтолуҳои ширин, картошкаву карам, сабзию пиёз ва гӯшти гову гӯсфанд харида метавонед. Инчунин, дар ин ҷо шир, панир ва маска бо нархи арзон фурухта мешаванд. Шумо озӯкаи даркорино яклухт ҳам харида метавонед. Агар маҳсулотро бисёр харед, нарх боз арзонтар мешавад. Ин фуруши маҳсулот ба муносибати иди Истиқлоли ҷумҳурӣ ташкил мегардад. Ба дӯстон ва хешу табори худ хабар диҳед! Марҳамат ба фуруши маҳсулот! Хуш омадед!

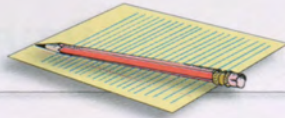
5. ГҶҶШ КУНЕД

Машқи 5: Listen to the CD and match the questions and answers.

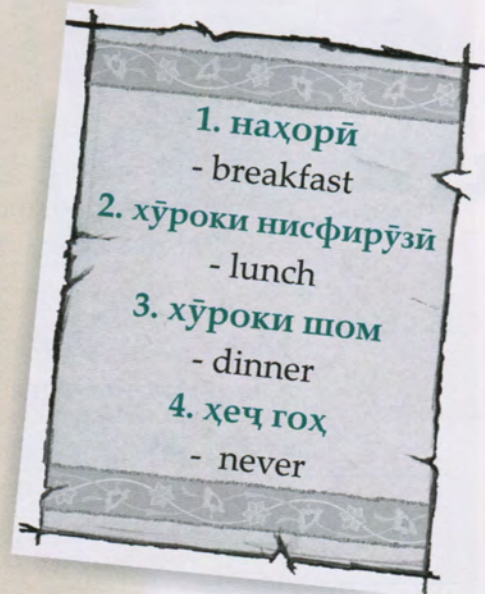
1. Ангури Шумо чанд пул аст?	а) Не, ҷудо арзон кардед, намешавад.
2. Раҳмат.	б) Майлаш, 3 сомонӣ мешавад.
3. Арзонтар мешавад? Ба 2,5 сомонӣ диҳед.	с) Ангур 3,5 сомонӣ.
4. Ба ман ду кило диҳед.	д) Саломат бошед.
5. Набошад 2 сомонию 70 дирам кунед.	е) Марҳамат, ана ду кило.

6. ХАТ

Машқи 6: Look at the names of foods below and indicate when you eat them.

_____ картошка	_____ кулфинай
_____ карам	_____ нон
_____ биринч	_____ лимӯ
_____ банан	_____ себ
_____ шафтолу	_____ сабзӣ
_____ помидор	_____ пиёз
_____ чурғот	_____ ангур
_____ намак	_____ тарбуз
_____ гӯшт	_____ нок
_____ панир	_____ маска
_____ равған	_____ шир
_____ макарон	_____ кулчақанд

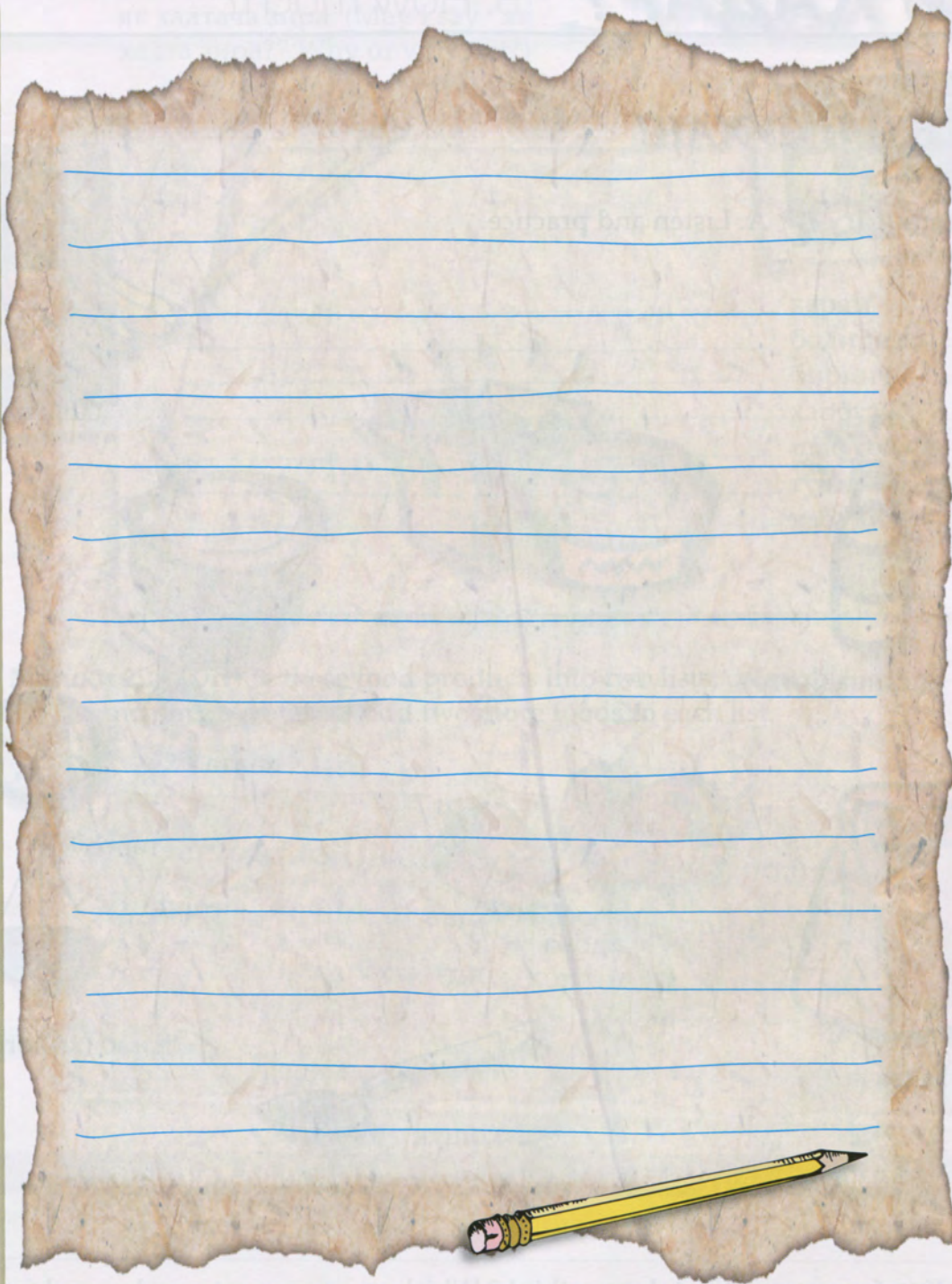

Машқи 7: A. Match the foods in the right column with their descriptions on the left.

a. A fruit salad	гӯшт, намак, мурч
b. A typical American breakfast	карам, бодиринг, сабзӣ, помидор
c. Vegetarian salad	себ, ангур, кулфинай, шафтолу
d. Barbeque	шир, панир, маска

B. *Кор бо шарик*. Write about one of your favorite meals.

C. Now, with a partner ask each other questions about your favorite meals.

Б. ЧҮЙ ҚАДАР? B. How much?

1. СЕҲРИ СУХАН!

Машқи 1: A. Listen and practice.

шиша (литр)

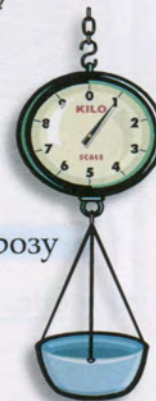
қуттӣ

бандча

халта

тарозу

халтача

дона

қошук

кило (килограм)

B. *Қор бо шарик.* What do you think? Which measurements can be used for the following products and when? Work with a partner and write your answers in the blanks (you can write two or more measurements for one product). Explain your decision.

В. Кор бо шарик. Using the list above, write four true and four false statements about the foods in each category. Read your statements to your partner.

А: Ман як дона орд харидам.

В: Як дона орд? Нодуруст.

А: Ман як дона тарбуз харидам.

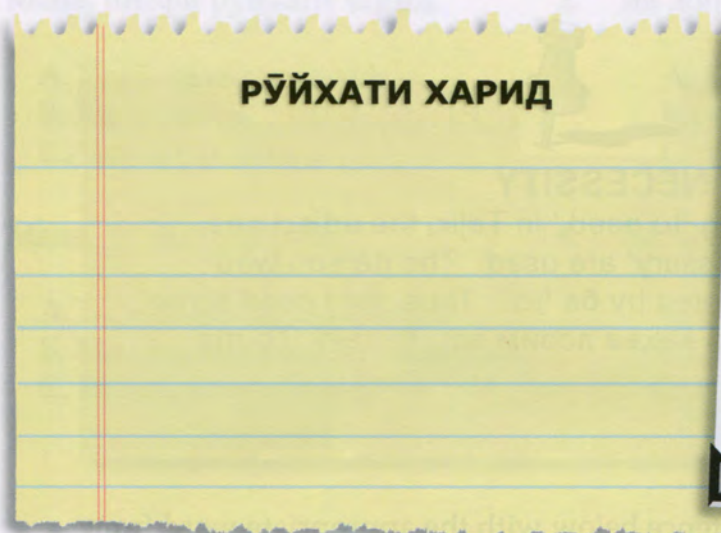
В: Дуруст.

2. ГУФТУГҮ

Машқи 3: Шумо шакар доред? А. Listen, fill in the blanks, and practice.

Карим:	_____ дар дасти ту аст?
Фирӯза:	Ҳа, он дар сумкаи ман аст.
Карим:	Ба ман _____. Ин хел тезтар мешавад.
Фирӯза:	Ҳа, албатта.
Карим:	Шумо _____ доред?
Фурӯшанда:	Ҳа, он дар _____.
Фирӯза:	Ба ман биринҷ лозим аст. Як кило биринҷ чанд пул аст?
Фурӯшанда:	Як килояш _____.
Карим:	Мебахшед, як шиша _____ чанд пул меистад?
Фурӯшанда:	_____.
Фирӯза:	Ба ман _____ даркор аст. Нон чанд пул аст?
Фурӯшанда:	1 донааш _____.
Фирӯза:	Ба ман _____ диҳед.
Карим:	_____ даркор.
Фурӯшанда:	Марҳамат.
Фирӯза:	Ба ман _____ лозим аст.
Фурӯшанда:	Ҳозир _____.

B. Make a shopping list and go buy the items with your classmates.

Машқи 4: Choose a partner and ask each other the following questions. Report your findings to the class.

1. Кадом озӯқаро шумо ҳар рӯз меҳӯред? (баъзан)

2. Одатан наҳории шумо аз чӣ иборат аст? (хӯроки нисфирӯзӣ, хӯроки шом)

3. Кадом намуди меваҳоро Шумо дӯст медоред? (падар, модар, бародар ё хоҳари Шумо)

3. ДАСТУР

3.1 ADJECTIVES OF NECESSITY

Instead of a verb meaning 'to need,' in Tajiki the adjectives **лозим** and **даркор** 'necessary' are used. The person who needs something is indicated by **ба** 'to.' Thus, for *I need some coffee*, Tajiki says **Ба ман қаҳва лозим аст**, literally 'To me coffee is needed.'

Машқи 5: Complete each sentence below with the appropriate word from the word list. You can use some words several times.

- а) Ба ман як дона _____ даркор аст.
- б) Ба ман як кило _____ даркор аст.
- в) Ба ман як қуттӣ _____ даркор аст.
- г) Ба ман як бандча _____ даркор аст.
- ғ) Ба ман як қошуқ _____ даркор аст.
- д) Ба ман як халта _____ даркор аст.
- е) Ба ман як қутии шашдонағӣ _____ даркор аст.
- ё) Ба ман як баста _____ даркор аст.
- ж) Ба ман якто _____ даркор аст.

шакар, равған, себ, нок, норинҷ,
панир, гӯшт, каду, об, шарбат, пиёз,
тухм, ангур, намак, оби ҷав, тарбуз

Машқи 6: Choose A, B or C for each question below.

1. Мана, нисфи рӯйхати харид.
 - A. Ўҳхӯ, хеле дароз-ку!
 - B. Ҳа, албатта.
 - C. Чор дона диҳед.
2. Як дона тарбуз чанд сомонӣ мешавад?
 - A. Як килояш се сомонӣ.
 - B. Як донааш ду сомонӣ.
 - C. Як литраш ду сомонӣ.
3. Мана, як халта дорам.
 - A. Ба ман шакар лозим аст.
 - B. Ман равған харидан меҳоҳам.
 - C. Ба ман ангур диҳед.
4. Ба мо биринҷ даркор.
 - A. Инҳо бисту панҷ сомонӣ мешаванд.
 - B. Он бисту панҷ сомонӣ мешаванд.
 - C. Ин бисту панҷ сомонӣ мешавад.

4. ХОНИШ

Машқи 7: Интихоби гизо. A. Read the following passages. The following table shows food servings for different groups of people based on their age, gender and daily activity levels.

Ғизои зани ҳомила бояд аз витамин бой бошад ва ӯ бештар тухм, моҳӣ, гӯшт, панир, кабудии тоза, меваҳо, зардолуқоқ ва чормағз хӯрад. Истеъмоли ширинӣ, намаку маҳсулоти орди ро бояд кам кунад.

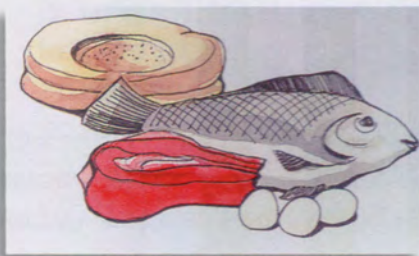

Ин озуқаҳо ба бемори қанд мумкин нест: ширинӣ, озуқаи сернамак, маҳсулоти ба сиркою намак ҳобонидашуда ва тухм.

Ба кӯдаки 6-моҳа шарбати себ ва сабзӣ додан лозим аст: аз як қатра сар кунед ва то 50 мл дар як шабонарӯз зиёд кунед.

Аз синни 8-моҳагӣ ба кӯдак зардии тухм, шӯрбои сабзавот, шири гов, аз 9-моҳагӣ гӯшти қимаи ду бор кӯфташуда, аз 10-моҳагӣ кулчаҳои қандин ва аз 11-моҳагӣ моҳӣ додан лозим аст.

B. Use the information above to fill out the chart.

истеъмолкунандагон	гӯшт ва моҳӣ	сабзавот	нон ва ғалладона	нӯшокӣ	мева
зани ҳомила					
кӯдаки 6-моҳа					
бемори қанд					
кӯдаки аз 8-моҳа калонтар					

5. ГҶҶШ КУНЕД

Машқи 8: Насиҳати модар. A. Listen and practice.

БОНУ: Писарҷон аз пулҳоят бохабар шав.
ХУРШЕД: Хуб модарҷон, мешавам.
БОНУ: Бо бегонагон гап назан.
ХУРШЕД: Хуб модарҷон, гап намезанам.
БОНУ: Дар торикӣ дар кӯча нагард.
ХУРШЕД: Майлаш модарҷон, намегардам.
БОНУ: Оби ҷав бисёр нанӯш.
ХУРШЕД: Не модарҷон, наменӯшам.

БОНУ: Ту бояд хӯроки нағз хӯрӣ.
ХУРШЕД: Ҳа модарҷон, мехӯрам.
БОНУ: Тез – тез ҳамом кун.
ХУРШЕД: Ҳа модарҷон, мекунам.
БОНУ: Писарҷон, тез -тез занг зан.
ХУРШЕД: Ҳа модарҷон, занг мезанам.
БОНУ: Ба ҷойҳои хавфнок нарав.
ХУРШЕД: Майлаш модарҷон, намеравам.

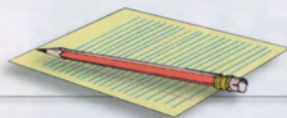
B. Create a dialogue based on that above and act it out.

A: Далер, ба китоби ман нарас.

B: Майлаш, Шамшод, намерасам. Ту ҳам дафтари маро нагир.

A: Майлаш, намегирам....

6. ХАТ

Машқи 9: Write ten sentences about your family's food choices. Mention whether you eat them rarely, every day or never. Is there any food that all of you like or do not like?

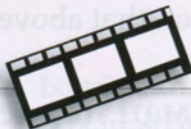
Ману падарам ҳеҷ гоҳ шир наменӯшем.

Машқи 10: Кор бо шарик. Imagine that you are in a Tajik bazaar and want to ask the seller the price of eggs, potatoes, rice, bread, drinks and melons. Make up and write down questions using appropriate Tajiki measurements.

Шумо: _____

Фурӯшанда: _____

7. ТАМОШО КУНЕД

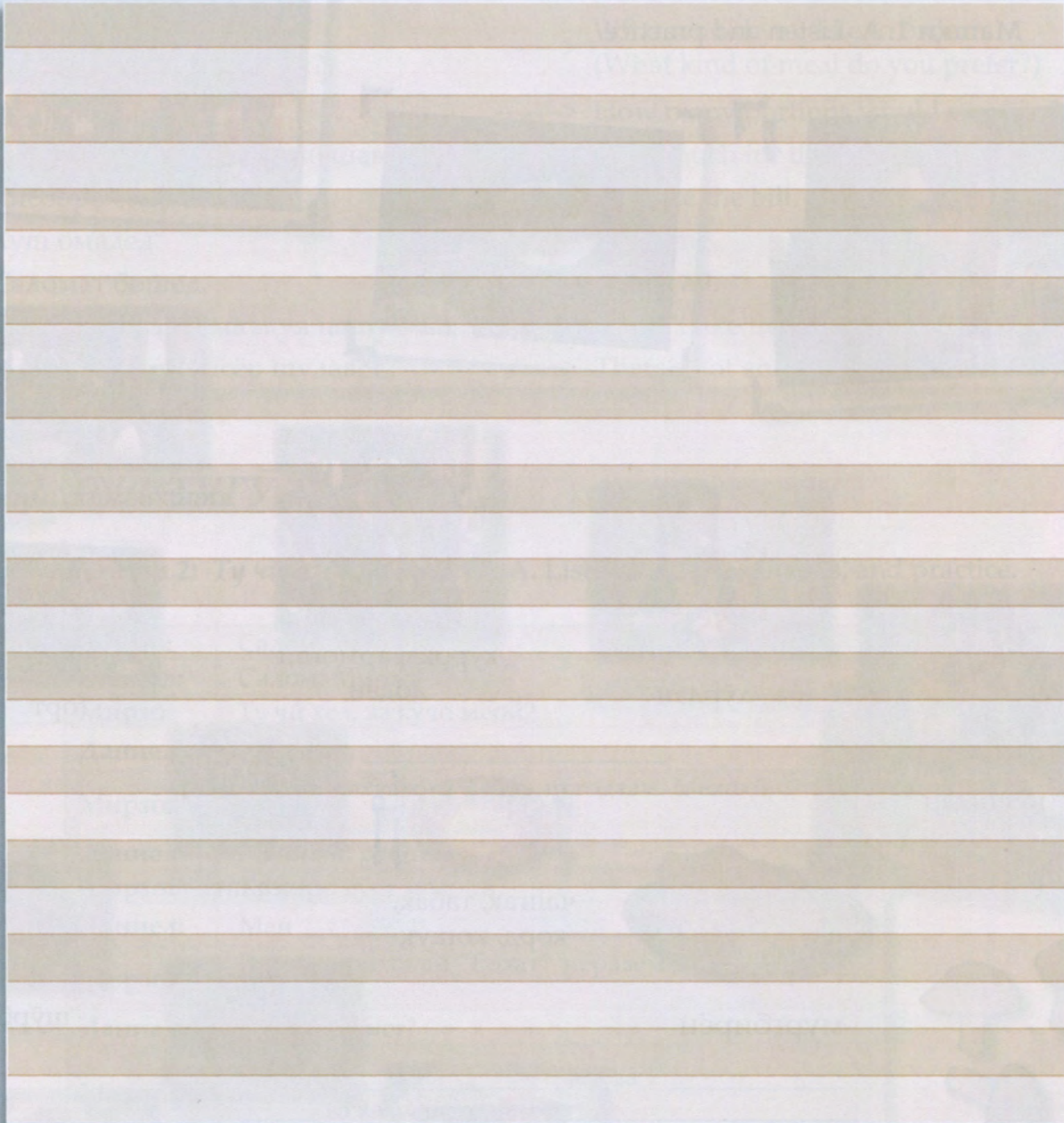

Машқи 11: A. Watch the video with the sound off and write the names of the foods you see.

B. Watch the video with the sound off and describe the actions of the presenter in order.

C. Watch the video with sound on and check your answers.

D. Watch the video with sound on one more time and write out the recipe in Tajiki for the dish made in the video.

A large rectangular area with horizontal lines for writing, intended for the student to write out the recipe in Tajiki. The area is divided into alternating light blue and white horizontal stripes, providing a guide for line spacing. It is positioned below the instructions and is the largest section on the page, designed to accommodate a detailed handwritten response.

В. ДАР ТАРАБХОНА C. AT THE RESTAURANT

1. СЕҲРИ СУХАН!

Машқи 1: А. Listen and practice.

пешхизмат / мизоч

нўшидан

хўрдан

хўрок фармоиш
додан

торт

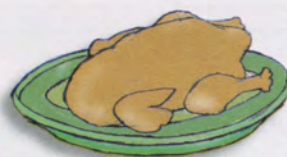
чангак, табак,
корд, қошук

салат

занбўруғ

мурғбирён

шўрбо

санбўса

сиккабоб (шашлик)

лағмон

яхмос

В. Кадом хӯрокро биёрам? Read the following sentences and make a dialogue in which you order at a restaurant.

Ба ман мизи секаса лозим аст.	-----> I need a table for three.
Менюро биёред.	-----> Bring us a menu.
Чӣ мефармояд? (Кадом хӯрокро биёрам?)	-----> What would you like to order? (What kind of meal do you prefer?)
Чанд порс?	-----> How many portions would you like?
Нархи хӯрок чанд пул мешавад?	-----> How much for this dish?
Ҳисобро биёред.	-----> I'll take the bill.
Хуш омадед.	-----> Welcome.
Саломат бошед.	-----> Not at all.
Ба ман маззааш маъқул нашуд.	-----> I didn't like the taste.
Намакаш кам/бисёр шудааст.	-----> There's not enough salt / It's too salty.

2. ГУФТУГУ

Машқи 2: Ту чӣ хӯрдан меҳоҳӣ? A. Listen, fill in the blanks, and practice.

Мирзо:	Салом, Даниел!
Даниел:	Салом, Мирзо!
Мирзо:	Ту чӣ хел, аз қучо меой?
Даниел:	Ман нағз, _____.
Мирзо:	Ман ба қаҳвахона рафта истодаам. Меҳоҳӣ, _____?
Даниел:	Майлаш, рафтем.
Мирзо:	Ту чиро дӯст медорӣ?
Даниел:	Ман _____ хӯрдан меҳоҳам.
Мирзо:	Биё, ба ҷойхонаи "Роҳат" меравем ва _____ меҳӯрем.
Даниел:	Қурутоб чист?
Мирзо:	Қурутоб _____ аст ва _____ ва каме равған _____.
Даниел:	Чакка чист?
Мирзо:	_____ тайёр карда мешавад ва маззааш турш аст.
Даниел:	Ман _____ чашидан меҳоҳам.
Мирзо:	Пас ба ҷойхонаи "Роҳат" меравем.

B. Listen again and this time mark the sentences **дуруст** (Д) or **Нодуруст** (Н).

1. Д Даниел хӯроки бегӯшт хӯрдан мехоҳад.
2. ____ Даниел хӯроки камравған хӯрдан намехоҳад.
3. ____ Курутоб аз гӯшт ва нон иборат аст.
4. ____ Курутоб чакка ва помидор дорад.
5. ____ Даниел курутоб хӯрдан мехоҳад.
6. ____ Даниел курутоб хӯрдан намехоҳад.

3. ДАСТУР

Феъли хостан

The verb **хостан** 'to want' is used to express desire; its present stem is **хоҳ-**. It can take either a regular noun or an infinitive as its object: **Ман нон мехоҳам** 'I want bread,' **Вай хобидан хост** 'He wanted to sleep.' The infinitive immediately precedes **хостан**, and is preceded by any objects and other words associated with it: **Ман нон хӯрдан мехоҳам**, 'I want to eat some bread.' As in English, only **хостан** is conjugated, not the infinitive.

4. ХОНИШ

Машқи 3:

A. Read the text below.

Хӯроки шом

Дирӯз Илҳом ва Очилбой ба тарабхонаи “Суғдиён” рафтанд. Тарабхонаи “Суғдиён” тарабхонаи калонтарини Хучанд аст ва он хеле зебо аст. Онҳо дар он ҷо хӯроки шом хӯрданд. Онҳо оби маъдан ва шарбати лимӯ хостанд. Ба Очилбой майи “Тулгун” маъкул аст. Пешхизмат ба ӯ майи “Тулгун” овард. Ӯ салати “Баҳор” - ро дӯст медорад, ваде салати сернамакро дӯст намедорад. Ба ӯ салати бенамак маъкул аст. Очилбой барои хӯроки якум мурғшӯрбо хост. Илҳом ҳам мурғшӯрбо хост. Илҳом барои хӯроки дуюм моҳӣ хост. Ӯ моҳикабобро дӯст медорад. Ба ӯ гӯшти гов ва гӯсфанд маъкул нест. Очилбой моҳиро намехоҳад. Ӯ барои хӯроки дуюм гӯшти гов хост. Дар тарабхона хӯрокҳо болаззатанд. Ба Илҳом моҳикабоб ва мурғшӯрбо хеле маъкул шуд. Картошкабирён ва гӯшти гови Очилбой ҳам болаззат буд.

1. Тарабхонаи Суғдиён дар кучо аст?
2. Онҳо кадом салатро хӯрданд?
3. Хӯроки якуми Очилбой чӣ буд?
4. Салати Очилбой шӯр буд ё бенамак?
5. Очилбой кадом гӯштро дӯст медорад?
6. Илҳом кадом гӯштро дӯст намедорад?
7. Дар тарабхонаи “Суғдиён” моҳӣ мепазанд?
8. Очилбой дар тарабхона чӣ нӯшид?
9. Илҳом чӣ нӯшид?
10. Очилбой кадом нӯшокии спиртиро хост?

B. Do you like oily foods? How about salt? How about spices?

Машқи 4: A. Read the names of the dishes on the menu below and list them in the following categories.

салат	намудҳои шӯрбо	намудҳои хӯроки бирён	намудҳои сикхабоб

47

ҶОЙХОНАИ "РОҲАТ" АНВОН ХҲҲҲ

Салатҳо	Нарх	Миллдор
Ассорти аз гӯшт	7с.00д.	350гр.
Салати "Оливс"	1с.80д.	200гр.
Салати "Венегрет"	0с.80д.	200гр.
Салат аз сабзавоти тару тоза	2с.00д.	200гр.
Салати намакини	1с.00д.	250гр.
Чакка	0с.50д.	130гр.
Чурчот	0с.80д.	300гр.
Салати фармонши		
(нимоза, рим, под шубой)	3с.00д.	300гр.
Гӯшти ҷӯшондашуда	3с.20д.	100гр.

Таомҳои якум

Лигмон (пурра)	2с.60д.	50/500
Лигмон (нимма)	1с.60д.	30/300
Борщ (Украини)	2с.40д.	50/500
Шӯрбо	2с.40д.	65/500
Уро бо гелак	2с.40д.	83/500
Мастоба	2с.40д.	60/500
Рассолик	2с.40д.	65/500
Хомшӯрбо аз гӯшти мурғ	2с.40д.	65/500
Окрошка бо гӯшт	2с.40д.	55/500
Шӯрбо Пилтти	2с.80д.	68/500

Таомҳои дуюм

Ҷузабирен	7с.00д.	250/20
Ҷузабирен	3с.50д.	125/10
Қимма-кабоби киеви (бе хӯриш)	5с.00д.	160гр.
Мурғи лаҳм дар қляр (фармониш 1 соат)	4с.00д.	155гр.
Мурғи дар грилл тайершуда	14с.00д.	500гр.
Қимма-кабоби мурғи (фармониш 1 соат)	4с.00д.	133гр.
Мохибирен	6с.00д.	150гр.
Гӯштибирен (қайла)	4с.70д.	205/20
Замбӯруғибирен (фармониш 1 соат)	3с.00д.	75/30
Гӯшти гов бо замбӯруғ (бирен бо қаймоқ) 1 соат	5с.00д.	75/40/30
Бефстроган (бе хӯриш)	3с.00д.	80/100
Лангет (бе хӯриш)	2с.90д.	80/30
Қабоб "Роҳат"	3с.00д.	100/30
Манту "Роҳат"	2с.20д.	210/20 4дона
Сикхабоб аз гӯшти гов	3с.40д.	105/20
Сикхабоб аз гӯшти гӯсфанд	3с.70д.	100/30
Сикхабоб аз гӯшти мурғ	4с.00д.	125/20
Сикхабоб аз қимма	3с.20д.	116/20
Сикхабоб рулет	3с.70д.	105/20
Сикхабоб аз ҷигар	3с.20д.	130/20
Самбӯсан варақ	1с.00д.	82гр.
Самбӯсан танури	0с.80д.	100гр.
Қимма "Роҳат" (фармониш 1 соат)	3с.00д.	200гр.
Қабурғи гӯсфанд (фармониш 1 соат)	4с.70д.	155/100
Қимма-кабоби бухорпаз (фармониш 1 соат)	2с.40д.	110гр.
Ош палов "Роҳат"	3с.00д.	60/500
Шаурма	3с.00д.	100гр.
Нон	0с.40д.	260гр.
Чапоти	0с.50д.	300гр.
Кулча	0с.25д.	120гр.

Хӯриш

Қартошка "Фри"	1с.00д.	150гр.
Қартошка пюрс	0с.70д.	200гр.
Гричка	0с.70д.	250гр.
Вария	0с.70д.	350гр.
Макарон	0с.70д.	350гр.

B. Imagine that you are in Dushanbe with a friend or classmate. What will you order for yourself? What about your friend?

Шумо	дӯсти Шумо	ҳамдарс

5. ГҶҶШ КУНЕД

Машқи 5: Ба кадом тарабхона меравед? Video Conversation.

A. Watch, fill in the blanks, and practice.

МАҲИНА: Салом, Мамнуна.

МАМНУНА: Салом, Маҳина. Чӣ хел Шумо?

МАҲИНА: Нағз, раҳмат. Шумо чӣ хел?

МАМНУНА: Соз.

МАҲИНА: Ба куҷо рафта истодаед?

МАМНУНА: Ман ба тарабхона рафта истодаам.

МАҲИНА: Ба кадом тарабхона?

МАМНУНА: Ба тарабхонаи "Помир".

МАҲИНА: Чаро маҳз ба он тарабхона меравед?

МАМНУНА: Барои он ки дар он тарабхона _____
ҳастанд.

МАҲИНА: Шумо кадом хӯрокро бештар дӯст медоред?

МАМНУНА: Хӯроқҳои дӯстдоштаи ман _____
Шумо ба куҷо меравед?

МАҲИНА: Ман низ ба тарабхона меравам. _____

МАМНУНА: Барои чӣ?

МАҲИНА: Ба ман он тарабхона хеле маъқул аст ва ман _____
_____ дӯст медорам. Агар хоҳед, ҳамроҳ меравем.

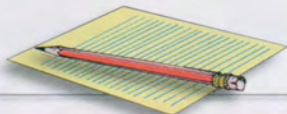
МАМНУНА: Хайр, рафтем.

НАМУНА

Ману чӯраам хӯрокҳои япониро дӯст медорем.
Мо ҳар ду гӯшт намехӯрем.

B. Which restaurant do you like? What kind of food do you prefer? Why? Write down your choices and tell your partner. Ask each other questions to get more information about what you like and why. What tastes do you have in common? What preferences do you share? Report your choices to rest of the class.

6. ХАТ

Машқи 6: А. Make as many sentences as you can using at least one word from each of the three groups.

Одамон

пешхизмат
мизоҷ
ошпаз
меҳмон

Феъл

хӯрдан
овардан
нӯшидан
тоза кардан
доштан
фармудан
харидан
пул додан
пухтан
сӯхтан

Хӯрок

нӯшоки
обичав
тухмбирён
кабоб
шӯрбо

НАМУНА

Мизоҷ кабоб меҳӯрад.
Пешхизмат оби ҷав меорад.
Ман ба ошпаз тухмбирён
мефармоям.

B. Now using the words and expressions above, make up a short story set in a restaurant.

C. Read the story to your group.

Машиқи 7: What do you eat with....?

A. The following foods are usually eaten with something else. For each word, write a sentence telling what other food you would eat with it. There are many possible answers. Look at the examples.

1. кетчуп _____

Ман картошкабирёнро бо кетчуп меҳӯрам.
Модарам кетчупро ба болои чӯчабирён мерезад.

2. кулчақанд _____

3. маска _____

4. картошкабирён _____

5. салат _____

6. чурғот _____

7. мураббо _____

8. қаҳва _____

9. шир _____

10. намак _____

B. *Кор бо шарик.* Choose a partner and ask each other questions about how you eat various foods.

A: Шумо шӯрборо бо чӣ меҳӯред?

B: Ман шӯрборо бо қаланфур меҳӯрам.

Машқи 8: А. List the following foods according to the categories in the box.

палав
нон
шӯрбо
хӯриш
чой
шарбат
афшура
оби маъдан
себ
нок
ангур
курутоб
нӯшоба
арақ
чакка
мастоба
утро бо ғелак
сабзӣ
пиёз

чӯчабирён
қимакабоб
лӯбиё
занбуруғбирён
манту
помидор
сихкабоб
санбӯсаи танӯрӣ
нахӯд
чаппотӣ
кулча
картошка

гӯшт ва моҳӣ

сабзавот

нӯшоки

хӯрок

нон ва ғалладона

мева

В. Which category is your favorite? Why?

C. Read the story to your group.

7. ТАМОШО КУНЕД!

Машқи 9: Дар тарабхона

A. You will watch a video about a restaurant. Guess which of the following words you will hear:

чай
лӯлакабоб
шакароб
ширбиринҷ
палав
нимта
гӯштбирён
помидор
бодиринг
ҷигаркабоб

бомазза
қурутоб
тайёр
миз
арақ
порс
хӯрок
кабкбирён
ошпаз
қаҳва

B. Watch the video and check your answers.

C. Watch the video again and answer the questions.

1. Марди якум барои ғизои аввал чӣ фармуд?	_____
2. Марди дуюм барои ғизои аввал чӣ фармуд?	_____
3. Марди якум барои ғизои дуюм чӣ фармуд?	_____
4. Марди дуюм барои ғизои дуюм чӣ фармуд?	_____

D. Watch the video one more time and fill in the blanks.

МУШТАРИ 1: Чӣ хӯрокҳои _____ доред?
ПЕШХИЗМАТ: Аа, хӯрокҳо мо: _____, _____, _____.
Ана, кабкбирён дорем _____ ҳам дорем, ээ, _____.
Аз хӯрокҳои миллӣ _____ дорем, мана баъд, _____.
МУШТАРИИ 1: Чӣ _____?
МУШТАРИИ 2: Эээ, манба як _____.
МУШТАРИИ 1: Аввал нимта _____, баъд як порс _____.
ПЕШХИЗМАТ: Хуб шудааст.

E. Role play. With a classmate, pretend that one of you is a customer sitting in a restaurant in Khujand and the other a waiter/waitress. You have 25 somoni. Find and order food from the menus below and on page 58.

ЧОЙХОНАИ "РОҲАТ" АНВОИ ХҲРОКҲО

Нушоба ва шербатҳо

	Нарх	Майдон
Афшураи асля	4с.00д.	1л.
Афшураи зардолу	1с.70д.	1л.
Афшураи асля "Зулол"	3с.00д.	1л.
Нушоба аз ҳуҷ	1с.10д.	0,5л.
Нушоба Coca Cola	2с.50д.	1,5л.
Нушоба Fanta	2с.50д.	1,5л.
Лимонад "Буратино"	1с.60д.	1,5л.
Оби маъдания	1с.50д.	1,5л.
Оби маъдания	1с.00д.	1л.
Нушоба VISTA	1с.60д.	1,5л.
Нушоба "Гархун"	1с.60д.	1,5л.

Нушокиҳои спирта

Араки "Ориен"	4с.00д.	0,5л.
Араки "Элита"	4с.50д.	0,5л.
Араки "Сушира"	4с.00д.	0,5л.
Араки "Тоҷикистон"	4с.00д.	0,5л.
Араки "Душанбе"	0с.80д.	100г.
Араки "Шоҳона"	5с.00д.	0,5л.
Араки "Меҳри гиеҳ"	15с.00д.	0,7л.
Араки "Зарафшон"	11с.00д.	0,5л.
Араки "Таджикский стандарт"	9с.00д.	0,5л.
Коняк "Идона"	10с.00д.	0,5л.
Коняк "Ориен"	10с.00д.	0,5л.
Нагетси "Меҳри гиеҳ"	10с.00д.	0,5л.
Шароби "Маргедар"	7с.00д.	0,5л.
Оби ҷав (маҳалла)	4с.50д.	0,5л.
Оби ҷав (маҳалла)	2с.20д.	1л.
	1с.10д.	0,5л.

Тамоку

Сигор "Parlament"	5с.00д.	1 қуття
Сигор "KENT"	4с.00д.	1 қуття
Сигор "MARLBORO"	4с.00д.	1 қуття
Сигор "L&M"	2с.50д.	1 қуття
Сигор "PINE"	2с.00д.	1 қуття

Нушокиҳои гарм

Чойи сиеҳ	0с.20д.	0,8л.
Чойи кабуд	0с.20д.	0,8л.
Қаҳва "NESCAFE"	0с.50д.	0,2л.

Ҳаққи хизмат 10%

Барзи сабз

Unlike the United States, where food that is prepared for you is taxed, all food is tax-free in Tajikistan. Also, a tip is automatically included in your bill; it usually runs between 5 and 10% of the cost of the meal.

Г. ПУХТАНИ ТАЪОМ D. COOKING TAJIK FOOD

1. СЕҲРИ СУХАН!

Машқи 1: Listen and practice.

бирён кардан

кушодан

тарошидан

омехтан

пӯст кандан

ҷӯшонидан

пора кардан

пухтан

рехтан

буридан

шикастан

реза кардан

Note....

илова кардан - to add
 андохтан - to put
 гирифтан, бардоштан (аз ҷер)
 - to take

Машқи 2: А. Here are the names of typical Tajik kitchen utensils. Look at the picture below and write how many of each you see:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.
- 11.
- 12.
- 13.
- 14.

B. Fill in the blanks with the names of the appropriate utensils.

Шӯрборо бо _____ меҳӯранд
 Дар _____ оши палавро мекашанд.
 Бо _____ чой менӯшанд.
 Дар _____ чой дам мекунанд.
 Бо _____ хӯрок меҳӯранд.
 Бо _____ даст пок мекунанд.
 Дар _____ шӯрбо ва лағмонро мекашанд.
 Дар рӯи _____ гӯшту сабзавотро пора мекунанд.
 Бо _____ сабзиро реза мекунанд.

C. Discuss the following questions with a classmate.

1. Which types of crockery and utensils are not common in the USA?
2. Which utensils are more common in an American kitchen?

2. ГУФТУГӢ

Машқи 3: Ба ман нухтанро ёд диҳед. Listen, fill in the blanks, and practice.

М: Бибиҷон, ба ман _____.

Б: Хуб, духтарам. Ҳар духтари тоҷик бояд
 духтари _____ ва _____
 бошад.

М: Шумо дар чандсолагӣ _____
 _____?

Б: Ман хеле ҷавон будам. Модари ман
 _____ бомаҳорат буданд. Он кас ба мо
 ҳама корро хеле зуд меомӯхтанд. Ман
 _____ қариб ҳама намуди
 хӯрокро _____.

М: Ман ҳам мисли шумо мешавам, бибиҷон.

Б: Офарин, ман то соли оянда ба ту бисёр чизро
 меомӯзам. Ту _____.

3. ДАСТУР

PRESENT PARTICIPLE

The present participle is an adjective formed from a verb like *running* or *sleeping* in English, as in *a running dog* and *the sleeping boy*. It indicates that the noun is carrying out the action right at the moment. It is formed by adding **-анда** to the present stem of most verbs and no ending to the present stem of compound verbs: **саги даванда** 'a running dog,' **марди раванда** 'the going man (the man who is going),' **марди коркун** 'a working man.' It also can be used as a noun to indicate someone carrying out the action: **нависанда** 'writer.'

4. ХОНИШ

Машқи 4: Read the proverbs below. Memorize any that you might be able to use in conversations.

1. Як мавизро чил қаландар хӯрдааст.
2. Аввал таом, баъд калом.
3. Бо "ҳалво" гуфтан даҳон ширин намешавад.
4. Нона калон газу гапа калон назан.
5. Ба пулдор кабоб, ба бепул дуди кабоб.
6. Нафси бад - балои ҷон.
7. На сих сӯзад, на кабоб.

Машқи 5: Read these recipes and find the verbs (in the imperative form), measurement words, and the names of foods. Write them in the appropriate columns.

Ошхонаи «ОНА»

Даст шустан пеш аз таом камбағалиро бартараф кунад ва баъд аз ғизо ғаму ғуссаро бартараф кунаду чашмиро рӯшан.

Бо ҷиштиҳои тоҷ.

Чалпакҳо бо лимӯ ва нок

МАҲСУЛОТ БАРОИ 4 ПОРС:

- 200г шакар
- 1 қошуқ аз пӯсти кӯфтаи лимӯ
- рағгани зайтун ва рағгани зард
- 2 тухм • 100г орд
- 1 қошуқча моддаи ковокку-нанда
- 158мл шир
- 1/2 қошуқча намак
- 2 дона ноки пӯшташ сурх шарбати 1 лимӯ
- 3 қошуқ асал
- 4 қошуқ панир
- хокаи қанд.

ТАРЗИ ТАҲИЯ:

Шакару пӯчоқи лимӯ, орд ва

моддаи ковокку-нандаро омехта кунед. Сафедии тухмро аз зардиаш ҷудо намуда зардии тухмро бо хамири аввала якҷоя кунеду ба он сафедии тухму намакро низ андозед. Нокро ба 4 қисм ҷудо намуда аз донкаш тоза кунед. Шарбати лимӯро бо асал дар болои оташ кофта истода ба он пораҳои нокро низ илова намуда 1 дақиқа нигоҳ доред. Баъд онро хунук кунед. Дар тоба рағгани зайтуно тафсониде дар он 8-дона чалпак пазед. Ба болои 4 дона чалпак паниро гузошта аз болояш нок ва бо чалпаки дигар пӯшониде шакари кӯфта पोшед.

Қаламфури қимадор

МАҲСУЛОТИ БАРОИ 4 ПОРС:

- 75г биринчи каме пухташуда
- 2 қошуқ рағгани растанӣ
- 1 либз
- 1 бандча гашниҷ
- 300г гӯшти гови қима
- 1 тухм
- 4 дона қаламфури ширин
- намаку мурч.

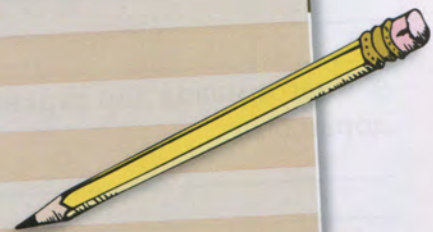
ТАРЗИ ТАҲИЯ:

Думчаҳои қаламфуруро бурида аз донкаш тоза кунеду дар зарфи 2,5л об дошта 5-6 дақиқа

ҷӯшонед. Гашниҷи резаро бо гӯшти қима, тухм ва биринҷ, намаку мурч омехта созед.

Сипас қимаро ба даруни қаламфур андохта муддати 8-10 дақиқа дар тафлон пазед. Дар вақти пухтупаз қаламфур шира ҷудо мекунед. Онро гирифта боз ба болои қаламфур резед. Мувофиқи таъби метавонед, ки барои боз ҳам бомаззатар шудани хӯрок ба ҷои гашниҷ 2 қошуқи ошхури пудинаи резе ва ду дандона сирғиёзи резакардашударо истифода баред.

феъли амрӣ	ченаки вазн	маҳсулот

Машқи 6: Read the text below with a partner and answer the following questions (you do not need to understand all the words in order to answer the questions):

ВИТАМИНИ С
Мева ва сабзавотҳо ҳамчунин нахҳои
визоие доранд, ки барои дандонҳо ва
ҳазми хӯрок фойданок мебошанд.

Афлесун **Лимӯ**

Қоти сиёҳ **Хуч**

Ҳамаи ин меваҳо барои пешгирӣ ва
табобати зуком (шамолхӯрӣ) фойда
доранд.

Чормағзи заминӣ

Қаламфури булеорӣ, карам

Хурмо

МАЪДАНҲО (минералҳо) - ба
устухонҳо ва дандонҳо муштаҳамӣ
мебахшанд ва барои фаъолияти
мӯътадили хун заруранд.

Гушт **Дилу чигар ва**
гурдаҳои молу гов

Лубиё **Моҳӣ**

Сабзавотҳои кабуд

Чигар (хусусан аз оҳан бой аст)

Истифодаи намеки йоднокшуда барои
пешгирии бемории қоғар / буққ / дар
байни кӯдакон ва занон муҳим аст.
Хурмо низ дар таркибаш йод дорад, ки
барои пешгирии қоғар фойданок аст.

ДАР ХОТИР ДОРЕД!

- * Барои дуруст инкишоф
ёфтани кӯдак, хусусан то синӣ 6
моҳагӣ шири модар физио беҳтарин
аст!
- * Дар фасли зимистон витаминҳоро
(мева ва сабзавотро) бештар
истифода бурдан лозим аст, зеро
хуноқӣ, кӯтоҳии рӯзҳои равшан ва
норасоии нурҳои офтоб моро бештар
нозук мегардонанд.
- * Сабзавотҳоро бисёр напаяд, то ки
витаминҳои дар таркибашон буда
вайрон наштаванд.
- * Сабзавотҳоро ҳамеша ба оби
ҷӯшидаи тоза андозед. Ин усул
витаминҳоро хуб нигоҳ медорад.
- * Барои истеъмоли ва тайёр намудани
хӯрок оби тоза ҷӯшонидашударо
истифода баред.
- * Пеш аз тайёр намудан ва истеъмоли
хӯрок дастнашонро бо собун шӯед.
- * Ҳамеша сахар ва бегоҳ дандонҳоро
бо ҷутқа тоза кунед. Боқимондаҳои
"пештараи" хӯрок дандонҳоро вайрон
мекунанд.

+C

Республика Казахстан
Қазақстан Республикасы
Халқаро Алоқа

Шри-Ланка Республикасы
ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජය
Амурская Область
Амур

**Хӯроки хубу
серғизо - гарами
салонатист**

Бо ҳамкории Пажуҳишгоҳи хӯроквории
Иттиҳодияи саноати хӯроқ ва Вақорати
Тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон
тайёр шудааст.

1. Кадом меваҳо витамини С доранд?

2. Кадом меваҳо барои пешгирии
зуком фойда доранд?

3. Кадом моддаҳо ба дандону
устухонҳо ва фаъолияти мӯътадили
хун фойда мерасонанд?

4. Кадом мавод дар таркиби худ йод
доранд?

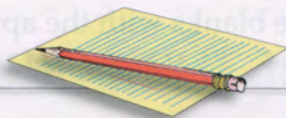
5. Барои чӣ дар зимистон меваҳо
сабзавотро бисёртар хӯрдан лозим аст?

6. Барои чӣ сабзавотро бисёр пухтан
мумкин нест?

7. Барои чӣ ҳар сахару ҳар бегоҳ
дандонҳоро шустан лозим аст?

8. Дар расми охирин кадом хӯроку
меваҳо тасвир шудаанд?

5. ХАТ

Машқи 7: А. Match the verbs with the appropriate subjects or objects in the sentences below.

Намакро ба хӯрок	кушоед.
Пиёзро бо корд	буред.
Ба хаамири кулчақанд шакар	бирён кунед.
Дар танӯр нонро	меандозанд.
Карамро	тарошед.
Мурғро бо корд	пӯст канед.
Картошкарро	резед.
Сабзиро бо турботарош	илова кунед.
Ширро ба пиёла	пазед.
Қуттии моҳиро	пора кунед.

В. Now write the verbs in the recipe for fried potatoes in imperative form:

1. Картошкарро бо корд _____.

2. Пас аз он _____.

3. Ба картошка намак _____.

4. Ба тоба равған _____.

5. Картошкарро ба тоба _____.

6. Картошкарро дар равған _____.

7. Картошкабирёнро аз тоба _____.

8. Картошкабирёнро бо кетчуп _____.

Машқи 8: Look at the picture and fill in the blanks with the appropriate forms of the words given in the box:

Рӯзе Рустам ба хонаи

_____ ба

меҳмонӣ омад. Далер

ба назди меҳмон

_____ андохт.

Вай ба рӯи дастархон

_____ гузошт. Далер дар чойник

_____ дам кард.

Вай барои Рустам як

_____ чой кашид

ва гуфт: _____, чой _____.

Рустам мавиз хӯрда истодааст. Пас аз он вай чой менӯшад. Далер ба Рустам

_____ гуфт. Далер меҳмонашро _____ гуфта

истодааст. Рустам хурсанд аст. Вай ба Далер _____ меғӯяд.

саломат бош, ташаккур, нон, мавиз, ангур,
кулчақанд, ширинӣ, чой, нӯш, пиёла,
дастархон, хуш омадед, гир, Рустам

6. ТАМОШО КУНЕД!

Машқи 9: Нишалло

A. Watch the video and answer the questions.

1. Ба дег чанд литр об меандозанд?
2. Ба дег чанд чанд кило бех мемонанд?
3. Бехро дар об чанд соат мечӯшонанд?
4. Бехро аз кучо меоранд?

B. Watch the video with the sound on one more time and write the recipe for *nishallo*.

VOCABULARY

ЛУҒАТНОМА

аз олам чашм пӯшидан	<i>v.</i> to die, pass away (= мурдан)
алаф	<i>n.</i> herb, spice
андохтан (андоз)	<i>v.</i> to put
анор	<i>n.</i> pomegranate
арақ	<i>n.</i> vodka
афлесун	<i>n.</i> orange
афшура	<i>n.</i> juice (= шарбат)
бало	<i>n.</i> misfortune
бардоштан (бардор)	<i>v.</i> to take, remove (аз out of, from)
баркашидан (баркаш)	<i>v.</i> to weigh (<i>trans.</i>)
бегона	<i>n.</i> stranger
бемазза	<i>adj.</i> tasteless
бемори қанд	<i>n.</i> diabetes
бенамак	<i>adj.</i> salt-free
бештар	<i>adv.</i> chiefly, most
бирён кардан	<i>v.</i> to fry, to roast
биринч	<i>n.</i> rice
боғайратӣ	<i>n.</i> enthusiasm
бой	<i>adj.</i> rich (аз in)
болаззат	<i>adj.</i> delicious, delightful
бомазза	<i>adj.</i> tasty
бомаҳорат	<i>adj.</i> skillful, adept
буридан (бур)	<i>v.</i> to cut
вайрон шудан	<i>v.</i> to destroy
витамин	<i>n.</i> vitamin
гандум	<i>n.</i> wheat
гирифтан (гир)	<i>v.</i> to take
гурда	<i>n.</i> kidney
гӯшт	<i>n.</i> meat
гӯшти асп	<i>n.</i> horse flesh
ғалладона	<i>n.</i> grains
ғелак	<i>n.</i> meatballs

ғизо	<i>n.</i> nutrition, meal
дам қардан	<i>v.</i> to stew
дандон	<i>n.</i> tooth
дар танӯр пухтан	<i>n.</i> to bake, to cook in the oven
дастархон	<i>n.</i> tablecloth
дафн қардан	<i>v.</i> to bury
дег	<i>n.</i> pot, cauldron
дил	<i>n.</i> heart
доғ қардан	<i>v.</i> to heat oil for frying
дуд	<i>n.</i> smoke
дӯзанда	<i>n.</i> tailor, seamstress
дӯст доштан	<i>v.</i> to like (= маъқул будан)
ёд гирифтан	<i>v.</i> to learn by heart, get used to
занбурӯғ	<i>n.</i> mushroom
зардолу	<i>n.</i> peach
зардолуқоқ	<i>n.</i> dried peaches
зимистон	<i>n.</i> winter
зира	<i>n.</i> caraway
зуд	<i>adj.</i> fast, quick, soon
зуком	<i>n.</i> influenza
иборат	<i>adj.</i> consisting, comprised (аз of)
ид	<i>n.</i> holiday
илова	<i>n.</i> addition
илова қардан	<i>v.</i> to add
имкониёт	<i>n.</i> possibility
истеъмол	<i>n.</i> use
истиқлол	<i>n.</i> independence
ифода қардан	<i>v.</i> to express
калом	<i>n.</i> word, speech
камбағал	<i>adj.</i> poor
карам	<i>n.</i> cabbage
картошка	<i>n.</i> potato
кафгир	<i>n.</i> strainer, slotted spoon
кафлес	<i>n.</i> ladle
кокакола	<i>n.</i> Coca Cola
корд	<i>n.</i> knife

кулча	<i>n. kulcha</i> (Tajik small bread)
кулчақанд	<i>n. sweet roll, pastry</i>
кӯфташуда	<i>adj. ground up; tired, exhausted</i>
қаландар	<i>n. beggar, mendicant</i>
қаланфури булғорӣ	<i>n. sweet pepper</i>
қандин	<i>adj. sweet</i>
қариб	<i>adv. almost, nearly</i>
қатра	<i>n. drop</i>
қаҳвахона	<i>n. coffee shop, café</i>
қима	<i>n. minced meat</i>
қимакабоб	<i>n. mince-meat kabob</i>
қишлоқ	<i>n. village, winter quarters</i>
қошуқ	<i>n. spoon</i>
қулфинай	<i>n. strawberry</i>
курутоб	<i>n. qurutob</i> (a dish made with an oil-based bread, onions, vegetable oil and dried <i>chakka</i>)
қуттӣ	<i>n. box, chest</i>
лат додан	<i>v. to whisk, beat</i> (eggs)
лозим	<i>adj. necessary</i>
лӯбиё	<i>n. beans, black-eyed peas, and similar legumes</i>
мавод	<i>n. goods, substance</i>
мағз	<i>n. nut, kernel</i>
мазза	<i>n. taste</i>
май	<i>n. wine</i>
макарон	<i>n. pasta</i>
манту	<i>n. mantu</i> (steamed meat-filled dough balls)
мастоба	<i>n. mastoba</i> (Tajik soup eaten with rice and yogurt)
махз	<i>adv. merely, simply</i>
маҳсулот	<i>n. ingredients</i>
маъдан	<i>n. mineral</i>
маъқул будан	<i>v. to prefer, to like</i> (= дӯст доштан)
мева	<i>n. fruits</i>

миҷоз	<i>n.</i> customer (mostly used in Dushanbe; = муштарӣ)
мост	<i>n.</i> yogurt
моҳибирён	<i>n.</i> fried fish
моҳича	<i>n.</i> small fish, fry
моҳӣ	<i>n.</i> fish
мошоба	<i>n.</i> moshoba (Tajik dish with beans)
мураббо	<i>n.</i> jam, jelly
мурғ	<i>n.</i> chicken
мурғбирён	<i>n.</i> roasted chicken
мурдан (мур)	<i>v.</i> to die (= аз олам чашм пӯшидан)
мурч	<i>n.</i> black pepper
мустаҳкам	<i>adj.</i> strong
муштарӣ	<i>n.</i> customer (see миҷоз)
мӯътадил	<i>adj.</i> normal
намак	<i>n.</i> salt
наҳорӣ	<i>n.</i> breakfast
нон	<i>n.</i> bread
нур	<i>n.</i> ray, beam
нӯшидан (нӯш)	<i>v.</i> to drink
нӯшоба	<i>n.</i> soft drink
оби маъдан	<i>n.</i> mineral water
оғоз шудан	<i>v.</i> to start, begin (<i>intr.</i>) (= сар шудан)
озуқа	<i>n.</i> foodstuffs, supplies
омехта кардан	<i>v.</i> to mix
омехтан (омез)	<i>v.</i> to mix
орд	<i>n.</i> flour
офтоб	<i>n.</i> sun
охирин	<i>adj.</i> last
палав	<i>n.</i> palav (pilaf)
панир	<i>n.</i> cheese
пешгири	<i>n.</i> prevention
пешхизмат	<i>n.</i> waiter, waitress
пиёла	<i>n.</i> bowl-like cup
писта	<i>n.</i> pistachio
пора кардан	<i>v.</i> to tear, rip, slice, cut into pieces

порс	<i>n.</i> portion (of food)
пухтан (паз)	<i>v.</i> to cook
пӯст кандан	<i>v.</i> to peel
равған	<i>n.</i> oil
равғани растанӣ	<i>n.</i> vegetable oil
рамз	<i>n.</i> symbol
рӯзгор	<i>n.</i> household implements; the necessities of life, daily necessities
рӯйхат	<i>n.</i> list, catalog
сабзавот	<i>n.</i> vegetables
саломат будан	<i>v.</i> to be welcome, healthy
саломатӣ	<i>n.</i> health
санбӯсаи танӯри	<i>n.</i> <i>sanbusa</i> (triangular meat-filled pastries), <i>samosa</i>
сар шудан	<i>v.</i> to start, begin (<i>intr.</i>) (= оғоз шудан)
сачоқ	<i>n.</i> napkin
сачоқи коғазӣ	<i>n.</i> paper napkin
сирко	<i>n.</i> vinegar
сихкабоб	<i>n.</i> shishkabob (= шашлик)
собун	<i>n.</i> soap
сӯхтан (сӯз)	<i>v.</i> to burn
та(ъ)ом	<i>n.</i> food, a meal
табӣӣ	<i>adj.</i> natural
табор	<i>n.</i> relatives
тавсиф	<i>n.</i> description
тайёр карда шудан	<i>v.</i> to be prepared, made (аз from)
тайёр кардан	<i>v.</i> to make, prepare
тақ-тақ кардан/задан (зан)	<i>v.</i> to knock
талх	<i>adj.</i> bitter
таркиб	<i>n.</i> structure
тарошидан (тарош)	<i>v.</i> to grate
тасвир шудан	<i>v.</i> to be pictured
техникӣ	<i>adj.</i> technical, technological
тоба	<i>n.</i> frying pan
тунд	<i>adj.</i> spicy

турбтарош	<i>n.</i> grater
тухм	<i>n.</i> egg
угро	<i>n.</i> <i>ugro</i> (noodles, noodles soup)
устухон	<i>n.</i> bone
фармудан (фармо)	<i>v.</i> to order
фатир	<i>n.</i> oil-based bread
фаъолият	<i>n.</i> work
фоида	<i>n.</i> profit
фоиданок	<i>adj.</i> useful
хабар додан	<i>v.</i> to inform
хавфнок	<i>adj.</i> frightening, horrible, dangerous
халтача	<i>n.</i> tote bag
харбуза	<i>n.</i> watermelon
хобондашуда	<i>adj.</i> pickled (when used with дар намак ; literally, sent to sleep, put to bed)
хостан (хоҳ)	<i>v.</i> to want
хотир	<i>n.</i> memory
хоҷағӣ	<i>n.</i> householding, farming, agriculture
Худо хоҳад, нахоҳад.	<i>phr.</i> Whether the Lord wills it or not
хун	<i>n.</i> blood
хуш омадан	<i>v.</i> to welcome
хуштаъм	<i>adj.</i> good, appetizing
хӯриш	<i>n.</i> salad
ҳаммом	<i>n.</i> bath
ҳасиб	<i>n.</i> sausage
ҳисобӣ кардан	<i>v.</i> to ring up a bill
ҳомила	<i>adj.</i> pregnant
чакка	<i>n.</i> <i>chakka</i> , solid sour yogurt
чангак	<i>n.</i> fork
чапоти	<i>n.</i> <i>chappoti</i> (Tajik big, thin bread)
чарбу	<i>n.</i> fat
чашидан (чаш)	<i>v.</i> to taste
ченак	<i>n.</i> measurement
чай	<i>n.</i> tea
чай дам кардан	<i>v.</i> to prepare tea

чайник	<i>n.</i> teapot
чайхона	<i>n.</i> tea house
ҷӯтка	<i>n.</i> brush
ҷӯчабирён	<i>n.</i> fried chicken
ҷавоб додан	<i>v.</i> to answer
ҷигар	<i>n.</i> liver
ҷуворӣ	<i>n.</i> maize, corn
ҷудо	<i>adv.</i> apart; extremely
ҷурғот	<i>n.</i> yogurt
ҷӯшон(и)дан (ҷӯшон)	<i>v.</i> to boil (<i>tr.</i>)
шабонарӯз	<i>n.</i> one night and day, a 24-hour period
шакароб	<i>n.</i> summer dish of yogurt, tomatoes, greens, and bread
шамол	<i>n.</i> wind
шарбат	<i>n.</i> juice (= афшура)
шафтолу	<i>n.</i> peach
шашдонағӣ	<i>adj.</i> having six items
шашлик	<i>n.</i> shishkabob (= сиккабоб)
шикастан (шикан)	<i>v.</i> to break (<i>intr.</i>)
шир	<i>n.</i> milk
ширбиринҷ	<i>n.</i> rice with milk
ширин	<i>adj.</i> sweet
ширинӣ	<i>n.</i> sweets
ширӣ	<i>adj.</i> dairy, of milk
ширқаҳва	<i>n.</i> coffee with milk
ширчай	<i>n.</i> milk with tea
шустан (шӯй, шӯ)	<i>v.</i> to wash
шӯр	<i>adj.</i> salty
шӯрбо	<i>n.</i> shurbo (Tajik soup)
яклухт	<i>adv.</i> completely

Боби сеюм CHAPTER THREE

ЛИБОС CLOTHING

IN THIS CHAPTER

- **Либоси тоҷикӣ**
Describe Tajiki Clothes
- **Шумо ба Тоҷикистон рафтаед?**
Have You Ever Been to Tajikistan?
- **Фаслҳо ва моҳҳои сол**
Express Dates, Months and Seasons
- **Луғатнома** Vocabulary

A. ЛИБОС A. CLOTHES

1. СЕҲРИ СУХАН!

Машқи 1: A. Listen and practice.

чомаи зирагӣ

куртаи чакан

тоқии мардона

фаранҷӣ

чӯроб

кулоҳ

пойчома ва кафш

миёнбанд

тагкурта

ШИМ

куртаи мардона

рӯймол

салла

махсӣ

В. Кор бо шарик. Fill in the chart with words from part A, then compare answers with your partner.

либосҳои мардона

либосҳои занона

Машқи 2: Онҳо чӣ пӯшидаанд? What are they wearing?

A. Look at the pictures below and write down what the people are wearing. The first one is done for you.

1. Ин духтарча дар сар рӯймол ва дар тан куртаи атлас дорад.

4. Ин духтарча

2. Ин мӯйсафед

5. Ин мард

3. Ин зан

7. Ин ҷавонмард

6. Ин ҷавон

B. *Pair work.* Describe someone to a classmate, who should listen and find the person you described. Then change roles.

2

4

А: Ӯ куртаи сафед ва шими
хокистарранг пӯшидааст. Куртааш
остинкӯтоҳ аст. Миёнбандаш
қаҳваранг аст.

В: Ӯ кулоҳ дорад?

А: Не, ӯ кулоҳ напӯшидааст.

В: Кафши ӯ сиёҳ аст?

А: Дуруст. Ӯ кист?

В: Ин марди расми ҳафтум аст.

А: Дуруст.

6

1

3

7

5

2. ГУФТУГӮ

Машқи 3: Ӯ кист? Listen, fill in the blanks, and practice.

Зебо: Ту он ҷавонро мешиноӣ?

Наргис: Кадом ҷавонро?

Зебо: Ӯ куртаи остиндарози сафед ва шими қаҳваранг
пӯшидааст.

Наргис: Ӯ дар кучост?

Зебо: Ӯ дар _____ аст.

Наргис: _____ кӯтоҳ аст?

Зебо: Не, _____. Ӯ _____ дорад ва
бо _____ гап зада истодааст.

Наргис: Ана, акнун дидам. Ӯ хеле зебо аст, вале ман _____.

Машқи 4: Кор бо шарик. Talk about two people in your class. Then take turns asking each other questions.

1. Лола имрӯз чӣ пӯшидааст?
2. Аниса шими чинс пӯшидааст?

3. ДАСТУР

3.1. PRESENT PERFECT TENSE

The present perfect is used to show that an action was completed in the past and its results continue into the present, like *I have eaten*. It is formed by adding the predicate endings to the past participle; in the present perfect tense **аст** is written joined to the participle. The present perfect is used when telling what someone is wearing; instead of saying *She is wearing a blue dress*, in Tajiki you say *She has put on a blue dress*, **Вай либоси кабуд пӯшидааст**. The present perfect tense is also used to indicate that the speaker knows of something only by hearsay instead of actually witnessing it.

Present Perfect		
Ман ин китобро хондаам?	Ҳа, хондаам.	Не, нахондаам
Ту куртаи остинкӯтоҳ пӯшидай?	Ҳа, пӯшидаам.	Не, напӯшидаам.
Ӯ шими кӯтоҳ пӯшидааст?	Ҳа, пӯшидааст.	Не, напӯшидааст.
Онҳо либоси тобистона пӯшидаанд?	Ҳа, пӯшидаанд.	Не, напӯшидаанд.
Шумо кадом куртаатонро пӯшидаед?	Куртаи сафедамро.	

Машиқи 5: A. Complete the sentences, then compare with a partner.

Номи ман Рухшона аст. Ман имрӯз шиму курта пӯшидаам.
Борон борида истодааст, вале ман борониамро _____ .

Гулрӯ ва Зумрад дугонаанд.
Гулрӯ куртаи дароз _____ ,
вале Зумрад шиму курта _____ .

Шарифзода имрӯз кастум _____ .
Ӯ шими ҷинс напӯшидааст. Ӯ куртаи кабудии
остиндароз пӯшидааст, вале
галстук _____ .

Имрӯз ҳаво офтобӣ, вале хунук
аст. Бахтиёр _____ пашмӣ
ва палто пӯшидааст. Ӯ ҷемпир
_____ , вале гарданбанд _____ .

B. Кор бо шарик. Ask and answer each other questions about the pictures in part A.

1. Рухшона куртаи чакан пӯшидааст?
2. Ӯ боронӣ пӯшидааст?
3. Шарифзода кастум пӯшидааст?
4. Ӯ галстук бастааст?
5. Ӯ шими сиёҳ пӯшидааст?
6. Гулрӯ ва Зумрад айнаки офтобӣ гузоштаанд?
7. Гулрӯ шим пӯшидааст?
8. Зумрад куртаи остиндароз пӯшидааст?
9. Бахтиёр кулоҳи пашмӣ пӯшидааст?
10. Ӯ дастпӯшак пӯшидааст?

4. ХОНИШ

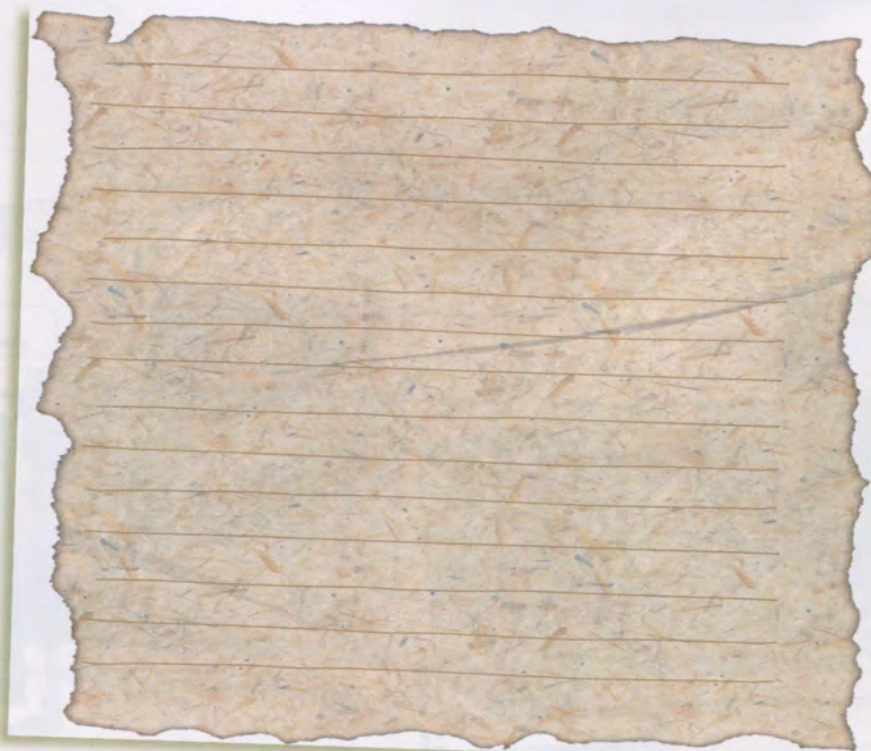

Машқи 6: Look at the chart below and find your own size of shoes in American and Tajik sizes. Then tell your classmates a story about shopping for yourself or a friend or family member, comparing Tajik and American shoe sizes.

Андозаи пойафзоли кӯдакона																							
Андозаи англисӣ	2	3	4	5	5.5	6	6.5	7	7.5	8	8.5	9	9.5	10	10.5	11	11.5	12	12.5	13	13.5	1	1.5
Андозаи амрикоӣ	3.5	4.5	5.5	6.5	7	7.5	8	8.5	9	9.5	10	10.5	11	11.5	12	12.5	13	13.5	1	1.5	2	2.5	3
Андозаи тоҷикӣ	18	19	20	21	22	23		24	25	26		27		28	29		30	31		32	33		34

Андозаи пойфзоли мардона													
Андозаи англисӣ	6	6.5	7	7.5	8	8.5	9	9.5	10	10.5	11	11.5	12
Андозаи амрикоӣ	7	7.5	8	8.5	9	9.5	10	10.5	11	11.5	12	12.5	13
Андозаи тоҷикӣ	39	40	41	42	43	44	45	46	47				

Андозаи пойафзоли занона													
Андозаи англисӣ	2	2.5	3	3.5	4	4.5	5	5.5	6	6.5	7	7.5	8
Андозаи амрикоӣ	3.5	4	4.5	5	5.5	6	6.5	7	7.5	8	8.5	9	9.5
Андозаи тоҷикӣ	35	36	37	38	39	40	41	42					

Машқи 7: Read the names of some items of clothing in Tajiki and write them in the appropriate columns in the chart below.

ЗИМИСТОНА

палто

кафши тобистона

кулоҳи пашмин

шими покӯтоҳ

дастпӯшак

куртка

чатр

ТОБИСТОНА

либоси шиноварӣ

айнаки офтобӣ

мӯза

5. ГҶҶШ КУНЕД

Машқи 8: A. Listen and write the names in the correct boxes.

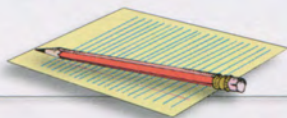

В. Кор бо шарик. Talk about the people in the picture.

А: Азиза куртаи остинкӯтоҳ ва бегиребон пӯшидааст.

В: Ранги куртааш сиёҳу сафед аст. Дар гарданаш занҷира дорад.

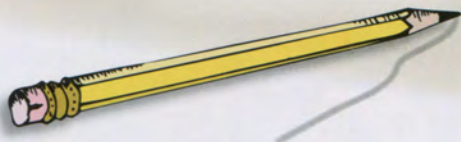
6. ХАТ

Машқи 9: Match the clothes with their Tajiki names.

курта
шим
чома
рӯймол
пойчома (эзор)
туфлӣ
тоқӣ
мӯза
махсӣ
кулоҳ

long boots
shirt
national hat
shoes
trousers
long national boots
hat
men's full-length coat
headscarf
ladies' underleggings

Машқи 10: Look at picture below and guess who this boy is. What is he doing?
Write a letter to a Tajik friend talking about the young boy you met in Dushanbe.

A large, rectangular area of aged, yellowed paper with a torn, deckled edge. It contains horizontal lines for writing, intended for a letter.

Машқи 11: Write the verbs in the present perfect tense in the sentences below.

НАМУНА

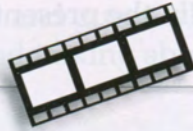
Садбарг рӯймоли сурх (пӯшидан).

Садбарг рӯймоли сурх пӯшидааст.

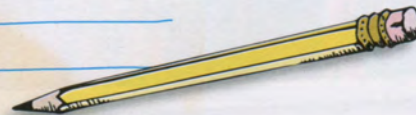
1. Дар бозор нархи гӯшт _____ (қимат шудан).
2. Соро ба донишгоҳ _____ (нарафтан).
3. Нисо куртаи остиндарози нав _____ (харидан).
4. Шохрух тарбуз ва себ _____ (овардан).
5. Шумо ба Тоҷикистон чанд бор _____ (рафтан)?
6. Онҳо ду бор Ҳиндустонро _____ (дидан).
7. Либосҳои ту дар зери борон _____ (тар шудан).
8. Шумо вазифаи хонагиро _____ (иҷро кардан).
9. Имрӯз соати шаш бозии футбол _____ (сар шудан).
10. Дирӯз дар Кӯлоб барф _____ (боридан).

7. ТАМОШО КУНЕД

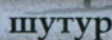
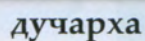
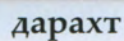
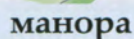
Машқи 12: A. Watch the video with the sound off and describe the woman's clothes. What is she wearing?

- B. Watch the video with the sound on and compare your description with the video.
- C. Work with a partner. Each of you should create a monologue about your clothes and tell it to the other.

B. Have you ever been to Tajikistan?

Машқи 1: Listen and practice.

баромадан - to go up, to climb
савор шудан - to ride, to bike
шино кардан - to swim
орзу кардан - to dream

- A. Which countries have you visited?
B. What places do you want to visit?
C. Make a list of the famous places you want to visit and then compare with the class.

2. ГУФТУГУ

Машқи 2: А. Listen, fill in the blanks, and practice.

A:	Салом, Дилбар. Ту ягон _____ ба Амрико рафтай?
B:	Салом, Маҳина. Не, ҳанӯз нарафтаам, вале _____ мекунам.
A:	Ту ба кадом _____ рафтай?
B:	Ман ба Фаронса рафтаам.
A:	Ту кай ба Фаронса рафтӣ?
B:	Ду сол пеш.
A:	Пас, ту _____ Эйфелро дидаӣ?
B:	Не, афсӯс надидаам. Ман Луврро дидам, вале _____ Эйфел вақт нашуд.

B. Listen to the rest of the conversation. Where has Mahina gone?

Машқи 3: А. *Кор бо шарик.* Ask your classmates questions about some of the things in previous exercises or come up with your own ideas.

A:	Ту ягон бор ба кӯҳ баромадаӣ?
B:	Ҳа, баромадам.
A:	Аз ростӣ? Дар кучо?

B. *Кор бо шарикон.* Tell the class something interesting you learned about a classmate.

3. ДАСТУР

3.1 SPECIAL ADVERBS WITH PRESENT PERFECT

The present perfect often occurs in sentences with **аллакай** 'already.' In sentences with negative present perfect verbs, **ҳанӯз** 'yet' and **ҳоло** 'now' are often used.

Ту ба Хоруғ рафтай?	Не, ҳанӯз нарафтаам.	Ҳа, аллакай рафтаам.
Ту аспасаворӣ кардаӣ?	Не, ҳанӯз накардаам.	Ҳа, аллакай кардаам.
Ў ҳанӯз занг назадааст?	Не, ҳанӯз занг назадааст.	Ҳа, аллакай ду бор занг задааст.
Шумо наҳорӣ кардаед?	Не, ҳанӯз наҳорӣ накардаам.	Ҳа, аллакай наҳорӣ кардаам.

Машқи 4: Ҳафтаи гузашта Шумо ин корҳоро чанд маротиба кардаед?
Write your answers. Then compare with a partner.

1. тоза кардани хона
(to clean house)

2. зарф шустан
(to wash dishes)

3. пухтани хӯрок
(to cook meals)

4. чомашӯйӣ кардан
(to do laundry)

5. оббозӣ кардан
(to bathe)

6. харид кардан
(to do shopping)

Ман ин ҳафта ҷомашӯӣ накардам.

Ё:

Ман ин ҳафта фақат як бор ҷомашӯӣ кардам.

НАМУНА

3.2 PRESENT PERFECT OR SIMPLE PAST

The present perfect is used to talk about whether something happened at any time within a span of past time, while the simple past is used to talk about a definite time in the past.

Шумо хӯроки ҷиндӣ хӯрдаед?

Ҳа, ман имрӯз бори аввал хӯроки ҷиндӣ хӯрдм.

Не, ман ҷанӯз хӯроки ҷиндӣ нахӯрдам.

Шумо тӯи арӯсии тоҷикиро дидаед?

Ҳа, ман онро соли гузашта дидам.

Не, ҷанӯз надидам.

4. ХОНИШ

Машқи 5: А. Read these conversations. Then practice with a partner.

1. А: Шумо ба кӯҳҳои Помир рафтаед?

В: Ҳа, тобистони гузашта ман ба кӯҳҳои Помир рафтам.

2. А: Шумо шаршараи Ниагараро дидаед?

В: Не, афсӯс, ман ҳоло онро надидам.

3. А: Шумо дар кӯл шино кардаед?

В: Ҳа, кардам.

4. А: Шумо ягон бор қоидаи роҳро вайрон кардаед?

В: Ҳа, ман боре қоидаи роҳро вайрон кардам ва 10 сомонӣ ҷарима супоридам.

5. А: Шумо аҳромҳои Мисрро дидаед?

В: Не, ман ҳоло надидам.

6. А: Шумо ба мулоқот дер кардаед?

В: Не, дер накардам.

В. Кор бо шарик. Take turns asking each other the questions in part A.
Give your own information when answering.

5. ГҮШ КУНЕД

Машқи 6: Listen to Ashraf and Naimjon talking about their trips and complete the chart.

Ном	Ба кучо мераванд?	Чиро дидан мехоҳанд?
Ашраф		
Наимҷон		

Машқи 7: Listen to these conversations.

1. А: Ту ягон бор ба тарабхонаи чинӣ рафтай?

В: Ҳа, ман борҳо ба тарабхонаи чинии
“Девори Чин” рафтаам.

2. А: Ту ягон маротиба оши палав пухтай?

В: Росташ, ман ҳанӯз напухтаам.

3. А: Шумо ҷомаи тоҷикӣ пӯшидаед?

В: Афсӯс, ман ҳанӯз ҷомаи тоҷикӣ
напӯшидаам.

4. А: Шумо ба Африқо рафтаед?

В: Ҳа, ман борҳо рафтаам.

5. А: Шумо бозии футболро тамошо кардаед?

В: Ҳа, ман футболро борҳо тамошо кардаам.

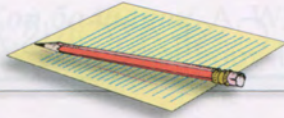

Машқи 8: А. Listen, fill in the blanks, and practice.

А:	Салом, Ҷон.
В:	Салом, Рустам.
А:	Шумо кай ба Тоҷикистон омадед?
В:	Ман ду рӯз пеш ба Тоҷикистон омадам.
А:	Шумо _____?
В:	_____, вале меҳоҳам ба он ҷо равам.
А:	Шумо муҷассамаи Буддоро _____?
В:	Не, _____.
А:	Шумо кадом _____?
В:	Ман _____ ва _____ хӯрдаам.
А:	Кадам хӯроки тоҷикиро нахӯрдаед....

В. Listen to the rest of the conversation. What foods didn't John eat?
What did he do next? Where did they go?

6. ХАТ

Машқи 9: Нома ба дӯсти дерин. Write a letter to someone you have not seen for a long time. Mention three things you have done since you last saw that person. Then exchange letters with a partner and write back.

Салом Зокир,

Ту чӣ хел? Корхоят чӣ хел? Саломатиат хуб аст? Бо чӣ кор машғулӣ?
Ман туро баъди хатми донишгоҳ надидаам. Ман баъди хатми
донишгоҳ ба Хуҷанд омадам ва ҳоло дар Хуҷанд зиндагӣ карда
истодаам.....

B. ҲАСЛҲО ВА МОҲҲОИ СОЛ C. SEASONS AND MONTHS

1. СЕҲРИ СУХАН!

Машқи 1: Listen and practice. A. Which seasons do you like the most? Why? B. What month were you born in?

Машқи 2: Tell your classmates about the weather in your hometown during the year.

2. ГУФТУГҮ

Машқи 3: Listen, fill in the blanks, and practice.

баҳорӣ, тирамоҳӣ, тобистона, зимистона

Парвин:	Аниса, ба ту _____ ?
Аниса:	Ман _____ дӯст медорам.
Парвин:	Чаро?
Аниса:	Ман аввалин _____ дӯст медорам. Масалан, _____. Ту чӣ?
Парвин:	Ман _____ дӯст медорам: _____ ва тарбуз. Дар тобистон меваҳо ширинтар мешаванд. Ба модарам _____ маъкуланд, _____ ва анор.
Аниса:	Модари ман ҳам анорро дӯст медоранд. Зеро он _____ аст.
Парвин:	Ҳа, дуруст. Модари ман _____ мепазанд.
Аниса:	Ман _____ ёд гирифтаи мевоҳам.
Парвин:	Ба хонаи мо биё, модарам ба ту _____.
Аниса:	Майлаш.

Машқи 4: Кор бо шарик. A. When is your birthday? Find another student and ask each other your birthdays to fill in in the chart below.

B. Now do the same with another classmate, but this time, tell your birthday and your first classmate's birthday. Keep going until you've not only found out everyone's birthday but you've also shared the birthday information you have with your classmates.

НОМ	рӯзи таваллуд

C. Choose another date for a very important occasion in your life (graduation, a wedding anniversary, a family member's birthday). Do the same as you did with the birthdays, but this time also find out what the special day is for other people in your class.

санаи 1	санаи 2

D. Finally, share with the class what you learned about each other.

Машқи 5: One of your friends wants to visit you. Tell him or her which clothes to bring for a December visit. How about June? April?

3. ДАСТУР

3.1 Adjectival suffixes

There are a number of prefixes and suffixes that are used to form adjectives from nouns, several of which (бо-, бе-, -ӣ, -а, -она) you have studied in earlier chapters. These affixes indicate different shades of meaning. Thus, from the root **дон** 'to know' are formed **нодон** 'stupid,' **доно** 'wise, knowing' and **донишманд** 'wise, learned' (formed from the noun **дониш** 'knowledge' from the same root).

4. ХОНИШ

Машқи 6: Бурчи шумо чист? A. Read the chart of the eastern zodiac given below and guess the names of the English signs from their Eastern equivalents:

Ҳамал	21 Март – 20 Апрель
Савр	21 Апрель – 21 Май
Ҷавзо	22 Май – 21 Июн
Саратон	22 Июн – 22 Июл
Асад	23 Июл – 22 Август
Сунбула	23 Август – 22 Сентябрь
Мизон	23 Сентябрь – 22 Октябр
Ақраб	23 Октябр – 21 Ноябрь
Қавс	22 Ноябрь – 21 Декабрь
Ҷаддӣ	22 Декабрь – 20 Январ
Далв	21 Январ – 19 Феврал
Хут	20 Феврал – 20 Март

B. Can you find your sign? Is it different? Find someone else in your class with your sign and compare your birthdays.

C. Now read about nature of each sign and tell your classmate what you have learned.

Бурҷ	Хислат
Ҳамал	шармгин, меҳрубон
Савр	шӯҷоъ, далер
Ҷавзо	боқувват, пурмаҳсул
Саратон	ботачриба, далер
Асад	часур, оӣ
Сунбула	боандеша, таҳлилгар
Мизон	шӯҳ, одами хуб
Ақраб	босадоқат, бочуръат
Қавс	дилкушод
Ҷаддӣ	хеле боғайрат ва саросема
Далв	пуртоқат, қавӣ
Хут	сулҳҷӯ, боақл

5. ГҶШ КУНЕД

Машқи 7: А. Here is a Tajik calendar with the holidays marked.

Listen to the tape and then find the date of a holiday.

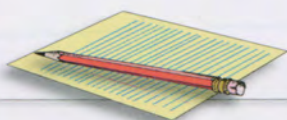
	Январ	Феврал	Март	Апрел	Май	Июн
Дш	6 13 20 27	3 10 17 24	3 10 17 24 31	7 14 21 28	5 12 19 26	2 9 16 23 30
Сш	7 14 21 28	4 11 18 25	4 11 18 25	1 8 15 22 29	6 13 20 27	3 10 17 24
Чш	1 8 15 22 29	5 12 19 26	5 12 19 26	2 9 16 23 30	7 14 21 28	4 11 18 25
Пш	2 9 16 23 30	6 13 20 27	6 13 20 27	3 10 17 24	1 8 15 22 29	5 12 19 26
Чм	3 10 17 24 31	7 14 21 28	7 14 21 28	4 11 18 25	2 9 16 23 30	6 13 20 27
Шн	4 11 18 25	1 8 15 22	1 8 15 22 29	5 12 19 26	3 10 17 24 31	7 14 21 28
Яш	5 12 19 26	2 9 16 23	2 9 16 23 30	6 13 20 27	4 11 18 25	1 8 15 22 29
	Июл	Август	Сентябр	Октябр	Ноябр	Декабр
Дш	7 14 21 28	4 11 18 27	1 8 15 22 29	6 13 20 27	3 10 17 24	1 8 15 22 29
Сш	1 8 15 22 29	5 12 19 26	2 9 16 23 30	7 14 21 28	4 11 18 25	2 9 16 23 30
Чш	2 9 16 23 30	6 13 20 27	3 10 17 24	1 8 15 22 29	5 12 19 26	3 10 17 24 31
Пш	3 10 17 24 31	7 14 21 28	4 11 18 25	2 9 16 23 30	6 13 20 27	4 11 18 25
Чм	4 11 18 25	1 8 15 22 29	5 12 19 26	3 10 17 24 31	7 14 21 28	5 12 19 26
Шн	5 12 19 26	2 9 16 23 30	6 13 20 27	4 11 18 25	1 8 15 22 29	6 13 20 27
Яш	6 13 20 27	3 10 17 24 31	7 14 21 28	5 12 19 26	2 9 16 23 30	7 14 21 28

2003

734002, Ҷумҳурии Тоҷикистон, ш. Душанбе
кӯчаи Телман, гузаргоҳи 2, №28
Тел.: (992 372) 24-44-14, 24-43-14, 21-49-43
Факс: (992 91) 901-50-65
E-mail: office@ssrp.tojikiston.com

B. Tell a classmate what happens on that date every year.

6. ХАТ

Машқи 8: Write answers to the following questions about your habits during the year.

Шумо кай барои оббозӣ ба кӯл меравед?	
Шумо кай барфак месозед?	
Шумо кай ба истирохат меравед?	
Фасли дӯстдоштаи Шумо кадом аст?	
Рӯзи таваллуди Шумо кай аст?	
Иди дӯстдоштаи Шумо кай мешавад?	
Шумо кадом моҳро дӯст медоред?	
Соли нави шумо кай фаро мерасад?	
Шумо дар кадом моҳ ба саёҳат меравед?	
Дарсҳои забони тоҷикӣ кай тамош мекунед?	

Машқи 9: Imagine that you lost your son in Dushanbe. Describe him to the police officer and fill out the form for missing persons.

Шӯъбаи корҳои дохилии ноҳияи Шохмансури шаҳри Душанбе
Варақаи шахси гумшуда

Ном ва номи хонаводагӣ _____

Нишонӣ _____

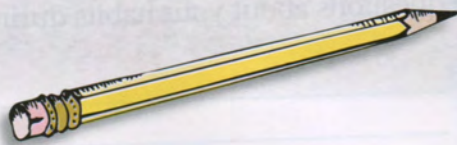
Рақами телефон (бо коди шаҳр) _____

Ном ва номи хонаводагии шахси гумшуда

Шахси гумшударо тасвир кунед (қад, синну сол, либос, ранги чашму
мӯи сар, нишонаҳои махсус) _____

Таърихи гумшавӣ (рӯз, моҳ, сол) _____

Имзо _____

7. ТАМОШО КУНЕД

Машқи 10: A. Watch the video and answer the questions.

1. Ба духтари якум кадом моҳҳо маъқуланд?
2. Чаро?
3. Духтари дуввум кадом фаслро дӯст медорад?
4. Иди дӯстдоштаи ӯ кадом аст?

B. Watch the video again, then with a classmate create a dialogue based on it and act it out.

VOCABULARY

ЛУҒАТНОМА

август	<i>n.</i> August
ақраб	<i>n.</i> scorpion, Scorpio
апрел	<i>n.</i> April
арзон	<i>adj.</i> cheap
асад	<i>n.</i> lion, Leo
атлас	<i>n.</i> atlas silk (silk from the atlas moth)
атроф	<i>prep.</i> around
бад	<i>adj.</i> bad
барқ	<i>n.</i> lightning (see раъду барқ)
барф	<i>n.</i> snow
баҳор	<i>n.</i> spring (season)
баҳорӣ	<i>adj.</i> for spring
бачагона	<i>adj.</i> children's
безеб	<i>adj.</i> ugly, unattractive
боақл	<i>adj.</i> clever
боандеша	<i>adj.</i> thoughtful
бобои барфӣ	<i>n.</i> snowman
боғайрат	<i>adj.</i> enthusiastic
бод	<i>n.</i> wind, breeze (= шамол)
боридан (бор)	<i>v.</i> to rain, fall as precipitation
борон	<i>n.</i> rain
ботачриба	<i>adj.</i> experienced
бурҷ	<i>n.</i> corner
вазидан (ваз)	<i>v.</i> to blow
вахдат	<i>n.</i> unity
вилоят	<i>n.</i> province
галстук	<i>n.</i> necktie
гарданбанд	<i>n.</i> scarf
гарм	<i>adj.</i> hot
гармо	<i>n.</i> heat, hot weather
гузаронидан (гузарон)	<i>v.</i> to celebrate
ғалаба	<i>n.</i> victory
далв	<i>n.</i> pail, bucket
дам	<i>n.</i> stuffiness
дараҷа	<i>n.</i> degree

декабр	<i>n.</i> December
динӣ	<i>adj.</i> religious
дирӯз	<i>adv., n.</i> yesterday
доман	<i>n.</i> skirt
дӯстдошта	<i>adj.</i> favorite
жола	<i>n.</i> hail
занона	<i>adj.</i> women's
зебо	<i>adj.</i> pretty; good
зимистон	<i>n.</i> winter
зимистона	<i>adj.</i> for winter
ид	<i>n.</i> holiday
идора	<i>n.</i> organization, office, company
идораи обуҳавосанҷӣ	<i>n.</i> weather broadcasting company
истиқлолият	<i>n.</i> independence
иттилои обу ҳаво	<i>n.</i> weather report
июл	<i>n.</i> July
июн	<i>n.</i> June
кашидан (каш)	<i>v.</i> to take off, to take down
кулоҳ	<i>n.</i> hat
курта	<i>n.</i> dress, shirt
кӯл	<i>n.</i> lake
кӯҳӣ	<i>adj.</i> mountainous
кӯча	<i>n.</i> street
қавс	<i>n.</i> parentheses
қимат	<i>adj.</i> expensive
лаёқатманд	<i>adj.</i> talented
либос	<i>n.</i> clothes
лой	<i>n.</i> mud
май	<i>n.</i> May (month)
мардона	<i>adj.</i> men's
мардум	<i>n.</i> people
марказ	<i>n.</i> center
март	<i>n.</i> March (month)
маслиҳат кардан	<i>v.</i> to give advice
маҳсӣ	<i>n.</i> mahsi, long Tajik boots
мизон	<i>n.</i> scale, yardstick, measure
миллӣ	<i>adj.</i> national
нағз	<i>adj.</i> good

ноҳия	<i>n.</i> region
ноябр	<i>n.</i> November
оббозӣ	<i>n.</i> swimming
обу ҳаво	<i>n.</i> weather
ойин	<i>n.</i> tradition
октябр	<i>n.</i> October
осмон	<i>n.</i> sky
пагоҳ	<i>adv., n.</i> tomorrow
пахтагӣ	<i>adj.</i> of cotton
пашмин	<i>adj.</i> woolen
пешвоз гирифтани (гир)	<i>v.</i> to meet, to celebrate
пойтахт	<i>n.</i> capital
пойчома	<i>n.</i> ladies' underwear; long thin undertrousers
пуроб	<i>n.</i> puddle
пӯшидан (пӯш)	<i>v.</i> to dress
раъд	<i>n.</i> thunder (= тундар)
раъду барқ	<i>n.</i> thunderstorm, thunder and lightning
резаборон	<i>n.</i> drizzle
рутубат	<i>n.</i> humidity
рӯзи таваллуд	<i>n.</i> birthday
рӯймол	<i>n.</i> headscarf
саёҳат	<i>n.</i> travel
салла	<i>n.</i> turban
самт	<i>n.</i> side
санаи таваллуд	<i>n.</i> date of birth
санҷидан (санҷ)	<i>v.</i> to try, to test
саратон	<i>n.</i> cancer, Cancer (sign of zodiac)
сарқонун	<i>n.</i> constitution (document)
сармо	<i>n.</i> coldness
саросема	<i>n.</i> hurry, haste
сел	<i>n.</i> rain-storm, cloud-burst
солгард	<i>n.</i> anniversary
сулҳчӯ	<i>adj.</i> peaceful
такурта	<i>n.</i> vest, undershirt
таҳлилгар	<i>adj.</i> analytic
тирамоҳ	<i>n.</i> autumn

тирукамон	<i>n.</i> rainbow
тобидан (тоб)	<i>v.</i> to shine
тобистон	<i>n.</i> summer
тобистона	<i>adj.</i> for summer
тоқӣ	<i>n.</i> national hat
толеъ	<i>n.</i> destiny
толеънома	<i>n.</i> horoscope, fortune
тундар	<i>n.</i> thunder (= раъд)
туфлӣ	<i>n.</i> shoes
тӯфон	<i>n.</i> storm
фасл	<i>n.</i> season
феврал	<i>n.</i> February
фурӯхтан (фурӯш)	<i>v.</i> to sell
харидан (хар)	<i>v.</i> to buy
хислат	<i>n.</i> character
хунук	<i>n.</i> cold
хушксоли	<i>n.</i> drought
ҳафта	<i>n.</i> week
чанд	<i>adj.</i> how many, how much?
чармин	<i>adj.</i> leathern, of leather
чатр	<i>n.</i> umbrella
ҷадвал	<i>n.</i> chart
ҷасур	<i>adj.</i> brave
ҷашн	<i>n.</i> holiday
ҷашн гирифттан (гир)	<i>v.</i> to celebrate
ҷумҳури (ҷамоҳир)	<i>n.</i> republic
ҷӯроб	<i>n.</i> thick socks
шамол	<i>n.</i> wind, breeze (= бод)
шармгин	<i>adj.</i> shy
шаҳр	<i>n.</i> city
шим	<i>n.</i> trousers
шоҳӣ	<i>n.</i> silk
шудан (шав)	<i>v.</i> to become
шӯх	<i>n., adj.</i> joker, jester; witty, funny, quizzical
ягон/ягон хел	<i>adv., adj.</i> any/some kind of
якдилӣ	<i>n.</i> empathy; unanimity
январ	<i>n.</i> January
ях	<i>n.</i> ice

Боби чорум CHAPTER FOUR

ДАР БЕМОРИСТОН AT THE HOSPITAL

IN THIS CHAPTER

- Аъзои бадан Parts of the Body
- Ба Шумо чӣ шуд? What's Wrong?
- Дар назди духтур
At the Doctor's Office
- Тибби халқӣ ва табобати анъанавӣ
Traditional Medicine and Beliefs
- Луғатнома Vocabulary

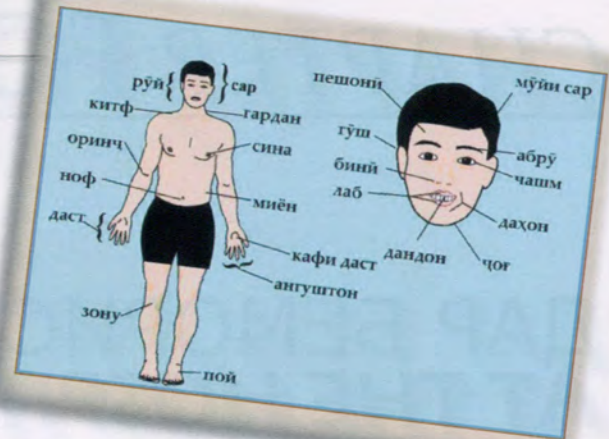
A. АЪЗОИ БАДАН

A. PARTS OF THE BODY

1. СЕҲРИ СУХАН!

Машқи 1: A. Listen and practice.

пуф кардан
кашидан
хоридан
молидан

В. Ҷумлаҳоро пурра кунед.

_____ шона кардам.

_____ тоза кардам.

_____ фишурдам.

Бо _____ шунидам.

_____ бо миёнбанд
бастам.

Назира _____
сурх кард.

Бо _____ газидам.

Ҳангоми гиря аз
_____ об рехт.

_____ бо дастам
доштам.

Бо _____ бўй
кашидам.

C. *Кор бо шарик.* Close your books and point out the parts of the body named in the picture.

A: Саратро нишон деҳ.

B: Ин сари ман аст.

A: Биниатро нишон деҳ.

B: Ин бинии ман аст.

2. ГУФТУГУ

Машқи 2: *Ба кӣ монанд аст?* A. Listen, fill in the blanks, and practice.

A:	Салом, Зафар. Ин _____ зебо кист?
B:	Салом, Баҳодур. Писарам, Ардашер.
A:	Ӯхӯ, нусхаи худат-ку. _____ мисли _____ ту.
B:	Ташаккур. _____ чӣ? Онҳо ҳам айнан мисли абрувони ман.
A:	Дуруст, дуруст. _____ ҳам _____ туст, лекин _____ ба _____ монанд нест.
B:	Ҳа дуруст. Ба бинии занам монанд аст.
A:	_____ ҳам зард аст, вале мӯйи сари ту ва _____ сиёҳ аст. Ба кӣ рафта бошад?
B:	_____ гӯям, худам ҳам ҳайрон.

B. Now ask your partner who he or she looks like. Use the names of body parts you have learned.

Машқи 3: *Гурӯҳбандӣ*. A. Work with a partner. Circle the word in each group that doesn't belong with the others, then tell it to your partner in Tajiki.

Example:

кафи пой
зону
чашм
ангуштони пой

Чашм узви пой нест.

1.

китф
оринҷ
даст
миён

2.

бинӣ
пушт
дахан
абрӯ

B. Now group the parts of the body into pairs.

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

3.

миён
сари сина
гӯш
гардан

3. ДАСТУР

1.1. MORE ABOUT PLURALS

чашм – чашмон
ангушт – ангуштон
мижа – мижгон
китф – китфон
лаб – лабон

but

пой – пойҳо
гӯш – гӯшҳо

абрӯ – абрувон
бозу – бозувон
даст – дастон
моҳӣ – моҳиён
бобо – бобоён

дандон – дандонҳо
сина – синаҳо

Машқи 4: Ask your partner questions about parts of his/her body, such as their color and size.

A: Чашмони шумо сиёҳанд?

B: Не, чашмони ман қаҳваранганд.

A: Абрувони Шумо сермӯянд?

H: Ҳа, абрувони ман сермӯянд.

Машқи 5: Find the incorrect words in the sentences below and cross them out, then write the correct words.

1. Мурод ба чашмаш мӯза пӯшид.
2. Наргис ба зонуяш ангуштарин пӯшид.
3. Манижа ба гӯшаш курта пӯшид.
4. Шоҳрух ба миёнаш курта баст.
5. Пойафзоли ӯ танг буд ва биниаш дард кард.
6. Ӯ гиря мекунад ва зонуяш тар аст.
7. Парвиз ба замин афтид ва забонашро зад.
8. Ман хеле гурусна ҳастам, барои ҳамин пуштам дард мекунад.
9. Ӯ ба кафи дасташ сурхии лаб молид.
10. Парвин дар сартарошхона биниашро кӯтоҳ кард.

4. ХОНИШ

Машқи 6: А. Read the article below.

В. Кор бо шарик. Discuss the following questions with your partner:

- 1) Шоколад бемории кадом узвҳои баданро пешгирӣ мекунад?
- 2) Барои одам ҳар рӯз кадом намуди маҳсулот лозим аст?
- 3) Оё Шумо бо ин гуфтаҳо розиед?
- 4) Фикри Шумо дар бораи дарозумрӣ чист?

МОҲӢ ҒИЗОИ ДАРОЗУМРӢ

Мутахассисон муайян кардаанд, ки ҳар рӯз истеъмоли 100 грамм шоколади талх ва 150 миллилитр винои сурх умри инсонро 6 сол дароз намуда, бемориҳои дилу рағро пешгирӣ мекунад. Ба ғайр аз ин, ба таомномаи яфӯзаи худ 7 намуди маҳсулотро ворид созед: моҳӣ, мева, сабзавот, рағғани зайтун, зироатҳои лӯбиғӣ, хушадор, бодом ва сирпиёз. Ба миқдори кофӣ истеъмол намудани маҳсулоти ғойдабахш инсонро аз ҳар гуна бемориҳо ва таъсирҳои зараровари беруна ҳифз мекунад.

Машқи 7: Read the article below. What did you find out? Tell your partner.

ШАРБАТИ ПОМИДОР БЕНАЗИР АСТ!

Як истакон шарбати помидор эҳтиёҷи шабонарӯзии инсонро ба витамини С ва провита-мини А қонеъ мегардонад. Муҳим нест, ки шарбато аз помидори тару тоза ё қайла тайёр карда бошанд.

Помидор хусусан ба шахсони гирифтори бемориҳои ҷигар, меъда, дилурағ тавсия дода мешавад.

Ниқоби помидор барои наррак ва пӯстҳои рағғанин ҳеле ғойдабахш маҳсуб меёбад. Агар ба ин ниқоб каме крахмал илова намоед, барои пӯсти хушк ғизои намкунанда мешавад.

В. Do you know what kinds of food are helpful for your skin? Discuss with the class.

5. ГҶШ КУНЕД

Машқи 8: А. Listen to the dialogues and fill in the blanks.

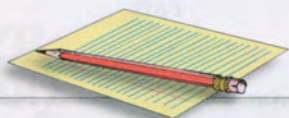
1. Азиза:	Ин сурати кист?
Ҳумо:	Ин сурати бародарам.
Азиза:	Ӯҳӯ, чӣ хел ҷавони зебо! Абру _____ аш _____, чашм _____ аш шаҳло.
Ҳумо:	Ҳа, ӯ ба падарам монанд аст.

2. Азиза:	Салом, Далер, _____ чӣ шуд?
Далер:	Ман _____ ва бозувонам ба санг заданд.
Азиза:	Рафтем. Ту бояд онҳоро ба духтур нишон диҳӣ.

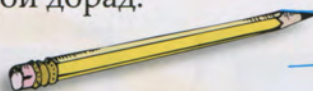
В. Imagine that you fell and hurt your hand (or come up with something of your own). When your partner asks what happened to you, tell him what happened, then change roles.

6. ХАТ

Машқи 9: Read the definitions below and write the names of the parts of the body being described. There may be more than one answer.

1. Бо ин узв хӯрок меҳӯранд.
2. Ин узв дар болои чашм ҷой дорад.
3. Бо ин узв бӯй мекунад.
4. Бо ин узв чизеро мегиранд.
5. Ин узв барои шунидан лозим аст.
6. Бо ин узв роҳ мегарданд.
7. Бо ин узв фикр мекунад.
8. Ин мӯй дар болои лаб мерӯяд.
9. Ранги ин узв сурх аст ва бо он гап мезананд.
10. Ин мӯй дар рӯи мардон мерӯяд.

Б. БА ШУМО ЧӢ ШУД? B. WHAT'S WRONG?

2. СЕҲРИ СУХАН!

Машқи 1: А. Listen and practice.

сардард

шикамдард

зуком

B. Check ☒ the health problems you have had recently. What did you do for then? How many times have you been sick in the last year?

миёндард

таб

сулфа

Соли гузашта ман 3 бор шикамдард шудам.
Ман барои табобат ба назди табиб рафтам.

НАМУНА

C. Tell your partner about the health problems you had last year.
Ask each other questions for more information.

2. ГУФТУГӢ

Машқи 2: Зуком шудаам. А. Listen, fill in the blanks, and practice.

А: Салом, Шамшод. Ту чӣ хел?

В: Чандон хуб не. _____. Табам баланд аст ва сарам сахт дард мекунад. Бисёр _____.

А: Ин хел бошад, чаро ба кор омадӣ? Ту бояд дар хона истода, истироҳат кунӣ. Барои зуком истироҳат хеле муҳим аст.

В: Ҳа, дуруст мегӯӣ.

А: Шояд ба духтур _____?

В: Не, беҳтараш ба хона меравам.

А: Ту бояд ҳатман _____ хӯрӣ. Тундӣ барои зуком хеле муфид аст. Як _____, Дарҳол сиҳат мешавӣ. Ҳа, _____ болятро бо кӯрпаи ғафс сахт пӯшида хоб кун. Бояд арақ кунӣ, он вақт аз зуком ягон ному нишон намононад.

B. Listen to the advice of two more co-workers. What do they suggest?

3. ДАСТУР

3.1. PRESENT SUBJUNCTIVES

The subjunctive is a verb form indicating possibility, contingency, wish, fear, obligation, and so on; it indicates that the action has not actually occurred or might not occur. For example, in the phrase *If he were here*, “were” is a subjunctive form. The subjunctive is much more frequently used in Tajiki than in English. In particular, it is used with **шояд** ‘should’ and **бояд** ‘must.’ For almost all verbs the subjunctive is the present-future tense without the prefix **ме-**. That is, it is formed by adding the present-future endings to the present stem. However, **будан** and **доштан** have special stems for the present subjunctive, **бош-** and **дошта бош-**. Thus, *We must be brave* is **Бояд шердил бошем**, and *You might have this book* is **Шояд ин китобро дошта бошӣ**.

Машқи 3: А. Look at these health problems. Choose several pieces of good advice for each problem.

1. гулӯдард
2. сулфа
3. миёндард
4. таб
5. дарди дандон
6. пойдард
7. сардард
8. сӯхта
9. зуком

- a. шарбати шохтут хӯред
- b. ба назди табиб равед
- c. ба назди духтури дандон равед
- d. истироҳат кунед
- e. марҳам молед
- f. ба рӯяш гармӣ гузоред
- g. витамини С хӯред
- h. ҳамсаратон онро молад
- i. онро бо рӯймол сахт бандед
- j. аспирин хӯред
- k. хоб кунед
- l. чизҳои гарм пишед

В. Кор бо шарикон. Talk about the problems in part A and give each other advice. What other pieces of advice would you give besides those listed?

зуком сулфа пойдард

Барои сулфа бояд шири гарм нӯшед. Муоинаи духтур ҳам зарур аст.

Машқи 4: Баҳс. What do you do in these situations? Think of three suggestions for each situation.

Барои _____
 бояд _____ кунед.
 сиҳат будани дандонҳо
 хуб хоб рафтан
 табобати гулӯдард
 фарбеҳ нашудан
 ҳамеша ҷавон ва бардам будан

А: Барои хуб хоб кардан, бояд пеш аз хоб дар ҳавои тоза сайругашт кунед.

НАМУНА

В: Дуруст, ман бошам, то 1000 мешуморам.

Машқи 5: Кор бо шарик.

Student A

You are a customer
in the pharmacy. You
need medicines for
these illnesses:

сустии бадан
зуком
миёндард
шикамдари
дарунрав

Student B

You are a pharmacist.
You have to advise a
customer to buy the
best medicines for
his/her needs.

Машқи 6: Нуқтаи назар. What is your diagnosis?

Шиками бачаҳо дард мекунад. Шояд....

Шояд онҳоро ба духтур барем?

НАМУНА

1. Гулӯи Исмоил дард мекунад. Шояд ...
2. Оби бинии Анвар меравад. Шояд ...
3. Пойҳои мо ҳангоми баскетболбозӣ захм
хӯрданд. Шояд ...
4. Ситора аз дучарха афтод ва китфонаш
осеб دیدанд. Шояд.....
5. Малика сабзӣ реза карда истода буд ва
ногоҳ бо овози баланд дод зад. Шояд ...
6. Ман таб дорам ва худамро хуб ҳис
намекунам. Шояд ...
7. Донишҷӯён зиқанд. Шояд

4. ХОНИШ

Машқи 7: А. Read the announcement.

Маркази таъхису табобатии

«ШИФО»

Маркази таъхиси хусусии таъхису табобатии
«Шифо» ба таълими сокинони ҳамаҷузӣ самтҳои
таълимро дар бар гирифта, таъхиси духтурони
баъзеи хитисҳо пешниҳод менамояд:

- Терапевт
- Чарроҳ (хирург)
- Гинеколог
- Духтури пӯст
- Духтури шикастабанд
- Уролог
- Эндокринолог
- Духтури гӯшу бинӣ
- Духтури асаб
- Лаборатория барои ташхис

A black and white illustration showing a male doctor in a white coat examining a patient's arm. The patient is lying down, and the doctor is leaning over them, holding their arm. A medical monitor or screen is visible in the background.

B. Match the names of the specialists to the names of the illnesses or parts of the body they treat.

терапевт	ҷои санҷиши пешоб ва хун
ҷарроҳ	бемориҳои занона
шикастабанд	бемориҳои асаб
уролог	бемориҳои умумии бадан
гинеколог	бемориҳои гурда
лаборатория барои ташхис	устухонҳои шикаста
духтури асаб	табobati ҷароҳат ва захмҳо

Машқи 8: Read the jokes in Tajiki. Act them out with a partner.

1. Модар гуфт: -Лутфан, барои кӯдак витамин диҳед.
Доруфурӯш пурсид: - Кадом витамин? А, Б ё С?
Модар ҷавоб дод: Фарқ надорад, вай ҳоло ҳарфҳоро намедонад.
2. Писар аз духтур омад. Модараш пурсид: Писарам, духтурҳо чӣ тавсия карданд?
Писараш ҷавоб дод: Витамин хӯр, - гуфтанд,- модарҷон. Витамини
“сникерс”, “марс” ва

5. ГҶШ КУНЕД

Машқи 9: Шумо чиро тавсия мекунед?

A. Listen, fill in the blanks, and repeat.

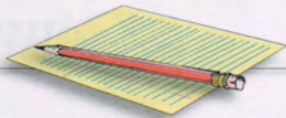
Доруфурӯш:	Марҳамат. Чӣ хизмат?
Харидор:	Барои сулфа ягон чиз доред? Ба фикрам, ман _____.
Доруфурӯш:	Ман _____ сулфаро тавсия медиҳам.
Харидор:	Ташаккур. Барои дарди сар чиро тавсия мекунед?
Доруфурӯш:	Мана, аз ин дору _____.
Харидор:	Ташаккури зиёд. Мебахшед, вақтҳои охир ман баъзан худро сусту бемадор _____. Барои ин ягон дору ҳаст?
Доруфурӯш:	Мана, аз ин витаминҳо истифода кунед ва агар _____ бинед, хуб мешавад.
Харидор:	Ташаккур.

B. Listen to the pharmacist talk to the next customer.
What does the customer want?

D. Roleplay Create a similar dialogue and act it out.

6. ХАТ

Машқи 10: Now write a letter asking for medical advice.

7. ТАМОШО КУНЕД

Машқи 11: A. Look at the picture above and describe to the class what happened to the young men.

B. Watch the video and describe how the doctor treated the patient.

C. Watch the video again and fill in the blanks.

БЕМОР: Ассалому алайкум. Шумо _____?

ДУХТУР: _____.

БЕМОР: Якчанд рӯз мешавад, ки _____ дард мекунад, духтурчон.

ДУХТУР: Марҳамат, _____. Мебинем

БЕМОР: _____.

ДУХТУР: Аз _____ ё аз _____?

БЕМОР: Аз _____, ана, ана, _____.

ДУХТУР: Асабаш _____ шудагӣ, асабаш газак гирифтагӣ.

БЕМОР: Илоҷе ёбед. Беҳад дандонам _____ мекунад, духтурчон.

ДУХТУР: Агар хоҳед, ҳозир _____ мекунем.

БЕМОР: Майлаш, духтурчон, мо _____.

ДУХТУР: Албатта, ина табобат кардан даркор. Калон. Ҳозир... Бо калонтар, калонтар. Шуд. Тамом. Ҳозир дардаш сабук мешад. Дору, баъди табобат ман навишта медиҳам, Шумо хонаба истифода мебаред

БЕМОР: _____, духтурчон. Мо аз Шумо миннатдорем.

D. Roleplay. Create a similar dialogue and act it out.

В. ДАР НАЗДИ ДУХТУР C. AT THE DOCTOR'S OFFICE

1. СЕҲРИ СУХАН!

Машқи 1: А. Listen and practice.

В. Put the new words given above in the appropriate blanks.

1. Бо ҳароратсанҷ таби беморро месанҷанд.
2. _____ бо об нӯшед.
3. Ин _____ дар як рӯз ду маротиба нӯшед.
4. Кӯдакон аз _____ метарсанд.
5. Масрур дасташро бурид ва барои харидани _____ ба дорухона рафт.
6. Духтур барои писарам _____ навишт.
7. _____ ба ман бисту панҷ дирам бақия дод.
8. Гӯшашро оҳиста бо _____ тоза кунед.
9. Шумо барои санҷидани фишори хун _____ харед.
10. Духтур ба ман ду намуди _____-ро тавсия кард.

2. ГУФТУГҮ

Машқи 2: Сарам дард мекунад. А. Listen, fill in the blanks, and practice.

Бемор:	Салом, духтур. Даромадан мумкин аст?
Духтур:	Ҳа, марҳамат, дароед, шинед. Аз чӣ шикоят доред?
Бемор:	_____ худамро бад ҳис мекунам.
Духтур:	_____ дард мекунад?
Бемор:	Сарам дард мекунад.
Духтур:	Кадам вақт дарди саратон зиёд мешавад?
Бемор:	Вақте ки _____, сарам дард мекунад.
Духтур:	Дилатон _____ мешавад?
Бемор:	Ҳа.
Духтур:	Саратон чарх мезанад?
Бемор:	Сарам чарх мезанаду _____ сиёҳ мешавад.
Духтур:	Фишори хунатон одатан чанд аст?
Бемор:	110 ба 80.
Духтур:	Ҳозир ман _____ месанҷам.
Бемор:	Аз кадом дастам месанҷед?
Духтур:	Фарқ надорад. Фишори хунатон паст шудааст, барои ҳамин саратон дард карда, дилатон беҳузур ва пеши чашматон сиёҳ мешавад.
Бемор:	Ягон дору менависед?

B. Listen to the rest of the conversation. What did the doctor suggest to the patient? What should he eat for each of the following meals?

C. When should he come to visit the doctor again?

НАҲОРӢ

ХӢРОКИ ЧОШТ

ХӢРОКИ ШОМ

Машқи 3: Ask three people the questions below. Share this information with the class.

Саволҳо	1	2	3
1. Агар Шумо бемор шавед, чӣ кор мекунад?			
2. Шумо ҳар сол ба муоинаи духтур меравед?			
3. Шумо зуд-зуд дору менӯшед?			
4. Шумо зуд-зуд бемор мешавед?			
5. Шумо гуфтаҳои духтурро ҳамеша ба ҷо меоред?			
6. Агар ҳифзи саломатӣ бепул мешуд?			

3. ДАСТУР

PRESENT CONDITIONALS (ЗАМОНИ ҲОЗИРА)

Conditional sentences have the form "if...then"; they have a condition and a consequence. The condition is indicated by **agar** 'if'; there is no special word for 'then.' For present conditional sentences, the condition clause requires the subjunctive (*If he goes...*), while the result clause usually takes the imperative (*If he calls, tell me!*) or the present-future tense (*If she cooks, I'll wash the dishes*).

Агар бемор шавам, ба назди духтур меравам.

Агар барф борад, мӯзаҳоятро пӯш.

Агар меҳмон наояд, ба ман хабар деҳ.

Агар модарат занг занад, ба ӯ салом гӯй.

Агар кулоҳи гарм дошта бошӣ, ҳатман ҳамроҳат гир.

Машқи 4: Complete the sentences.

Агар шикамдard шавам, _____

Агар борон борад, _____

Агар чашмонам дард кунанд, _____

Агар ҳаво хунук шавад, _____

Агар мошин харам, _____

Агар ба Тоҷикистон равам, _____

Машқи 5: Complete the first part of the sentence.

_____ ба Тоҷикистон меравам.

_____ ба театр меравам.

_____ ба модарам занг мезанам.

_____ мошин намеронад.

_____ борон меборад.

_____ нон мепазад.

Машқи 6: Муроҷиат ба духтур. A. Look at the pictures and describe what happened to the driver who had the accident.

B. Call the doctor and tell him about this accident on the street. Describe to the doctor what you see.

4. ХОНИШ

Машқи 7: A. Read and match each picture with a conversation.

- ___ a) **Бемор:** Салом, духтур! Ман дирӯз афтидам.
Поям сахт дард мекунад.
Духтур: Поятон зарб хӯрдааст.
Ҳозир ман онро докабанд мекунам.
- ___ b) **Духтур:** Кучоятон дард мекунад?
Бемор: Гӯшам дард мекунад.
- ___ c) **Духтур:** Барои кам шудани дарди гурдаҳоятон ба Шумо бо сӯзан дору мегузaronем.
Бемор: Ман бояд чанд соат ором хоб кунам?
Духтур: Тахминан 1 соат.
- ___ d) **Бемор:** Ман худамро бад ҳис мекунам.
Духтур: Шояд фишори хунатон баланд шудааст... ҳоло фишоратонро месанҷам.
Бемор: Ба фикрам, фишорам паст аст, зеро сарам чарх зада истодааст.
Духтур: Агар фишоратон паст бошад, чандон бад нест.
- ___ e) **Духтур:** Ин кӯдаки хурд ҳаштмоҳа таваллуд шудааст. Ба ӯ назорати махсус лозим аст.
- ___ f) **Духтури 1:** Дар расми рентген устухони дасти бемор кафидааст.
Духтури 2: Бояд зудтар дасташро гачпеч кунем.
- ___ g) **Духтур:** Ба Шумо чӣ шуд?
Бемор: Ман шамол хӯрдаам. Табам баланд аст ва ҳама ҷоям дард мекунад.
Духтур: Ҳозир ман нафаскашиатонро гӯш мекунам ва баъд дору тавсия мекунам.
- ___ h) **Бемор:** Дандонам сахт дард карда истодааст.
Духтур: Ҳа, ман дидам. Ин дандон кирмхӯрда шудааст. Шумо ширинӣ ва шоколадро бисёр нахӯред. Ба ҷойи он мева ва сабзавот хӯред.

B. *Кор бо шарикон.* Now choose one of the conversations and act it out. The class must guess which picture you have chosen.

Машқи 8: Садама дар роҳ. A. Read the text and answer the questions.

Рӯзи сешанбеи ҳафтаи гузашта дар маркази шаҳр, дар кӯчаи ба номи Хусейнзода садамаи мошини сабукрав рӯй дод. Мошин ба дарахт бархӯрд ва ба даруни ҷӯйи калон даромад. Дар натиҷаи садама чор нафар мусофири мошин зарар диданд. Сари ронанда зарб хӯрда, дасти росташ шикаст. Пойҳои ду нафар мусофири дигар низ шикаст. Сару рӯйи мусофири сеюм хун шуд ва ӯ беҳуш гашт. Ёро фавран ба бемористон бурданд. Маълум шуд, ки мусофир одатан фишори баланди хун доштааст ва шояд садама боиси беҳуш шудани ӯ гаштааст. Пас аз ду соат ӯ ба ҳуш омад ва ҳоло ҳудро беҳтар ҳис мекунад. Дасти ронанда ва пойҳои мусофирони дигарро гачпеч карданд. Ба сари ронанда дору молиданд ва бандпеч карданд. Ҳар чор мусофир аз мурдан эмин монданд.

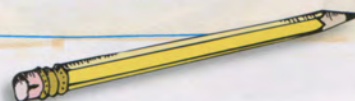
1. What happened to the driver?

2. What happened to the first and second passengers?

3. What happened to the third passenger?

4. What other health problems does the third passenger have?

5. How long was he unconscious?

B. Read your answers to your partner and compare them.

C. Have you ever been in a car accident or witnessed one? Tell the class about it.

5. ГҮШ КУНЕД

Машқи 9: *Аз наиша фил сохтан. Making an elephant out of a fly.*

A. Listen, fill in the blanks, and practice.

Фирӯз: Духтурчон, _____ дард мекунад, _____
_____ ва сарам сахт дард мекунад. Ин дард чанд
рӯз _____. Духтур, мумкин аст, ман _____
_____ дорам?

Духтур: Ман дар шумо _____
намебинам. Шумо _____ ҳастед ва
_____ надоред.

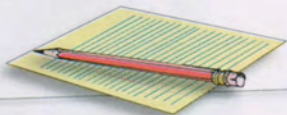
Фирӯз: Шояд чанд рӯз хоб равам?

Духтур: Не. Шумо бояд _____ баромада, _____
_____. Пас аз он худро хеле _____
_____. _____ ман ба Шумо чанд
намуди доруро тавсия мекунам.

B. Listen to the rest of the conversation. What happened to Firuz?

6. ХАТ

Машқи 10: *Ба ин одамон чӣ шудааст?* Look at these pictures and describe what happened to the people, using the words given. Write down four sentences for each situation.

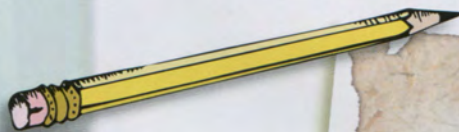
Watch the video again and describe the results of the examination.

қоидаро риоя накардан –
ба садама дучор шудан –
шикастан –
зарб хӯрдан -

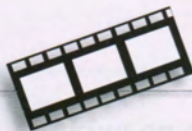
мех задан –
курсича –
хун шудан –
нохост -

толори варзиш –
мачрӯҳ шудан –
афтидан –
сандуқи сина -

7. ТАМОШО КУНЕД

Машқи 11: A. Look at the picture above. This is a doctor's office in Tajikistan. Work with a partner and describe similarities and differences between doctor's offices in America and Tajikistan.

B. Watch the video and answer the questions.

1. Номи бемор чист?	_____
2. Ё чандсола аст?	_____
3. Касби ӯ чист?	_____
4. Бемор аз чӣ шикоят дорад?	_____
5. Ё кай боз бемор аст?	_____
6. Дар ин муддат ӯ ба назди духтур рафтааст ё на?	_____
7. Ё худро табобат кардааст?	_____

- C. Watch the video again and describe the results of the examination.
According to the doctor, what is wrong with the patient?

- D. What did he prescribe for her?

- E. What kind of analysis should she undergo?

Г. ТИББИ ХАЛҚЌИ ВА ТАБОБАТИ АНЪАНАВИ

D. TRADITIONAL MEDICINE AND BELIEFS

1. СЕҲРИ СУХАН!

Машқи 1: Listen and practice.

шипондан

тӯмор

табиб

фолбин

марҳам

чапми бад кӯр кардан

мулло

Машқи 2: A. Match each illness with its folk medicine "cure."

1. захми меъда
2. рехтани мӯйи сар
3. дарди дандон
4. зуком
5. миёндард
6. шикамдарди кӯдак

- a. пӯсти суғурро ба миёнатон бандед
- b. се қатра оби пиёзро дар як қошукча об омезед ва ба бинӣ чаконед.
- c. пӯсти чормағз ва анорро чӯшонда ба кӯдак диҳед.
- d. саратонро ба гов лесонед
- e. решаи тиллоиро кӯфта, онро пеш аз хӯрок ҳар рӯз се маротиба хуред.
- f. равғанро чӯшонда онро ба дандонатон гузоред

B. Did you ever see or make use of traditional cures? What kinds of traditional cures do you know?

2. ГУФТУГУ

Машқи 3: Ба фолбин бурдӣ? A. Listen, fill in the blanks, and practice.

Салимабибӣ:	Дугона, набераам таб кард ва шабона аз хобаш _____.
Хадичабибӣ:	_____ расидааст. Набераатро ба _____ бурдӣ?
Салимабибӣ:	Не, келинам ба назди духтур бурд.
Хадичабибӣ:	Оҳ, ин ҷавонҳо _____ дӯст медоранд. Фолбин _____, олам гулистон мешуд.
Салимабибӣ:	Ҳа, акнун чӣ мегӯӣ! Ба _____ гуфтам. Келинам мегӯяд, ки мо _____ ва ба назди духтур меравем.
Хадичабибӣ:	Ба ин ҷавонҳо _____ мушкил шудааст. Хайр, чӣ илоч, ҳоло _____ аст...

B. Listen to the rest of the conversation.

When did Хадичабибӣ go to the fortuneteller? Why?

C. Do the people in your country go to such people? When and why?

3. ДАСТУР

PAST CONDITIONALS (ЗАМОНИ ГУЗАШТА)

For conditional sentences about past events, the past imperfect is usually used in both the condition and the result clauses. Its use indicates the counterfactual sense; that is, it refers to what might have been but didn't occur: *If he had called, we wouldn't have worried, or Even if I had read my book, I still would have failed the test.*

Агар ба фолбин мерафт, бе дорую даво табобат мекард.

Агар китобашро меовард, ҳамроҳ вазифаи хонагиро иҷро мекардем.

Агар ман духтур мебудам, дармонхонаи хусусӣ мекушодам.

Агар ту дар он ҷо мебудӣ, ҳама кор хуб мешуд.

Агар ба хона мерасид, ба ман занг мезад.

Агар ӯ хоҳиш медошт, ҳамроҳи мо ба театр мерафт.

4. ХОНИШ

Машқи 4: А. Read the article

ТАБОБАТИ ЗУКОМ

Файласуфи Юнони қадим Гиппократ воситаи беҳтарини табобати зукомро дар хунгири медонист. Плинии мисрӣ ба беморони зуком маслиҳат медод, ки аз фуки калламуш бўса кунанд. Дар замони мо бештар истеъмоли намудани пиёзро тавсия дода, нӯшидани нӯшокиҳои мевагӣ ва ҳатто каме нафас кашидани гази ашқоварро ҳам манфиатбахш мешуморанд. Вале то ба ҳанӯз давои беҳтарину таъсиррасонро аз ин беморӣ пайдо нанамудаанд. Ҳол он ки 45 ҳазор тавсияҳои гуногун оиди мубориза бо ин беморӣ арзи ҳастӣ дорад.

B. According to the article, what are some ways to cure flu?

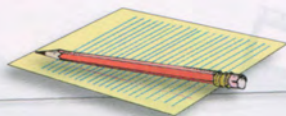
1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

C. Read to your partner what you found out and compare your answers. What other methods can you add to this list?

6. ХАТ

Машқи 5: А. Read and fill in the questionnaire below. Compare your answers with a partner and write suggestions.

АНКЕТАИ "ТАБОБАТИ ҒОИБОНА"

Чӣ шуморо азоб медиҳад?

Давомнокии беморӣ

Аломатҳои беморӣ

Ҳолатҳое, ки бо саломатияшон таъсир мерасонанд

а) Сардшавии ҳаво

в) Шӯру ғавғо ё ассабоният

г) Баландшавии фишори атмосферӣ

Иловаи шумо

Ному насаб

Мох, рӯз ва соли таваллуд:

Суроғаи шумо

Саволҳо танҳо тавассути анкета қабул карда мешаванд. Ба саволҳои шумо оиди навъи беморияшон, сабабҳо ва роҳҳои табобати он ҳар ҳафта раёонпизишк ва гиёҳшинос Абдуллоҳи Ташрифзода тавассути саҳифаи "Мадади Сино"-и "Оила" посух мегӯяд. Нусха (копия)-и анкета қабул карда намешавад. Анкетаҳои шумо ҳамарӯза ба маҳдудият дар идораи ҳафтавори "Оила" қабул карда мешаванд. Ҳамчунин анкетаи саволҳои худро ба унеони "Табобати Ғоибона" Шумо метавонед ба дӯконҳои рӯзномафурушӣ ва паҳнкунандагонӣ ҳафтанома супоред.

Анкетаҳояшонро ҳамчунин тавассути почта бо суроғаи: 73 40 18 ш. Душанбе хиёбони Саъдии шерози 16 идораи ҳафтаномаи "Оила" ба мо ирсол доред.

Анкетаҳои шумо кафолати саломатии шумост.

Бо мо бимонед!

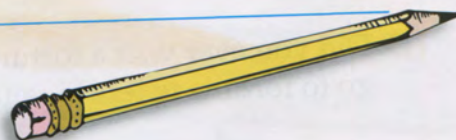
1.

2.

3.

4.

5.

7. ТАМОШО КУНЕД

Машқи 6: A. Look at the picture above. What do you think will happen in the video? Share your thoughts with the class.

B. Watch the video and answer the questions.

1. Ў барои чӣ ба назди ин занҳо омадааст?	_____
2. Мурғ барои чист?	_____
3. Шакар барои чист?	_____
4. Ў аз чӣ шикоят дорад?	_____

C. Share your answers with the class.

D. Did you ever visit a fortune teller? Why? What type of people usually go to fortune tellers in your country? Why?

Барги сабз

Дар Тоҷикистон одамон агар бемор шаванд, ба назди шахсони гуногун мераванд.

1. Фолбин – касе, ки фол мебинад ва маъмулан ӯ аз одамон мурғи сиёҳ мехоҳад ва онро садқоқ мекунад.

2. Табиб – маъмулан табибон ду гурӯҳ мешаванд:

а) Табибони воқеии халқӣ, ки бо гиёҳҳо табобат мекунанд ва агар табобат бо роҳи духтур ҳал шавад, аввал беморро ба назди духтур мефиристанд. Ба ин гурӯҳ шикастабандҳо ҳам дохил мешаванд, зеро онҳо аз қадимулайём ин касбро балад буданд ва аз маҳорати дарки устухон қомилан баҳраваранд.

б) Табибони сохта, ки маъмулан дониш надоранд ва бо роҳи фиреб

ва қаллобӣ одамонро гумроҳ мекунанд.

3. Мулло(домулло)

Дар Тоҷикистон маъмулан беморро ба назди мулло мебаранд, то ин ки ӯ бо хондани Қуръон ба бемор шифо бахшад. Мувофиқи одат шахси беморро чилёсин мекунанд.

4. Духтури воқеӣ

Аксарияти мардум зимни беморӣ ба духтур муроҷиат мекунанд.

Мардуми тоҷик аз қадимулайём дорои ҳақимон – табибони боҳирад ва илми воқеии тиббӣ аст. Машҳуртарин намоёндагони тибби тоҷикӣ Абӯалӣ ибни Сино, Ҳақим Умари Хайём ва ғайра мебошанд, ки на танҳо дар Шарқ, балки дар Ғарб низ шӯҳрат ёфтаанд. Асарҳои онҳо чӣ дар Шарқ ва чӣ дар Ғарб мавриди баҳрабардорӣ ва омӯзиш қарор гирифтааст.

VOCABULARY

ЛУҒАТНОМА

абрӯ	<i>n.</i> eyebrow
айнан	<i>adv.</i> exactly
амал	<i>n.</i> action
ангуштарин	<i>n.</i> ring
ангуштон	<i>n.</i> fingers
ангуштони пой	<i>n.</i> toes
асабӣ	<i>adj.</i> nervous, short-tempered
асар	<i>n.</i> literary work, opus
асосӣ	<i>adj.</i> main
аср	<i>n.</i> era, age
афтидан/афтодан (афт)	<i>v.</i> to fall
ба ҳуш омадан	<i>v.</i> to return to consciousness
бадан	<i>n.</i> body (= тан)
бақия	<i>n.</i> change (money)
балад	<i>n., adj.</i> guide, escort
Банди дастам зарб хӯрдааст.	<i>phr.</i> I injured my arm.
банди часпдор	<i>n.</i> band-aid
бандпеч	<i>n.</i> bandage cast
бархӯрдан (бархӯр)	<i>v.</i> to encounter, crash into
баръакс	<i>prep.</i> opposite, facing
бастан (банд)	<i>v.</i> to tie, bind
бахшӣ	<i>n.</i> ceremony to remove the evil eye from a baby
баҳрабардорӣ	<i>n.</i> beneficial quality
баҳравар	<i>adj.</i> enhanced, enriched
баъзан	<i>adv.</i> sometimes
беҳузур	<i>adj.</i> uncomfortable, disturbed
беҳуш гаштан	<i>v.</i> to lose consciousness
бештар	<i>adj., adv.</i> more; chiefly
бидуни	<i>prep.</i> without
бинӣ	<i>n.</i> nose
бозу	<i>n.</i> arm

боис	<i>n.</i> cause, motive
бохирад	<i>adj.</i> wise, reasonable
буғпаз	<i>adj.</i> steamed
бӯй	<i>n.</i> odor
бӯй кашидан	<i>v.</i> to smell
вобаста	<i>adj.</i> determined, related; depending (ба on)
воқеъ	<i>adj.</i> real, genuine
газидан (газ)	<i>v.</i> to bite, sting
гардан	<i>n.</i> neck
гардиш кардан	<i>v.</i> to take a walk
гачпеч	<i>n.</i> plaster cast
гаштугузор намудан	<i>v.</i> to take a step, walk
гиря	<i>n.</i> crying, weeping
гиря кардан	<i>v.</i> to weep, cry
гулӯ	<i>n.</i> throat
гулӯдара	<i>n.</i> sore throat
гумроҳ кардан	<i>v.</i> to mislead, deceive
гурӯҳ	<i>n.</i> group
гӯш	<i>n.</i> ear
Гӯшам дард мекунад.	<i>phr.</i> I have an earache.
(гӯшти)говдор	<i>adj.</i> with beef
ғайрат	<i>n.</i> enthusiasm
ғафс	<i>adj.</i> thick
даво	<i>n.</i> medicine
дандон	<i>n.</i> tooth, teeth
Дандонам дард мекунад.	<i>phr.</i> I have a toothache.
дар натиҷаи	<i>adv.</i> as a result of
дар ҳар сурат	<i>phr.</i> in any case
Дард кай сар шуд?	<i>phr.</i> When did the pain start?
дарк	<i>n.</i> perception, understanding
дармонхона	<i>n.</i> clinic
дарунрав	<i>n.</i> diarrhea
дарҳол	<i>adv.</i> at once, right away
даст	<i>n.</i> hand

Дастам хун шуд.	<i>phr.</i> My finger's bleeding.
Дасти писарча сӯхт.	<i>phr.</i> The boy's fingers are burned.
даҳон	<i>n.</i> mouth
дод задан	<i>v.</i> to cry out, shout
докабанд	<i>n.</i> cotton gauze wrapping
дору нӯшидан	<i>v.</i> to take medicine
доруфурӯш	<i>n.</i> pharmacist
Духтарак шаб нағз хоб намеравад.	<i>phr.</i> The girl has trouble sleeping.
дучор шудан	<i>v.</i> to meet with, come across
ёрии аввал расондан (расон)	<i>v.</i> to administer first aid
замин	<i>n.</i> earth, the ground
зарар дидан	<i>v.</i> to suffer harm
зарб хӯрдан	<i>v.</i> to receive a blow
зардачӯш	<i>n.</i> heartburn
зарра	<i>n.</i> speck of dust
зарур	<i>adj.</i> necessary
захм	<i>n.</i> wound
захм хӯрдан	<i>v.</i> to be injured
зиқ ҳастан	<i>v.</i> to be bored
зимни	<i>prep.</i> while, in a time of
зону	<i>n.</i> knee
зуком	<i>n.</i> flu
илм	<i>n.</i> science, knowledge, scholarship
илоҷ	<i>n.</i> remedy, cure
имкон	<i>n.</i> possibility
истеъмол намудан (намо)	<i>v.</i> to be used
кагор	<i>n.</i> type of wine
касал	<i>adj.</i> ill, sick (= бемор)
кафи даст	<i>n.</i> palm of the hand
кафи пой	<i>n.</i> sole of the foot
кислота	<i>n.</i> acidity
китф [кифт]	<i>n.</i> shoulder
комилан	<i>adv.</i> completely
кофӣ	<i>adj.</i> enough

курсича	<i>n.</i> stool
Кучоятон дард мекунад?	<i>phr.</i> Where do you have a pain?
кӯрпа	<i>n.</i> blanket, quilt
кӯтоҳ кардан	<i>v.</i> to shorten, cut off
кӯфтан (кӯб)	<i>v.</i> to beat
қабил	<i>n.</i> kind, category
қадимулайём	<i>n.</i> antiquity
қаллобӣ	<i>n.</i> fraud, swindle, fakery
қаннодӣ	<i>n.</i> sweets
қарор гирифтан	<i>v.</i> to rest, pause
қатра	<i>n.</i> drop (of liquid)
қувва	<i>n.</i> strength, vigor
Қуръон	<i>n.</i> the Koran (Qur'an)
лаб	<i>n.</i> lip
лесидан (лес)	<i>v.</i> to lick
лесондан (лесон)	<i>v.</i> to have someone taste by licking
маврид	<i>n.</i> proper place
мақсад	<i>n.</i> aim, purpose
Ман зуком шудам.	<i>phr.</i> I've caught a cold.
Ман худамро нағз ҳис мекунам.	<i>phr.</i> I feel fine.
манфиат	<i>n.</i> benefit
манфиатбахш	<i>adj.</i> beneficial
Маро сармо задаст.	<i>phr.</i> I took a chill.
маротиба	<i>n.</i> time, occasion; <i>ду маротиба</i> <i>adv.</i> twice
марҳам	<i>n.</i> ointment
маҳдудият	<i>n.</i> restriction
махз	<i>adv.</i> merely, simply
маҳдул	<i>n.</i> liquid, solution
маҳсулот	<i>n.</i> products
мачрӯҳ шудан	<i>v.</i> to be wounded
машғул	<i>adj.</i> busy
маълум	<i>n.</i> information
мех	<i>n.</i> nail (metal)
меъда	<i>n.</i> stomach

миён	<i>n.</i> small of the back
миёнбанд	<i>n.</i> sash, cumberbund
миёндард	<i>n.</i> back ache
миқдор	<i>n.</i> quantity
миранда	<i>n.</i> a person about to die
моеъ	<i>n.</i> liquid
молидан (мол)	<i>v.</i> to rub, spread, smear
монанд	<i>adj.</i> similar (ба to)
мошини сабукрав	<i>n.</i> personal or family car
муваққатан	<i>adv.</i> for the time being, temporarily
мулло	<i>n.</i> mullah
мулоим	<i>adj.</i> soft
муойина	<i>n.</i> examination, inspection
мурдан (мур, мир)	<i>v.</i> to die
мусофир	<i>n.</i> passenger
муфид	<i>adj.</i> helpful
муҳим	<i>adj.</i> important
мӯза	<i>n.</i> long boots
мӯйи сар	<i>n.</i> hair (on head)
намуд	<i>n.</i> type
нафаскашӣ	<i>n.</i> breathing
нафъ бахшидан (бахш)	<i>v.</i> to be useful, profitable
нилчӯб	<i>n.</i> cotton swab
нишон додан (диҳ)	<i>v.</i> to show
ногоҳ	<i>adv.</i> suddenly
нороҳат сохтан (соз)	<i>v.</i> to cause discomfort
ноф	<i>n.</i> navel
нохост	<i>adv.</i> suddenly
нуқра	<i>n.</i> silver
нусха	<i>n.</i> copy
обгардон кардан	<i>v.</i> to gargle
обҷӯши себқоқ	<i>n.</i> juice from a boiled dried apple
оғоз ёфтан (ёб)	<i>v.intr.</i> to begin, start (passive of оғоз кардан , to begin <i>tr.</i>)
омехтан (омез)	<i>v.</i> to mix

оринч	<i>n.</i> elbow
осеб дидан	<i>v.</i> to be hurt, sustain damage
пахтасила кардан	<i>v.</i> to perform a healing ceremony with a ring of candles made of cotton around a sick person
пешгирий намудан	<i>v.</i> to be prevented (passive of пешгирий кардан , to prevent)
пешонӣ	<i>n.</i> forehead
пешпо хӯрдан	<i>v.</i> to stub one's foot
Писар беҳуш шудааст.	<i>phr.</i> A boy has lost consciousness.
пой	<i>n.</i> foot, leg
пойафзол	<i>n.</i> footwear
Поям шикастааст.	<i>phr.</i> My leg is broken.
равғанӣ	<i>adj.</i> oily
реза кардан	<i>v.</i> to slice, chop
рентген кардан	<i>v.</i> to give an X-ray
рехтан (рез)	<i>v.</i> to pour
реша	<i>n.</i> root, stump
риоя кардан	<i>v.</i> to respect, esteem (object shown with ба)
ронанда	<i>n.</i> driver
роҳ гаштан (гард)	<i>v.</i> to walk
рӯидан (рӯ)	<i>v.</i> to grow (<i>intr.</i>)
рӯй	<i>n.</i> face
рӯймол	<i>n.</i> headscarf
садама	<i>n.</i> accident
садқоқ	<i>n.</i> the process of removing the evil eye
санг	<i>n.</i> stone
сандуқи сина	<i>n.</i> rib cage
сар	<i>n.</i> head
сардард	<i>n.</i> head ache
сахт	<i>adj.</i> strong, intense; <i>adv.</i> severely, intensely
серғизо	<i>adj.</i> high-calorie
сина	<i>n.</i> chest
сиҳат шудан	<i>v.</i> to get better, recover

суғур	<i>n.</i> marmot
сулфа	<i>n.</i> cough
сурх кардан	<i>v.</i> to redden, color
сурхии лаб	<i>n.</i> lipstick
сурхой	<i>n.</i> esophagus
сусть	<i>n.</i> weakness
сўзандору	<i>n.</i> injection
сўхта	<i>n.</i> a burn
таб	<i>n.</i> fever
табиб	<i>n.</i> physician
табобат кардан	<i>v.</i> to treat (an illness)
тавсия додан/кардан	<i>v.</i> to prescribe
тавсиянома	<i>n.</i> prescription
тавсиянома навиштан	<i>v.</i> to write a prescription
тамоман	<i>adv.</i> finally
танҳо	<i>adj.</i> alone, sole
тар	<i>adj.</i> wet, fresh
тарс	<i>n.</i> fear
тарсидан (тарс)	<i>v.</i> to be afraid (аз of)
тилло	<i>n.</i> gold
тиллоӣ	<i>adj.</i> golden
тоқат кардан	<i>v.</i> to be patient
тундӣ	<i>n.</i> saltiness
туршшавӣ	<i>n.</i> sourness
узв	<i>n.</i> part
умуман	<i>adv.</i> in general, overall
усул	<i>n.</i> methods, ways
фавран	<i>adv.</i> immediately
фаъолият	<i>n.</i> activity
фикр кардан	<i>v.</i> to think
фиристондан (фирист)	<i>v.</i> to send
Фишорам баланд шудааст.	<i>phr.</i> My blood pressure has risen.
фишорсанҷ	<i>n.</i> blood pressure monitor, sphygmomanometer
фишурдан (фишур)	<i>v.</i> to press down, compress; condense

фол	<i>n.</i> fortune, omen
фолбин	<i>n.</i> fortune teller
хабар гирифтан	<i>v.</i> to get news, receive information (po about, from)
халалдор шудан	<i>v.</i> to be injured
халқӣ	<i>adj.</i> folk, popular
холиғӣ	<i>n.</i> emptiness
холь	<i>adj.</i> free (аз of)
худдорӣ кардан	<i>v.</i> to restrain (oneself), refrain (аз from)
худдорӣ намудан	<i>v.</i> to be restrained (passive of худдорӣ кардан)
худро (<i>adj.</i>) ҳис кардан	<i>v.</i> to feel (<i>adj.</i>)
хун кардан	<i>v.</i> to bleed
хусусӣ	<i>adj.</i> private, personal
ҳаб	<i>n.</i> pill, tablet
ҳайрон	<i>adj.</i> surprised
ҳаким	<i>n.</i> sage; physician
ҳангом	<i>n.</i> time, occasion
ҳаракат кардан	<i>v.</i> to move
ҳароратсанҷ	<i>n.</i> thermometer
ҳифз	<i>n.</i> protection
чакондан	<i>v.</i> to drip (<i>trans.</i>)
чарх задан (зан)	<i>v.</i> to spin, be dizzy
чашм	<i>n.</i> eye
чашми бад кӯр кардан	<i>v.</i> to remove the evil eye
чашми бад расидан	<i>v.</i> to cast the evil eye
Чашмонам хира шудааст.	<i>phr.</i> My eyes are blurry, my vision's gotten blurred.
чилёсин	<i>v.</i> a reading of the Ёсин surah of the Qur'an
ҷисмонӣ	<i>adj.</i> physical, bodily
ҷоғ	<i>n.</i> chin
ҷӯй	<i>n.</i> stream, brook, irrigation channel
ҷӯшиш	<i>n.</i> boiling

шамол хӯрдан	<i>v.</i> to take cold
шарҳ додан (дих)	<i>v.</i> to explain, comment on
шаҳло	<i>n.</i> big, bright eyes
шикамдard	<i>n.</i> stomach ache
шикоят доштан	<i>v.</i> to complain (аз about)
шиппондан	<i>v.</i> to shake out, shiver
шира	<i>n.</i> syrup, extract
шифо бахшидан	<i>v.</i> to heal
шифоёбӣ	<i>n.</i> cure, recovery
шона кардан	<i>v.</i> to comb
шоҳтут	<i>n.</i> black mulberry
шӯла	<i>n.</i> meal of cooked rice
шӯҳрат ёфтан	<i>v.</i> to be renowned, find fame
эмин мондан	<i>v.</i> to be saved (аз from)
яъне	<i>adv.</i> namely, that is

Боби панҷум CHAPTER FIVE

ДАР ДОНИШГОҲ AT THE UNIVERSITY

IN THIS CHAPTER

- Донишгоҳ ва муҳити донишгоҳӣ
The University and its Surroundings
- Дар кадом донишгоҳ таҳсил
кардан мехоҳед?
Which University do You Want to
Study at?
- Дар хобгоҳ
In the Dormitory
- Ҷадвали дарсҳо
Class Schedule
- Луғатнома
Vocabulary

А. ДОНИШГОҲ ВА МУҲИТИ ДОНИШГОҲӢ

A. THE UNIVERSITY AND ITS SURROUNDINGS

1. СЕҲРИ СУХАН!

Машқи 1: Listen and practice.

китобхона

мачдисгоҳ

озмоишгоҳ

қаҳвахона

толори концертӣ

майдони варзиш

Машқи 2: Кор бо шарикон. A. Discuss with a partner your favorite places and what you want to do tomorrow, in two days, or next week. Then tell your class about your partner's intentions.

Eating places

НАМУНА

A: Ман дар ошхонаи донишгоҳ хӯрок хӯрданӣ. Ту чӣ?

B: Ман дар хона хӯрок меҳӯрам.

қойи хӯрокхӯрӣ
қойи варзиш
қойи кор
қойи тайёри ба имтиҳон
қойи тамошои кино
қойи фароғат
қойи сӯҳбат бо дӯстон

В. *Рафтем?* Work in groups of three. Propose an activity to friends. One of them will agree and tell you a good place to go; the other will disagree and give a reason not to go there.

1. тамошои кино
2. шунидани сабтҳои дарси забони тоҷикӣ
3. ёфтани китоб доир ба таърихи тоҷикон
4. ба оббозӣ рафтан
5. тамошои бозии баскетбол
6. бо дӯст хӯроки нисфирӯзӣ хӯрдан
7. ба намоишгоҳи рассомон рафтан

футболбозӣ
кардан

НАМУНА

А: Футболбозӣ мекунем?

В: Ҳа, биеед, ба варзишгоҳ меравам.

С: Бубахшед, Шумо равед. Ман ба дарс меравам.

2. ГУФТУГӢ

Машқи 3: *Ман ба театр рафтани.* Listen, fill in the blanks, and practice.

Бехрӯз: Рустам, ин бегоҳ _____ дорӣ?

Рустам: Ман бо дӯстам ба театр _____.

Бехрӯз: Дар он ҷо кадом _____ нишон медиҳанд?

Рустам: Шоҳин. Ту чӣ нақша дорӣ?

Бехрӯз: Ман каме _____. Зеро пагоҳ ба Хуҷанд меравам.

Рустам: Чаро? Ту то рӯзи панҷшанбе _____?

Бехрӯз: Не, наметавонам, вале ман бояд ҳатман ба Хуҷанд равам.

Рустам: Чаро?

Бехрӯз: Модаркалонам каме бемор аст ва мо _____ рафтани.

Рустам: Фаҳмо... Ин тавр бошад, ба ту роҳи сафед.

Машқи 4: Discuss your future plans with a partner.

НАМУНА

нисфирӯзӣ

Ман нисфирӯзӣ дар озмоишгоҳ кор мекунам.

Ё:

Нисфирӯзӣ ман бо рафиқам теннисбозӣ мекунам.

1. нисфирӯзӣ
2. имшаб
3. пагоҳ
4. рӯзҳои истироҳат
5. нимсолаи оянда
6. тобистони оянда
7. соли оянда

3. ДАСТУР

3.1. Future with карданӣ

In spoken Tajiki the future tense is usually expressed with the future participle, which is formed by adding **-ӣ** to the infinitive. The subject can be indicated with the predicate ending in addition to a noun or pronoun, except for the 2nd person singular, which only uses **ту**, not **-ӣ**. The negative is formed with the appropriate form of **нест**, not with the prefix **на-**.

Шумо ин бегоҳ ягон кори шавқовар карданиед?

Ҳа, карданиям. Ман бо маҳбубаам ба театр рафтани.

Не, ман дар хона истоданиям.

Лола ба зиёфат рафтани аст?

Ҳа, рафтани.

Не, рафтани нест. Ё ба модараш кӯмак кардани.

Онҳо ба кадом донишгоҳ дохил шуданиянд?

Онҳо ба донишгоҳи тиббӣ дохил шуданиянд.

Намедонам.

Машқи 5: Ask questions about your partner's plans for the weekend.

A: Шумо рӯзи шанбе ба кино рафтаниед?

B: Ҳа, ман кинои нави Шарон Стоунро диданиам.

A: Шумо бо маҳбубаатон рафтаниед?....

4. ХОНИШ

5. ГҮШ КУНЕД

Машқи 6: А. Look at the pictures below and guess what the people are going to do. Write your opinion in the left column of the given chart.

Тахмини Шумо

Ўамшед ба зиёфат рафтани аст ...

Беҳрӯз _____

Мавзуна _____

Аниса _____

В. Now listen to the tape. Write what you heard in the right column of the chart and compare the sentences with a partner.

Онҳо воқеан чӣ кор карданианд?

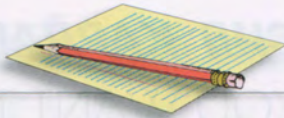
Ўамшед _____

Беҳрӯз _____

Мавзуна _____

Аниса _____

6. ХАТ

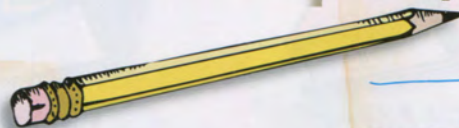

Машқи 7: Are you going to do any of these things this weekend?
Write 10 sentences and compare them with a partner.

Корҳое, ки ман рӯзҳои
истироҳат накарданам:

Корҳое, ки ман рӯзҳои
истироҳат карданам:

Б. ДАР КАДОМ ДОНШГОҶ ТАҲСИЛ КАРДАН МЕХОҲЕД?

B. WHICH UNIVERSITY DO YOU WANT TO STUDY AT?

1. СЕҲРИ СУХАН!

Машқи 1: A. Listen and practice.

фалсафа

биология

ботаника

адабиёт

заминшиносӣ

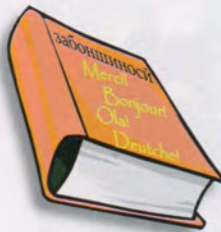
зоология

инсоншиносӣ

ҷуғрофия

забоншиносӣ

сиёсатшиносӣ

ҷамъиятшиносӣ

ситорашиносӣ

кимия

муҳабирот

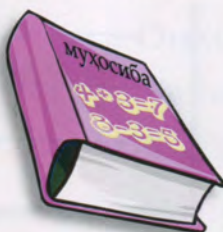
табиӣёт

муҳосиба

иқтисодиёт

риёзиёт

омор

таърих

B. Кор бо шарик. Now talk about the subjects and areas which you want to study or have studied.

2. ГУФТУГУ

Машқи 2: Listen, fill in the blanks, and practice.

Сайёра:	Илҳом, ту дар кучо _____?
Илҳом:	Ман меҳоҳам _____.
Сайёра:	Ба кадом донишгоҳ дохил мешавӣ?
Илҳом:	Ба Донишгоҳи техникии Тоҷикистон.
Сайёра:	Ба кадом факулта?
Илҳом:	Ба факултаи _____.
Сайёра:	Ту чанд имтиҳон _____?
Илҳом:	Ҳанӯз наметонам. Ман пагоҳ ба он ҷо рафтани.
Сайёра:	Барори кор, Илҳомҷон.
Илҳом:	Ташаккур.

Машқи 3: Ба ман маъқул аст! Ask your classmate to find out the following information.

Ҳаким: Далер, ба Шумо фанни адабиёт маъқул аст?
Далер: Не, ба ман фанни адабиёт маъқул нест.

НАМУНА

Switch roles. Find out if you have the same preferences.

НОМ Далер	фан адабиёт	маъқул аст ✓	маъқул нест ☒
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____

3. ДАСТУР

3.1. The verb **хостан**

In Chapter 9 you learned how to say *I want to go*, **Ман рафтаи мевоҳам**, in which the infinitive precedes **хостан**. There is another common way to express wanting to do something, in which **хостан** follows the subject and the subordinate verb appears as the present subjunctive and comes at the end of the sentence: **Ман мевоҳам равам**. There is no difference in meaning between the two constructions. Compare the corresponding sentences below.

Ту духтур шудан мевоҳӣ?

Ҳа, ман духтур шудан мевоҳам.

Не, ман духтур шудан намевоҳам.

ӯ халабон шудан мевоҳад?

Ҳа, ӯ халабон шудан мевоҳад.

Не, ӯ халабон шудан намевоҳад.

Шаҳло ва Маҳина тарҷумон шудан мевоҳанд?

Ҳа, онҳо тарҷумон шудан мевоҳанд.

Не, онҳо тарҷумон шудан намевоҳанд.

Ту мевоҳӣ духтур шавӣ?

Ҳа, ман мевоҳам духтур шавам.

Не, ман намевоҳам духтур шавам.

ӯ мевоҳад халабон шавад?

Ҳа, ӯ мевоҳад халабон шавад.

Не, ӯ намевоҳад халабон шавад.

Шаҳло ва Маҳина мевоҳанд тарҷумон шаванд?

Ҳа, онҳо мевоҳанд тарҷумон шаванд.

Не, онҳо намевоҳанд тарҷумон шаванд.

B. *Kuf ba supurk.* Now talk about the subjects and areas which you want to study or have studied.

Машқи 4: Match the departments with the possible occupations.

факултаи забон ва адабиёти тоҷик

факултаи технологияи маҳсулоти хӯрока

факултаи ҷарроҳӣ

факултаи иқтисодиёт

факултаи забони англисӣ

факултаи ҳавонавардӣ

факултаи барномасозӣ

факултаи суруд

барномасоз

халабон

иқтисодчӣ

ҳофиз

ҷарроҳ

муаллими забони тоҷикӣ

тарҷумон

муҳандис-технолог

4. ХОНИШ

Машқи 5: A. Read the text and answer the questions.

Асрори Шохпур донишҷӯи Донишгоҳи давлатии миллии Тоҷикистон аст. Ӯ дар факултаи биология таҳсил мекунад. Ӯ ҳар рӯз се ҷуфт дарс меҳонад. Ӯ меҳонад дар оянда муаллими биология шавад ва ба талабагон биологияро дарс диҳад. Ӯ дар хобгоҳи донишгоҳ зиндагӣ мекунад. Баъд аз дарс ӯ дар ошхонаи донишгоҳ ҳӯроки пешин меҳӯрад ва сипас ба китобхона меравад. Дар китобхона ӯ китоб меҳонад ва вазифаи хонагяшро тайёр мекунад. Ӯ баъзан то соати дуи шаб дар китобхона кор мекунад. Дар рӯзҳои истироҳат Асрор ба майдони варзиш меравад ва бо дӯстонаш теннис ё футболбозӣ мекунад. Ӯ ҳамчунин шиновариро дӯст медорад. Баъзан падар ва модари Асрор ба дидани ӯ меоянд. Онҳо фарзанди худро ёд мекунанд. Бегоҳҳои рӯзи шанбе Асрор бо маҳбубааш ба кино меравад. Ӯ тамошои киноҳои таърихиро дӯст медорад.

1. Асрор дар кучо таҳсил мекунад?

2. Ӯ кӣ шудан меҳонад?

3. Ӯ ҳар рӯз чанд соат дарс меҳонад?

4. Ӯ дар кучо зиндагӣ мекунад?

5. Ӯ дар кучо ҳӯроки пешин меҳӯрад?

6. Асрор баъди ҳӯроки пешин ба кучо меравад?

7. Ӯ то соати чанд дар китобхона кор мекунад?

9. Ӯ тамошои кадом киноҳоро дӯст медорад.

8. Ӯ кадом намудҳои варзишро дӯст медорад?

10. Асрор бо кӣ ба кино меравад?

B. Now using *tu* ask your partner the questions in part A.

A: Ту кӣ шудан меҳонад?

B: Ман меҳонам тарҷумон шавам.

5. ГҶШ КУНЕД

Машқи 6: Донишгоҳҳо. А. Here are the names of several universities.
What departments do you think they have? Fill in the chart.

1. Донишгоҳи давлатии миллии Тоҷикистон – ДДМТ
2. Донишгоҳи тиббии Тоҷикистон - ДТТ
3. Донишгоҳи кишоварзии Тоҷикистон - ДКТ
4. Донишгоҳи омӯзгории Тоҷикистон - ДОТ

Тахмини Шумо

ДДТ:

1.
2.
3.
4.

ДТТ:

1.
2.
3.
4.

ДКТ:

1.
2.
3.
4.

ДОТ:

1.
2.
3.
4.

Воқеан

ДДТ:

1.
2.
3.
4.

ДТТ:

1.
2.
3.
4.

ДКТ:

1.
2.
3.
4.

ДОТ:

1.
2.
3.
4.

В. Listen to the tape and fill in the chart with the answers.
Compare them with your guesses.

Машқи 7: А. Listen to the conversations and fill in the blanks with the appropriate verbs.

1. А: Ту ба кадом донишгоҳ _____ ?

В: Ман ба донишгоҳи кишоварзӣ _____.

А: Ту кӣ _____ ?

В: Ман байтор – духтури ҳайвонот _____.

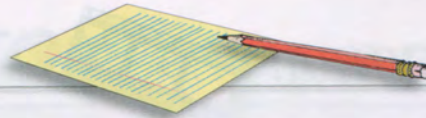
2. А: Ту меҳоҳӣ кадом фанҳоро интихоб _____ ?

В: Ман _____ таърихи фалсафа ва забони англисиро интихоб _____. Ту чӣ?

А: Ман адабиёти форсиро _____ ва _____ адабиёти муосири Эронро _____.

В. Кор бо шарик. Practice these conversations with your partner.

6. ХАТ

Машқи 8: Match the name of each subject with its translation.

адабиёт
фалсафа
биология
ботаника
заминшиносӣ
зоология
инсоншиносӣ
ҷуғрофия
забоншиносӣ
сиёсатшиносӣ
ҷамъиятшиносӣ
ситорашиносӣ
кимия
муҳобирот
табиӣ
муҳосиба
иқтисодиёт
риёзиёт
омор

geology
chemistry
zoology
mathematics
philosophy
communications
sociology
astrology
natural sciences
economy
statistics
biology
botany
study of human nature
political science
literature
accounting
linguistics
geography

7. ТАМОШО КУНЕД!

Машқи 9: Watch the video about a school teacher in Tajikistan and answer the questions.

1. Номи ӯ чист?	_____
2. Ӯ кадом фанҳоро дарс медиҳад?	_____
3. Ӯ дар кадом мактаб кор мекунад?	_____
4. Ӯ аз кучост?	_____
5. Мактаби ӯ чанд хонанда дорад?	_____
6. Мактаби ӯ чанд муаллим дорад?	_____
7. Вазифаи ӯ чист?	_____

В. Кор бо шарик. Compare your answers with your partner.

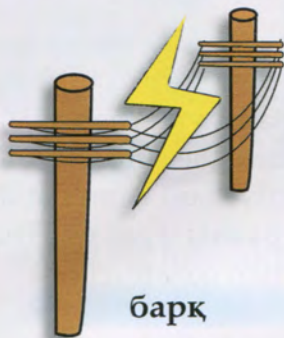
C. ДАР ХОБГОҲ C. IN THE DORMITORY

1. СЕҲРИ СУХАН!

Машқи 1: Listen and practice.

оби гарм

барқ

газ

ноором

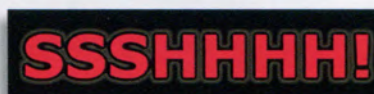
гармӣ

интернет

ҳамхона

ором

2. ГУФТУГҮ

Машқи 2: *Ту метавонӣ ош пазӣ?* A. Listen, fill in the blanks, and practice.

Мансур:	Салом Дилшод, ман ба дарс рафта истодаам. Ту метавонӣ як _____ иҷро кунӣ?
Дилшод:	Чӣ хоҳиш?
Мансур:	Ман _____ ва он ҳоло напухтааст. Ту метавонӣ _____ ба он нигоҳ кунӣ?
Дилшод:	Мутаассифона, ман ош _____.
Мансур:	Метавонӣ. Парво накун. Баъди чӯшида _____ биринҷ онро дам кун. Ман баъд аз як соат меоям.
Дилшод:	Бовар кун, ман намедонам, _____ чист. Ман наметавонам ошро дам кунам.
Мансур:	Ҳамин ки оби биринҷ чӯшида хушк шуд, _____ пӯш. Тамом.

B. Listen to the rest of the conversation. What happened to the meal?

3. ДАСТУР

3.1 The verb тавонистан

The verb **тавонистан/тавон** 'can, to be able' is used to express ability in two ways. In the first, the past participle of the main verb precedes **тавонистан**: **Ман рафта метавонам**, *I can go*. In the second **тавонистан** follows the subject and the main verb appears in the present subjunctive and comes at the end of the sentence: **Ман метавонам равам**, *I can go*. There is no difference in meaning between the two constructions.

Compare the corresponding sentences below.

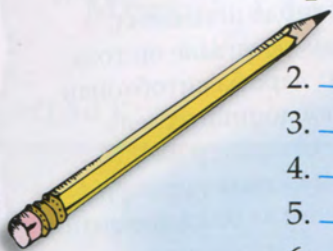
Ту ба дарс рафта метавонӣ?	Ҳа, рафта метавонам. Не, рафта наметавонам.
Ў лоиҳаашро дар вақташ навишта метавонад?	Ҳа, навишта метавонад. Не, навишта наметавонад.
Нилуфар ва Зарина ба зиёфат омада метавонанд?	Ҳа, омада метавонанд. Не, омада наметавонанд.
Ту метавонӣ ба дарс равӣ?	Ҳа, метавонам равам. Не, наметавонам равам.
Ў метавонад лоиҳаашро дар вақташ нависад?	Ҳа, метавонад нависад. Не, наметавонад нависад.
Нилуфар ва Зарина метавонанд ба зиёфат оянд?	Ҳа, метавонанд оянд. Не, наметавонанд оянд.

Машқи 3: A. Look at the following activities. Which of them can you do?

Корҳое, ки ман метавонам кунам

1. Ман метавонам хӯрок пазам.

2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____

Корҳое, ки ман наметавонам кунам

1. Ман наметавонам нон пазам.

2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____

B. Compare your answers with your partner's. Do you have something in common? Tell the class.

мошин рондан
аспсаворӣ кардан
хӯрок пухтан
барнома навиштан
бо забони тоҷикӣ ҳарф
задан

шеър навиштан
лижаронӣ кардан
шино кардан
вазн бардоштан
суруд хондан

4. ХОНИШ

Машқи 4: Нома. А. Read the text and answer the questions.

Ба саволҳо ҷавоб диҳед:

1. Рустам дар куҷо зиндагӣ мекунад?

2. Хобгоҳ чӣ тавр аст?

3. Рустам чаро дар кӯча хӯрок намехӯрад?

4. Хонаи иҷора чӣ хел аст?

5. Рустам ҷашни Соли наврӯз

дар куҷо гузарониданӣ аст?

Салом Нодир.

Шумо чӣ хел? Корхоятон чӣ хел? Саломатиятон хуб аст? Ман хубам, корхоям ҳам нағз. Ман ҳозир дар донишгоҳи давлатӣ таҳсил карда истодаам.

Ҳар рӯз дарс дорам ва аз соати 8 то соати 1-у 30 дарс меҳонам. Ман ҳоло дар хобгоҳи донишгоҳ зиндагӣ мекунам. Хобгоҳ хуб нест. Ин ҷо ором нест, вале ба донишгоҳ наздик аст. Ман дар хобгоҳ хӯрок мепазам, зеро дар кӯча хӯрок қимат аст. Баъзе ҷӯраҳоям дар хонаи иҷора зиндагӣ мекунад. Онҳо маро ҳам ба наздашон даъват карда истодаанд. Хонаи онҳо ба донишгоҳ наздик нест, вале он тоза ва ором аст. Ман ҳар рӯз пас аз дарс ба китобхонаи донишгоҳ меравам. Китобхонаи донишгоҳ хеле калон аст, вале китобхонаи мо компютер ва интернет надорад ва аз ин рӯ, ман ҳама қорамро дар китобхона карда наметавонам ва ба қаҳвахонаи интернет меравам. Ман мехоҳам китобхонаи донишгоҳи мо дорои компютер бошад.

Нимсолаамон ба наздикӣ ба охир мерасад ва ман барои ҷашни Соли нав ба назди падару модарам рафтаниам.

Дарсҳои Шумо чӣ хел? Шумо кай ба Душанбе омаданӣ? Агар омаданӣ шавед, ҳатман ба ман хабар диҳед, ман Шуморо дар фурудгоҳ пешвоз мегирам.

Дӯсти Шумо,
Рустам

B. From the reading passage you learned that Rustam lives in a dormitory; you also learned that some students rent apartments. Now give some advantages and disadvantages of living in the dorms or an apartment.

хонаи иҷора

бартарият
ором

камбудӣ
қимат

хобгоҳ

бартарият
наздик

камбудӣ
хӯроки бад

5. ГҶҶШ КУНЕД

Маҷқи 5: A. Listen to Saodat and Mahina talk about their dormitories fill in the blanks

Саодат

Ман дар хобгоҳ зиндагӣ мекунам. Хобгоҳи мо аз донишгоҳ _____ аст. Дар хобгоҳи мо на ҳамаи шароитҳо муҳайё аст. Баъзан вақт _____ намешавад, об ифлос аст ва оби _____ надорад. Дар он ҷо донишҷӯёни зиёде аз ноҳияҳои дурдаст зиндагӣ мекунанд. Дар он ҷо воситаҳои техники, яъне компютер ва интернет надорем. Дар ҳар як _____ як телевизор аст. Ба ман он ҷо маъқул нест.

Маҳина

Ман дар хобгоҳ зиндагӣ мекунам. Хобгоҳи мо дар маркази _____ ҷойгир аст. Дар хобгоҳи мо ҳамаи шароитҳо фароҳаманд. Дар он ҷо мо барқ, оби _____ ва газ дорем. Дар хобгоҳи мо фақат _____ зиндагӣ мекунанд. Даргоҳи хобгоҳи мо пас аз соати ҳафт қулф карда мешавад ва ҳеҷ касро даромадан намонанд. Дар хобгоҳ мо дарсҳои забони русӣ, англисӣ ва компютерӣ мехонем. Ба ман хобгоҳ хело _____ аст.

B. Watch the video one more time and fill in the chart below.

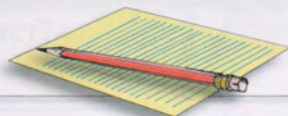
	наздик	компютер	дур	чаҳоннамо	маъқул аст	оби гарм	барқ
Хобгоҳи Саодат	☒	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Хобгоҳи Маҳина	☒	☐	☐	☐	☐	☐	☐

C. Using the chart, compare Saodat's and Mahina's dormitories.

Хобгоҳи Саодат ба донишгоҳ наздик нест, вале хобгоҳи Маҳина наздик аст.

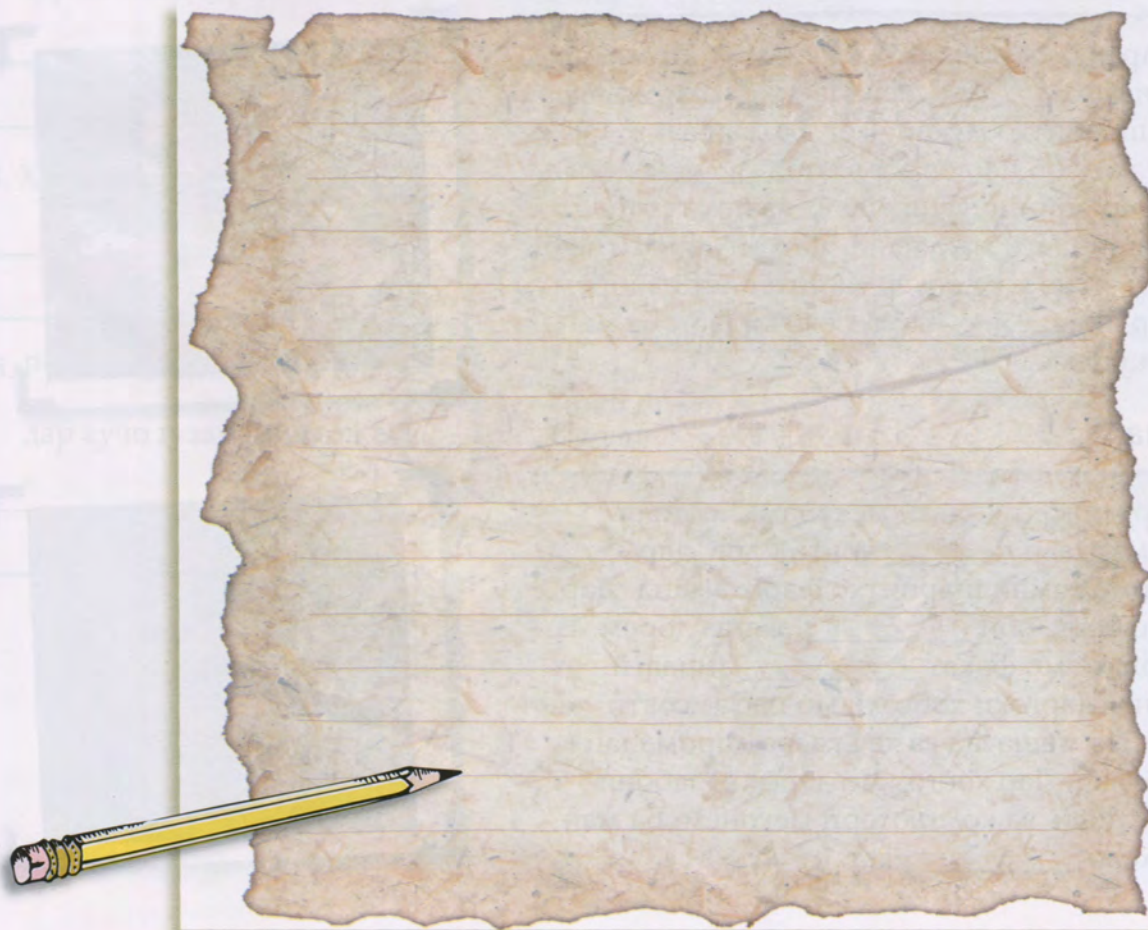
Маҳина метавонад пиёда ба донишгоҳ равад, вале Саодат наметавонад.

6. ХАТ

Машқи 6: Write a letter to Rustam in which you describe your university.

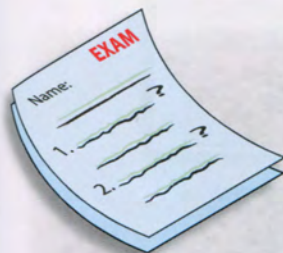
Tell him which classes you like and do not like and what your plans are for the winter (summer) vacation.

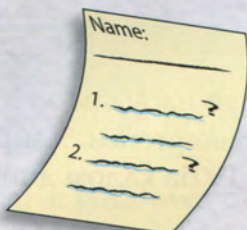
Г. ҶАДВАЛИ ДАРСҲО D. CLASS SCHEDULE

1. СЕҶРИ СУХАН!

Машқи 1: Listen and practice.

ИМТИҲОН

санҷиш

CLASS
OF 1989

дарс

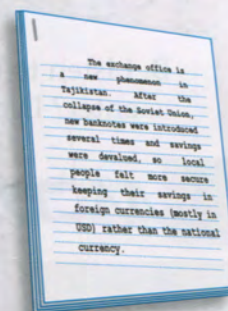
фан

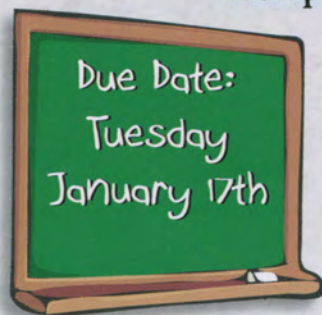
супориш

PRACTICAL
EXERCISE

кори амалӣ

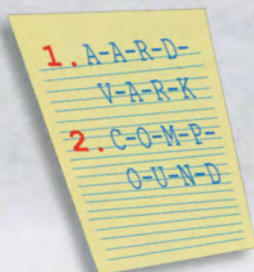
ИНШО

вазифаи хонагӣ

MIDTERM

чоряк

диктант

semester

нимсола

2. ГУФТУГУ

Машқи 2: Ба кучо дохил шудам мехостӣ? A. Listen, fill in the blanks, and practice.

Саодат:	Маҳина, вақте ки ту мактабро тамои кардӣ, ба кадом донишгоҳ _____?
Маҳина:	Ман _____ ба _____ дохил шавам.
Саодат:	Чаро факултаи _____?
Маҳина:	Ман аз хурдӣ _____.
Саодат:	Чаро ба он факулта дохил нашудӣ?
Маҳина:	Ман имтиҳони қабулро _____.
Саодат:	Кадам имтиҳон?
Маҳина:	Иншо. Ман _____ хуб набудам ва аз ин сабаб иншои хуб навишта натавонистам. Хайр, акнун _____ . Ту чӣ? Ту ба кадом донишгоҳ дохил шудан мехостӣ?

B. Listen to the rest of the conversation. Which university did Saodat want to enter? Did she? Discuss with a partner.

3. ДАСТУР

Past stem of verbs хостан and тавонистан

Ту ба донишгоҳи технологӣ дохил шудан мехостӣ?	Ҳа, ман ба донишгоҳи технологӣ дохил шудан мехостам. Не, ман ба донишгоҳи технологӣ дохил шудан намехостам.
Вай муҳосиб шудан мехост?	Ҳа, вай муҳосиб шудан мехост. Не, вай муҳосиб шудан намехост.
Сарвар ва Зумрад табиб шудан мехостанд?	Ҳа, онҳо табиб шудан мехостанд. Не, онҳо табиб шудан намехостанд.
Ту мехостӣ ба донишгоҳи технологӣ дохил шавӣ?	Ҳа, ман мехостам ба донишгоҳи технологӣ дохил шавам. Не, ман намехостам ба донишгоҳи технологӣ дохил шавам.
Вай мехост муҳосиб шавад?	Ҳа, вай мехост муҳосиб шавад. Не, вай намехост муҳосиб шавад.
Сарвар ва Зумрад мехостанд табиб шаванд?	Ҳа, онҳо мехостанд табиб шаванд. Не, онҳо намехостанд табиб шаванд.

Машқи 3: Кор бо шарик. Тасаввур кунед! What would you do in the following situations? Discuss with your classmate.

1. Ту ба донишгоҳ дохил шудӣ.
2. Ту дар лотерея 1 миллион доллар буридӣ!
3. Ту зан гирифтӣ (шавҳар кардӣ).
4. Ту ба дигар донишгоҳ гузаштӣ.
5. Хонаводаат ба тамошои Тоҷикистон меравад.
6. Ту метавонӣ дар мамлакати дӯстдоштаат зиндагӣ кунӣ.

Ту донишгоҳро тарк кардӣ.

Ман ба назди падару модарам меравам...

Ё: Ман камтар таҷриба ҳосил мекунам

НАМУНА

Now give your own plans.

4. ХОНИШ

Машқи 4: Ҷадвали дарсии Зумрад. A. Read and answer the questions below with your classmate.

Душанбе	Сешанбе	Чоршанбе	Панҷшанбе	Ҷумъа
Таърихи Амрико (3 соат)	Экология (3 соат)	Физика (4 соат)		Фалсафа (3 соат)
Табиёти молекула (2 соат)		Физикаи молекула (3 соат)		Озмоишгоҳи физика (2 соат)

А: Зумрад дар ин нимсола чанд фанро меомӯзад?

В: Ӯ 5 фанро меомӯзад.

1. Рӯзи душанбе ӯ чанд дарс дорад?
2. Дарси экология дар кадом рӯз аст?
3. Дар кадом рӯз ӯ дар озмоишгоҳ кор мекунад?
4. Дарси фалсафаи ӯ дар кадом рӯз аст?
5. Дар кадом рӯз ӯ дарси риёзиёт дорад?
6. Оё ӯ рӯзи душанбе, баъди нисфирӯзӣ дарс дорад?
7. Рӯзи душанбе ӯ чӣ хел дарсҳо дорад?
8. Кадом рӯз ӯ дарс надорад?

B. *Your weekly class schedule.* Tell your partner about your class schedule, then ask each other questions about them.

A: Рӯзи душанбе ту ба ман кӯмак карда метавонӣ? Ту чӣ дарсҳо дорӣ?

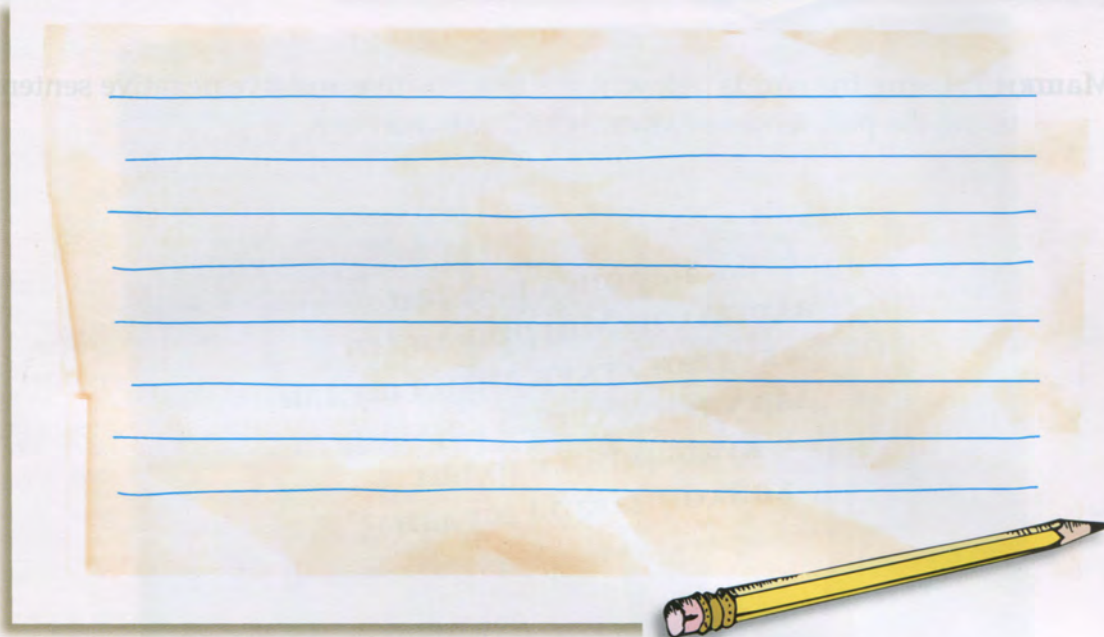
B: Ман рӯзи душанбе ду дарс дорам: пагоҳӣ аз соати 9 то соати 10:30 дарси ҷамъиятшиносӣ ва баъди нисфирӯзӣ аз соати 14 то 15:30 дарси забони тоҷикӣ дорам. Ту чӣ?.....

Машқи 5: Орзуҳои ҷавонӣ. A. Read the interview with Ziyoviddin.

Underline all forms of the verbs **хостан** and **тавонистан**.

Зеваршо:	Оё аз хурдсолӣ орзуи овозхон шуданро доштӣ?
Зиёвиддин:	На, ман нахуст мехостам рассом бошам ва баъдан чун каме бузург шудам, хоҳиши омӯзгор шудан кардам ва баъдан хостам, ки шоир ва ё нависанда бошам. Баъзеҳо мегуянд, ки ишқи касbero аз хурдӣ дар дил доранд, аммо дар дили ман ҳар ду ё се сол орзуи тоза пайдо мешуд ва овозхон шудан низ, албатта, яке аз орзуҳоям буд. Вакте ки ба радиои «Садои Душанбе» ба кор омадам ва дар таҳияи барномаҳоям аз оҳангҳои овозхонҳо истифода мекардам, шӯълае дар дилам афрӯхта шуд ва хостам дар баробари ин овозхонҳо тарона ва оҳанг эҷод кунам.
Зеваршо:	Яъне аз орзуи рассом шудан даст кашидӣ?
Зиёвиддин:	На, чаро? Агар ёд дошта бошед, зери унвони «Чашма» як маҷаллаи кӯдакона буд, ки ҳамеша расмҳои ман дар ин маҷалла ба таъбир мерасиданд ва ҳоло низ ман наққошӣ мекунам. Баъзан акси дӯстони наздикамро рӯи қоғаз меорам.
Зеваршо:	Метавонӣ акси маро низ бикашӣ?
Зиёвиддин:	Агар қаламу қоғаз ёфта тавонӣ, ба чашм.

B. Did you have childhood dreams? Write about your dreams.

C. Read your dreams to the class. Are there any similarities?

5. ГЎШ КУНЕД

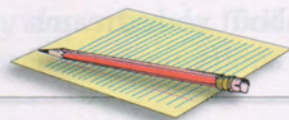

Машқи 6: Listen and match the subjects with the verbs.

Ман
Қосимҷон
Равшан
Онҳо
Ту
Гулрухсор
Мо
Оилаи Дилшод
Манижа
Духтур

табиб шавад
китоб маъқул аст
ичро накарданд
сафар кардан
ба театр рафтани
истироҳат кунад
ба тамошо рафтани
дӯст медорӣ
таҳсил кунад
тамошо мекунем

6. ХАТ

Машқи 7: Using the words below, write five positive and five negative sentences using the past tenses of **хостан** and **тавонистан**.

ба Фаронса рафтан
аҳромҳои Мисрро دیدан
ба факултаи ҳуқуқ дохил шудан
дар уқёнус шино кардан
кӯҳбароӣ кардан
кайҳоннавард шудан

Ман мехостам ба Фаронса равам, вале пул надоштам.

7. ТАМОШО КУНЕД

Машқи 8: А. Watch the video and answer the questions.

1. Номи донишҷӯ чист?	_____
2. Ӯ дар кучо таҳсил мекунад?	_____
3. Ӯ донишҷӯи соли чандум аст?	_____
4. Ӯ дар ҳар нимсола чанд санҷиш дорад?	_____
5. Ӯ дар ҳар нимсола чанд имтиҳон дорад?	_____
6. Ӯ ҳар рӯз чанд дарс дорад?	_____

В. *Кор бо шарик.* Listen to the video one more time and compare your class schedule with the class schedule of the student on the video. Are there any similarities? Differences? Report your findings to the class.

VOCABULARY

ЛУҒАТНОМА

адабиёт	<i>n.</i> literature
акс кашидан	<i>v.</i> to draw a picture
алҳол	<i>adv.</i> now
амалӣ	<i>adj.</i> practical
афрӯхтан (афрӯз)	<i>v.</i> to light, kindle
ба наздикӣ	<i>adv.</i> recently; soon
ба охир расидан	<i>v.</i> to come to an end
ба чашм	<i>interj.</i> Gladly, of course
байтор	<i>n.</i> veterinarian
барномасоз	<i>n.</i> programmer
баст	<i>n.</i> shift (at work)
баъзеҳо	<i>n.</i> some people
биология	<i>n.</i> biology
бовар кардан	<i>v.</i> to believe
ботаника	<i>n.</i> botany
восита	<i>n.</i> means
дар набудани	<i>phr.</i> in the absence of
даргоҳ	<i>n.</i> threshold, outside door
даст кашидан	<i>v.</i> to refuse, withdraw (аз from)
диктат	<i>n.</i> dictation exercise
доро	<i>adj.</i> having; rich
дохил шудан	<i>v.</i> to enter (a department) (ба)
дурдаст	<i>adj.</i> distant, remote
забони компютерӣ	<i>n.</i> computer language
забоншиносӣ	<i>n.</i> linguistics
заминшиносӣ	<i>n.</i> geology
зиёда	<i>adv.</i> more (аз than)
зоология	<i>n.</i> zoology
иқтисодиёт	<i>n.</i> economics
иқтисодчӣ	<i>n.</i> economist
имтиҳон	<i>n.</i> test, examination
инсоншиносӣ	<i>n.</i> anthropology
интиҳоб кардан	<i>v.</i> to choose, elect

иншо	<i>n.</i> composition
ифлос	<i>adj.</i> filthy
ичора гирифтан	<i>v.</i> to rent (as tenant)
ичора додан	<i>v.</i> to rent out (as owner)
ичорагир	<i>n.</i> tenant
ичорапулӣ	<i>n.</i> rent, fee
кайҳоннавард	<i>n.</i> cosmonaut, astronaut
кимииё	<i>n.</i> chemistry
кишоварзӣ	<i>n.</i> agriculture
кӯмак кардан	<i>v.</i> to help (ба)
кӯҳбаройӣ кардан	<i>v.</i> to go mountain-climbing
қабул	<i>n.</i> reception
қалб	<i>n.</i> heart (= дил)
лижаронӣ	<i>n.</i> skiing
лоиҳа	<i>n.</i> project
лотерея	<i>n.</i> lottery
маҷлисоғ	<i>n.</i> conference room, auditorium
меҳр	<i>n.</i> love, affection
молекула	<i>n.</i> molecule
муосир	<i>adj.</i> modern
мутаассифона	<i>adv.</i> unfortunately
муҳабирот	<i>n.</i> communications
муҳайё	<i>adj.</i> prepared, ready (= тайёр)
муҳосиба	<i>n.</i> engineering
наққошӣ	<i>n.</i> painting
нақша	<i>n.</i> plan
намоишгоҳ	<i>n.</i> exhibition hall
намоишнома	<i>n.</i> exhibition catalog
нимсола	<i>n.</i> semester
нучум	<i>n.</i> astronomy
овозхон	<i>n.</i> vocalist
овон	<i>n.</i> times, moments
озмоишгоҳ	<i>n.</i> laboratory
озод	<i>adj.</i> free
омор	<i>n.</i> statistics
омӯзгор	<i>n.</i> instructor

омӯзгорӣ	<i>adj.</i> pedagogical
орзу	<i>n.</i> wish, dream, desire
оҳанг	<i>n.</i> music
парвар(и)дан (парвар)	<i>v.</i> to educate, train, raise
парво кардан	<i>v.</i> to pay attention
пеша	<i>n.</i> profession, trade
пиёда	<i>adv.</i> on foot
ректор	<i>n.</i> rector, dean, head of university
риёзиёт	<i>n.</i> mathematics
рондан (рон)	<i>v.</i> to drive
сабт	<i>n.</i> register, record
санҷиш	<i>n.</i> quiz
сарпӯш	<i>n.</i> cover, lid
сафар кардан	<i>v.</i> to travel, take a trip
саҳн	<i>n.</i> surface, open area
сиёсатшиносӣ	<i>n.</i> political science
сипас	<i>conj.</i> then
супориш	<i>n.</i> assignment
суруд	<i>n.</i> song
табиӣёт	<i>n.</i> natural sciences
табъ	<i>n.</i> disposition, talent
тавлид	<i>n.</i> production, produce
талаба	<i>n.</i> pupil, religious student
тамом	<i>n.</i> completion
тамом кардан	<i>v.</i> to finish (<i>trans.</i>)
тарк кардан	<i>v.</i> to abandon, throw away
тарона	<i>n.</i> tune
тарҷумон	<i>n.</i> translator, interpreter
таҳия	<i>n.</i> production (artistic version)
таҳсил кардан	<i>v.</i> to study (a subject)
таълим	<i>n.</i> instruction, teaching
таърих	<i>n.</i> history
тиббӣ	<i>adj.</i> medical
толори консерти	<i>n.</i> concert hall, auditorium
унвон	<i>n.</i> title, rank

усто	<i>n.</i> master, craftsman
факулта	<i>n.</i> university division, school
фалсафа	<i>n.</i> philosophy
фан(н)	<i>n.</i> branch of knowledge; science, art
фароғат	<i>n.</i> ease, rest
фароҳам	<i>adj.</i> assembled
халабон	<i>n.</i> pilot
хело	<i>adv.</i> extremely (= бисёр)
хобгоҳ	<i>n.</i> dormitory
хӯрокхӯрӣ	<i>adj.</i> mealtime
ҳавонавардӣ	<i>n.</i> aviation, aeronautics
ҳачм	<i>n.</i> capacity, mass
ҳофиз	<i>n.</i> (folk) singer
ҳуқуқ	<i>n.</i> law
чоряк	<i>n.</i> (academic) quarter
ҷамъиятшиносӣ	<i>n.</i> sociology
ҷарроҳ	<i>n.</i> surgeon
ҷуғрофия	<i>n.</i> geography
ҷуфт	<i>n.</i> pair, couple
шароит	<i>n.</i> conditions, circumstances
шеър	<i>n.</i> poem
шоир	<i>n.</i> poet
шӯъла	<i>n.</i> flame; beam, ray
экология	<i>n.</i> ecology
эҷод кардан	<i>v.</i> to create, invent

• Халёти деҳа Village Life

• Нақлиёт ва намуллохон он
Transportation

• Луғатнома Vocabulary

Боби шашум CHAPTER SIX

ҲАЁТИ ШАҲР ВА ДЕҲА CITY AND VILLAGE LIFE

IN THIS CHAPTER

- Хона ва қисмҳои он Houses
- Ҳаёти шаҳр City Life
- Ҳаёти деҳа Village Life
- Нақлиёт ва намудҳои он Transportation
- Луғатнома Vocabulary

A. ҲАВЛӢ ВА ХОНА A. HOUSES AND HOMES

1. СЕҲРИ СУХАН!

Машқи 1: Listen and practice.

ОШХОНА

ҲОҶАТХОНА

ЗИНАПОЯ

ГАРАЖ

ХОНАИ ХОБ

ТАҲХОНА

ДАҲЛЕЗ

ҲАВЛӢ

МЕҲМОНХОНА

АЙВОН

БОМ

ОШӢНА

B. Кор бо шарик. Talk with your classmate about the features of your house or apartment.

2. ГУФТУГӢ

Машқи 2: Хонаи нав муборак! Listen, fill in the blanks, and practice.
Make your own conversation and act it out with a partner.

- Сӯҳроб:** Хуршедҷон, ман ба хонаи нав _____.
- Хуршед:** Эҳе, муборак бошад! Хӯш, кани гап зан.
- Сӯҳроб:** Дар хотир дорӣ, мо дар кӯчаи Лоҳутӣ зиндагӣ мекардем. Он биноҳоро _____ ва акнун ба ҷойи онҳо мағозаи нав _____.
- Хонаи навам дар _____, дар маркази шаҳр аст.
- Хуршед:** Хӯш, хонаат чанд ҳуҷра дорад?
- Сӯҳроб:** Як хонаи хоб, меҳмонхона, ошхона. Ҳаммом ва ҳоҷатхонааш _____.
- Ду айвон ва _____ дорад.
- Хуршед:** Зӯр ку, ин биноҳо кай сохта шуданд?
- Сӯҳроб:** Се моҳ пеш. Онҳоро ҳукумати шаҳр сохтааст. Хона ба мо _____ дода шуд.
- Хуршед:** Гап нест. Як рафта хонаатро бинем?
- Сӯҳроб:** Насиб бошад, пас аз ду ҳафта _____ мекунам. Ҳоло ҳама чизу чораҳо _____.
- Хуршед:** Моро фаромӯш накун...
- Сӯҳроб:** Ман аввал туро даъват мекунам.

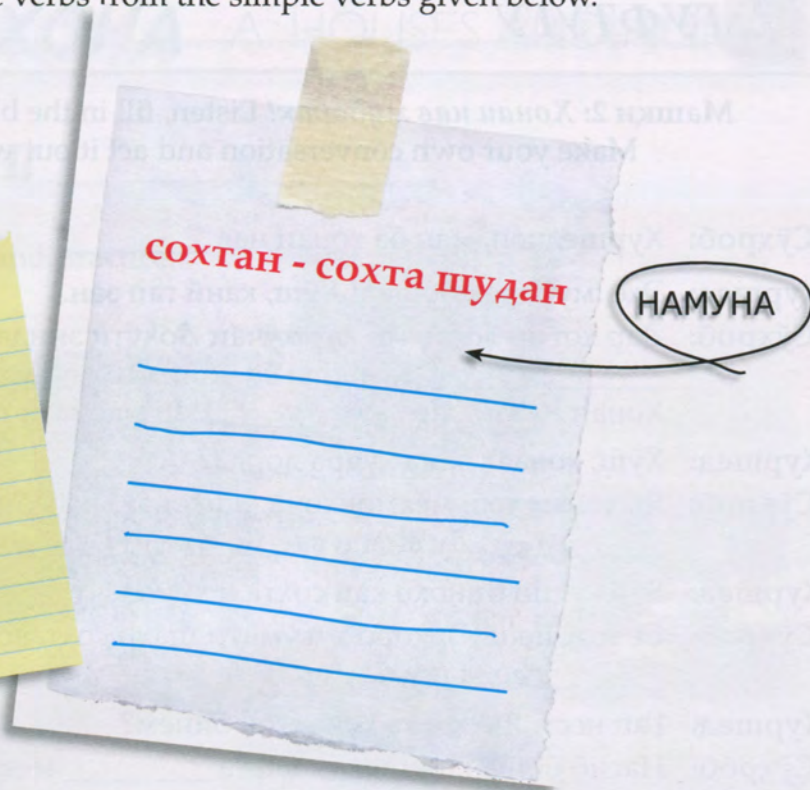
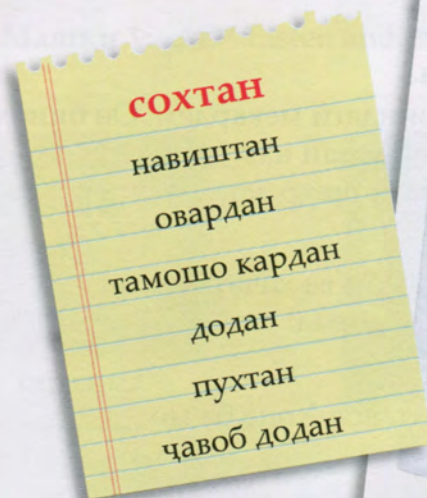
3. ДАСТУР

3.1 PASSIVES

The passive is used to make the direct object of a verb into the subject, as in English *The book was read*, which corresponds to the active sentence *They read the book*. The basic way of forming the passive is to take the past participle of the active verb and add the auxiliary verb **шудан**. Thus, from **хондан** 'to read' is formed **хонда шудан** 'to be read.' To form various tenses of the passive, conjugate **шудан** in the appropriate tense: **Китоб хонда шуд**, 'The book was read,' **китоб хонда мешавад**, 'The book will be read,' and **китоб хонда шудааст** 'The book has been read.' In addition, the passive of compound verbs is formed by simply replacing the auxiliary (such as **кардан** in **тамом кардан** 'to finish') with **шудан**: **Корамро тамом кардам** 'I finished my work' has the passive **Корам тамом шуд** 'My work is finished.' To indicate the logical subject or agent, the subject of the corresponding active sentence is indicated by the preposition **аз тарафи**: **Китоб аз тарафи донишҷӯҳо хонда шуд** 'The book was read by the students.'

Машқи 3: Make passive verbs from the simple verbs given below.

Машқи 4: *Кор бо шарикон.* Interview your classmates.

How many of them live in houses and how many in apartments?

ҳамсинф

1 _____
 2 _____
 3 _____
 4 _____
 5 _____
 6 _____
 7 _____
 8 _____

ҳавли	квартира
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

миқдори хучра

4. ХОНИШ

Машқи 5: Шумо дар куҷо зиндагӣ мекунед? А. Read and complete the descriptions of three people and their homes. Use the words **ҳавлӣ** or **квартира**.

1. Шаҳриёр дар _____ зиндагӣ мекунад. Оилаи онҳо калон аст. Онҳо дар _____ калон зиндагӣ мекунанд. Хонаи онҳо 6 хучра дорад. 3 хучраи 7- болора ва 4 хучраи 9- болора. Замини ҳавлии онҳо калон аст ва боғ ҳам дорад. Дар ин боғ дар ду соли охир қариб 50 бех дарахтҳои мевадор шинонда шуд.

2. Масрур бо падару модар ва бародараш дар Душанбе зиндагӣ мекунад. Онҳо дар _____ зиндагӣ мекунанд. Хонаи онҳо 3 хучра дорад.

3. Саодат дар шаҳраки Ҳисор зиндагӣ мекунад. Оилаи онҳо чандон калон нест. Падару модар ва ду бародараш. _____ онҳо хурд аст. Заминаш ҳам хеле хурд аст. Онҳо боғча надоранд.

B. Where do your parents live? Describe their home. How many rooms do they have? Does their house have a yard?

C. **Ҳучраи дӯстдоштаи ман.** Do you like where you live? Choose your favorite room. What do you do in that room?

Ба ман хонаи хобам хеле маъқул аст. Дар девори хонаам тасвирҳои зебо овехта шудаанд. Ман дар хонаам мусиқӣ гӯш мекунам ва вазифаи хонагиамро иҷро мекунам. Ба ман ҳаммом хеле маъқул аст. Ман дар он ҷо оббозӣ мекунам ва суруд мекунам.

D. Describe your favorite room to your partner. Don't say which room it is. Can your partner guess?

5. ГҶШ КУНЕД

Машқи 6: А. Listen to the phrases and match the verbs and nouns.

тамошо кардан	бо дӯст
шустан	сар
гап задан	наҳорӣ
хӯрдан	кино аз телевизор

кардан	сурат ба девор
тоза кардан	ифлосӣ
часпонидан	оббозӣ
кардан	зарфшуйӣ

дам кардан	мусиқӣ
гӯш кардан	вазифаи хонагӣ
истироҳат кардан	чой
ичро кардан	дар рӯи диван

пухтан	рӯзнома
рафтан	ба ҳоҷатхона
додан	худро ороиш
хондан	хӯрок

В. Match the activities from part А with the rooms where they usually occur.

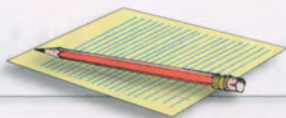
матбаҳ

зал

ҳаммом

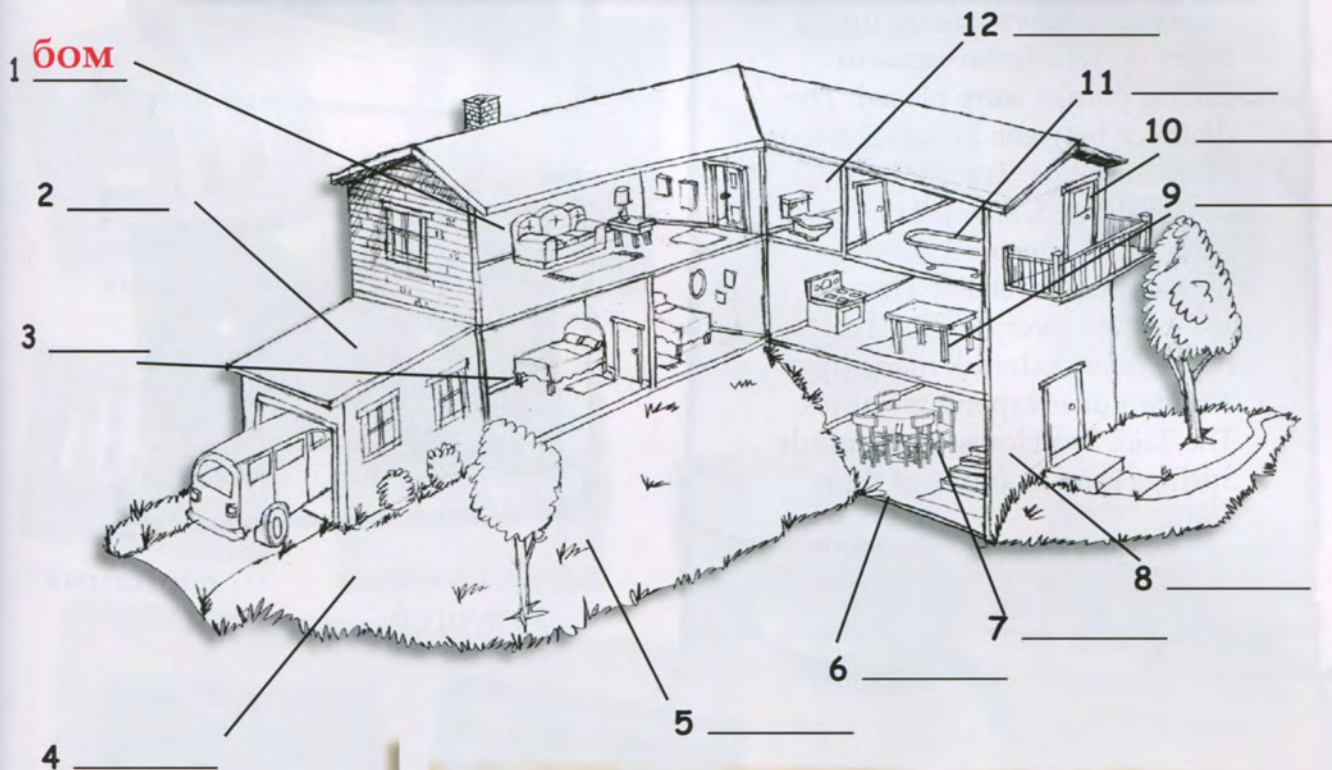
хонаи хоб

6. ХАТ

Машқи 7: A. Write labels for the parts of the house. Use the words in the box.

айвон, таҳхона, ҳаммом, хонаи хоб, матбаҳ, ошхона,
ҳоҷатхона, гараж, меҳмонхона, зинапоя, бом, боғ

B. Answer these questions in the spaces provided.

1. Модарат хӯрокро дар кучо мепазанд?

Модарам хӯрокро дар матбаҳ мепазанд.

2. Шумо дар кучо хоб меравед?

Маъмулан Шумо дар кучо оббозӣ мекунед?

Шумо дар кучо телевизор тамошо мекунед?

Вазифаи хонагиатонро дар кучо иҷро мекунед?

Агар борон борад, чӣ онро ба хона даромадан намегузорад?

Мошинатонро дар кучо мегузored?

Culture Note

Tajik Houses

Traditional Tajik houses are built from wood and bricks. The size of a room is defined by the number of *bolors* it takes up – a beam on which the *vassas* or ceiling planks were placed. The distance between beams is about 80 centimeters. Traditionally houses have 5, 7, 9 or 11 beams. Rich people decorate their houses very carefully. They use *kavza* – a very difficult but beautiful woodwork made by very famous carpenters – *ustos*. The Tajik Tea House in Colorado Springs is an example of their work.

Кавза

Чўбкории
гулкорӣ

Б.ҲАЁТИ ШАҲР B. CITY LIFE

1. СЕҲРИ СУХАН!

Машқи 1: Listen and practice.

кинотеатр

боғи фароғат

масҷид

чойхона

бонк

телефон

китобхона

фурудгоҳ

истгоҳи роҳи оҳан

театр

2. ГУФТУГҮ

Машқи 2: Listen, fill in the blanks, and practice the conversations.

А: Ало, Рудоба, ба кӯдакон либоси гарм _____.

Б: Чаро?

А: Саҳарӣ ҳаво бисёр хунук буд. Мабодо сармо _____.

Б: Хуб шудааст.

А: Ман меҳоҳам палтоямро _____. Ба ман нишони _____ диҳед.

Б: Марҳамат, маркази хизмати маишии "Садбарг" дар хиёбони Айнӣ чойгир шудааст. Дар он ҷо хушкашӯии хуб ҳаст.

А: Ташаккур.

Б: Намерзад.

- А:** Э, Каримчон, имрӯз маро хуб _____-ку..
- Б:** Чаро дӯстам?
- А:** Ба ҷойи коратон _____, ба хонаатон рафтам, он ҷо ҳам набудед, ҳоло _____ Шуморо дар ин ҷо ёфтам.
- Б:** Саломат бошед-э, узр. Канӣ, _____ фаҳмонед, ҳар чӣ аз дастам ояд, кӯмак мекунам.
- А:** Ҳозир, як дақиқа истед....

- А:** Мебахшед, ман мехоҳам ин тӯхфоро ба модарам ба Олмон фиристам.
- Б:** Мо танҳо мактуб ва ё хуччатҳоро _____ мефириستم. Лутфан, ба почтаи дар истоғи роҳи оҳан _____ равед. Аз он ҷо ба _____ тӯхфаатонро _____.

3. ДАСТУР

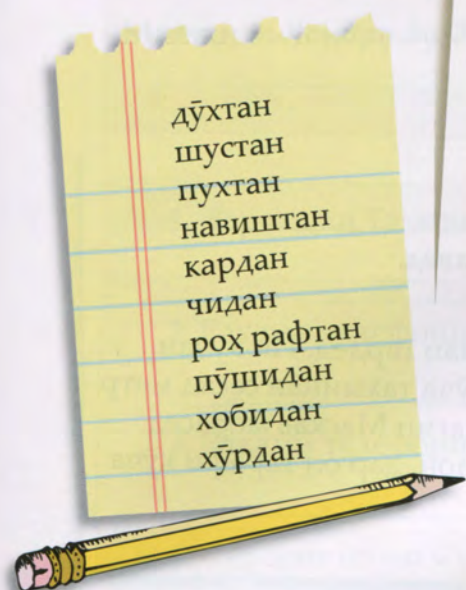

3.1 CAUSATIVES

The causative is used to indicate that the subject is making or allowing someone do something. The present stem of the causative is formed by adding **-он** to the present stem of the basic verb, and its infinitive is formed by adding **-дан** or **-идан** to the causative present stem. Thus, from **давидан** 'to run,' present stem **дав-**, is formed the causative stem **давон-** and the infinitive **давонидан** 'to make/let (someone) run.' Similarly, from **хӯрдан** 'to eat' is formed **хӯрондан** 'to feed (someone).' The causative is frequently used to change intransitive verbs (verbs that do not take direct objects) to transitive (taking a direct object), for example **мондан** 'to stay' has the causative **монондан** 'to put, place.'

Машқи 3: Change the following verbs from the infinitive form to the causative form.

4. ХОНИШ

Машқи 4: Read Firdavs' letter to his mother. Underline the verbs in the causative form.

Салом модарҷон,

Шумо чӣ хел? Саломатиатон хуб аст?

Ман дирӯз ба хонаи дӯстам ба меҳмонӣ рафтам. Онҳо мизи зебо оростаанд.

Модари дӯстам санбӯсаҳои бомазза пазондааст. Онҳоро дар тарабхонаи "Тоҷикистон" пухтаанд. Модари дӯстам бодиринг, помидор ва гулкарами шӯр овард. Онро хушк ба намак хобондааст. Дар хонаи онҳо як мизи зебои ҷӯбин буд. Онро ба устои исфарағӣ созондаанд. Мо дар хонаи дӯстам филми тоҷикӣ тамошо кардем. Саҳнаҳои ин филмро дар Эрон ва Озарбойҷон сабт кунондаанд.

Модарҷон, ман ин ҳафта ҳамаи либосҳои пашмиамро дар хушкашӯй шӯёндам.

Боз ман номи худамро ба дастаи баскетболбозони донишгоҳ нависондам.

Меҳоҳам каме машқ кунам.

Хайр модари азизам, то номаи оянда!

Писари Шумо, Фирдавс.

Машқи 5: А. Read this dialogue and answer the questions.

Меҳмон:	Мебахшед, ман чӣ тавр ба театри опера ва балети ба ном Садриддин Айни равам?
Парвиз:	Шумо пиёда меравед, ё бо мошин?
Меҳмон:	Театр аз ин ҷо дур аст?
Парвиз:	Не, дур нест, тахминан 500 метр.
Меҳмон:	Хуб, ман пиёда меравам.
Парвиз:	Пас, то поёни кӯчаи Истаравшан равед.
Меҳмон:	Тахминан чанд метр?
Парвиз:	Тахминан сад метр. Баъд ба дасти чап гардед. Ин кӯчаи академикон Раҷабовҳо аст. Бо ин кӯча тахминан сесад метр равед ва Шумо ба майдони 800-солагии Маскав мерасед. Бинои театр дар рӯбарӯи ин майдон, дар он тарафи кӯча ҷойгир шудааст.
Меҳмон:	Ташаккур.

НАМУНА

Парвиз ва меҳмони хориҷӣ

В. Кор бо шарик. Give directions to a partner to go...

1. аз донишгоҳ то хонаи Шумо
2. аз донишгоҳ то ресторани хуб

А: Ман аз донишгоҳ то хонаи Шумо чӣ хел рафта метавонам?

В: Ба автобуси 3 савор шавед ва пас аз чор истгоҳ фароед. Ба масофаи сад метр болотар ба самти шарқ равед, баъд ба дасти рост гардед. Суроғаи ман кӯчаи Лоҳутӣ, 32 аст.

5. ГҮШ КУНЕД

Машқи 6: Хонаро дузд задааст... A. Listen and answer the questions.

1. Дар хонаи Таҳмина чӣ воқеа рӯй дод?

2. Рақами телефони милисаи маҳалла чанд аст?

3. Рақами телефони модари Таҳмина чанд аст?

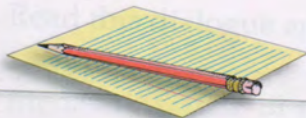
4. Суроғаи хонаи Суруш кадом аст?

B. Listen again and fill in the chart below.

Кӣ занг зад?	Чӣ хабар дод?	Рақами телефон чанд аст?

6. ХАТ

Машқи 7: Find all the verbs in the conversation below and write them in the correct tenses.

Шаҳло:	Дугоначон, имрӯз бегоҳӣ ба хонаи ман меҳмонон меоянд. Ба ман каме маслиҳат деҳ. Ман чӣ хӯрок пазем?
Наргис:	Ту чанд нафар меҳмон даъват кардан?
Шаҳло:	Чор нафар.
Наргис:	Барои чор нафар ду хел хӯрок паз. Якумаш нахӯдшӯрбо ва дуюмаш лӯлакабоб.
Шаҳло:	Лӯлакабобро чӣ хел мепазанд?
Наргис:	Як кило гӯштро қима кун. Баъд ду пиёзро майда реза кун. Гӯшту пиёзро омехта кунӣ ва мурчу намак илова кунад. Аз қимаи тайёр ба шакли тухм лӯлачаҳо созем ва онро дар равған бирён кун. Вақте ки ранги гӯшт сурх мешавад, як дона пиёзи резашударо андозем ва боз каме бирён кун. Сипас, оташро каме паст кун ва рӯи дегро бо сарпӯш пӯшидан ва тақрибан ним соат дам кун. Дар тоба картошкаро бирён кун ва лӯлакабобро ҳамроҳи он кашидан.
Шаҳло:	Фаҳмидам. Ин хӯрок хеле осон будааст. Ман барои ширинӣ торт пухтан хоستان.
Наргис:	Ман ба пухтани торт кӯмак мекунам, ту ҳамаи маҳсулотахро харам ва ба ман занг зан. Ман соати 2 ба хонаат меоям.
Шаҳло:	Ташаккур дугонаҷон, ту хеле меҳрубон ҳастӣ.

Машқи 8: Кор бо шарик. A. Write down three suggestions for each situation. Begin with **биё, биёед**. Use the ideas in the box or come up with your own.

ба кино рафтан, ба театр рафтан, ба концерт рафтан, ба боғ рафтан, вақти холӣ, якшанбе, тӯббозӣ кардан, футболбозӣ кардан, теннисбозӣ кардан, шабнишинӣ доштан

A: Ҳаво хеле хуб аст.

B: _____

A: Пагоҳ рӯзи истироҳат аст.

B: _____

B. Advise someone with the following problems. Begin with **барои**.

забони тоҷикиро омӯхтан, ба Тоҷикистон рафтан, аз рафиқон дар бораи компютерҳояшон пурсидан, дар бораи компютер бисёр доништан, дар бораи компютер китоб хондан

A: Ман ба Тоҷикистон рафтан меҳоҳам.

B: Барои ба Тоҷикистон рафтан _____

A: Ман компютер харидан меҳоҳам.

B: _____

Фикри шумо:

A: Ман _____ меҳоҳам.

B: _____

7. ТАМОШО КУНЕД!

Машқи 9: А. Watch the video and answer the questions.

1. Нилуфар дар кадом кӯча зиндагӣ мекунад?	_____
2. Он кӯча дар кучост?	_____
3. Ба он ҷо автобус меравад?	_____
4. Ба он ҷо бо кадом маршрутқаҳо рафтан мумкин аст?	_____
5. Бинои Нилуфар чандошёна аст?	_____
6. Хонаи ӯ дар кадом ошёна аст?	_____
7. Рақами хонааш чанд аст?	_____

В. Кор бо шарик. Create a dialogue based on the video and act it out.

В. ҲАЁТИ ДЕҲА C. LIFE IN A VILLAGE

1. СЕҲРИ СУХАН!

Машқи 1: A. Listen and practice.

алаф овардан

гандум кӯфтан

бод кардан

ҳосил ҷамъ кардан

дарав кардан

харбуза чидан

суруд хондан

B. Have you ever done or seen any of these activities? Describe it to your classmate.

C. According to the pictures, what are the similarities and differences between Tajik and American villages?

Similarities	Differences

2. ГУФТУГУ

Машқи 2: Ҳашар. Listen, fill in the blanks, and practice.

Make your own dialogue and practice with a classmate.

Пӯлод:	Мурод, ман _____ намеравам.
Мурод:	Чаро? Охир, пагоҳ _____?
Пӯлод:	Ман Орзуро дидам. Ё гуфт, ки падараш сахт бемор аст. _____, ки ба _____ меравам.
Мурод:	Ба ӯ чӣ шудаст? Вай _____ буд-ку?
Пӯлод:	Орзу мегӯяд, ки _____. Бояд зудтар ўро хабар гирам.
Мурод:	Майлаш, ту рав. Ман _____ мегӯям, ки ту кори муҳим дорӣ.
Пӯлод:	Ташаккур, чӯра.
Мурод:	Намеарзад.

3. ДАСТУР

3.1 PERSONAL POSSESSIVE MARKERS AS OBJECT MARKERS

The personal possessive markers are frequently used in Tajiki to replace the direct or indirect object of a verb, in which case they are added after the verb's subject markers. If a verb has both a direct and an indirect object, the indirect object is the one that will be marked by the personal possessive marker. Thus, from **Ман ўро дидам** 'I saw him' is formed **Ман дидамаш**, and from **Вай ба ман китобро медиҳад** 'He'll give me the book' comes **Вай китобро медиҳадам**.

Машқи 3: Change the sentences so that the personal possessives are object markers.

**Гулноз ба ман нома менависад.
Гулноз нома менависадам.**

НАМУНА

1. Собир ба пахтачинӣ намеравад. Ўро фишори хун азоб медиҳад.

2. Дилором дар себчинӣ ба модараш кӯмак мекунад. Модараш ба ӯ ташаккур меғӯяд.

3. Деҳқонон ҳосилро дар вақташ чамъ карданд. Раиси ҷамоат ба деҳқонон мукофот медиҳад.

4. Ҳалимбобо ба наберааш гандумкӯбиро меомӯзад.

5. Холаи Нафиса ба ту ширчӯширо нишон медиҳад.

4. ХОНИШ

Машқи 4: A. Read the article below.

Занбӯри асалпарварӣ шуғли қадимаи инсон аст. Ин соҳа имрӯз як ҷузъи мустақилу муқтадири кишоварзӣ маҳсуб меёбад. Мардум маҳсулоти гуногунро, ки аз оилаи занбӯри асал мегиранд, аз қабилҳои асал, мум, гарди гул, ширешу захри занбӯр, дар ҷанбаҳои мухталифи зиндагӣ истифода менамоянд. Табиқҳои охири давлатҳои пешрафта аз маҳсулоти соҳа зиёда аз 400 номгӯи маводи гуногунро озӯшавию шифоӣ истифода менамоянд. Истифодаи оилаҳои занбӯри асал дар гардолудкунии набототи энтомофилӣ на танҳо ба афзоиши ҳосилнокии онҳо, балки ба хушсифатшавии меваҳо ва тухмиҳо низ мусоидат мекунад. Истифодаи оқилонаи оилаҳои занбӯри асал метавонад даромаднокии соҳаро ба маротиба баланд бардорад ва ба занбӯрпарварон имконияти фароҳии иқтисодӣ диҳад.

B. List the benefits of honey and its usefulness for farming.

5. ГҮШ КУНЕД

Машқи 5: *Дар гулзор*. A. Listen to the conversation.

Бобо: Одил, ба гулҳо об пош, ҳаво хеле гарм аст.

Одил: Бегоҳӣ мекунам.

Бобо: Чаро бегоҳӣ? Ҳоло вақт дорӣ ку?

Одил: Чӯраам занг мезанадам, баъд ба кино меравем.

Бобо: Барвақттар гӯиям намешавад, ман ба Қобил мегуфтам.

Одил: Фаромӯш кардам, бобочон. Ин дафъа пештар огоҳ мекунаматон.

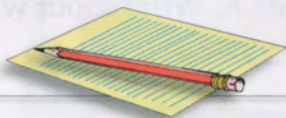
Бобо: Аз кино кай меой?

Одил: Соати 6 бегоҳ, бобочон.

Бобо: Хайр, нағз рав.

B. Find and change the verbs with possessive markers to verbs with indirect objects. занг мезанадам - ба ман занг мезанад

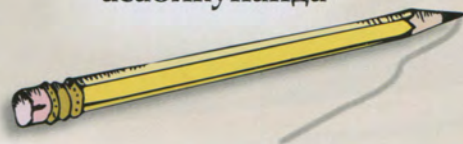
6. ХАТ

Машқи 6: *Шаҳр ё деҳа*. A. Match the adjectives in A with their opposites in B.

ифлос
дилгиркунанда
номехрубон
серғавғо
серодам
амн
арзон
асабикунанда

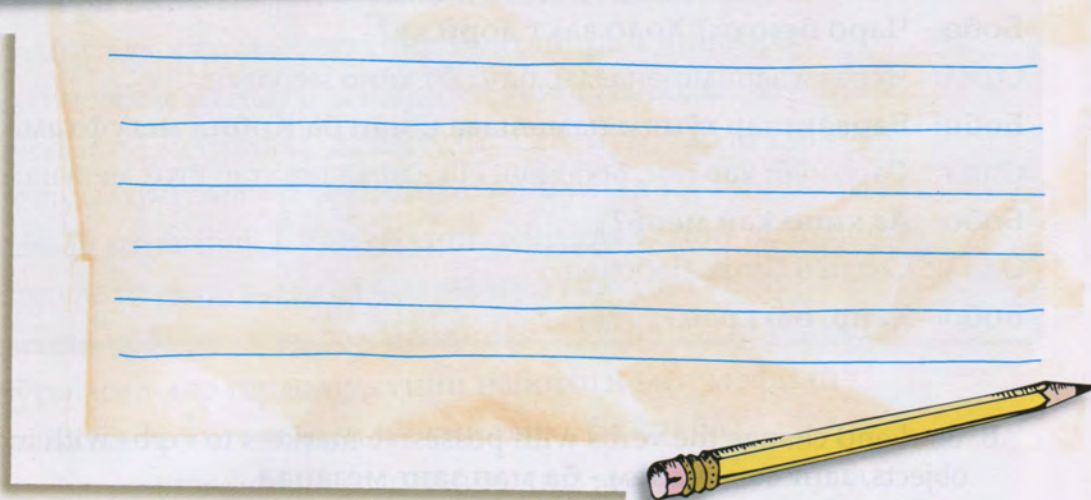
шавқовар
хатарнок
ором
тоза
мехрубон
фароғатбахш
қимат
камодам

B. Write six sentences comparing city and village life. Use the adjectives above.

Ҳавои деҳа аз шаҳр тозатар аст.

Ҳаёти деҳа дилгиркунанда аст, вале ҳаёти шаҳр шавқовар аст.

Машқи 7: Шумо дар куҷо зистан мехоҳед? A. Write about where you want to live. Be sure to give your reasons.

- B. Read your opinion to your classmates. Are there any similarities?
- C. How many students want to live in a city? How many in a village?
- D. *Ман дар деҳа зиндагӣ кардан меҳоҳам, зеро...* Discussion. Divide the class into two groups. One group is for village life and the other for city life. Each group must give a reason for living in their location. The group that gives the better reason wins.

Culture Note

Ҳаёти деҳоти Тоҷикистон

Ҳаёти деҳоти Тоҷикистон хеле вазнин ва пурмашаққат аст. Аз сабаби набудани кор ва вазнинии иқтисодӣ аксарияти мардони тоҷик дар кишварҳои гуногун, асосан дар Россия ва Қазоқистон, мاردикорӣ мекунанд. Танҳо дар Россия беш аз 600.000 тоҷикон кор мекунанд. Тамоми машаққати кори саҳро бар дӯши занон аст. Бар иловаи ин, ҳаёти деҳот хеле мушкил ва тоқатфарсост. Дар аксарияти деҳот қувваи барқ дар як шабонарӯз фақат 2-3 соат дода мешавад. Азбаски гази табиӣ нест, деҳотиён маҷбуранд, ҳезум ҷамъ кунанд.

Г. МАҲАЛЛА

D. NEIGHBORHOOD

1. СЕҲРИ СУХАН!

Машқи 1: А. Match the words and their definitions. Then practice asking questions with a partner.

1. сартарошхона

2. ҷомашӯйхона

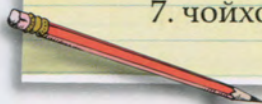
3. китобхона

4. ширкати сайёҳӣ

5. мағозаи хӯрокворӣ

6. театр

7. ҷойхона

.....чист?

Қоест, ки дар он

а. либосатро мешӯйӣ ва хушк
мекунӣ

б. хӯрок мехарӣ

в. китоб мехонӣ

г. мӯйи саратро метарошӣ

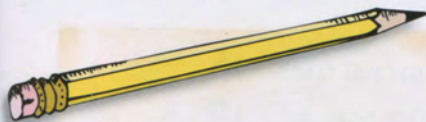
д. барои сафарат кӯмак мекунанд

е. кино ё намоишнома тамошо

мекунӣ

ё. ҷой ё хӯрок меҳурӣ

В. Кор бо шарик. Write definitions for these places.

Он қоест, ки аз он либоси нав мехарӣ. (мағозаи либос)

мағозаи либос
дорухона
қаҳвахонаи интернет
дӯкони мусиқӣ
почта
фурудгоҳ

C. *Кор бо ғурӯҳ. Group work.* Read your definitions.
Can the others guess each place?

2. ГУФТУГӢ

Машқи 2: *Ман ҳамсои нави Шумоям.* Listen, fill in the blanks, and practice.

A:	Бубахшед, ман Зафар, ҳамсои нави Шумо. Ман _____.
B:	Хуб, чӣ хизмат?
A:	Ман _____ пурсон-пурсон ёд мегирам. _____ дар кучост?
B:	Дар кӯчаи Беҳзод якчанд мағоза ҳаст. Ба Шумо чӣ лозим?
A:	Ман нону шир меҳарам.
B:	Ин тавр бошад, дар кӯчаи Лоҳутӣ мағозаи калонтар ҳаст, ба он ҷо равед. Агар _____, бозори Шоҳмансур _____ аст.
A:	Биёед дукаса _____ равем. Пагоҳ ман _____. Шумо ба ман бозор ва _____ нишон медиҳед?
B:	Хуб, майлаш, ба ман ҳам харид кардан лозим аст.
A:	Набошад, то пагоҳ.
B:	То пагоҳ.

B. *Кор бо шарик.* Practice with a partner.

3. ДАСТУР

Verbal adverbs

The verbal adverb is a form of the verb used to subordinate that verb to the main verb of the sentence in order to indicate the manner in which it is carried out; it usually corresponds to a present participle in English, such as *He came running* and *Frowning, he said...*, that either comes immediately after the

main verb or at the very beginning of the sentence (in which case in English but not Tajiki it is set off from the rest of the sentence with a comma).

For other verbs, the meaning is best conveyed by an adverb like *smilingly*

or a phrase like *while speaking*. The verbal adverb generally comes immediately after the subject in Tajiki. To form the verbal adverb, add the suffix **-ОН** to the present-future stem of the verb. The verbal adverb of compound verbs is written as one word. Thus:

Verb	Present stem	Verbal adverb
давидан	дав	давон 'running'
гуфтан	гӯй	гӯён 'saying'
табассум кардан	табассум кун	табассумкунон 'smiling(ly)'
рақс кардан	рақс кун	рақскунон 'dancing(ly)'
гиристан	гирӣ	гирён 'crying, weeping'
афтидан	афт	афтон 'falling'

4. ХОНИШ

Машқи 3: Маҳаллаи мо. А. Read the conversation.

- A:** Дар ин наздикӣ ягон сартарошхонаи хуб ҳаст?
- B:** Ҳа, дар рӯ ба рӯи боғ як сартарошхонаи хеле хуб ҳаст.
- A:** Қаҳвахона чӣ?
- B:** Бубахшед, намедонам.
- A:** Дар ин ҷо ягон дискотека зӯр ҳаст?
- B:** Аниқ намедонам, вале ба фикрам дар он ҷо як дискотека ҳаст...

Машқи 4: Ҷангу ҷидоли ҳамсоя.

Ғавғо

Саги ҳамсояам шаби дароз аккос мезанад.
Ҳамсояам ҳамеша зиёфатҳои пурғавғо ташкил мекунад.

Do you ever have any
of these complaints?
Which ones?

What other complaints do
you have about neighbors?

Ҳайвоноти хонагӣ

Саги ҳамсояам писарамро тарсонд.
Ҳамсояам шаш саг дорад. Хонааш боғи ҳайвонот аст.

Шахсият

Бачаҳои ҳамсоя ҳамеша дар зери тирезаи ман бозӣ мекунанд.
Ҳамсояам ҳар рӯз ба хона меояд. Ба дилам задааст.

Тозагӣ

Ҳамсояам ҳеҷ гоҳ таги дарастро намерӯбад.
Бачаҳои ҳамсоя ахлотро ба рӯи ҳавли мебартоянд.

What do you do when
you have complaints?

5. ГҮШ КУНЕД

Машқи 5: *Шумо чиро кофта истодаед?* A. Listen to some hotel guests ask about places to visit in the neighborhood. Complete the chart.

Ҷой	Шавқовар аст?	
	Ҳа	Не
Осорхонаи таърих		
Осорхонаи асбобҳои мусиқӣ		
Муҷассамаи хобидаи Буддо		
Кӯҳбаройӣ		

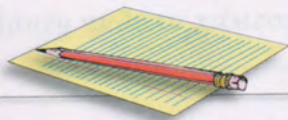
B. Which place sounds most interesting to you?

Машқи 6: *Ин ҷо хеле беҳатар ва амн аст.*
Listen, fill in the blanks, and practice.

A:	Ба ту _____ маъқул аст?
B:	Ҳа, хеле маъқул аст. Он дар марказ аст _____, хеле роҳат аст. Ҳама чиз наздик аст.
A:	_____ чанд тарабхона ҳаст?
B:	Хеле бисёр. _____, дар _____ як тарабхонаи _____ ҳаст?
A:	_____ чӣ?
B:	_____, ки дар кӯча мошинро гузорам, вале ман ҳамеша _____ ҷой меёбам.
A:	Ҷиноят зиёд аст?
B:	Не, ин ҷо хеле амн аст. Ист, ин _____. Ман ба ту баъдтар занг мезанам. Хайр.

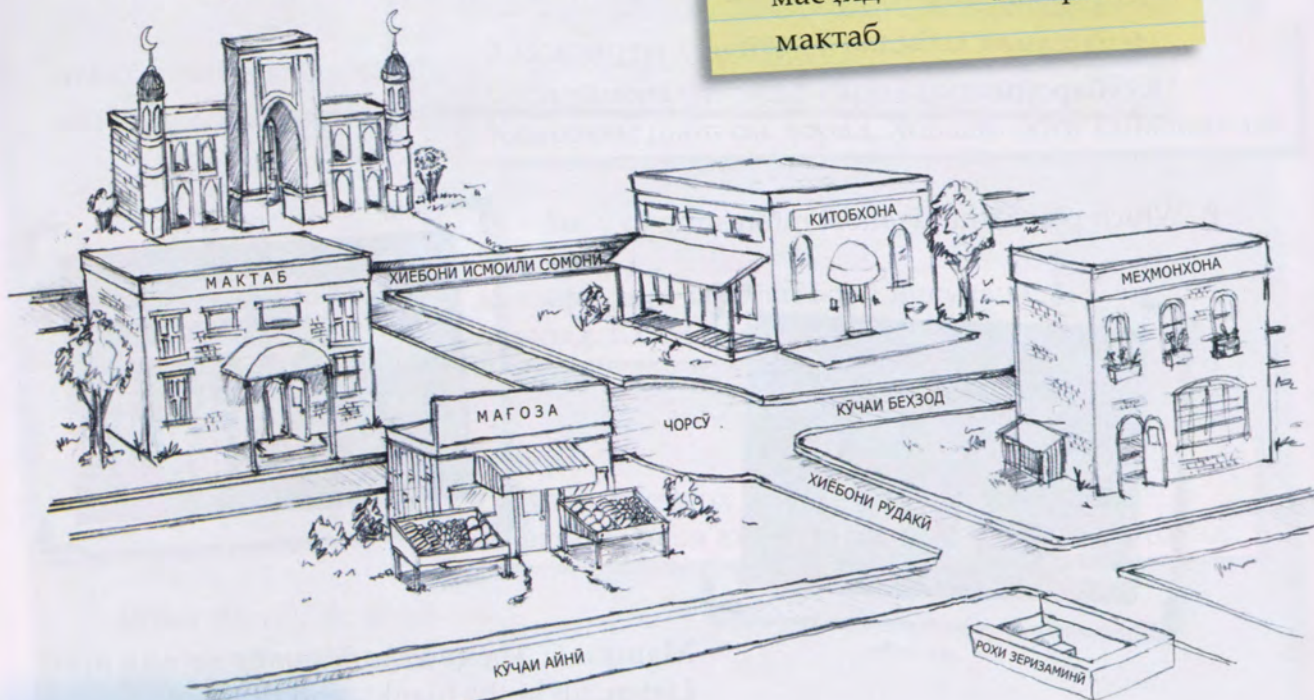
6. ХАТ

Машқи 7: А. Write questions about these places using the neighborhood map.

МАҲАЛЛАИ МО

банк	варзишгоҳ
мағоза	почта
бозор	тарабхона
масҷид	телефон
мактаб	

Дар ин ҷо ягон
тарабхона ҳаст?

НАМУНА

Дар ин наздикиҳо
ягон китобхона ҳаст?

В. *Кор бо шарик.* Ask and answer the questions you wrote in part A.

А: Дар ин наздикиҳо ягон тарабхона ҳаст?

В: Ҳа, ҳаст. Дар рӯбарӯи китобхона як тарабхонаи хуб ҳаст.

Машқи 8: *Ҳамхона мекобам* А. Read these bulletin board ads asking for a roommate.

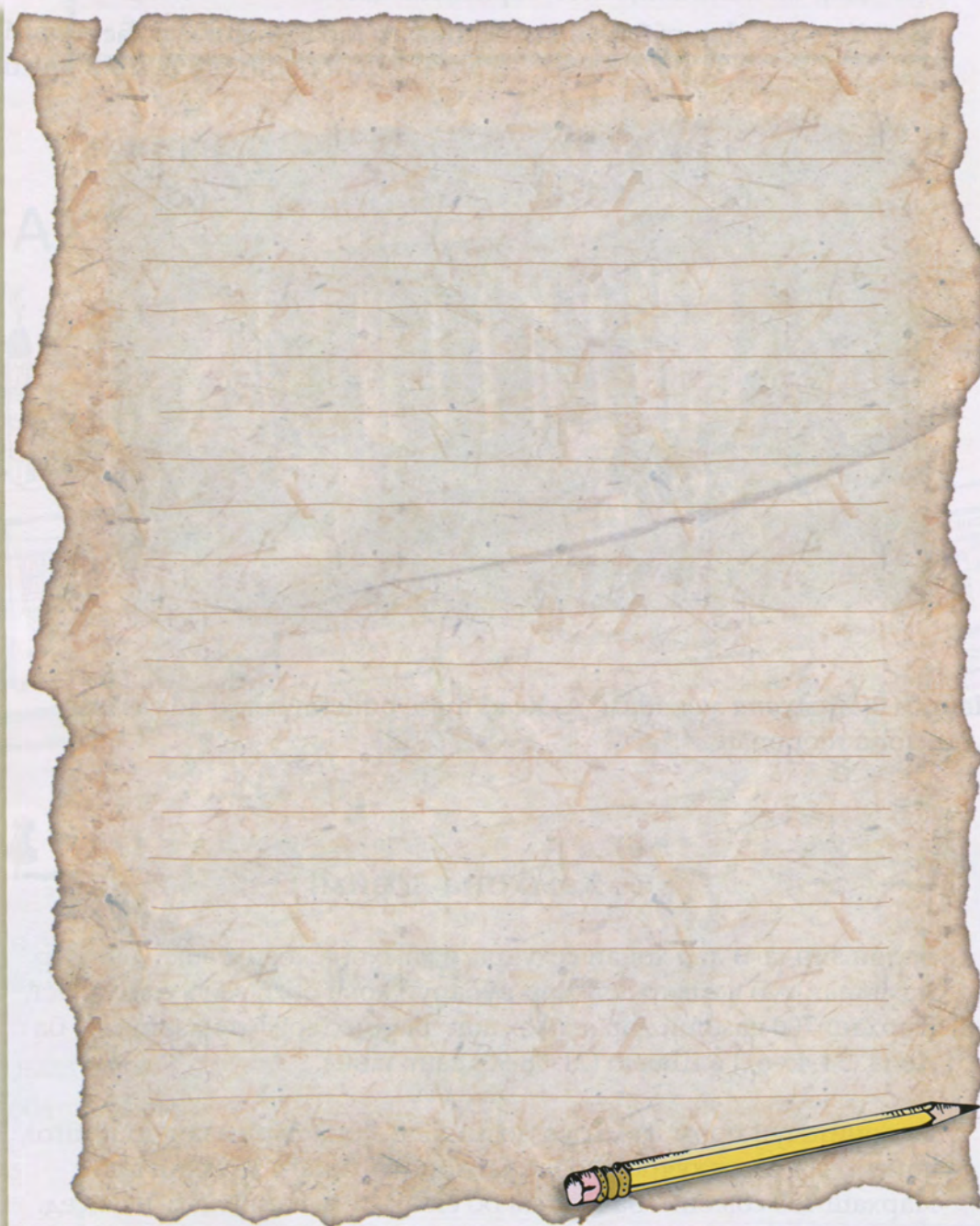
Ҳамхона лозим!

Барои зиндагӣ дар хонаи сеҳучрагӣ ҳамхона лозим аст. Хона дар маҳаллаи хуб ҷойгир аст. Дар рӯбарӯи хона боғи зебо ҷойгир аст. Нарҳаш 200 сомонӣ дар як моҳ аст. Барои дарёфти маълумот ба Лола (34-45-67) ё Шаҳло (21-68-93) занг занед.

Ба донишҷӯи ором ҳамхона лозим аст. Хона дар назди донишгоҳ ҷойгир аст ва ду ҳучра дорад. Ҳайвоноти хонагӣ мумкин аст. Нарҳаш 150 сомонӣ. Ба Рустам бо email- и rustam@tut.tj нависед.

B. Now write a "roommate wanted" ad. Use your real name at the end but you can use a false telephone number or email address.

C. *Class activity.* Put your ads on a bulletin board or wall. Read the ads and choose one. Call the owner and ask questions about the room.

7. ТАМОШО КУНЕД!

Машқи 9: A. Have you ever had an argument with a neighbor? What was it about? Share with the class.

B. Watch the video and fill in the blanks.

ПИСАР: Ҳеч набошад, Шумо _____, вай _____ . "Аз хурдон хато, аз бузургон ато"-гуфтаанд. Охир, _____ ро саги чиннӣ газидагӣ не-ку, беҳудаву баҳуда ба Шумо часпад, _____ .

ДУХТАР: Э, ҳамсоя! Э ҳамсоя _____ муред-е! Аз _____, наомадагиатон беҳтар! Аз ба ҷои танбеҳаша _____, боз тарафаша мегиред? Э, _____ -э! Дафъ шавед! Боз _____ ҳамсоя будааст!

ПИСАР: Хайр, _____, ҳамсоя. Мо _____ кардем.

ДУХТАР: Э, рав-э, дафъ _____ -э!

Д. НАҚЛИЁТ**E. TRANSPORTATION****1. СЕҲРИ СУХАН!**

Машқи 1: A. Listen and practice.

таксӣ

қатор

дучарха

асп

автобус

маршрутка

мошини сабукрав

мошини боркаш

B. How does the public transportation system work in your country?
What do you think Tajik public transportation is like?

Тоҷикистон

Амрико

2. ГУФТУГУ

Машқи 2: *Ту фардо чӣ хоҳӣ кард?* Listen, fill in the blanks, and practice.

Зевар: Салом, Толиб, ту чӣ хел?

Толиб: Нағз, ба кучо меравӣ?

Зевар: Ба ман чиптаи _____ лозим аст. Пас аз як ҳафта ба Тошканд хоҳам рафт.

Толиб: Агар саросема бошӣ, ба мошинам шин, ман туро то истоғи роҳи _____ мебарам.

Зевар: Ташаккур, ту хеле меҳрубонӣ. Қариб даҳ дақиқа боз _____ нест.

Толиб: Зуд бош, ман ҳам ба кор меравам.

Зевар: Ту фардо чӣ хоҳӣ кард?

Толиб: Шояд ба назди дӯстам равам.

Зевар: Хайр, биё рафтем.

3. ДАСТУР

The simple future

The simple future tense is used

exclusively for actions that will occur in the future. It is formed from the present subjunctive of **хостан** 'to want' immediately followed by the past stem of the verb; when used in this way as an

auxiliary part of the absolute future tense, the verb **хостан** loses its original meaning of 'to want' and merely conveys information about the person and number of the subject of the sentence.

The simple future is largely a literary tense; in spoken Tajiki the future participle or the present-future tense is usually used in its place.

Singular

Plural

1st	хоҳам кард, 'I will do'	хоҳем кард, 'we will do'
2nd	хоҳӣ кард, 'you will do'	хоҳед кард, 'you will do'
3rd	хоҳад кард, 'he/she/it will do'	хоҳанд кард, 'they will do'

Ҳафтаи оянда ман ба Душанбе хоҳам рафт, 'Next week I will go to Dushanbe.'

Ман ба Маскав хоҳам рафт, 'I will go to Moscow.'

Фирӯз баъд аз се рӯз хоҳад омад, 'Firuz will come after three days.'

The negative is formed by adding **на-** to **хоҳ-**.

Мо оид ба он нахоҳем гуфт, 'We won't talk about it again.'

Ман нахоҳам рафт, 'I will not go.'

Ту нахоҳӣ гуфт, 'You will not say.'

4. ХОНИШ

Машқи 3: Read about Surush's weekends.
Answer the following questions.

1) Суруш рӯзҳои истироҳаташро чӣ гуна мегузаронад?

2) Ӯ дар осорхонаи Бехзод кадом толорхоро тамошо мекунад?

3) Агар ҳаво гарм бошад, ӯ дар кучо истироҳат мекунад?

4) Оё Суруш ба модараш кӯмак мекунад?

5) Ӯ ба имтиҳонхояш дар кучо тайёри мебинад?

Суруш донишҷӯи соли дуюми Донишгоҳи тиббии Тоҷикистон аст. Ӯ рӯзҳои истироҳаташро хеле гуногун мегузаронад. Агар ӯ имтиҳон ва ё санҷиш надошта бошад, одатан ба тамошои шаҳр меравад. Суруш тамошои осорхонаи миллии ба номи Бехзодро дӯст медорад. Ба ӯ тамошои толорҳои оид ба таърихи халқи тоҷик хеле маъқул аст. Ҳамчунин Суруш гоҳ-гоҳ ба тамошои осори рассомони тоҷик меравад. Агар ҳаво соф ва гарм бошад, ӯ рӯзҳои истироҳат дар соҳили кӯли Варзоб истироҳат мекунад. Суруш ба корҳои модараш низ кӯмак мекунад. Ӯ харид мекунад ва ё либосхоро дарзмол мекунад. Баъзан ӯ додар ва хоҳарчаи хурдсоларо ба боғи фароғати марказӣ мебарад. Онҳо дар онҷо ба чархофалакҳои гуногун савор мешаванд. Агар Суруш имтиҳон ё санҷиш дошта бошад, ба китобхонаи Фирдавсӣ меравад ва дар онҷо дарс мекунад.

5. ГҶШ КУНЕД

Машқи 4: Listen to the conversations. Put the verbs in the simple future or present-future tenses.

Рашид:	Ало, ин ҳадамоти таксӣ?
Телефончӣ:	Бале, чӣ хизмат?
Рашид:	Ман ба фурудгоҳ бояд равам. Ба ман дар соати панҷуним як таксӣ лозим аст.
Телефончӣ:	Суроғаи шумо?
Рашид:	Кӯчаи Қарабоев 34.
Телефончӣ:	Ман супоришатонро сабт кардам. Мунтазир бошед, пас аз ним соат як таксӣ хоҳем фиристод.
Рашид:	Ташаккур.

Ҷенифер: Мебахшед, ман мехоҳам ба бозори Баракат равам. Аз ин ҷо кадом автобус меравад?

Сӯҳроб: Аз ин ҷо автобусҳои 25 ва 1 мераванд. Лекин агар Шумо ба он тарафи кӯча гузаред, аз он ҷо ба маршруткаи 8 шинед, он ҳам аз назди бозор мегузарад.

Ҷенифер: Ба фикри Шумо, ба кадомаш нишастан мумкин аст?

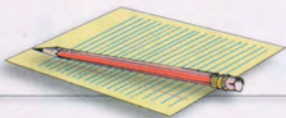
Сӯҳроб: Шумо бо маршрутка зудтар хоҳед расид. Одатан, маршруткаҳо ҳар панҷ дақиқа меоянд, вале автобус камтар ҳаракат мекунад.

Ҷенифер: Ташаккур.

Сӯҳроб: Саломат бошед.

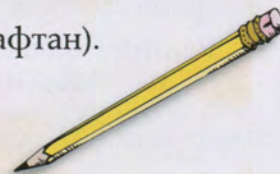

6. ХАТ

Машқи 5: Conjugate the verbs in the affirmative or negative simple future tense.

- 1) Ў тирезаро рӯзи оянда _____ (шустан).
- 2) Камол ба назди хоҳар ва бародар _____ (рафтан).
- 3) Парвиз ронанда _____ (шудан).
- 4) Салимӣ чароғро _____ (таъмир кардан).
- 5) Ҷамшед рӯзи чоршанбе ба Фаронса _____ (сафар кардан).
- 6) Хоҳарат бо англисӣ _____ (гап задан).
- 7) Хонандағони мактаб либоси мактабӣ _____ (напӯшидан)?
- 8) Мо вақти наҳорӣ гӯшт _____ (нахӯрдан).
- 9) Шариф пас аз як моҳ оилаашро _____ (хабар гирифтан).
- 10) Дар назди хонаи Ҳакимӣ мағоза _____ (сохтан).

Culture Note

Низоми маршрутка

Воситаи муҳимтарини нақлиёт дар шаҳрҳои Тоҷикистон маршрутка аст. Ин калима русӣ буда, бо як хати сайри муайян ҳаркат намудани ин мусофиркаши хурдро мефаҳмонад. Дар замони шӯравӣ танҳо як намуди чунин мусофиркаш вучуд дошт, ки он бо номи РАФ машҳур буд. Имрӯзҳо дар Душанбе намудҳои гуногуни маршруткахоро дидан мумкин аст. Вале ҳанӯз аксарияти онҳо сохти Россия мебошанд. Хубии маршрутка дар он аст, ки он арзон буда, дар ҳар 2-3 дақиқа меояд.

VOCABULARY

ЛУҒАТНОМА

автобус	<i>n.</i> bus
азиз	<i>adj.</i> beloved, dear (used as salutation in letters)
азоб додан	<i>v.</i> to hurt, worry, torment (<i>trans.</i>)
айвон	<i>n.</i> balcony, verandah
аккос задан	<i>v.</i> to bark
аксарият	<i>n.</i> majority, the greater part
алаф	<i>n.</i> grass, hay
алоҳида	<i>adv.</i> separately
амн	<i>n.</i> peace, safety; <i>adj.</i> peaceful, safe
андармонӣ	<i>n.</i> delay, hold-up
аниқ	<i>adj.</i> definite, clear, distinct
асабикунанда	<i>adj.</i> irritating, grating, annoying
асалпарварӣ	<i>n.</i> honey farming
асо	<i>n.</i> walking stick
асосан	<i>adv.</i> basically, fundamentally
ахлот	<i>n.</i> trash, waste, refuse
аҳвол	<i>n.</i> state, condition
ба дил задан	<i>v.</i> to bore, bother
ба шакли	<i>prep.</i> in the shape of
бар	<i>n.</i> bar
барои дарёфти маълумот	<i>phr.</i> for (further) information
бемористон	<i>n.</i> hospital
бех	<i>n.</i> seedling; numerative for trees
беш аз	<i>adv.</i> more than (= зиёда аз, зиёдтар аз)
билет	<i>n.</i> ticket (= чипта)
бино	<i>n.</i> building
боғи фароғат	<i>n.</i> playground
бод кардан	<i>v.</i> to winnow
болора	<i>adj.</i> (with number, of room) of the size of that number of beams (болор)
бом	<i>n.</i> roof

бонк	<i>n.</i> bank
борхалта	<i>n.</i> bag, sack; bag pack
бурдан (бар)	<i>v.</i> to carry, take a person
бӯрөкӯбон	<i>n.</i> housewarming party
ваъда додан	<i>v.</i> to promise
вокзал	<i>n.</i> railway station
воқеа	<i>n.</i> event, incident
вомбарг	<i>n.</i> pawn-shop; hock-shop
гандум кӯфтан	<i>v.</i> to thresh wheat
гандумкӯбӣ	<i>n.</i> wheat threshing
гараж	<i>n.</i> garage
гарди гул	<i>n.</i> pollen
гардолудкунӣ	<i>n.</i> pollination
гармоба	<i>n.</i> shower
гаштан (гард)	<i>v.</i> to turn, spin (<i>intr.</i>)
гузар	<i>n.</i> passage, street
гузаштан (гузар)	<i>v.</i> to pass (<i>аз</i> by)
гузоштан (гузор)	<i>v.</i> to allow
гулкорӣ	<i>n.</i> floral patterns
гӯшак	<i>n.</i> telephone receiver
ғавғо	<i>n.</i> noise
дар омади гап	<i>phr.</i> by the way, incidentally
дар рӯбарӯи	<i>prep.</i> facing, across from
дарав кардан	<i>v.</i> to reap, harvest
дарбон	<i>n.</i> (hall) porter; doorkeeper, doorman
дарёфт	<i>n.</i> discovery, find, receipt
дарзмол кардан	<i>v.</i> to iron
даромадноки	<i>n.</i> profitability
дафтар	<i>n.</i> notebook
дахлез	<i>n.</i> hallway
деҳқон	<i>n.</i> farmer, peasant
дискоклуб	<i>n.</i> discotheque
дорухона	<i>n.</i> pharmacy
дучарха	<i>n.</i> bicycle

дӯкон	<i>n.</i> store; shop (= мағоза)
дӯш	<i>n.</i> shoulder
зал	<i>n.</i> hall (= толор)
замин	<i>n.</i> plot of land on which a house sits
замони шӯравӣ	<i>n.</i> the Soviet era
занбӯр	<i>n.</i> bee, wasp
занбӯрпарвар	<i>n.</i> bee keeper
зану шавҳар	<i>n.</i> spouses, married couple
заҳр	<i>n.</i> poison
зинапоя	<i>n.</i> stairs
илтимос	<i>adv.</i> please (= лутфан)
имконият	<i>n.</i> possibility (= имкон)
истгоҳ(и) автобус	<i>n.</i> bus stop
истгоҳи роҳи оҳан	<i>n.</i> railway station
истеҳсол	<i>n.</i> production
истиқомат	<i>n.</i> residence/stay
ифлосӣ	<i>n.</i> dirtiness, filth
ичораи мошин	<i>n.</i> car rental
кавза	<i>n.</i> intricately painted Tajik ceiling-work
камодам	<i>adj.</i> having few people
квартира	<i>n.</i> apartment
кинотеатр	<i>n.</i> cinema, theatre
китобчаи роҳнамо	<i>n.</i> guide book
компютер	<i>n.</i> computer
комсомол	<i>n.</i> Komsomol (Soviet Youth League)
корманд	<i>n.</i> employee; representative
кӯфтан (кӯб)	<i>v.</i> to knock, beat
кӯчидан (кӯч)	<i>n.</i> to move, change one's residence
қайд	<i>n.</i> note; mark
қарз	<i>n.</i> debt; arrears
қатора	<i>n.</i> train
қаҳвахона	<i>n.</i> cafeteria; canteen
қаҳвахонаи интернет	<i>n.</i> internet cafe
лифт	<i>n.</i> lift; elevator

лӯлакабоб	<i>n.</i> mince-meat kabobs
лӯлача	<i>n.</i> mince-meat
люкси якнафара	<i>n.</i> first-class single room
мабодо	<i>adv.</i> beware, be careful not to
мағоза	<i>n.</i> store; shop (= дӯкон)
мағозаи хӯрокворӣ	<i>n.</i> grocery store, grocer's
макони мошингузорӣ	<i>n.</i> parking lot
мараз (амроз)	<i>n.</i> illness
маршрутка	<i>n.</i> minivan
маслиҳат	<i>n.</i> advice
маҳалла	<i>n.</i> neighborhood (residential area)
маҳсуб	<i>adj.</i> calculated
маҷалла	<i>n.</i> magazine
маълумотнома	<i>n.</i> directory
маъмулан	<i>adv.</i> usually, ordinarily
мевадор	<i>adj.</i> fruit-bearing
меҳмон	<i>n.</i> guest, visitor
меҳмони хориҷӣ	<i>n.</i> foreign guest
меҳмонхона	<i>n.</i> hotel; guesthouse
мошини боркаш	<i>n.</i> truck
мошини сабукрав	<i>n.</i> personal or family car
муайян	<i>adj.</i> certain, definite
мубодилаи арз	<i>n.</i> exchange
мукофот додан	<i>v.</i> to present an award
муқтадир	<i>adj.</i> powerful
мум	<i>n.</i> wax
мунтазир шудан	<i>v.</i> to wait
муовин	<i>n.</i> deputy, assistant (= ҷонишин)
мусоидат	<i>n.</i> cooperation, aid
мусофир	<i>n.</i> passenger
мусофиркаш	<i>n.</i> occupancy, seating, capacity
мустақил	<i>adj.</i> independent, self-governing
мухталиф	<i>n.</i> various, different, diverse
наботот	<i>n.</i> plants
наздиқӣ	<i>n.</i> vicinity, neighborhood

намоишнома	<i>n.</i> exhibition catalog
насиб	<i>n.</i> fate, portion, lot
натанҳо...балки	<i>conj.</i> not only...but also
нахӯдшӯрбо	<i>n.</i> pea soup
низом	<i>n.</i> order, system, discipline
номгӯй	<i>n.</i> list, set of names
нукта	<i>n.</i> point; statement; condition
овехта шудан	<i>v.</i> to be hung, to be hanging
овехтан (овез)	<i>v.</i> to hang (<i>trans.</i>)
озуқавӣ	<i>adj.</i> provisioning, of foodstuffs
ороиш	<i>n.</i> decoration
оростан (оро)	<i>v.</i> to set (дастархон/миз the table)
осорхона	<i>n.</i> museum (= музей)
оташ	<i>n.</i> fire, flame
ошёна	<i>n.</i> storey, floor
ошхона	<i>n.</i> kitchen (= матбаҳ)
парвоз	<i>n.</i> flight
партофтан (парто)	<i>v.</i> to throw away
пахтачинӣ	<i>n.</i> cotton picking
пашмӣ	<i>adj.</i> woolen (= пашмин)
пешгирикунанда	<i>adj.</i> preventative
пешхизмат	<i>n.</i> waiter, waitress
посбон	<i>n.</i> security guard
пурғавғо	<i>adj.</i> noisy (= серғавғо)
пурмашаққат	<i>adj.</i> hard, difficult
раводид	<i>n.</i> visa
расм	<i>n.</i> picture (= акс, сурат)
рафиқ	<i>n.</i> friend (= дӯст)
ресторан	<i>n.</i> restaurant
рубоб	<i>n.</i> (guitar-like) Tajik national instrument
рӯзнама	<i>n.</i> newspaper
рӯзноманигор	<i>n.</i> journalist
рӯй додан	<i>v.</i> to happen, take place
сабукрав	<i>adj.</i> swift

савдо	<i>n.</i> trade (commerce)
сайёҳи хориҷӣ	<i>n.</i> foreign traveler
сайр	<i>n.</i> trip, walk
сардор	<i>n.</i> manager; leader
сармо задан	<i>v.</i> to catch a chill
сартарошхона	<i>n.</i> hair dresser
сафир	<i>n.</i> ambassador
сахро	<i>n.</i> plains, steppe, desert (= дашт , биёбон)
себчинӣ	<i>n.</i> apple picking
серғавғо	<i>adj.</i> noisy (= пурғавғо)
серодам	<i>adj.</i> full of people, crowded
сохт	<i>n.</i> make (of car, etc.), construction
сохтмон	<i>n.</i> building, construction
соҳа	<i>n.</i> branch, field
сурат	<i>n.</i> face; picture; photo (= расм)
суратгир	<i>n.</i> photographer
суратгирхона	<i>n.</i> photo shop
табобатгоҳ	<i>n.</i> clinic; health center
таги дар рӯфтан	<i>v.</i> to sweep the doorstep
тай	<i>n.</i> a passing through
таксӣ	<i>n.</i> taxicab
тарсондан (тарсон)	<i>v.</i> to frighten
тафтиш	<i>n.</i> check
тахминан	<i>adv.</i> approximately
таҳона	<i>n.</i> cellar, basement
ташкilotи байналхалқӣ	<i>n.</i> international agency or organization
таъмир кардан	<i>v.</i> to repair
телефон	<i>n.</i> telephone
титу парешон	<i>adj.</i> upset, worried (people); messy, disordered (things)
тозагӣ	<i>n.</i> cleanliness
тоқатфарсо	<i>adj.</i> unbearable
толор	<i>n.</i> hall (= зал)
толори тамошо	<i>n.</i> hall; auditorium

троллейбус	<i>n.</i> trolleybus
тӯб	<i>n.</i> football
тӯҳфа	<i>n.</i> gift; present
фаврӣ	<i>adj., adv.</i> immediate, urgent
фароғатбахш	<i>adj.</i> restful, tranquil
фаромадан (фаро)	<i>v.</i> to get down, get off (<i>аз</i> from, of)
фарох	<i>adj.</i> spacious, roomy
фаҳмондан	<i>v.</i> to explain
фотоаппарат	<i>n.</i> camera
фурудгоҳ	<i>n.</i> airport
хадамот	<i>n.</i> services
халқ	<i>n.</i> nation, people, tribe
харита	<i>n.</i> map
хат	<i>n.</i> line
хизмат	<i>n.</i> service
хонаи хоб	<i>n.</i> bedroom
хориҷа	<i>n.</i> abroad
хушкашӯӣ	<i>n.</i> dry cleaning
хушсифатшавӣ	<i>n.</i> increase in quality
ҳавлӣ	<i>n.</i> private house with yard
ҳавопаймо	<i>n.</i> airplane
ҳаммом	<i>n.</i> bathroom
ҳашар	<i>n.</i> community service, town meeting
ҳашарчӣ	<i>n.</i> person performing voluntary community labor
ҳезум	<i>n.</i> firewood
ҳосил	<i>n.</i> harvest
ҳосилнокӣ	<i>n.</i> richness, productiveness, fertility
ҳоҷатхона	<i>n.</i> bathroom, restroom
ҳукумат	<i>n.</i> government, rulership
хучраҳои дунафара	<i>n.</i> double room
хучраҳои якнафараи оддӣ	<i>n.</i> single room
хучҷат	<i>n.</i> document
чархофалак	<i>n.</i> merry-go-round, carousel; wheel of fortune
часпидан (часп)	<i>v.</i> to stick, adhere (<i>intr.</i>) (<i>ба</i> to)

часпонидаи (часпон)	<i>v.</i> to stick, attach (<i>trans.</i>) (ба to)
чидан (чин)	<i>v.</i> to pick (fruit, etc.)
чипта	<i>n.</i> ticket (= билет)
чойхона	<i>n.</i> tea house
чора	<i>n.</i> means, way
чӯбин	<i>adj.</i> wooden (= чӯбӣ)
чӯбкорӣ	<i>n.</i> carving, woodworking
чӯбкорӣ кардан	<i>v.</i> to carve (in wood)
ҷамоат	<i>n.</i> crowd, gathering, community
ҷамъ кардан	<i>v.</i> to gather (<i>trans.</i>)
ҷанба	<i>n.</i> field, sphere
ҷаноб	<i>n.</i> Sir; Mr.
ҷанҷолкунон	<i>adv.</i> fighting, brawling
ҷидол	<i>n.</i> dispute
ҷиноят	<i>n.</i> crime; violation of the law
ҷинояткор	<i>n.</i> criminal; delinquent; offender
ҷомадон	<i>n.</i> suitcase
ҷомашӯйхона	<i>n.</i> laundry
ҷонишин	<i>n.</i> deputy, assistant (= муовин)
ҷузъ	<i>n.</i> portion, part
шакл	<i>n.</i> shape
шарқ	<i>n.</i> east
шахсият	<i>n.</i> personality, character
шаҳрак	<i>n.</i> small city, large town
ширеш	<i>n.</i> glue, paste
ширкати сайёҳӣ	<i>n.</i> travel agency
ширчӯшӣ	<i>n.</i> the milking of cows
шифой	<i>adj.</i> remedial, medicinal
шуғл	<i>n.</i> employment
шӯъбаи ноҳиявии милиса	<i>n.</i> local police station
энтомофилӣ	<i>adj.</i> entomophilic (of plants that attract insects to spread their pollen)
эълон	<i>n.</i> announcement, notice, advertisement

Боби ҳафтум CHAPTER SEVEN

БА ТОҶИКИСТОН ХУШ ОМАДЕД WELCOME TO TAJIKISTAN

IN THIS CHAPTER

- Вилоятҳои Тоҷикистон
Regions of Tajikistan
- Дин дар Тоҷикистон
Religions

A. ВИЛОЯТ ВА НОҲИЯҲО A. PROVINCES AND REGIONS

1. СЕҲРИ СУХАН!

Машқи 1: Listen and practice.

вилояти Суғд
вилояти Хатлон
вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон
ноҳияҳои тобеи марказ

шаҳри Хучанд
шаҳри Кӯлоб
шаҳри Қўрғонтеппа
шаҳри Хоруғ
шаҳри Турсунзода
шаҳри Панҷакент

ноҳияи Ҳисор
ноҳияи Кофарниҳон
ноҳияи Мастчоҳ
ноҳияи Шаҳритус
ноҳияи Восеъ
шаҳраки Табашар
ҷамоати Хоҷаалӣ
ҳукумати Қайроқум

Машқи 2: Imagine that you are planning to travel to Tajikistan. Talk with a classmate about the regions or towns you are going to see or work in.

Ман ба вилояти Хатлон меравам.
Ман дар ноҳияи Восеъ кор мекунам.
Шумо чӣ?

НАМУНА

2. ГУФТУГУ

Машқи 3: Listen, fill in the blanks, and practice.

Лора: Ман хабари хуш дорам. Ман ба Тоҷикистон барои _____
_____ хоҳам рафт.

Том: Ўҳӯ, зӯр ку! Ту чанд вақт дар Тоҷикистон _____?

Лора: Шаш моҳ.

Том: Ту ба кадом шаҳри Тоҷикистон хоҳӣ рафт?

Лора: Ман аввал _____ меистам, баъд _____ ба вилояти
_____ хоҳам рафт.

Том: Хеле хуб. Як дӯсти ман _____ кор карда истодааст.

Лора: Ту Цефро мегӯӣ? Ман ба ӯ _____ нома навиштам.

Том: Ҳа. Цеф _____, ба ту шахрро нишон медиҳад. Роҳи
сафед, Лора.

Лора: Ташаккур Том.

Шаҳдо: Мо якҷафтаина ба _____ меравем.

Гавҳар: Чаро?

Шаҳдо: Як дугонаам тӯӣи арӯсӣ дорад ва ӯ моро даъват кардааст.

Гавҳар: Ноҳияи Шаҳритус _____ аст?

Шаҳдо: Он дар _____ аст.

Гавҳар: Фаҳмо.

Шаҳдо: Пас аз тӯӣи дугонаам мо ба _____ хоҳем рафт.
ӯ _____.

Гавҳар: Ҳамагӣ чанд кас меравед?

Шаҳдо: Тамоми гурӯҳ - 8 писар ва 6 духтар.

Машқи 4: *Кор бо шарик.* Tell your class what kind of words you use for different-sized regions (country, state, county, city, etc.). Compare your information with the others.

3. ДАСТУР

DIMINUTIVE SUFFIXES -ЧА AND -АК

1) The diminutive suffixes **-ча** and **-ак** are added to a noun to indicate a younger or smaller example of that noun. Thus, **мурғак** 'chick' from **мурғ** 'chicken,' **духтарак** 'little girl' from **духтар** 'girl,' **гурбача** 'kitten' from **гурба** 'cat.' In addition, the suffix **-ак** is often used like the suffix **-а** to make a noun that is related in some way to the basic noun, such as

дастак 'handle' from **даст** 'hand.'

2) Two nouns can be easily compounded, as in English, to form a noun which is a special type of the second noun; these compounds have much the same meaning as izofat phrases with the nouns in the opposite order.

Кӯрғонтеппа - теппаи кӯрғон

гулдаста - дастаи гул

табрикнома - номаи табрикӣ

НАМУНА

Машқи 5: Read the phrases below and make compound nouns from them.

дастаи гул - гулдаста

хонаи тараб - _____

хонаи чой - _____

халтаи бор - _____

хонаи меҳмон - _____

боди тунд - _____

модари арӯс - _____

банди миён - _____

дарди миён - _____

дарди сар - _____

Машқи 6: Read the sentences. Choose the correct answer for each sentence.

1. _____ Суғд дар шимоли Тоҷикистон ҷойгир аст.
2. Ман ба модарам _____ зебо харидам.
3. Дар _____ Шаҳринав, Ҳоҷамастон, Қофарниҳон ва Дарбанд намоиши театри баргузор шуд.
4. Шаҳноза _____ хеле доно аст.
5. Донишҷӯён пас аз даҳ сол дар _____ Ҳисор вохӯрданд.
6. _____ хурдии Рустам имрӯз нӯҳмоҳа шудааст.
7. _____ Хоруғ маркази вилояти мухтори Қӯҳистони Бадахшон аст.
8. Дар ҷамоати Сарбанд _____ наф сохта шуд.
9. Ман доруҳои бобоямро аз _____ харидам.
10. Шариф дар дасташ ду _____ аз бозор омад.

шаҳрак, мактаб, борхалта, писарак, шаҳр, вилоят,
гулдаста, ноҳияҳо, духтарак, дорухона,

Машқи 7: Read the dialogues with your classmate.

Put the verbs in the simple future tense.

A: Ту тобистон ба ягон чо меравӣ?

B: Ҳа, оилаи мо ба Туркия (сафар кардан) _____.

A: Ба ман дар ин мавзӯ сӯҳбат кардан маъқул нест.

B: Хуб, дигар дар ин бора сӯҳбат (накардан) _____.

A: Магар умо ба вохӯрии донишҷӯён намеравед?

B: Ҳоло намедонам. Ман тамоми имкониятҳоямро (дидан) _____.

A: Имсол баҳор хеле хуб омад.

B: Бале, умедворам, ки ҳосили хуб (гирифтан) _____.

Машқи 8: Talk about your plans using the simple future tense. What do you plan to do next semester, next month or next year? Use the following situations.

конференсияи байналмилалӣ
забоншиносон

истироҳат дар ороишгоҳи
"Зумрад"

сафар ба Аврупо

таҳқиқот дар ноҳияҳои
ҷанубии Тоҷикистон

моҳидорӣ дар соҳили баҳри
Тоҷик дар Қайрокум

4. ХОНИШ

Машқи 9: А. Read the article below.

Дар рафти омодагӣ ба ҷашни 10-мин солгарди Истиклолияти Тоҷикистон аз гушаву канори Ватан доир ба корҳои ободонӣ муждаҳо мерасанд. Ҳоло бисёр марказҳои аҳолинишини вилоятҳои Суғд, Хатлон, ВМБК, водии Рашт симои худро тадриҷан дигар мекунанд.

Дар вилояти Суғд чандин корхонаҳои муштараки Тоҷикистон ва Олмон, Хитой, Русия ба кор даромаданд.

Бахшида ба 2500 солагии Истаравшан 18 ёдгориҳои таърихӣ аз нав таъмир карда шуд. Таъмиру тармими мадрасаи Оим дар шаҳри Конибодом анҷом ёфт. Дар ин ҷо ба фаъолият шурӯъ намудани истироҳатгоҳи Ирам боиси шодмонии мардум гардид. Дар тантанаи ифтитоҳи ин ороишгоҳ, ки дорои тамоми шароитҳо мебошад, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Э. Ш. Раҳмонов иштирок дошт. Дарвозаи калони дӯсти, ки дар ин минтақа бо нақшу нигор ва ороишоти милли - таърихӣ бунёд ёфт, сарҳади байни Конибодом ва Қуқандро оро медиҳад. Ин иншоот аз руи тарҳи намуди оромгоҳи Исмоили Сомонӣ сохта шудааст.

Имрӯз ҳар як шахси ба маркази вилояти Хатлон - шаҳри Қурғонтеппа омада, бе таваҷҷуҳ аз назди маҷмааи ёдгории он гузашта наметавонад. Дар ин ҷо осорхонаи Бибихонум ва гулгаштҳои атрофи он хеле дилкашу тамошобоб аст. Пайкараи бузурги Исмоили Сомонӣ ба ҳусни шаҳр ҳусни тоза зам кардааст.

Дар ноҳияи Данғара театри касбӣ сохта истодаанд, ки ба меъёрҳои замонавӣ ҷавобгӯ мебошад.

Бо кушишу заҳмати меҳнаткашон дар теппакӯҳҳои шаҳри Қулоб боғи бузурге бунёд карда шуд. Дар ин ҷо оромгоҳи Мир Саид Алии Ҳамадонӣ комилан аз нав сохта шуд.

B. Find all the geographical names and put them in the appropriate rows in the chart.

вилоят	
ноҳия	
шаҳр	
мамлакат	

5. ГЎШ КУНЕД

Машқи 10: Listen to the CD and put the names of the districts and cities you hear in the appropriate columns below.

Шаҳру ноҳияҳои тобеи марказ

Шаҳру ноҳияҳои вилояти Хатлон

Шаҳру ноҳияҳои вилояти Суғд

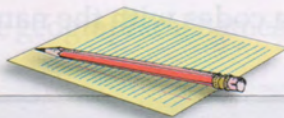
Шаҳру ноҳияҳои вилояти мухтори Кӯҳистони Бадахшон

Машқи 11: Listen to the CD. Match the area codes with the names of the destinations.

Номи шаҳр ва ноҳияҳо	Коди байнишаҳрӣ
ноҳияи Бохтар	3245
ноҳияи Варзоб	3222
ноҳияи Ваҳдат	3249
ноҳияи Вахш	3248
ноҳияи Қумсангир	3246
ноҳияи Тавилдара	3522
ноҳияи Файзобод	3553
ноҳияи Ҳисор	3551
ноҳияи Ҷиликӯл	3135
ноҳияи Айнӣ	3554
ноҳияи Ванҷ	3556
ноҳияи Восеъ	3322
ноҳияи Данғара	3318
ноҳияи Истаравшан	3312
ноҳияи Исфара	3316
ноҳияи Ишкошим	3311
ноҳияи Кӯлоб	372
ноҳияи Мурғоб	3422
ноҳияи Мӯъминобод	3454
ноҳияи Рӯшон	3479
ноҳияи Фархор	3475
ноҳияи Хоруғ	3462
шаҳри Душанбе	3153
шаҳри Қӯрғонтеппа	3156
шаҳри Панҷакент	3136
шаҳри Хучанд	3139

6. ХАТ

Машқи 12: Write your friend a letter about your trip to Tajikistan. Describe the regions you visited and the experiences you had. Some suggestions are given below.

ноҳияи Шуғнони вилояти Бадахшони Кӯҳӣ
 ноҳияи Восеъи Кӯлоб
 шаҳри Хучанд
 шаҳраки Табошар дар вилояти Суғд
 ҳавояш тоза ва кӯҳхояш баланд
 тарбузҳои ширин ва сероб дорад
 муҷасссаи Камоли Хучандӣ
 бозори Панҷшанбе
 дар шимоли кишвар

барги сабз

Дар Тоҷикистон се вилоят ва 59 ноҳия мавҷуд аст. Вилояти Суғд дар қисми шимолӣ, вилояти Хатлон дар қисми ҷанубӣ ва вилояти мухтори Кӯҳистони Бадахшон дар кӯҳҳои Помир ва доманаҳои он ҷой гирифтааст. Вилояти Суғд 16 ноҳияро дарбар гирифта, дар онҳо саноати сабук ва соҳаи кишоварзӣ хуб тараққӣ кардааст. Чашмаҳои оби поктарин, меваҳои серобу ширин ва конҳои тилло боигарии ин вилоят ба шумор мераванд. Осишгоҳи "Зумрад" дар Исфара ҷойхонаҳои кандакорӣ ӯротеппаҳои шарбатҳои хушмаззаи Хучанд дар саросари Тоҷикистон ва берун аз он машҳур гаштааст. Вилояти Хатлони имрӯза ноҳияҳои вилоятҳои Курғонтеппа ва Кӯлоби пешинарс дарбар мегирад ва аз 24 ноҳия

иборат аст. Дар вилояти Хатлон соҳаҳои гуногуни кишоварзӣ ва боғдорӣ рушд кардааст. Харбузаю тарбузҳои ширини Шаҳритус, кони гази шаҳри Кӯлоб, пахта ва меваҳои сабзавоти водии Вахш сарвати ин вилоят маҳсуб мегарданд. Дар шаҳри Кӯлоб ҷойҳои таърихӣ, аз қабили мақбараи Мир Сайид Алии Ҳамадонӣ ҷойгир аст. Вилояти мухтори Кӯҳистони Бадахшон 7 ноҳияро дарбар мегирад. Кӯҳҳои Помир макони сангҳои қимматбаҳо, конҳои нуқраю симоб ва металлҳои ранга мебошанд. Ҳамчунин дар Тоҷикистон 13 ноҳияи атрофи шаҳри Душанбе тобеи марказанд. Корхонаҳои калонтарини саноатӣ ба монанди корхонаи алюминии тоҷик, нерутоҳҳои барқии Норақ ва Роғун, дараи хушманзари Варзоб дар ин ноҳияҳо ҷойгиранд. Ба Тоҷикистони офтобруя хуш омадед!

Б.ДИН ДАР ТОҶИКИСТОН B. RELIGIONS

1. СЕҲРИ СУХАН!

Машқи 1: Listen and practice.

дини ислом
мазҳаби суннӣ
мазҳаби шиа
ҷараёни исмоилӣ
дини зардуштӣ
дини масеҳӣ
ибодат кардан
дуо хондан
ҳочӣ

дини буддой
масҷид
калисо
бовар кардан
намоз хондан
омин гуфтан
рӯза доштан
ба ҳаҷ рафтан
мусулмон

Машқи 2: Кор бо шарик. Ask your partner what religion he/she follows and tell about your own.

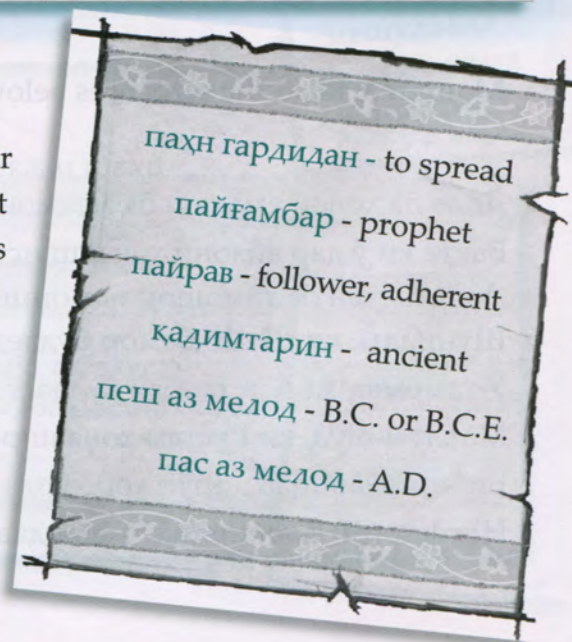

2. ГУФТУГӢ

Машқи 3: Listen, fill in the blanks, and practice.

Катрин:	Ту аз кучой?
Зарангез:	Ман аз _____ Тоҷикистонам.
Катрин:	Ту _____ ?
Зарангез:	Албатта. Ту ба кадом дин _____ ?
Катрин:	Ман _____ бовар мекунам
Зарангез:	Ту _____ меравӣ?
Катрин:	Ҳа. Дар Душанбе _____ ҳаст?
Зарангез:	Бале. Ман ба ту _____ медиҳам.

Машқи 4: Кор бо гурӯҳ: Tell each other how many religions are common in your home country. What do you know about the history of your religion? Discuss this with your classmates. Use the following suggestions.

3. ДАСТУР

REPORTATIVE EQUIVALENTS FOR ALL TENSES

As you learned previously, the present perfect is also used as a reportative tense form indicating information obtained second hand (by hearsay, reputation, or report, for example). Since it is reporting something already observed, the verb indicates past time. However, there are two other reportative tense forms differing from the reportative present perfect in the *aspect* of the verb. Aspect is the way an action is viewed: Completed (perfective), incomplete (imperfective), habitual, or ongoing (continuous). The reportative present perfect form indicates both perfective and imperfective aspect, and is by far the most commonly-used form; the other two reportative forms indicate continuous and habitual aspect, and thus indicate that the action was reported as ongoing in the past and habitual in the past, respectively. They are formed as follows:

Simple reportative:	кардааст , 'he/she/it did'
Reportative continuous:	карда истода будааст , 'he/she/it was doing'
Reportative habitual:	мекардааст , 'he/she/it used to do'

Вақте ки вай пулро ёфт, вай гурбашро кофта истода будааст,
'(They say) he was looking for his cat when he found the money.'
Шумо дар Лондон зиндагӣ мекардаед, '(I hear) you used to live in London.'

Машқи 5: Read the sentences below. Which aspect does each verb indicate?

Лола ба хонаи амакаш ба меҳмонӣ мерафтааст.
Вақте ки ӯ дар айвони хонааш истода будааст, Нозимро дар кӯча дидааст.
Донишҷӯён ба тамошои намоиши театри мерафтаанд.
Шунидам, ки Шумо бемор будаед.
Ӯ тамоман марди танбал будааст.
Маълум шуд, ки Рустам хонаашро мефурӯхтааст.
Бибиям ҳар шаб доруи хоб хӯрда мехобидааст.
Нисфирӯзӣ борони сахт мешудааст.

Машқи 6: Circle the appropriate form of the verb and complete the sentences.

1. Пагоҳ дар майдони варзишгоҳ
бози футбол _____, ман
дуто чипта харидам.

- а. шуда будааст
- б. шудааст
- в. мешудааст

- а. рафта истода
будаанд
- б. рафта будаанд
- в. мерафтаанд

2. Ҳамроҳ-амак гуфтанд, ки ба ноҳияи
Исфара ба назди хоҳарзодаашон

- а. менавиштааст
- б. навишта
будааст
- в. навишта
истода будааст

3. Дӯстам ба ман гуфт, ки як ҳафта пеш
дар бораи саёҳати худ ба ман нома
_____. Аммо ман он номаро
ҳанӯз нагирифтаам.

4. Дӯстонам рӯзи шанбеи оянда дар
шаҳри Хуҷанд _____.

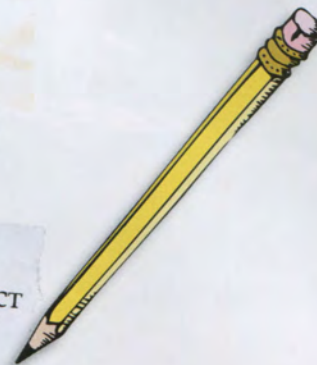
- а. ҷамъ шуда
будаанд
- б. ҷамъ
мешудаанд
- в. ҷамъ шуда
истодаанд

- а. сохтаанд
- б. сохта истода
будаанд
- в. месохтаанд

5. Шунидам, ки дар маркази шаҳр
боғи нави фароғат _____.

6. Вақте ки Ромиш ба гулҳояш
об _____, ба дасташ хор
халидаст.

- а. дода истода
будааст
- б. додааст
- в. медодааст

4. ХОНИШ

Машқи 7: A. Read the article below. You need not understand all the words.

ОРИЁИҲОИ ҚАДИМ ЗАМИНУ ОСМОНРО ЗАНУ ШАВҲАР МЕГУФТАНД

*Зан ва марди қавми ориёӣ чӣ гуна
хонаву зиндагии хонаводагӣ доштанд?*

Мувофиқи сарчашмаҳо ориёиён бузургтарин шоха аз нажоди сафедпӯстон ҳастанд ва эҳтимол меравад, ки онҳо дар охири ҳазораи сеи пеш аз мелод ва аввалҳои ҳазораи дуи қабл аз мелод зиндагӣ доштаанд. Макони аввалини зисти онҳо Иронвич ном доштааст. Маънои калимаи «ориё» шариф, озода, яъне наҷиб аст.

Муҳаққиқон мегӯянд, ки нахустин макони ориёиён дар кадом қитъаи дунё буд, аниқ маълум нест, аммо тахминан он шимоли Осиёи Марказӣ, Осиёи Шимолу Ғарбӣ, даштҳои Аврупо - Осиё буд. Баъдҳо ориёиён аз ин манзилҳо ба ҷойҳои дигар ҳаракат кардаанд ва он ҷойҳо номҳои Эрон, Ҳинд, Аврупо ва ғайраро гирифтаанд.

Таърихнигорон мегӯянд, ки дар он давраҳо низоми хонаводагии ориёиён асоси падарсолорӣ дошт. Лекин ҳамдигарфаҳмӣ байни зану мард дар хонаводаҳои қавми ориёӣ самимонаву меҳрубонона будааст. Зан бонуи хонадон ва шои-

стаи эҳтиром шумурда мешудааст.

Дини ориёиён табиатпарастӣ будааст. Онҳо замин, офтоб, осмон, оташ, об ва дигар унсурҳои табиатро парастид. Замину осмонро онҳо зану шавҳар гумон мекарданд ва мегуфтанд, ки одамону дигар мавҷудоти зинда фарзандони ин ҳамсарон ҳастанд.

B. Find answers to the following questions in the text and write them down.

1. Ориёиён кай зиндагӣ кардаанд?

2. Макони аввалини онҳо чӣ ном доштааст?

3. Ориёиён ба кадом ҷойҳо ҳаракат кардаанд?

4. Зан дар замони ориёиён чӣ гуна будааст?

5. Дини ориёиён чӣ будааст?

6. Онҳо замин у осмонро чӣ гумон мекардаанд?

C. What aspects do the verbs in this text indicate?

Ориёиён - Aryans
(early Indo-Iranian speakers)

муҳаққиқон - researchers

таърихнигорон - historians

ҳаракат кардан - to move

падарсолорӣ - patriarch

унсур - element, component

НАМУНА

Машқи 8: A. Read the price schedule.

Номгӯи маҳсулот	 Душанбе	 Истаравшан	 Қўргонтеппа	 Қўлоб	 Ҳисор
Орди "Романа" навъи 1	60 сомонӣ*	58 сомонӣ	59 сомонӣ	61 сомонӣ	60 сомонӣ
Орди "Асалия" навъи 1	58 сомонӣ	56 сомонӣ	58 сомонӣ	60 сомонӣ	58 сомонӣ
Орди "Шамалған" навъи 1	61 сомонӣ	59 сомонӣ	61 сомонӣ	62 сомонӣ	60 сомонӣ
Орди "Истаравшан" навъи 1	56 сомонӣ	54 сомонӣ	57 сомонӣ	59 сомонӣ	56 сомонӣ
Орди "Тоҷикистон" навъи 2	46 сомонӣ	—	50 сомонӣ	52 сомонӣ	48 сомонӣ

*Ҳисоби миёнаи арифметикӣ баъди пурсиши 5 фурӯшанда

B. Answer the questions below.

- Орди "Истаравшан" дар шаҳри Душанбе чанд сомонӣ аст?
- Орди "Тоҷикистон" дар ноҳияи Ҳисор чанд сомонӣ аст?
- Нархи орди "Асалия" дар кадом ноҳия аз ҳама арзон аст?
- Орди "Шамалған" дар қуҷо аз ҳама қимат аст?
- Нархи орди "Тоҷикистон" дар қуҷо як хел аст?
- Орд дар қуҷо аз ҳама қимат аст?

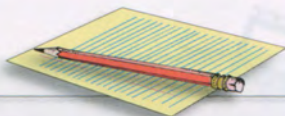
5. ГҶШ КУНЕД

Мапқи 9: Listen to the conversation and write down the missing words.

Соро:	Шунидам, ки имсол ба _____ бо ҳавопаймо рафта мешудааст.
Шокир:	Нағз ку, ман меҳоҳам, ки падарам ба _____ Макка раванд.
Соро:	Модари ман ҳам рафтани. Бародарам ҳуччатҳои модарамро омода қарда истодааст.
Шокир:	Ман ҳам бояд ин корро кунам. Меғӯянд, ки имсол ду баробар зиёдтар одам _____.
Соро:	Ман ҳам шунидам. Ваъда _____, ки ҳамаро бо ҷой таъмин мекунам.
Шокир:	Бисёр хуб. Ба ҳаҷ рафтан як фарзи муҳими _____ аст.
Соро:	Ҳа, ба мо бибиям доимо чунин _____.
Шокир:	Хайр Соро, ҳуш бош. То дидан.
Соро:	Хайр.

6. ХАТ

Машқи 10: Fill in the blanks with compound words of the phrases in parentheses

1. Падарам ба модарам дар (хонаи ош) _____ ба
хӯрокпазӣ кӯмак мекунад.
2. Баҳодур ба маҳбубааш (дастаи гул)-и _____ зебо
тӯҳфа кард.
3. Дар шаҳри Душанбе (хонаи меҳмон) _____ -и
замонавӣ месозанд.

4. "Роҳат" қадимтарин (хонаи чой)-и _____ Душанбе аст.
5. (номаи рӯз)-и _____ "Чархи гардун" хонандаи бисёр дорад.
6. Ромиш дар дасташ ду (халтаи бор) _____ дорад.
7. Дар вилояти Бадахшон (чашмаи гарм) _____ бисёр аст.
8. Тоҳир (пораи коғаз) _____ -ро ба ахлотдон партофт.

7. ТАМОШО КУНЕД

Машқи 11: A. If you go on a long trip, how do you and your family usually bid each other farewell? Do you know of such traditions in other cultures? Share with the class.

B. Watch the video with the sound off and tell the class about Tajik traditions of saying farewell to someone.

C. Watch the video one more time and answer the questions.

1. Чаро ӯ номи дарёхоро зикр кард?	_____
2. Маънои ибораи "роҳи сафед" чист?	_____
3. Калима "сарбаланд" ба фикри Шумо чӣ маънӣ дорад?	_____

D. Now write your farewell wish to a classmate and read it to the class.

Барги сабз

Дар Тоҷикистон 85 % аҳоли пайравони мазҳаби суннӣ ва 5% аҳоли пайравони мазҳаби шиаи дини ислом мебошанд. Аҳолии вилояти мухтори Кӯҳистони Бадахшон шиамазҳабанд. 10% аҳоли ба динҳои дигар боварӣ доранд. Дар Тоҷикистон дин озод ва аз давлат ҷудо мебошад. Дар қатори ҳизбҳои расман сабтшуда Ҳизби Наҳзати исломии Тоҷикистон низ фаъолият мекунад ва ду аъзои ин ҳизб вакилони Маҷлиси Олии Тоҷикистон мебошанд. Ҳар сол рӯзҳои идҳои Шарифи Рамазон ва Қурбон дар саросари кишвар рӯзи истироҳат эълон мешаванд.

VOCABULARY

ЛУҒАТНОМА

аҳолинишин	<i>adj.</i> settled
ба кор даромадан	<i>v.</i> to start work
байналмилалӣ	<i>adj.</i> international
бахшида ба	<i>prep.</i> in honor of
бахр	<i>n.</i> sea
бовар кардан	<i>v.</i> to believe
борхалта	<i>n.</i> bag
буддой	<i>n.</i> Buddhism
вилоят	<i>n.</i> region
водӣ	<i>n.</i> valley
гулгашт	<i>n.</i> sidewalk with flowering borders
гулдаста	<i>n.</i> bouquet
гурӯҳ	<i>n.</i> group
гӯша	<i>n.</i> corner
дар рафти	<i>prep.</i> during
дарвоза	<i>n.</i> gate
даъват кардан	<i>v.</i> to invite
дигар кардан	<i>v.</i> to change
дин	<i>n.</i> religion
доир ба	<i>prep.</i> about, according to
дору	<i>n.</i> medicine
дуо хондан	<i>v.</i> to pray
ёдгорӣ	<i>n.</i> memorial
забоншинос	<i>n.</i> linguist
зардуштӣ	<i>n.</i> Zoroastrian
зиёрат	<i>n.</i> pilgrimage
зодрӯз	<i>n.</i> birthday
ибодат кардан	<i>v.</i> to worship
иншоот	<i>n.</i> constructions
исмоилӣ	<i>n.</i> Ismaili (adherent of the branch of Shi'ism accepting Ismail ibn Ja'far, 721-755, as rightful last imam)
истиқлолият	<i>n.</i> independence

истироҳат	<i>n.</i> rest
истироҳатгоҳ	<i>n.</i> spa
ифтитоҳ	<i>n.</i> opening
калисо	<i>n.</i> church
канор	<i>n.</i> edge
коди байнишаҳрӣ	<i>n.</i> international telephone code
комилан	<i>adv.</i> completely
конференсия	<i>n.</i> conference
кӯшиш	<i>n.</i> effort
қадимтарин	<i>adj.</i> ancient, the oldest
мадраса	<i>n.</i> <i>madrasah</i> (high school in Islamic educational system)
мазҳаб	<i>n.</i> religion
марказ	<i>n.</i> centre
масеҳӣ	<i>n.</i> Christian
масҷид	<i>n.</i> mosque
маҳсулот	<i>n.</i> products
мачмаъа	<i>n.</i> complex
меҳмонхона	<i>n.</i> hotel
меъёр	<i>n.</i> normative
моҳидорӣ	<i>n.</i> fishing
мужда	<i>n.</i> good news
мусулмон	<i>n.</i> Muslim
муҳаққиқ	<i>n.</i> researcher
муштарак	<i>adj.</i> joint
навъ	<i>n.</i> type
нажод	<i>n.</i> race
нақшу нигор	<i>n.</i> ornament
намоз хондан	<i>v.</i> to pray (Muslim)
наҷиб	<i>adj.</i> noble
низом	<i>n.</i> system
ноҳия	<i>n.</i> district
ободонӣ	<i>n.</i> flourishing, prosperity
озода	<i>n.</i> clean
омин гуфтан	<i>v.</i> to say amen
омодагӣ	<i>n.</i> preparation

орд	<i>n.</i> flour
ориёиён	<i>n.</i> Aryans (early Indo-Iranian speakers)
ороиш	<i>n.</i> decoration, ornament
оромгоҳ	<i>n.</i> mausoleum, graveyard
осоишгоҳ	<i>n.</i> sanatorium
падарсолорӣ	<i>n.</i> patriarch
пайғамбар	<i>n.</i> prophet
пайкара	<i>n.</i> monument
пайрав	<i>n.</i> adherent, follower
парастиш кардан	<i>v.</i> to worship
пас аз мелод	<i>n.</i> A.D. (C.E.)
пахн гардидан	<i>v.</i> to spread
пеш аз мелод	<i>n.</i> B.C. (B.C.E.)
Роҳи сафед!	<i>phr.</i> Bon voyage!
рӯза доштан	<i>v.</i> to fast (Muslim)
сарҳад	<i>n.</i> border
сафар	<i>n.</i> trip
сафедпӯстон	<i>n.</i> whites (race)
симо	<i>n.</i> face
солгард	<i>n.</i> anniversary
соҳил	<i>n.</i> beach
суннӣ	<i>n.</i> Sunni
табиат	<i>n.</i> nature
табиатпарастӣ	<i>n.</i> naturalism
табрикнома	<i>n.</i> greeting card
таваҷҷӯҳ	<i>n.</i> attention
тадқиқоти илмӣ	<i>n.</i> research, project
тадриҷан	<i>adv.</i> step by step
тамом	<i>n.</i> whole, all
тамошобоб	<i>n.</i> interesting
тантана	<i>n.</i> pomp; fuss; tinkling; buzz; din
тармим	<i>n.</i> repairing
тарҳ	<i>n.</i> plan, project
таъмир	<i>n.</i> fixing
теппакӯҳ	<i>n.</i> hill

тобеъ	<i>n.</i> subject, citizen, follower, dependent
тундбод	<i>n.</i> hurricane
тӯйи арӯсӣ	<i>n.</i> wedding party
унсур	<i>n.</i> element
фарз	<i>n.</i> supposition; assumption; hypothesis; duty, obligation
хабар (ахбор)	<i>n.</i> news
хуш	<i>adj.</i> good, nice (=зебо)
ҳазора	<i>n.</i> millennium
ҳамагӣ	<i>n.</i> total
ҳамдигарфаҳмӣ	<i>n.</i> mutual understanding
ҳаҷ	<i>n.</i> Muslim pilgrimage to Mecca
ҳосил	<i>n.</i> harvest
ҳоҷӣ	<i>n.</i> pilgrim; one who has made the pilgrimage to Mecca
хусн	<i>n.</i> beauty
чаққон	<i>adj.</i> nimble, quick
чандин	<i>adj, pron.</i> several
ҷамоат	<i>n.</i> community
ҷараён	<i>n.</i> flow, process
шариф	<i>n.</i> noble
шаҳрак	<i>n.</i> town
шиа	<i>n.</i> Shiite
шодмонӣ	<i>n.</i> happiness
шоха	<i>n.</i> branch
эҳтимол	<i>n.</i> probability; <i>adv.</i> probably
якҳафтаина	<i>adv., adj.</i> for one week; one-week

APPENDIX 1 Tajiki - English Glossary

абрӯ	<i>n.</i> eyebrow
август	<i>n.</i> August
автобус	<i>n.</i> bus
адабиёт	<i>n.</i> literature
аз олам ҷашм пӯшидан	<i>v.</i> to die, pass away (= мурдан)
азиз	<i>adj.</i> beloved, dear (<i>used as salutation in letters</i>)
азоб додан	<i>v.</i> to hurt, worry, torment (<i>trans.</i>)
айвон	<i>n.</i> balcony, verandah (= балкон)
айнаки офтобӣ	<i>n.</i> sunglasses
айнан	<i>adv.</i> exactly
аккос задан	<i>v.</i> to bark
акс кашидан	<i>v.</i> to draw a picture
аксарият	<i>n.</i> majority, the greater part
акраб	<i>n.</i> scorpion, Scorpio; 8th month of the Muslim solar calendar
алаф	<i>n.</i> herb, spice, grass, hay
аллакай	<i>adv.</i> already
ало	<i>adj.</i> black and white
алоҳида	<i>adj.</i> separate
алҳол	<i>adv.</i> now
алюминий	<i>n.</i> aluminum
амал	<i>n.</i> action
амалӣ	<i>adj.</i> practical
амн	<i>n.</i> peace, safety; <i>adj.</i> peaceful, safe
ангиштсанг	<i>n.</i> coal
ангуштарин	<i>n.</i> ring
ангуштон	<i>n.</i> fingers
ангуштони пой	<i>n.</i> toes
андармонӣ	<i>n.</i> delay, hold-up
андоза	<i>n.</i> size, measure

андохтан/андоз	<i>v.</i> to throw, put; (basketball) to shoot
аниқ	<i>adj.</i> definite, clear, distinct
анор	<i>n.</i> pomegranate
апрел	<i>n.</i> April
арақ	<i>n.</i> alcohol/vodka
арзон	<i>adj.</i> cheap, inexpensive, low-priced
асабӣ	<i>adj.</i> nervous, short- tempered
асабикунанда	<i>adj.</i> irritating, grating, annoying
асад	<i>n.</i> lion, Leo; 5th month of the Muslim solar calendar
асалпарварӣ	<i>n.</i> honey farming
асар	<i>n.</i> literary work, opus
асо	<i>n.</i> walking stick
асосан	<i>adv.</i> basically, fundamentally
асосӣ	<i>adj.</i> main
асп	<i>n.</i> horse
аспсаворӣ кардан	<i>v.</i> to go horse-riding
аср	<i>n.</i> era, age
атлас	<i>n.</i> atlas silk (<i>silk from the atlas moth</i>)
атроф	<i>prep.</i> around
афзудан /афзо	<i>v.</i> to increase, expand
афлесун	<i>n.</i> orange (<i>fruit, also норинҷ</i>)
афрӯхтан/афрӯз	<i>v.</i> to light, kindle; burn a fire
афсӯс	<i>interj.</i> unfortunately, alas
афсӯс хӯрдан	<i>v.</i> to regret
афтидан/ афтодан/афт	<i>v.</i> to fall

афшура	<i>n.</i> juice (= шарбат)
ахлот	<i>n.</i> trash, waste, refuse
аҳвол	<i>n.</i> state, condition
аҳмақ	<i>adj.</i> foolish; stupid
аҳолинишин	<i>adj.</i> settled
аҳром	<i>n.</i> pyramid
ба дил задан	<i>v.</i> to bore, bother: ба дилам зад , I'm sick of...
ба кор даромадан	<i>v.</i> to start work
ба монанди	<i>phr.</i> such as
ба наздикӣ	<i>adv.</i> recently; soon
ба охир расидан	<i>v.</i> to come to an end
ба ҳуш омадан	<i>v.</i> to return to consciousness
ба чашм	<i>interj.</i> Gladly, of course.
ба шакли	<i>prep.</i> in the shape of
бад	<i>adj.</i> bad
бадан	<i>n.</i> body (= тан)
байналмилалӣ	<i>adj.</i> international
байналхалқӣ	<i>adj.</i> international
байтор	<i>n.</i> veterinarian
бақия	<i>n.</i> change (money)
балад	<i>n., adj.</i> guide, escort
бало	<i>n.</i> misfortune
бандак	<i>n.</i> ending
банди часпдор	<i>n.</i> band-aid
бандпеч	<i>n.</i> bandage cast
бар	<i>n.</i> bar
барг	<i>n.</i> leaf
баргузор шудан	<i>v.</i> to take place
бардоштан/ бардор	<i>v.</i> to take, remove (аз out of, from)
баризқ	
баркашидан/ баркаш	<i>v.</i> to weigh (<i>trans.</i>)
барқ	<i>n.</i> electricity; lightning (see раъду барқ)
барномасоз	<i>n.</i> programmer

барои дарёфти маълумот	<i>phr.</i> for (further) information
баромадан/баро	<i>v.</i> to leave, come out, go out; climb
барра	<i>n.</i> lamb
барф	<i>n.</i> snow
бархӯрдан/ бархӯр	<i>v.</i> to encounter, crash into
баръакс	<i>prep.</i> opposite, facing
бас	<i>adv.</i> enough
баскетбол	<i>n.</i> basketball
баст	<i>n.</i> shift (<i>at work</i>)
бастан/банд	<i>v.</i> to tie, bind
бахшӣ	<i>n.</i> ceremony to remove the evil eye from a baby
бахшида ба	<i>prep.</i> in honor of
баҳор	<i>n.</i> spring (<i>season</i>)
баҳорӣ	<i>adj.</i> for spring
бахр	<i>n.</i> sea
бахрабардорӣ	<i>n.</i> beneficial quality
бахравар	<i>adj.</i> enhanced, enriched
баҳс кардан	<i>v.</i> to discuss, to argue
бачагона	<i>adj.</i> children's
баъзан	<i>adv.</i> sometimes
баъзеҳо	<i>n.</i> some people
бегиребон	<i>adj.</i> collarless
бегона	<i>n.</i> stranger
беуноҳӣ	<i>n.</i> innocence
безеб	<i>adj.</i> ugly, unattractive
бемазза	<i>adj.</i> tasteless
бемори қанд	<i>n.</i> diabetes
бемористон	<i>n.</i> hospital
бенамак	<i>adj.</i> salt-free
бех	<i>n.</i> seedling; <i>classifier</i> for trees
беҳузур	<i>adj.</i> uncomfortable, disturbed
беҳуш гаштан	<i>v.</i> to lose consciousness
беш аз	<i>adv.</i> more than (= зиёда аз , зиёдтар аз)

бештар	<i>adj., adv.</i> more, most; chiefly
бидуни	<i>prep.</i> without
билет	<i>n.</i> ticket (= чишта)
бинӣ	<i>n.</i> nose
бино	<i>n.</i> building
биология	<i>n.</i> biology
бирён кардан	<i>v.</i> to fry, to roast
биринч	<i>n.</i> rice
биҳӣ	<i>n.</i> quince
боақл	<i>adj.</i> smart, clever (<i>see</i> доно)
боандеша	<i>adj.</i> thoughtful
бобаракат	<i>adj.</i> profitable, successful
бобои барфӣ	<i>n.</i> snowman
бобуна	<i>n.</i> chamomile
бовар кардан	<i>v.</i> to believe
боварӣ	<i>n.</i> faith (= эътимод)
боғайрат	<i>adj.</i> enthusiastic
боғайратӣ	<i>n.</i> enthusiasm
боғдорӣ	<i>n.</i> gardening, horticulture
боғи фароғат	<i>n.</i> playground
бод	<i>n.</i> wind, breeze (= шамол)
бод кардан	<i>v.</i> to winnow
бодом	<i>n.</i> almond
бозингар	<i>n.</i> player
бозиҳои гурӯҳӣ	<i>n.</i> team games
Бозиҳои олимпӣ	<i>n.</i> Olympic games
бозиҳои якка	<i>n.</i> solo games
бозӣ кардан	<i>v.</i> to play
бозу	<i>n.</i> arm
боис	<i>n.</i> cause, motive
бой	<i>adj.</i> rich (аз in)
болаззат	<i>adj.</i> delicious, delightful

болора	<i>adj.</i> (with number, of room) of the size of that number of beams (болор)
бом	<i>n.</i> roof
бомазза	<i>adj.</i> tasty, delicious; good, nice
бомаҳорат	<i>adj.</i> skillful, adept
бонк	<i>n.</i> bank (<i>financial</i>) (= банк)
боридан/бор	<i>v.</i> to rain, fall as precipitation
борон	<i>n.</i> rain
боронӣ	<i>adj.</i> rainy; <i>n.</i> raincoat
борхалта	<i>n.</i> bag, sack; bag pack
босадоқат	<i>adj.</i> sincere, devoted
ботаника	<i>n.</i> botany
ботачриба	<i>adj.</i> experienced
бофтан/боф	<i>v.</i> to knit
бохирад	<i>adj.</i> wise, reasonable
бохайбат	<i>adj.</i> fearful
бочуръат	<i>adj.</i> brave, courageous
бошучоат	<i>adj.</i> brave, bold
буғпаз	<i>adj.</i> steamed
будаст-набудаст	<i>adv.</i> once upon a time
буддой	<i>n.</i> Buddhism
буз	<i>n.</i> he-goat
бузғола	<i>n.</i> kid (<i>young goat</i>)
бузкашӣ	<i>n.</i> buzkashi (<i>sport in which riders on horseback compete to drag a goat carcass to a goal</i>)
бузургӣ	<i>n.</i> dignity (= виқор)
буққа	<i>n.</i> bull
бунафша	<i>n.</i> violet (<i>flower</i>)
бурдан/бар	<i>v.</i> to carry, take, bring; to win
буридан/бур	<i>v.</i> to cut
бурҷ	<i>n.</i> corner
бутта	<i>n.</i> bush
бӯй	<i>n.</i> odor

бӯй кашидан	<i>v.</i> to smell (<i>trans.</i>)
бӯрӯкӯбон	<i>n.</i> housewarming party
вазидан/ваз	<i>v.</i> to blow (<i>of wind</i>)
вазн бардоштан	<i>v.</i> to lift weights
вазнбардорӣ	<i>n.</i> weightlifting
вайрон	<i>adj.</i> broken
вайрон кардан	<i>v.</i> to break (<i>a law</i>)
вайрон шудан	<i>v.</i> to fail, be ruined, become corrupt
варзишгар	<i>n.</i> sportsman
варзишгоҳ	<i>n.</i> stadium, gymnasium, playing field
Ватан	<i>n.</i> motherland
вафодорӣ	<i>n.</i> fidelity (= ростӣ)
ваҳдат	<i>n.</i> unity
ваъда додан	<i>v.</i> to promise
виқор	<i>n.</i> dignity (= бузургӣ)
вилоят	<i>n.</i> province, region
витагин	<i>n.</i> vitamin
вобаста	<i>adj.</i> determined, related; depending (ба on)
водӣ	<i>n.</i> valley
вокзал	<i>n.</i> railway station (= истгоҳи роҳи оҳан)
воқеа	<i>n.</i> event, incident
воқеан	<i>adv.</i> really, in reality
воқеӣ	<i>adj.</i> real, genuine
вомбарг	<i>n.</i> pawn-shop; hock-shop
восита	<i>n.</i> means
газидан/газ	<i>v.</i> to bite, sting
галстук	<i>n.</i> necktie
гамбусак	<i>n.</i> beetle
гандум	<i>n.</i> wheat
гандум кӯфтан	<i>v.</i> to thresh wheat
гандумкӯбӣ	<i>n.</i> wheat threshing
гараж	<i>n.</i> garage
гардан	<i>n.</i> neck
гарданбанд	<i>n.</i> scarf
гарди гул	<i>n.</i> pollen

гардиш кардан	<i>v.</i> to take a walk
гардолудкунӣ	<i>n.</i> pollination
гарм	<i>adj.</i> hot
гармипарвар	<i>n.</i> hothouse plant
гармо	<i>n.</i> heat, hot weather
гармоба	<i>n.</i> shower
гачпеч	<i>n.</i> plaster cast
гаштан/гард	<i>v.</i> to turn, spin (<i>intr.</i>)
гаштугузор намудан	<i>v.</i> to take a step, walk
гектар	<i>n.</i> hectare
гирифтан/гир	<i>v.</i> to take, get
гиря	<i>n.</i> crying, weeping
гиря кардан	<i>v.</i> to cry, weep
гов	<i>n.</i> cow
говдор	<i>adj.</i> possessing cattle; (<i>short for</i> гӯштиговдор) with beef
гол	<i>n.</i> goal (<i>point scored in soccer</i>)
гузар	<i>n.</i> passage, street
гузаронидан/гузарон	<i>v.</i> to celebrate
гузаштан/гузар	<i>v.</i> to pass (аз by, across)
гузоштан/гузор	<i>v.</i> to put; allow
гул	<i>n.</i> flower, rose
гул кардан	<i>v.</i> to flower, bloom
гулгашт	<i>n.</i> sidewalk with flowering borders
гулдаста	<i>n.</i> bouquet
гулкорӣ	<i>n.</i> floral patterns
гулӯ	<i>n.</i> throat
гулӯдард	<i>n.</i> sore throat
гумроҳ кардан	<i>v.</i> to mislead, deceive
гунҷишк	<i>n.</i> sparrow
гурба	<i>n.</i> cat
гург	<i>n.</i> wolf
гургбача	<i>n.</i> wolf-cub
гурда	<i>n.</i> kidney

гурӯҳ	<i>n. group</i>
гуфтан/гӯ(й)	<i>v. to say, tell</i>
гӯсола	<i>n. calf</i>
гӯсфанд	<i>n. sheep, ewe</i>
гӯш	<i>n. ear</i>
гӯша	<i>n. corner</i>
гӯшак	<i>n. telephone receiver</i>
гӯшт	<i>n. meat</i>
гӯшти асп	<i>n. horse flesh</i>
гӯштин	<i>adj. wrestling</i>
гӯштингирӣ	<i>n. wrestling</i>
ғавғо	<i>n. noise</i>
ғайрат	<i>n. enthusiasm</i>
ғалаба	<i>n. victory</i>
ғалладона	<i>n. grains</i>
ғафс	<i>adj. thick</i>
ғелак	<i>n. meatballs</i>
ғизо	<i>n. nutrition, meal</i>
ғоз	<i>n. goose</i>
давидан/дав	<i>v. to run</i>
даво	<i>n. medicine</i>
давом кардан	<i>v. to continue, last, go on</i>
давомдор	<i>adj. continuous</i>
давр	<i>n. lap, round</i>
далв	<i>n. pail, bucket; Aquarius; 11th month of the Muslim solar calendar</i>
далер	<i>adj. brave, courageous</i>
дам	<i>adj. stuffy</i>
дам кардан	<i>v. to stew; pump up</i>
дандон	<i>n. tooth, teeth</i>
дар бораи	<i>prep. about (= оид ба)</i>
дар набудани	<i>phr. in the absence of</i>
дар натиҷаи	<i>adv. as a result of</i>
дар омади гап	<i>phr. by the way, incidentally</i>
дар рафти	<i>prep. during</i>
дар рӯбарӯи	<i>prep. facing, across from</i>

дар ҳар сурат	<i>phr. in any case</i>
дарав кардан	<i>v. to reap, harvest</i>
дарахт	<i>n. tree</i>
дараҷа	<i>n. degree</i>
дарбар гирифтан	<i>v. to consist (po of)</i>
дарбон	<i>n. (hall) porter; doorkeeper, doorman</i>
дарвоза	<i>n. gate; goal (on soccer field)</i>
даргоҳ	<i>n. threshold, outside door</i>
дарёфт	<i>n. discovery, result, gain; receipt</i>
дарзмол кардан	<i>v. to iron</i>
дарк	<i>n. perception, understanding</i>
дармонхона	<i>n. clinic</i>
даровардан/даровар, дарор	<i>v. to take out, bring out, earn; (soccer) to score, make a goal</i>
дарозумрӣ	<i>n. longevity</i>
даромадгоҳ	<i>n. entrance</i>
дафтар	<i>n. notebook</i>
даромадноқӣ	<i>n. profitability</i>
дарс хондан	<i>v. to be in class, have a lesson</i>
дарунрав	<i>n. diarrhea</i>
дарҳол	<i>adv. at once, right away</i>
даст	<i>n. hand</i>
даст кашидан	<i>v. to refuse, withdraw (аз from)</i>
даста	<i>n. team</i>
дастак	<i>n. handle</i>
дастархон	<i>n. tablecloth</i>
дастпӯшак	<i>n. glove</i>
дастхобонӣ	<i>n. arm wrestling</i>
дафн кардан	<i>v. to bury</i>
дахлез	<i>n. hallway</i>
даҳон	<i>n. mouth</i>
даъват кардан	<i>v. to invite (ба to)</i>

дег	<i>n.</i> pot, cauldron
декабр	<i>n.</i> December
деҳқон	<i>n.</i> farmer, peasant
дигар кардан	<i>v.</i> to change
диктат	<i>n.</i> dictation exercise
дил	<i>n.</i> heart
дилкушод	<i>adj.</i> generous, kind
дин	<i>n.</i> religion
дина	<i>adv., n.</i> yesterday (= дирӯз)
динӣ	<i>adj.</i> religious
дирӯз	<i>adv., n.</i> yesterday (= дина)
дискотлуб	<i>n.</i> discotheque
дифоъ кардан	<i>v.</i> to defend
доғ кардан	<i>v.</i> to heat oil for frying
дод задан	<i>v.</i> to cry out, shout
доир ба	<i>prep.</i> about, according to
докабанд	<i>n.</i> cotton gauze wrapping
дом	<i>n.</i> snare
доман	<i>n.</i> skirt
донакдор	<i>adj.</i> pit-bearing (of fruit)
дониш	<i>n.</i> knowledge
донишманд	<i>adj.</i> wise, learned
доро	<i>adj.</i> rich; having
дору	<i>n.</i> medicine
дору нӯшидан	<i>v.</i> to take medicine
доруфурӯш	<i>n.</i> pharmacist
дорухона	<i>n.</i> pharmacy
дохил шудан	<i>v.</i> to enter, be enrolled in (a department) (<i>intr., with ба</i>)
дуд	<i>n.</i> smoke
дузд	<i>n.</i> thief
дуздидан/дузд	<i>v.</i> to steal
дуо хондан	<i>v.</i> to pray
дурандешӣ	<i>n.</i> foresight
дурдаст	<i>adj.</i> distant, remote
дучарха	<i>n.</i> bicycle

дучор шудан	<i>v.</i> to meet with, come across
дӯзанда	<i>n.</i> tailor, seamstress
дӯкон	<i>n.</i> store; shop (= мағоза)
дӯст доштан	<i>v.</i> to like (= маъқул будан)
дӯстдошта	<i>adj.</i> favorite
дӯш	<i>n.</i> (literary) shoulder (= китф)
ёд гирифтан	<i>v.</i> to learn by heart, get used to
ёдгорӣ	<i>n.</i> memorial
ёрии аввал расондан	<i>v.</i> to administer first aid
ёсуман	<i>n.</i> jasmine
жола	<i>n.</i> hail
забарчад	<i>n.</i> topaz
забони компютерӣ	<i>n.</i> computer language
забоншинос	<i>n.</i> linguist
забоншиносӣ	<i>n.</i> linguistics
зал	<i>n.</i> hall (= толор)
замин	<i>n.</i> earth, the ground; plot of land on which a house sits
замини лалмӣ	<i>n.</i> non-irrigated land
замини обӣ	<i>n.</i> irrigated land
заминшиносӣ	<i>n.</i> geology
замон	<i>n.</i> era, times; (<i>grammar</i>) tense
замони шӯравӣ	<i>n.</i> the Soviet era
занбӯр	<i>n.</i> bee, wasp
занбӯрпарвар	<i>n.</i> bee keeper
занбӯрӯғ	<i>n.</i> mushroom
занона	<i>adj.</i> women's
зану шавҳар	<i>n.</i> spouses, married couple
занҷира	<i>n.</i> chain, necklace
зарар дидан	<i>v.</i> to suffer harm
зарб хӯрдан	<i>v.</i> to receive a blow
зарба	<i>n.</i> pass (of ball)

зардачӯш	<i>n.</i> heartburn
зардолу	<i>n.</i> apricot
зардолуқоқ	<i>n.</i> dried apricots
зардуштӣ	<i>n.</i> Zoroastrian
зарра	<i>n.</i> speck of dust
зарур	<i>adj.</i> necessary
зарф шустан	<i>v.</i> to wash dishes
захм	<i>n.</i> wound
захм хӯрдан	<i>v.</i> to be injured
заҳр	<i>n.</i> poison
зебо	<i>adj.</i> pretty, good
зиёда	<i>adv.</i> more (аз than)
зиёрат	<i>n.</i> pilgrimage
зиқ ҳастан	<i>v.</i> to be bored
зимистон	<i>n.</i> winter
зимистона	<i>adj.</i> of/for winter, wintry
зимни	<i>prep.</i> while, in a time of
зин	<i>n.</i> saddle
зинапоя	<i>n.</i> stairs
зира	<i>n.</i> cumin, caraway
зироат	<i>n.</i> plants
зодрӯз	<i>n.</i> birthday
зоидан/зо	<i>v.</i> to give birth
зону	<i>n.</i> knee
зоология	<i>n.</i> zoology
зуд	<i>adj.</i> fast, quick, soon
зуком	<i>n.</i> influenza, grippе, flu
зумуррад	<i>n.</i> emerald
ибодат кардан	<i>v.</i> to worship
иборат	<i>adj.</i> consisting, comprised (аз of)
ид	<i>n.</i> holiday
иди Қурбон	<i>n.</i> Feast of the Sacrifice (Eid al-Adha)
иди фитр	<i>n.</i> festival on which the fast of Ramadan is broken (Eid al-Fitr)
идора	<i>n.</i> organization, office, company

идораи обуҳавосанҷӣ	<i>n.</i> weather broadcasting company
иқлим	<i>n.</i> climate
иқтисодиёт	<i>n.</i> economics
иқтисодчӣ	<i>n.</i> economist
илм	<i>n.</i> science, knowledge, scholarship
илова	<i>n.</i> addition
илова кардан	<i>v.</i> to add
илоҷ	<i>n.</i> remedy, cure
илтимос	<i>adv.</i> please (= лутфан)
имкон	<i>n.</i> possibility (= имконият)
имконият	<i>n.</i> possibility (= имкон)
имсол	<i>n., adv.</i> this year
имтиҳон	<i>n.</i> exam, test
инсоншиносӣ	<i>n.</i> anthropology
интиҳоб кардан	<i>v.</i> to choose, elect
иншо	<i>n.</i> composition
иншоот	<i>n.</i> constructions
исмоилӣ	<i>n.</i> Ismaili (adherent of the branch of Shi'ism accepting Ismail ibn Ja'far, 721-755, as rightful last imam)
исроф	<i>n.</i> perseverance
истгоҳ(и) автобус	<i>n.</i> bus stop
истгоҳи роҳи оҳан	<i>n.</i> railway station (= вокзал)
истеҳсол	<i>n.</i> production
истеъмол	<i>n.</i> use, usage, application
истеъмол намудан	<i>v.</i> to be used
истиқлол	<i>n.</i> independence
истиқлолият	<i>n.</i> independence
истиқомат	<i>n.</i> residence/stay
истироҳат	<i>n.</i> rest
истироҳатгоҳ	<i>n.</i> spa

иттилои обу ҳаво	<i>n.</i> weather report
ифлос	<i>adj.</i> filthy
ифлосӣ	<i>n.</i> dirtiness, filth
ифода кардан	<i>v.</i> to express
ифтиҳо	<i>n.</i> opening
ичора гирифтани	<i>v.</i> to rent (<i>as tenant</i>)
ичора додан	<i>v.</i> to rent out (<i>as owner</i>)
ичорагир	<i>n.</i> tenant
ичораи мошин	<i>n.</i> car rental
ичорапулӣ	<i>n.</i> rent, fee
иштирок кардан	<i>v.</i> to participate (<i>дар in</i>)
июл	<i>n.</i> July
июн	<i>n.</i> June
кабӯтар	<i>n.</i> pigeon
кавза	<i>n.</i> traditional Tajik ceiling-work with intricate painting
кагор	<i>n.</i> type of wine
кайҳоннавард	<i>n.</i> cosmonaut, astronaut
калисо	<i>n.</i> church
калом	<i>n.</i> word, speech
камбағал	<i>adj.</i> poor
камодам	<i>adj.</i> having few people
камон	<i>n.</i> bow (<i>for arrows</i>)
канор	<i>n.</i> edge
карам	<i>n.</i> cabbage
картошка	<i>n.</i> potato
касал	<i>adj.</i> ill, sick (= бемор)
кастум	<i>n.</i> suit
кафгир	<i>n.</i> strainer, slotted spoon
кафи даст	<i>n.</i> palm of the hand
кафи пой	<i>n.</i> sole of the foot
кафлес	<i>n.</i> ladle
кафш	<i>n.</i> shoes
каҳрабо	<i>n.</i> amber (<i>substance</i>)
кашидан/каш	<i>v.</i> to pull, take off, take down; smoke (<i>tobacco</i>)
квартира	<i>n.</i> apartment

кимия	<i>n.</i> chemistry
кинотеатр	<i>n.</i> cinema, theatre
кислота	<i>n.</i> acidity
китобчаи роҳнамо	<i>n.</i> guide book
китф [кифт]	<i>n.</i> shoulder (= дӯш)
кифоя	<i>n.</i> sufficiency, enough
кишоварзӣ	<i>n.</i> agriculture
коди байнишаҳрӣ	<i>n.</i> international telephone code
кокакола	<i>n.</i> Coca Cola
комилан	<i>adv.</i> completely
компютер	<i>n.</i> computer
комсомол	<i>n.</i> Komsomol (<i>Soviet Youth League</i>)
конференсия	<i>n.</i> conference
корд	<i>n.</i> knife
корманд	<i>n.</i> employee; representative
кофӣ	<i>adj.</i> enough
кошғаригул	<i>n.</i> chrysanthemum
кулоҳ	<i>n.</i> hat
кулоҳи пашмин	<i>n.</i> wool hat
кулча	<i>n.</i> kulcha, Tajik small bread
кулчақанд	<i>n.</i> sweet roll, pastry
курсича	<i>n.</i> stool
курта	<i>n.</i> dress, shirt
куртаи чакман	<i>n.</i> traditional robe
куртка	<i>n.</i> jacket
Куҷоятон дард мекунад?	<i>phr.</i> Where do you have a pain?
кӯдакона	<i>adj.</i> children's
кӯл	<i>n.</i> lake
кӯмак кардан	<i>v.</i> to help (<i>intr., ба for person helped</i>)
кӯрпа	<i>n.</i> blanket, quilt
кӯтоҳ кардан	<i>v.</i> to shorten, cut off
кӯфтан/кӯб	<i>v.</i> to knock, beat
кӯфташуда	<i>adj.</i> ground up, tired, exhausted

кӯҳ	<i>n.</i> mountain
кӯҳбаройӣ кардан	<i>v.</i> to go mountain-climbing
кӯҳӣ	<i>adj.</i> mountainous
кӯча	<i>n.</i> street
кӯчидан/кӯч	<i>v.</i> to move, change one's residence
кӯшиш	<i>n.</i> effort
қабил	<i>n.</i> kind, category
қабул	<i>n.</i> reception
қавс	<i>n.</i> parentheses; Sagittarius; 9th month of the Muslim solar calendar
қадимтарин	<i>adj.</i> ancient, the oldest
қадимулайём	<i>n.</i> antiquity
қайд	<i>n.</i> note; mark
қаландар	<i>n.</i> beggar, mendicant
қаланфури булғорӣ	<i>n.</i> green/sweet pepper
қалб	<i>n.</i> heart (= дил)
қаллобӣ	<i>n.</i> fraud, swindle, fakery
қамарӣ	<i>adj.</i> lunar
қандин	<i>adj.</i> sweet
қаннодӣ	<i>n.</i> sweets
қарз	<i>n.</i> debt; arrears
қариб	<i>adv.</i> almost, nearly
қарор гирифтан	<i>v.</i> to rest, pause
қаср	<i>n.</i> palace
қатора	<i>n.</i> train
қатра	<i>n.</i> drop (<i>of liquid</i>)
қаҳвахона	<i>n.</i> coffee shop, café, cafeteria, canteen
қаҳвахонаи интернет	<i>n.</i> internet cafe
қима	<i>n.</i> minced meat
қим(м)ат	<i>adj.</i> expensive; costly
қимакабоб	<i>n.</i> mince-meat kabob
қимматбаҳо	<i>adj.</i> valuable, precious
қишлоқ	<i>n.</i> village, winter quarters

қоида	<i>n.</i> rule, method, guide
қошук	<i>n.</i> spoon
қувва	<i>n.</i> strength, vigor
қувва озмудан	<i>v.</i> to compete (<i>in a game</i>), to play (<i>against each other</i>)
қувваозмӣ кардан	<i>v.</i> to compete
қулфинай	<i>n.</i> strawberry
қурутоб	<i>n.</i> qurutob (<i>a dish made with an oil-based bread, onions, vegetable oil and dried chakka</i>)
Қуръон	<i>n.</i> the Koran (Qur'an)
қуттӣ	<i>n.</i> box, chest
лаб	<i>n.</i> lip; <i>prep.</i> by, on the edge of
лаёқатманд	<i>adj.</i> talented
лат додан	<i>v.</i> to whisk, beat (<i>eggs</i>)
лаъл	<i>n.</i> ruby
лесидан (лес)	<i>v.</i> to lick
лесондан/лесон	<i>v.</i> to have someone taste by licking
либос	<i>n.</i> clothes
либоси варзишӣ	<i>n.</i> sportsuit
лижаронӣ	<i>n.</i> skiing
лижасаворӣ	<i>n.</i> skiing
лифт	<i>n.</i> lift, elevator
лозим	<i>adj.</i> needed, necessary
лоиҳа	<i>n.</i> project
лой	<i>n.</i> mud
лола	<i>n.</i> tulip
лотерея	<i>n.</i> lottery
лочувард	<i>n.</i> azure, lapis
лӯбиё	<i>n.</i> beans, black-eyed peas, and similar legumes
лӯлакабоб	<i>n.</i> mince-meat kabobs
лӯлача	<i>n.</i> mince-meat
люкси якнафара	<i>n.</i> first-class single room

мабодо	<i>adv.</i> beware, be careful not to ...
мавод	<i>n.</i> goods, substance
маврид	<i>n.</i> proper place
мағз	<i>n.</i> nut, kernel
мағоза	<i>n.</i> store; shop (= дӯкон)
мағозаи хӯрокворӣ	<i>n.</i> grocery store, grocer's
мадраса	<i>n.</i> madrasah (<i>high school</i> <i>in Islamic educational</i> <i>system</i>)
мазза	<i>n.</i> taste
мазҳаб	<i>n.</i> religion
май ¹	<i>n.</i> wine (= шароб)
май ²	<i>n.</i> May (<i>month</i>)
майдон	<i>n.</i> sports ground
макарон	<i>n.</i> macaroni; pasta
макони мошингузорӣ	<i>n.</i> parking lot
мақсад	<i>n.</i> aim, purpose
манат	<i>n.</i> manat (<i>Turkmen</i> <i>currency</i>)
манора	<i>n.</i> tower, minaret
манту	<i>n.</i> <i>mantu</i> , steamed meat- filled dough balls
манфиат	<i>n.</i> benefit
манфиатбахш	<i>adj.</i> beneficial
мараз (амроз)	<i>n.</i> illness
мardона	<i>adj.</i> men's
мardум	<i>n.</i> people
марказ	<i>n.</i> center
марказӣ	<i>adj.</i> central
маротиба	<i>n.</i> time, occasion (= бор); ду маротиба <i>adv.</i> twice
март	<i>n.</i> March (<i>month</i>)
марҳам	<i>n.</i> ointment
марҳила	<i>n.</i> stage (<i>of process</i>)
маршрутка	<i>n.</i> minivan
масалан	<i>adv.</i> for example
масеҳӣ	<i>n.</i> Christian

маслиҳат	<i>n.</i> advice
маслиҳат кардан	<i>v.</i> to give advice
мастоба	<i>n.</i> mastoba (<i>Tajik soup</i> <i>eaten with rice and</i> <i>yogurt</i>)
масҷид	<i>n.</i> mosque
маҳалла	<i>n.</i> neighborhood (<i>residential area</i>)
маҳдудият	<i>n.</i> restriction
маҳз	<i>adv.</i> merely, simply
маҳдул	<i>n.</i> liquid, solution
маҳсӣ	<i>n.</i> mahsi, long Tajik boots
маҳсуб	<i>adj.</i> calculated
маҳсулот	<i>n.</i> product, produce, ingredients
маҷалла	<i>n.</i> magazine
маҷлисоғ	<i>n.</i> conference room, auditorium
маҷмаъа	<i>n.</i> complex
маҷрӯҳ шудан	<i>v.</i> to be wounded
машғул	<i>adj.</i> busy
машқ кардан	<i>v.</i> to train, practice, exercise
маъдан	<i>n.</i> mineral
маъқул аст	<i>v.</i> to prefer, like (ба <i>indicates subject: ба ман</i> <i>маъқул аст, I like...</i>) (= дӯст доштан)
маълум(от)	<i>n.</i> information
маълумотнома	<i>n.</i> directory
маъмул	<i>v.</i> customary, common practice
маъмулан	<i>adv.</i> usually, ordinarily
маърака	<i>n.</i> event, company
мева	<i>n.</i> fruit
мевадор	<i>adj.</i> fruit-bearing
мех	<i>n.</i> nail (<i>metal</i>)
меҳмон	<i>n.</i> guest, visitor
меҳмони хориҷӣ	<i>n.</i> foreign guest
меҳмонхона	<i>n.</i> hotel; guesthouse

меҳнаткаш	<i>n.</i> worker, laborer
меҳр	<i>n.</i> love, affection
меъда	<i>n.</i> stomach
меъёр	<i>n.</i> normative
миён	<i>prep.</i> among, between; <i>adj.</i> middle (see байн, миёна); <i>n.</i> small of the back
миёнбанд	<i>n.</i> belt, sash, cumerbund
миёндард	<i>n.</i> back ache
мизон	<i>n.</i> scale, measure; Libra; 7th month of the Muslim solar calendar
мизоч	<i>n.</i> temperament
миқдор	<i>n.</i> quantity
миллӣ	<i>adj.</i> national
минтақа	<i>n.</i> region
миранда	<i>n.</i> a person about to die
миҷоз	<i>n.</i> customer (mostly used in Dushanbe; = муштарӣ)
модабуз	<i>n.</i> she-goat
модагов	<i>n.</i> cow
модагурғ	<i>n.</i> she-wolf
модасағ	<i>n.</i> female dog
модашер	<i>n.</i> lioness
моеъ	<i>n.</i> liquid
молекула	<i>n.</i> molecule
молидан/мол	<i>v.</i> to rub, spread, smear
монанд	<i>adj.</i> similar (ба to)
мост	<i>n.</i> yogurt
моҳибирён	<i>n.</i> fried fish
моҳидорӣ	<i>n.</i> fishing
моҳича	<i>n.</i> small fish, fry
моҳӣ	<i>n.</i> fish
мошин	<i>n.</i> car
мошини боркаш	<i>n.</i> truck
мошини сабукрав	<i>n.</i> personal car

мошоба	<i>n.</i> moshoba (Tajik dish with beans)
муайян	<i>adj.</i> certain, definite
мубодилаи арз / асъор / пул	<i>n.</i> currency exchange, money exchange
муваққатан	<i>adv.</i> for the time being, temporarily
муваффақият	<i>n.</i> prosperity
мувофиқ будан	<i>v.</i> to correspond (бо to/with)
муғча	<i>n.</i> bud
мужда	<i>n.</i> good news
мукофот додан	<i>v.</i> to present an award
муқтадир	<i>adj.</i> powerful
мулло	<i>n.</i> mullah
мулоим	<i>adj.</i> soft
мулоқот	<i>n.</i> meeting, interview
мум	<i>n.</i> wax
мумиё	<i>n.</i> ointment, balm; bitumen
мунтазир шудан	<i>v.</i> to wait
муовин	<i>n.</i> deputy, assistant (= ҷонишин)
муойина	<i>n.</i> examination, inspection
муосир	<i>adj.</i> modern
мураббо	<i>n.</i> jam, jelly
мурғ	<i>n.</i> chicken, hen
мурғбирён	<i>n.</i> roasted chicken
мурғобӣ	<i>n.</i> duck
мурдан/мур, мир	<i>v.</i> to die (= аз олам ҷашм пӯшидан)
мурч	<i>n.</i> black pepper
мусобиқа	<i>n.</i> contest; (sports) match, race, game
мусобиқа кардан	<i>v.</i> to compete
мусоид	<i>adj.</i> favorable
мусоидат	<i>n.</i> cooperation, aid
мусофир	<i>n.</i> passenger

мусофиркаш	<i>n.</i> occupancy, seating, capacity
муствақил	<i>adj.</i> independent, self-governing
мустваҳкам	<i>adj.</i> strong
мустваҳкамӣ	<i>n.</i> invincibility
мусулмон	<i>n.</i> Muslim
мутаассифона	<i>adv.</i> unfortunately
муфид	<i>adj.</i> helpful
мухобирот	<i>n.</i> communication
мухталиф	<i>n.</i> various, different, diverse
муҳайё	<i>adj.</i> prepared, ready (= тайёр)
муҳаққиқ	<i>n.</i> researcher
муҳим	<i>adj.</i> important, significant
муҳосиба	<i>n.</i> accounting
муҷассама	<i>n.</i> statue, sculpture (= ҳайкал)
муштарақ	<i>adj.</i> joint
муштарӣ	<i>n.</i> customer (see мичоз)
муштзанӣ	<i>n.</i> boxing
мӯза	<i>n.</i> long boots
мӯйи сар	<i>n.</i> hair (on head)
мӯрча	<i>n.</i> ant
мӯҳра	<i>n.</i> piece
мӯътадил	<i>adj.</i> normal
наботот	<i>n.</i> plants
навдаи тоқ	<i>n.</i> vine
навзод	<i>adj.</i> newborn
навъ	<i>n.</i> type
нағз	<i>adj.</i> good
нажод	<i>n.</i> race
наздиқӣ	<i>n.</i> vicinity, neighborhood
наққошӣ	<i>n.</i> painting
нақша	<i>n.</i> plan
нақшу ниғор	<i>n.</i> ornament
намақ	<i>n.</i> salt

намоз хондан	<i>v.</i> to pray (Muslim)
намоишгоҳ	<i>n.</i> exhibition hall
намоишнома	<i>n.</i> exhibition catalog
намуд	<i>n.</i> type
нарғис	<i>n.</i> narcissus, daffodil
нарих	<i>n.</i> price; worth, value; cost
насиб	<i>n.</i> fate, portion, lot
натанҳо...балки	<i>conj.</i> not only...but also
нафаскашӣ	<i>n.</i> breathing
нафъ бахшидан	<i>v.</i> to be useful, profitable
наҳӯдшӯрбо	<i>n.</i> pea soup
наҳорӣ	<i>n.</i> breakfast
начиб	<i>adj.</i> noble
низом	<i>n.</i> order, system, discipline
низомнома	<i>n.</i> rules, regulations
нилчӯб	<i>n.</i> cotton swab
нимсола	<i>n.</i> semester
ниҳол	<i>n.</i> sapling
нишастан/шин	<i>v.</i> to sit down
нишон додан	<i>v.</i> to show
ногоҳ	<i>adv.</i> suddenly
нодон	<i>adj.</i> stupid
номгӯӣ	<i>n.</i> list, set of names
нон	<i>n.</i> bread
нороҳат сохтан	<i>v.</i> to cause discomfort
ноф	<i>n.</i> navel
нохост	<i>adv.</i> suddenly
ноҳия	<i>n.</i> district, region
ноябр	<i>n.</i> November
нукта	<i>n.</i> point; statement; condition
нуқра	<i>n.</i> silver
нур	<i>n.</i> light, ray, beam
нусха	<i>n.</i> copy
нучум	<i>n.</i> astronomy
нӯшидан/нӯш	<i>v.</i> to drink
нӯшоба	<i>n.</i> soft drink
оббозӣ	<i>n.</i> swimming

оббозӣ кардан	<i>v.</i> to bathe, swim
обгардон кардан	<i>v.</i> to gargle
оби маъдан	<i>n.</i> mineral water
ободонӣ	<i>n.</i> flourishing, prosperity
обрӯ	<i>n.</i> fame (= эътибор)
обу ҳаво	<i>n.</i> weather
обҷӯши себқоқ	<i>n.</i> juice from a boiled dried apple
овардан/овар, ор, биёр	<i>v.</i> to bring
овехта шудан	<i>v.</i> to be hung, to be hanging
овехтан/овез	<i>v.</i> to hang (<i>trans.</i>)
овозхон	<i>n.</i> vocalist
овон	<i>n.</i> times, moments
оғоз ёфтани/ёб	<i>v.</i> to begin, start (<i>intr.</i> , passive of оғоз кардан , to begin <i>tr.</i>)
оғоз шудан	<i>v.</i> to start, begin (<i>intr.</i>) (= сар шудан)
озмоишгоҳ	<i>n.</i> laboratory
озмудан/озмо	<i>v.</i> to test, make a trial
озод	<i>adj.</i> free
озод кардан	<i>v.</i> to free
озода	<i>n.</i> clean
озуқа	<i>n.</i> foodstuffs, supplies
озуқавӣ	<i>adj.</i> provisioning, of foodstuffs
ойин	<i>n.</i> tradition
октябр	<i>n.</i> October
олӣ	<i>adj.</i> grand, magnificent
омехта кардан	<i>v.</i> to mix
омехтан/омез	<i>v.</i> to mix
омин гуфтан	<i>v.</i> to
омода	<i>adj.</i> ready, prepared
омода шудан	<i>v.</i> to get ready
омодагӣ	<i>n.</i> preparation
омор	<i>n.</i> statistics
омӯзгор	<i>n.</i> instructor

омӯзгорӣ	<i>adj.</i> pedagogical
омӯхтан/омӯз	<i>v.</i> to study
орд	<i>n.</i> flour
орзу	<i>n.</i> wish, dream, desire
орзу кардан	<i>v.</i> to dream, wish (ба for)
ориёиён	<i>n.</i> Aryans (<i>early Indo-</i> <i>Iranian speakers</i>)
оринҷ	<i>n.</i> elbow
ороиш	<i>n.</i> decoration, ornament
ором	<i>adj.</i> calm, quiet
оромгоҳ	<i>n.</i> mausoleum, graveyard
оромӣ	<i>n.</i> tranquility (= осудагӣ)
оростан/оро	<i>v.</i> to set (дастархон , миз the table); decorate
осеб дидан	<i>v.</i> to be hurt, sustain damage
осмон	<i>n.</i> sky
осоишгоҳ	<i>n.</i> sanatorium
осон	<i>adj.</i> easy
осорхона	<i>n.</i> museum (= музей)
остин	<i>n.</i> sleeve
остиндароз	<i>adj.</i> long-sleeve
остинкӯтоҳ	<i>adj.</i> short-sleeve
осудагӣ	<i>n.</i> tranquility (= оромӣ)
оташ	<i>n.</i> fire, flame
офтоб	<i>n.</i> sun
охири	<i>adj.</i> final, the last (<i>precedes noun</i>)
оҳан	<i>n.</i> iron
оҳанг	<i>n.</i> music
ошёна	<i>n.</i> storey, floor
ошхона	<i>n.</i> kitchen (= матбаҳ)
оянданигарӣ	<i>n.</i> providence (= пешгӯӣ)
пагоҳ	<i>adv.</i> , <i>n.</i> tomorrow
падарсолорӣ	<i>n.</i> patriarch
пайғамбар	<i>n.</i> prophet
пайкара	<i>n.</i> monument
пайрав	<i>n.</i> pursuant, follower

палав	<i>n.</i> palav, pilaf (= оши палав)
палто	<i>n.</i> overcoat
панд	<i>n.</i> exhortation
панир	<i>n.</i> cheese
парастиш кардан	<i>v.</i> to worship
парвар(и)дан/ парвар	<i>v.</i> to educate, train, raise
парвариш	<i>n.</i> growing
парво кардан	<i>v.</i> to pay attention
парвоз	<i>n.</i> flight
паридан/пар	<i>v.</i> to fly
партофтан/ парто	<i>v.</i> to throw away
пас аз мелод	<i>n.</i> A.D. (C.E.)
пахтагӣ	<i>adj.</i> of cotton
пахтасила кардан	<i>v.</i> to perform a healing ceremony with a ring of candles made of cotton around a sick person
пахтачинӣ	<i>n.</i> cotton picking
пахн гардидан	<i>v.</i> to spread
пашмин, пашмӣ	<i>adj.</i> woolen
пашша	<i>n.</i> fly (<i>insect</i>)
пеш аз мелод	<i>n.</i> B.C. (B.C.E.)
пеша	<i>n.</i> profession, trade
пешвоз гирифтан	<i>v.</i> to meet, celebrate
пешгирӣ	<i>n.</i> prevention
пешгирӣ намудан	<i>v.</i> to be prevented
пешгирикунанда	<i>adj.</i> preventative
пешгӯӣ	<i>n.</i> providence (= оянданигарӣ)
пешонӣ	<i>n.</i> forehead
пешпо хӯрдан	<i>v.</i> to stub one's foot, stumble
пешсаф	<i>adj.</i> front-line
пешхизмат	<i>n.</i> waiter, waitress
пиёда	<i>adv.</i> on foot

пиёла	<i>n.</i> teacup (<i>traditional bowl-like cup</i>)
писта	<i>n.</i> pistachios
пичак	<i>n.</i> jacket, coat
побел кардан	<i>v.</i> to dig
пой	<i>n.</i> foot, leg
пойафзол	<i>n.</i> footwear
пойафзоли варзишӣ	<i>n.</i> sportshoes
пойтахт	<i>n.</i> capital
пойчома	<i>n.</i> long thin undertrousers
покӣ	<i>n.</i> purity (= холис будан)
пора кардан	<i>v.</i> to tear, rip, slice, cut into pieces
порс	<i>n.</i> portion (<i>of food</i>)
посбон	<i>n.</i> security guard
пул	<i>n.</i> bridge (<i>for crossing</i>)
пумак	<i>n.</i> bud
пурғаво	<i>adj.</i> noisy (= серғаво)
пурмаҳсул	<i>adj.</i> fruitful, effective
пурмашаққат	<i>adj.</i> hard, difficult
пуроб	<i>n.</i> puddle
пуртоқат	<i>adj.</i> patient, tolerant
пухтан/паз	<i>v.</i> to cook
пушаймон	<i>adj.</i> repentant (аз for)
пӯст кандан	<i>v.</i> to peel
пӯшидан/пӯш	<i>v.</i> to close, cover; to put on, wear, dress
равған	<i>n.</i> oil
равғани растанӣ	<i>n.</i> vegetable oil
равғанӣ	<i>adj.</i> oily
раводид	<i>n.</i> visa
ракети теннис	<i>n.</i> tennis racket
рақс кардан	<i>v.</i> to dance
рақси рӯйи ях	<i>n.</i> ice skating
рама	<i>n.</i> herd
рамз	<i>n.</i> symbol

расм	<i>n.</i> picture, photograph (= акс, сурат); custom, convention, rules
растанипарварӣ	<i>n.</i> plant-growing
рафиқ	<i>n.</i> friend, comrade (= дӯст, ҷӯра)
раъд	<i>n.</i> thunder (= тундар)
раъду барқ	<i>n.</i> thunderstorm, thunder and lightning
реза кардан	<i>v.</i> to slice, chop
резаборон	<i>n.</i> drizzle
ректор	<i>n.</i> rector, dean, head of university
рентген кардан	<i>v.</i> to give an X-ray
ресторан	<i>n.</i> restaurant (= тарабхона)
рехтан/рез	<i>v.</i> to pour
реша	<i>n.</i> root, stump
ривоч ёфтан	<i>v.</i> to develop
риёзиёт	<i>n.</i> mathematics
риоя кардан	<i>v.</i> to respect, esteem (object shown with ба)
ронанда	<i>n.</i> driver
рондан/рон	<i>v.</i> to drive
ростӣ	<i>n.</i> fidelity (= вафодорӣ)
роҳ	<i>n.</i> road
роҳ гаштан	<i>v.</i> to walk
Роҳи сафед!	<i>phr.</i> Bon voyage!
рубоб	<i>n.</i> rubob, Tajik guitar-like musical instrument
рутубат	<i>n.</i> humidity
рӯбоҳ	<i>n.</i> fox
рӯбоҳбача	<i>n.</i> fox cub
рӯбоҳи мода	<i>n.</i> vixen
рӯза доштан	<i>v.</i> to fast (Muslim)
рӯзгор	<i>n.</i> the necessities of life, daily necessities, household implements
рӯзи таваллуд	<i>n.</i> birthday, day of birth
рӯзнома	<i>n.</i> newspaper
рӯзноманигор	<i>n.</i> journalist

рӯидан/рӯ	<i>v.</i> to grow (<i>intr.</i>)
рӯй	<i>n.</i> face
рӯй додан	<i>v.</i> to happen, take place
рӯймол	<i>n.</i> headscarf
рӯйхат	<i>n.</i> list, catalog
сабади тӯб	<i>n.</i> basket (for basketball)
сабзавот	<i>n.</i> vegetables
сабт	<i>n.</i> register, record
сабукрав	<i>adj.</i> swift, fleet-footed
савдо	<i>n.</i> trade (commerce)
савор шудан	<i>v.</i> to ride
савр	<i>n.</i> Taurus; 2nd month of the Muslim solar calendar
савсан	<i>n.</i> iris (flower)
сағ	<i>n.</i> dog
сағбача	<i>n.</i> puppet
садама	<i>n.</i> accident
садбарг	<i>n.</i> rose
садқоқ	<i>n.</i> the process of removing the evil eye
саёҳат	<i>n.</i> travel
сайёҳи хориҷӣ	<i>n.</i> foreign traveler
сайр	<i>n.</i> trip, walk
салла	<i>n.</i> turban
саломат будан	<i>v.</i> to be healthy, welcome
саломатӣ	<i>n.</i> health
самимият	<i>n.</i> sincerity
самт	<i>n.</i> side
санбӯсаи танӯрӣ	<i>n.</i> sanbusa (triangular meat-filled pastries), samosa
санг	<i>n.</i> stone
сандуқи сина	<i>n.</i> rib cage
саноат	<i>n.</i> industry
санҷидан/санҷ	<i>v.</i> to try, test, examine, check
санҷиш	<i>n.</i> examination, test, quiz
сар	<i>n.</i> head; beginning

сар шудан	<i>v.</i> to start, begin (<i>intr.</i>) (= оғоз шудан)
сарандоз	<i>n.</i> headscarf
саратон	<i>n.</i> cancer, Cancer (<i>sign of zodiac</i>); 4th month of the Muslim solar calendar
сардара	<i>n.</i> head ache
сардор	<i>n.</i> manager; leader
сарқонун	<i>n.</i> constitution (<i>document</i>)
сармо	<i>n.</i> coldness
сармо задан	<i>v.</i> to catch a chill
саросема	<i>n.</i> hurry, haste
сарпӯш	<i>n.</i> cover, lid
сартарошхона	<i>n.</i> hair dresser
сарҳад	<i>n.</i> border
сафар	<i>n.</i> trip
сафар кардан	<i>v.</i> to travel, take a trip
сафедпӯстон	<i>n.</i> whites
сафир	<i>n.</i> ambassador
сахт	<i>adj.</i> strong, intense; <i>adv.</i> severely, intensely
сахн	<i>n.</i> surface, open area
сахна	<i>n.</i> stage (<i>in theater</i>)
сахро	<i>n.</i> plains, steppe, desert (= дашт, биёбон)
сачоқ	<i>n.</i> napkin
сачоқи коғазӣ	<i>n.</i> paper napkin
себчинӣ	<i>n.</i> apple picking
сел	<i>n.</i> rain-storm, cloud-burst
сентнер	<i>n.</i> quintal (100 kg)
серғавго	<i>adj.</i> noisy (= пурғавго)
серғизо	<i>adj.</i> high-calorie
серодам	<i>adj.</i> full of people, crowded
сиёсатшиносӣ	<i>n.</i> political science
симо	<i>n.</i> face
сина	<i>n.</i> chest
сипас	<i>conj.</i> then
сирко	<i>n.</i> vinegar

ситрусӣ	<i>adj.</i> citrus
сихкабоб	<i>n.</i> shishkabob (= шашлик)
сиҳат шудан	<i>v.</i> to get better, recover
собун	<i>n.</i> soap
солгард	<i>n.</i> anniversary
солшуморӣ	<i>n.</i> year count, calendar (<i>system</i>)
сохт	<i>n.</i> make (<i>of car, etc.</i>), construction
сохтмон	<i>n.</i> building, construction
соҳа	<i>n.</i> branch, field
соҳил	<i>n.</i> beach
субот	<i>n.</i> consistency
субтропикӣ	<i>adj.</i> subtropical
Субҳ ба хайр.	<i>phr.</i> Good morning.
суғур	<i>n.</i> marmot
сулфа	<i>n.</i> cough
сулҳчӯ	<i>adj.</i> peaceful
сунбула	<i>n.</i> Virgo; 6th month of the Muslim solar calendar
суннӣ	<i>n.</i> Sunni
супоридан, супурдан/супор	<i>v.</i> to hand over
супориш	<i>n.</i> assignment
сурат	<i>n.</i> picture, photograph (= акс, расм); face
суратгир	<i>n.</i> photographer
суратгирхона	<i>n.</i> photo shop
суруд	<i>n.</i> song
сурх кардан	<i>v.</i> to redden, color
сурхии лаб	<i>n.</i> lipstick
сурхной	<i>n.</i> esophagus
сусти	<i>n.</i> weakness
сӯзандору	<i>n.</i> injection
сӯхта	<i>n.</i> a burn
сӯхтан/сӯз	<i>v.</i> to burn
таб	<i>n.</i> fever
табассум кардан	<i>v.</i> to smile

табиат	<i>n.</i> nature
табиатпарастӣ	<i>n.</i> naturalism
табиб	<i>n.</i> physician, doctor
табиӣёт	<i>n.</i> natural sciences
табий	<i>adj.</i> natural
табобат кардан	<i>v.</i> to treat (<i>an illness</i>)
табобатгоҳ	<i>n.</i> clinic; health center
табор	<i>n.</i> relatives
табрикнома	<i>n.</i> greeting card
табъ	<i>n.</i> disposition, talent
тавачҷӯх	<i>n.</i> attention
тавлид	<i>n.</i> production, produce
тавонистан/ тавон	<i>v.</i> to be able
тавсиф	<i>n.</i> description
тавсия додан/ кардан	<i>v.</i> to prescribe
тавсиянома	<i>n.</i> prescription
тавсиянома навиштан	<i>v.</i> to write a prescription
таги дар рӯфтан	<i>v.</i> to sweep the doorstep
такурта	<i>n.</i> undershirt
тадқиқоти илмӣ	<i>n.</i> research, project
тадриҷан	<i>adv.</i> step by step
таеквон-до	<i>n.</i> taekwando
тай	<i>n.</i> a passing through
тайёр карда шудан	<i>v.</i> to be prepared, made (<i>аз from</i>)
тайёр кардан	<i>v.</i> to make, prepare (<i>ба for</i>)
тайёри дидан	<i>v.</i> to prepare oneself, get ready (<i>ба for</i>) (<i>see</i> <i>тайёр кардан</i>)
такка	<i>n.</i> he-goat
таксӣ	<i>n.</i> taxicab
тақ-тақ кардан/ задан	<i>v.</i> to knock
талаба	<i>n.</i> pupil, religious student
талх	<i>adj.</i> bitter
тамом	<i>n.</i> completion, whole, all
тамом кардан	<i>v.</i> to finish (<i>trans.</i>)

тамом шудан	<i>v.</i> to come to an end, end (<i>intr.</i>)
тамоман	<i>adv.</i> finally
тамошобоб	<i>n.</i> interesting
тан	<i>n.</i> body (= <i>бадан</i>)
тантана	<i>n.</i> pomp; fuss; tinkling; buzz; din
танҳо	<i>adj.</i> alone, sole
таом	<i>n.</i> food, a meal (= <i>таъом</i>)
тар	<i>adj.</i> wet, fresh
тарк кардан	<i>v.</i> to leave, abandon, throw away
таркиб	<i>n.</i> structure
тармим	<i>n.</i> repairing
тарона	<i>n.</i> tune
тарошидан/ тарош	<i>v.</i> to cut (<i>hair</i>), shave; grate
тарс	<i>n.</i> fear
тарсидан/тарс	<i>v.</i> to be afraid (<i>аз of</i>)
тарсондан/ тарсон	<i>v.</i> to frighten
тарҳ	<i>n.</i> plan, project
тарҷумон	<i>n.</i> translator, interpreter
тасаввур	<i>n.</i> imagination
тасвир шудан	<i>v.</i> to be pictured
тафтиш	<i>n.</i> inspection, examination, check
тафтиш кардан	<i>v.</i> to examine, check (<i>up</i>), test
тахминан	<i>adv.</i> approximately
тахта	<i>n.</i> board, cutting board
таҳия	<i>n.</i> production (<i>artistic</i> <i>version</i>)
таҳлилгар	<i>adj.</i> analytic
таҳсил кардан	<i>v.</i> to study (<i>a subject</i>)
таҳхона	<i>n.</i> cellar, basement
ташкил	<i>n.</i> founding, organizing
ташкilotи байналхалқӣ	<i>n.</i> international agency or organization
таълим	<i>n.</i> instruction, teaching
таъмир	<i>n.</i> fixing

таъмир кардан	<i>v.</i> to repair
таъом	<i>n.</i> food, a meal (= таом)
таърих	<i>n.</i> history
телефон	<i>n.</i> telephone
теннис	<i>n.</i> tennis
теппакӯҳ	<i>n.</i> hill
техникӣ	<i>adj.</i> technical, technological
тиббӣ	<i>adj.</i> medical
тилло	<i>n.</i> gold
тиллоӣ	<i>adj.</i> golden
тирамоҳ	<i>n.</i> autumn, fall
тирамоҳӣ	<i>adj.</i> autumnal, of fall
тирукамон	<i>n.</i> rainbow
тити парешон	<i>adj.</i> upset, worried (of people); messy, disordered (things)
тоба	<i>n.</i> frying pan
тобеъ	<i>n.</i> subject, citizen, follower, dependant
тобидан/тоб	<i>v.</i> to shine
тобистон	<i>n.</i> summer
тобистона	<i>adj.</i> of/for summer
тозагӣ	<i>n.</i> cleanliness
ток	<i>n.</i> vineyard
тоқдорӣ	<i>n.</i> viticulture
тоқат кардан	<i>v.</i> to be patient
тоқатфарсо	<i>adj.</i> unbearable
тоқӣ	<i>n.</i> national hat (kind of skullcap)
тоқипӯш	<i>adj.</i> wearing a тоқӣ (skullcap)
толеъ	<i>n.</i> destiny, fortune, fate
толеънома	<i>n.</i> horoscope, fortune
толор	<i>n.</i> hall (= зал)
толори концертӣ	<i>n.</i> concert hall, auditorium
толори тамошо	<i>n.</i> hall; auditorium
тонна	<i>n.</i> ton
троллейбус	<i>n.</i> trolleybus

тунд	<i>adj.</i> sour, tart, spicy
тундар	<i>n.</i> thunder (= раъд)
тундбод	<i>n.</i> hurricane
тундӣ	<i>n.</i> saltiness
турбтарош	<i>n.</i> grater
туршшавӣ	<i>n.</i> sourness
туфлӣ	<i>n.</i> shoes
тухм	<i>n.</i> egg
тухмдор	<i>adj.</i> seed-bearing
тухмӣ	<i>n.</i> seeds
тӯб	<i>n.</i> ball, football
тӯй	<i>n.</i> wedding (= тӯйи арӯсӣ); party
тӯйи арӯсӣ	<i>n.</i> wedding (= тӯй)
тӯр	<i>n.</i> net
тӯти	<i>n.</i> parrot
тӯфон	<i>n.</i> storm
тӯҳфа	<i>n.</i> present, gift
угро	<i>n.</i> ugro (noodles, noodle soup)
узв	<i>n.</i> part
уқоб	<i>n.</i> eagle
умед	<i>n.</i> hope
умуман	<i>adv.</i> in general, overall
унвон	<i>n.</i> title, term of address, rank
унсур	<i>n.</i> element
усто	<i>n.</i> master, craftsman
устухон	<i>n.</i> bone
усул	<i>n.</i> methods, ways
фавран	<i>adv.</i> immediately
фаврӣ	<i>adv.</i> immediate, urgent
факулта	<i>n.</i> university division, school
фалсафа	<i>n.</i> philosophy
фан(н)	<i>n.</i> branch of knowledge; science, art
фаранҷӣ	<i>n.</i> veil

фарз	<i>n.</i> supposition; assumption; hypothesis; duty, obligation
фармудан/фармо	<i>v.</i> to order
фаро расидан	<i>v.</i> to come about, happen (<i>an event</i>)
фароғат	<i>n.</i> ease, rest
фароғатбахш	<i>adj.</i> restful, tranquil
фаромадан/фаро	<i>v.</i> to get down, get off (<i>аз from, of</i>)
фарох	<i>adj.</i> spacious, roomy
фароҳам	<i>adj.</i> assembled
фароштурук	<i>n.</i> swallow (<i>bird</i>)
фасл(-и сол)	<i>n.</i> season
фатир	<i>n.</i> oil-based bread made of flour and butter
фаҳмондан/фаҳмон	<i>v.</i> to explain
фаъолият	<i>n.</i> work, activity
феврал	<i>n.</i> February
фикр кардан	<i>v.</i> to think (<i>дар бораи about</i>)
фиреб додан	<i>v.</i> to deceive, cheat, swindle
фиристондан/фирист	<i>v.</i> to send
фирӯза	<i>n.</i> turquoise
фишпорсанҷ	<i>n.</i> blood pressure monitor, sphygmomanometer
фишурдан/фишур	<i>v.</i> to press down, compress, condense
фоида	<i>n.</i> benefit, profit
фоиданок	<i>adj.</i> useful
фол	<i>n.</i> fortune, omen
фолбин	<i>n.</i> fortune teller
фотоаппарат	<i>n.</i> camera
фурудгоҳ	<i>n.</i> airport
фурӯхтан/фурӯш	<i>v.</i> to sell
футбол	<i>n.</i> soccer

хабар (ахбар)	<i>n.</i> news
хабар гирифтан	<i>v.</i> to get news, receive information (<i>ро about, from</i>)
хабар додан	<i>v.</i> to inform
хавфнок	<i>adj.</i> frightening, horrible, dangerous
хадамот	<i>n.</i> services
халабон	<i>n.</i> pilot
халалдор шудан	<i>v.</i> to be injured
халқ	<i>n.</i> nation, people, tribe
халқӣ	<i>adj.</i> folk, popular
халтача	<i>n.</i> tote bag
хандидан/ханд	<i>v.</i> to laugh
хар	<i>n.</i> donkey, ass
харбуза	<i>n.</i> melon
харид кардан	<i>v.</i> to go shopping (<i>esp. for groceries</i>)
харид/хар	<i>v.</i> to buy
харита	<i>n.</i> map
хат	<i>n.</i> line, writing
хатм	<i>n.</i> graduation
хело	<i>adv.</i> extremely (= <i>бисёр</i>)
хиёбон	<i>n.</i> avenue
хизмат	<i>n.</i> service
хира шудан	<i>v.</i> to get blurry (<i>of eyesight</i>)
хислат	<i>n.</i> character, personality
хоб кардан	<i>v.</i> to sleep (= <i>хобидан</i>)
хобгоҳ	<i>n.</i> dormitory
хобидан	<i>v.</i> to sleep (= <i>хоб кардан</i>)
хобондашуда (<i>дар намак</i>)	<i>adj.</i> pickled
хокистарранг	<i>adj.</i> gray
хоккей	<i>n.</i> hockey
холиғӣ	<i>n.</i> emptiness
холис будан	<i>n.</i> purity (= <i>поқӣ</i>)
холӣ	<i>adj.</i> free (<i>аз of</i>)
хомӯшак	<i>n.</i> mosquito

хонаи хоб	<i>n. bedroom</i>
хондан/хон	<i>v. to read, study</i>
хор	<i>n. thorn</i>
хориҷа	<i>n. abroad</i>
хостан/хоҳ	<i>v. to want</i>
хотир	<i>n. memory (faculty)</i>
хоҷағӣ	<i>n. householding, farming, agriculture</i>
худдорӣ кардан	<i>v. to restrain (oneself), refrain (аз from)</i>
худдорӣ намудан	<i>v. to be restrained</i>
худотарсӣ, пуртоқатӣ	<i>n. piety</i>
худро (adj.) ҳис кардан	<i>v. to feel (adj.) (one's condition)</i>
хун	<i>n. blood</i>
хун кардан	<i>v. to bleed</i>
хунук	<i>adj. cold</i>
хуррок кашидан	<i>v. to snore</i>
хурӯс	<i>n. rooster</i>
хурӯсчанг	<i>n. cockfighting</i>
хусусӣ	<i>adj. private, personal</i>
хуш	<i>adj. good, nice (= зебо)</i>
хуш омадан	<i>v. to welcome</i>
хушбахтӣ	<i>n. happiness</i>
хушкашӯй	<i>n. dry cleaning</i>
хушксоли	<i>n. drought</i>
хушсифатшавӣ	<i>n. increase in quality</i>
хуштаъм	<i>adj. good, appetizing, tasty</i>
хӯриш	<i>n. salad</i>
хӯрокхӯрӣ	<i>adj. mealtime</i>
ҳаб	<i>n. pill, tablet</i>
ҳавз	<i>n. pool, pond</i>
ҳавлӣ	<i>n. private house with yard</i>
ҳавонавардӣ	<i>n. aviation, aeronautics</i>
ҳавопаймо	<i>n. airplane</i>
ҳазора	<i>n. millennium</i>

ҳайрон	<i>adj. surprised</i>
ҳаким	<i>n. sage; physician</i>
ҳақиқат	<i>n. truth</i>
ҳамағӣ	<i>n. total</i>
ҳамал	<i>n. Aries; 1st month of the Muslim solar calendar</i>
ҳамдигарфаҳмӣ	<i>n. mutual understanding</i>
ҳаммом	<i>n. bath, bathroom</i>
ҳангом	<i>n. time, occasion</i>
ҳанӯз	<i>adv. yet</i>
ҳар ду	<i>adv. both</i>
ҳаракат кардан	<i>v. to move</i>
ҳариф	<i>n. rival</i>
ҳароратсанҷ	<i>n. thermometer</i>
ҳасиб	<i>n. sausage</i>
ҳатман	<i>adj., adv. required, mandatory</i>
ҳафта	<i>n. week</i>
ҳафтанома	<i>n. weekly newspaper</i>
ҳаҷ	<i>n. Muslim pilgrimage to Mecca (hajj)</i>
ҳаҷм	<i>n. capacity, mass</i>
ҳашар	<i>n. community service, town meeting</i>
ҳашарчӣ	<i>n. person performing voluntary community labor</i>
ҳезум	<i>n. firewood</i>
ҳимоят	<i>n. protection</i>
ҳисоб	<i>n. count, tally, score</i>
ҳисобӣ кардан	<i>v. to ring up a bill</i>
ҳифз	<i>n. protection</i>
ҳозира	<i>adj. contemporary, present</i>
ҳомила	<i>adj. pregnant</i>
ҳосил	<i>n. harvest</i>
ҳосил гирифтани	<i>v. to harvest</i>
ҳосил кардан	<i>v. to bear fruit</i>

ҳосилнокӣ	<i>n.</i> richness, productiveness, fertility
ҳофиз	<i>n.</i> (folk) singer
ҳочатхона	<i>n.</i> restroom
ҳоҷӣ	<i>n.</i> pilgrim; one who has made the pilgrimage to Mecca
ҳукумат	<i>n.</i> government, rulership
ҳуқуқ	<i>n.</i> rights; law
ҳусн	<i>n.</i> beauty
ҳут	<i>n.</i> Pisces; 12th month of the Muslim solar calendar
ҳучраҳои дунафара	<i>n.</i> double room
ҳучраҳои якнафараи оддӣ	<i>n.</i> single room
ҳучум	<i>n.</i> attack
ҳуччат	<i>n.</i> document
ҳуштак	<i>n.</i> whistle
чавгон	<i>n.</i> stick, bat
чакка	<i>n.</i> <i>chakka</i> , solid sour yogurt
чакондан/чакон	<i>v.</i> to drip (<i>trans.</i>)
чаққон	<i>adj.</i> nimble, quick
чангак	<i>n.</i> fork
чанд	<i>adj.</i> how many/much?
чандин	<i>adj, pron.</i> several
чаппотӣ	<i>n.</i> <i>chappoti</i> , big, thin Tajik bread
чарбу	<i>n.</i> fat
чармин	<i>adj.</i> leathern, of leather
чарогоҳ	<i>n.</i> pasture
чарх задан	<i>v.</i> to spin, be dizzy
чархофалак	<i>n.</i> merry-go-round, carousel; wheel of fortune
часпидан/часп	<i>v.</i> to stick, adhere (<i>intr.</i>) (ба to)
часпонидан/часпон	<i>v.</i> to stick, attach (<i>trans.</i>) (ба to)

чатр	<i>n.</i> umbrella
чашидан/чаш	<i>v.</i> to taste
чашм	<i>n.</i> eye
чашми бад кӯр кардан	<i>v.</i> to remove the evil eye
чашми бад расидан	<i>v.</i> to cast the evil eye
ченак	<i>n.</i> measurement
чидан/чин	<i>v.</i> to pick (<i>fruit, etc.</i>)
чилёсин	<i>n.</i> a reading of the Ёсин surah of the Qur'an
чипта	<i>n.</i> ticket (= билет)
чой	<i>n.</i> tea
чой дам кардан	<i>v.</i> to prepare tea
чойник	<i>n.</i> teapot
чойхона	<i>n.</i> tea house
чора	<i>n.</i> means, way
чоряк	<i>n.</i> one-fourth (= рубъ); (<i>academic</i>) quarter
чӯбин, чӯбӣ	<i>adj.</i> wooden
чӯбкорӣ	<i>n.</i> carving, woodworking
чӯбкорӣ кардан	<i>v.</i> to carve (<i>in wood</i>)
чӯтка	<i>n.</i> brush
чӯча	<i>n.</i> chicken
чӯчабирён	<i>n.</i> fried chicken
чавзо	<i>n.</i> Gemini; 3rd month of the Muslim solar calendar
ҷавоб додан	<i>v.</i> to answer
ҷадвал	<i>n.</i> ruler, yardstick; table, chart
ҷаддӣ	<i>n.</i> Capricorn; 10th month of the Muslim solar calendar
ҷамоат	<i>n.</i> crowd, gathering, community
ҷамъ кардан	<i>v.</i> to gather, collect (<i>trans.</i>)
ҷамъиятшиносӣ	<i>n.</i> sociology
ҷанба	<i>n.</i> field, sphere
ҷанг кардан	<i>n.</i> to fight

чаноб	<i>n.</i> sir, mister, Mr., gentleman
чанчолкунон	<i>adv.</i> fighting, brawling
чараён	<i>n.</i> flow, process
чарима	<i>n.</i> fine (<i>penalty</i>)
чарроҳ	<i>n.</i> surgeon
частан/чаҳ	<i>v.</i> to jump (= чаҳидан)
часур	<i>adj.</i> brave, excellent
чаҳидан/чаҳ	<i>v.</i> to jump (= частан)
чашн	<i>n.</i> holiday
чашн гирифтан	<i>v.</i> to celebrate
чигар	<i>n.</i> liver
чиддӣ	<i>adj.</i> serious
чидол	<i>n.</i> dispute
чимпир	<i>n.</i> cardigan
чингилапо	<i>adj.</i> bandy-legged
чиноят	<i>n.</i> crime; violation of the law
чинояткор	<i>n.</i> criminal; delinquent; offender
чисмонӣ	<i>adj.</i> physical, bodily
чоғ	<i>n.</i> chin
чоиза	<i>n.</i> prize, award
чойгир	<i>n.</i> lodge, housing
чойгир аст	<i>v.</i> to be located (дар at)
чомадон	<i>n.</i> suitcase
чомаи зирагӣ	<i>n.</i> national overcoat
чомашӯӣ	<i>v.</i> to do laundry
кардан	
чомашӯйхона	<i>n.</i> laundry
ҷонишин	<i>n.</i> deputy, assistant (= муовин)
ҷуворӣ	<i>n.</i> maize, corn
ҷуғрофия	<i>n.</i> geography
ҷудо	<i>adv.</i> apart; extremely
ҷузъ	<i>n.</i> portion, part
ҷумҳурӣ (ҷамоҳир)	<i>n.</i> republic
ҷурғот	<i>n.</i> kefir (<i>a beverage of fermented cow's milk</i>), yogurt

ҷуфт	<i>n.</i> pair, couple
ҷӯй	<i>n.</i> stream, brook, irrigation channel
ҷӯроб	<i>n.</i> thick socks
ҷӯшиш	<i>n.</i> boiling
ҷӯшон(и)дан/ ҷӯшон	<i>v.</i> to boil (<i>tr.</i>)
шабонарӯз	<i>n.</i> one night and day, a 24-hour period
шабпарак	<i>n.</i> butterfly
шавқовар	<i>adj.</i> interesting, fascinating
шакароб	<i>n.</i> summer dish of yogurt, tomatoes, greens, and bread
шакл	<i>n.</i> shape
шамол	<i>n.</i> wind, breeze (= бод)
шамол хӯрдан	<i>v.</i> to take cold, catch a cold
шарбат	<i>n.</i> juice (= афшура)
шариф	<i>n.</i> noble
шарқ	<i>n.</i> east
шармгин	<i>adj.</i> shy
шароит	<i>n.</i> conditions, circumstances
шарҳ додан	<i>v.</i> to explain, comment on
шаршара	<i>n.</i> waterfall
шатранҷбоз	<i>n.</i> chess player
шафтолу	<i>n.</i> peach
шахсият	<i>n.</i> personality, character
шаҳд	<i>n.</i> nectar
шаҳло	<i>n.</i> big, bright eyes
шаҳр	<i>n.</i> city
шаҳрак	<i>n.</i> small city, large town
шашдонагӣ	<i>adj.</i> having six items
шашлик	<i>n.</i> shishkabob (= сиккабоб)
шер	<i>n.</i> lion
шербача	<i>n.</i> lion cub
шеър	<i>n.</i> poem

шиа	<i>n.</i> Shiite
шикамдard	<i>n.</i> stomach ache
шикастан/ шикан	<i>v.</i> to break (<i>intr.</i>)
шикорчӣ	<i>n.</i> hunter
шикоят доштан	<i>v.</i> to complain (<i>аз</i> about)
шим	<i>n.</i> trousers
шими покӯтоҳ	<i>n.</i> shorts
шими чинс	<i>n.</i> blue jeans
шино кардан	<i>n.</i> to swim
шиноварӣ	<i>n.</i> swimming
шинондан	<i>v.</i> to plant, to seed
шиппондан/ шиппон	<i>v.</i> to shake out, shiver
шир	<i>n.</i> milk
шира	<i>n.</i> syrup, extract
ширбиринҷ	<i>n.</i> rice in milk
ширеш	<i>n.</i> glue, paste
ширин	<i>adj.</i> sweet
ширинӣ	<i>n.</i> sweets
ширӣ	<i>adj.</i> dairy, of milk
ширкат кардан	<i>v.</i> to participate (<i>ба</i> in)
ширкати сайёҳӣ	<i>n.</i> travel agency
ширқаҳва	<i>n.</i> coffee with milk
ширчой	<i>n.</i> milk with tea
ширҷӯшӣ	<i>n.</i> the milking of cows
шифо бахшидан	<i>v.</i> to heal
шифоёбӣ	<i>n.</i> cure, recovery
шифой	<i>adj.</i> remedial, medicinal
шодмонӣ	<i>n.</i> happiness
шоир	<i>n.</i> poet
шона кардан	<i>v.</i> to comb
шох	<i>n.</i> horn
шоха	<i>n.</i> branch
шоҳӣ	<i>n.</i> silk
шоҳмот	<i>n.</i> chess
шоҳмотбозӣ кардан	<i>v.</i> to play chess
шоҳтут	<i>n.</i> black mulberry
шуғл	<i>n.</i> employment

шудан/шав	<i>v.</i> to become
шукуфтан/ шукуф	<i>v.</i> to bloom, to blossom
шустан/шӯ(ӣ)	<i>v.</i> to wash
шутур	<i>n.</i> camel
шӯла	<i>n.</i> meal of cooked rice
шӯр	<i>adj.</i> salty
шӯрбо	<i>n.</i> <i>shurbo</i> , Tajik soup
шӯх	<i>n.</i> joker, jester; <i>adj.</i> witty, funny, quizzical
шӯхрат ёфтан	<i>v.</i> to be renowned, find fame
шӯъбаи ноҳиявии милиса	<i>n.</i> local police station
шӯъла	<i>n.</i> flame; beam, ray
эзор	<i>n.</i> leggings (= <i>пойчома</i>)
экология	<i>n.</i> ecology
эмин мондан	<i>v.</i> to be saved (<i>аз</i> from)
энтомофили	<i>adj.</i> entomophilic (<i>of plants that attract insects to spread their pollen</i>)
эҳтиёт шудан	<i>v.</i> to be careful
эҳтимол	<i>n.</i> probably
эҷод кардан	<i>v.</i> to create, invent
эълон	<i>n.</i> announcement, notice, advertisement
эътибор	<i>n.</i> fame (= <i>обрӯ</i>)
эътимод	<i>n.</i> faith (= <i>боварӣ</i>)
ягон (<i>хел</i>)	<i>adv., adj.</i> some; any/ some kind of
якдилӣ	<i>n.</i> empathy; unanimity, solidarity
яклухт	<i>adv.</i> completely
якҳафтаина	<i>adv., adj.</i> for one week; one-week
январ	<i>n.</i> January
ях	<i>n.</i> ice
яшм	<i>n.</i> jasper
яъне	<i>adv.</i> namely, that is

APPENDIX 2 English - Tajiki Glossary

a lot	<i>adj</i> : зиёд, бисёр; <i>adv</i> : бисёр
A.D. (C.E.)	<i>n</i> : пас аз мелод
abandon	<i>vt</i> : тарк кардан
ability	<i>n</i> : истеъдод
able	<i>adj</i> : боистеъдод; skilled: мохир; be able : тавонистан (тавон)
about	<i>prep</i> : доир ба
abroad	<i>n</i> : хориҷа
absence	<i>n</i> : набудан; in the absence of : дар набудани
accident	<i>n</i> : садама
according to	<i>prep</i> : мувофиқи, доир ба
accounting	<i>n</i> : муҳосиба
acidity	<i>n</i> : кислота
acquainted	<i>adj</i> : шиносо
across	<i>prep</i> : аз байни, аз миёни, аз болои
across from	<i>prep</i> : дар рӯбарӯи
action	<i>n</i> : амал
activity	<i>n</i> : фаъолият
adept	<i>adj</i> : бомаҳорат
adhere	<i>vi</i> : часпидан (часп) (ба to)
adherent	<i>n</i> : пайрав
advertisement	<i>n</i> : эълон
advice	<i>n</i> : маслиҳат; give advice : маслиҳат кардан (ба indicates advisee)
advise	<i>vi</i> : маслиҳат кардан (ба to)
aeronautics	<i>n</i> : ҳавонавардӣ
affection	<i>n</i> : меҳр
after	<i>prep</i> : баъд аз, *баъд, пас аз; <i>conj</i> : баъд/пас аз он ки
afternoon	<i>adj</i> : нисфирӯзӣ
age	<i>n</i> of a person: син(н)у сол, синусол; era: аср
agency	<i>n</i> : ташкилот
ago	<i>adv</i> : пеш
agree	<i>vi</i> : мувофиқ омадан (бо with), розӣ шудан (ба to)

agriculture	<i>n</i> : кишоварзӣ, хоҷагӣ
ahead	<i>adv</i> : пеш
ahead of	<i>prep</i> : пеш аз
aid	<i>n</i> : мусоидат; see help
aim	<i>n</i> : мақсад; сабаб
airplane	<i>n</i> : ҳавопаймо
alas	<i>interj</i> : афсӯс, ҳайфо
all	<i>adv</i> : ҳар; <i>pron</i> : ҳама
allow	<i>vt</i> : иҷозат додан (ба indicates person allowed)
almond	<i>n</i> : бодом
almost	<i>adv</i> : қариб
alms-giving	<i>n</i> : савоб
alone	<i>adj</i> : танҳо
already	<i>adv</i> : аллакай
although	<i>conj</i> : ҳарчанд (ки)
aluminum	<i>n</i> : алюминий
ambassador	<i>n</i> : сафир
amber	<i>n</i> : каҳрабо
analytic	<i>adj</i> : таҳлилгар
ancient	<i>adj</i> : қадимтарин
anger	<i>n</i> : ҳашм
angry	<i>adj</i> : ҳашмгин
anniversary	<i>n</i> : солгард
announcement	<i>n</i> : эълон
annoying	<i>adj</i> : асабикунанда
ant	<i>n</i> : мӯрча
anthropology	<i>n</i> : инсоншиносӣ
any	<i>adj</i> : ягон; any kind of: ягон хел
apart	<i>adv</i> : ҷудо
appeal	<i>vi</i> : муроҷиат кардан (ба to)
appear	<i>vi</i> seem: намудан (намо); come into view: пайдо шудан
appetizing	<i>adj</i> : хуштаъм
apple picking	<i>n</i> : себчинӣ
application	<i>n</i> : истеъмор

April	<i>n</i> : апрел
Aquarius	<i>n</i> : далв
argue	<i>vi</i> : баҳс кардан
Aries	<i>n</i> : ҳамал
arm	<i>n</i> : бозу
arm wrestling	<i>n</i> : дастхобонӣ
arrest	<i>vt</i> : ҳабс кардан
arrive	<i>vi</i> : расидан (рас)
art	<i>n</i> : саънат, ҳунар; a field of knowledge or culture: фан(н)
artist	<i>n</i> : рассом
Aryans	<i>n</i> : ориёиён
as if	<i>conj</i> : гӯё ки
as well	<i>adv</i> : филҷумла
assembled	<i>adj</i> : фароҳам
assignment	<i>n</i> : супориш
assistant	<i>n</i> : муовин, ҷонишин
astronaut	<i>n</i> : кайҳоннавард
astronomy	<i>n</i> : нучум
at once	<i>adv</i> : дарҳол
atlas	<i>n</i> book of maps: китоби нақша; type of silk: атлас
attach	<i>vt</i> : часпонидан (часпон) (ба to)
attack	<i>n</i> : ҳуҷум
attention	<i>n</i> : диққат, таваҷҷӯх; pay attention : парво кардан (ро to), диққат додан (ба to)
attentively	<i>adv</i> : бодикқат
attractive	<i>adj</i> : гиро
audible	<i>adj</i> : шунаво; be audible <i>vi</i> : ба гӯш расидан
auditorium	<i>n</i> : маҷлисгоҳ, толори тамошо
August	<i>n</i> : август
autumnal	<i>adj</i> : тирамоҳӣ
avenue	<i>n</i> : хиёбон
aviation	<i>n</i> : ҳавонавардӣ
award	<i>n</i> : ҷоиза
azure	<i>n</i> : лочувард
B.C. (B.C.E.)	<i>n</i> : пеш аз мелод
back ache	<i>n</i> : миёндард

backpack	<i>n</i> : борхалта
backwards	<i>adv</i> : паснокӣ
bag	<i>n</i> : борхалта
ball	<i>n</i> : тӯб
balm	<i>n</i> : мумиё
bandage cast	<i>n</i> : бандпеч
band-aid	<i>n</i> : банди часпдор
bandy-legged	<i>adj</i> : ҷингилапо
bar	<i>n</i> of wood, etc.: пора; for drinks: бар
barber	<i>n</i> : сартарош
barber shop	<i>n</i> : сартарошхона
bark	<i>vi</i> : аккос задан
basement	<i>n</i> : таҳхона
basically	<i>adv</i> : асосан
basket	<i>n</i> : қуттӣ; for basketball: сабади тӯб
basketball	<i>n</i> : баскетбол
bat	<i>n</i> animal: кӯршапарак; stick: чавгон
bath	<i>n</i> : ҳам(м)ом
bathe	<i>vi</i> : оббозӣ кардан
bathroom	<i>n</i> : ҳам(м)ом
bazaar	<i>n</i> : бозор
beach	<i>n</i> : соҳил
beads	<i>n</i> : таебех
beam	<i>n</i> light: нур, шӯъла
bear	<i>n</i> : хирс; <i>vt</i> carry: бурдан (бар); give birth: таваллуд кардан (ро to); withstand: тоқат кардан
bear fruit	<i>vi</i> : ҳосил кардан
beat	<i>vt</i> hit: кӯфтан (кӯб); beat eggs : лат додан
beautiful	<i>adj</i> : зебо, хушрӯ, хушсимо
beauty	<i>n</i> : хусн
bedroom	<i>n</i> : хонаи хоб
bee	<i>n</i> : занбӯр
bee keeper	<i>n</i> : занбӯрпарвар
beetle	<i>n</i> : гамбусак
before	<i>prep</i> : қабл аз, пеш (often with аз)

beggar	<i>n</i> : қаландар
begin	<i>vi</i> : сар шудан, оғоз шудан/ ёфтан (ёб); <i>vt</i> : сар/оғоз кардан
beginning	<i>n</i> : сар, оғоз
belief	<i>n</i> generally: бовар; superstition: хурофот
believe	<i>v</i> : бовар кардан
belt	<i>n</i> : миёнбанд
beneficial	<i>adj</i> : манфиатбахш
best	<i>adj</i> : беҳтарин
better	<i>adj</i> : беҳтар
bicycle	<i>n</i> : дучарха
billion	<i>num</i> US (UK milliard): миллиард; UK (US trillion): биллион
bind	<i>vt</i> : бастан (банд)
biology	<i>n</i> : биология
birth	<i>n</i> : таваллуд; give birth <i>vt</i> : зоида (зо), таваллуд кардан (ро то)
birthdate	<i>n</i> : санаи таваллуд
birthday	<i>n</i> : зодруз
bite	<i>vt</i> : газидан (газ)
bitumen	<i>n</i> : мумиё
blanket	<i>n</i> : кўрпа
bleed	<i>vi</i> : хун кардан
blood pressure monitor	<i>n</i> : фишорсанҷ
bloom	<i>vi</i> : гул кардан, шукуфтан (шукуф)
blossom	<i>vi</i> : шукуфтан (шукуф)
blow	<i>n</i> : зарб; <i>vi</i> of wind: вазидан (ваз); of breath: пуф кардан; receive a blow <i>vi</i> : зарб хўрдан
blue jeans	<i>n</i> : шими чинс
blurry	<i>adj</i> : хира
bodily	<i>adj</i> : ҷисмонӣ
body	<i>n</i> alive: бадан, тан; corpse: ҷасад
boots	<i>n</i> : мўза; long Tajik boots: маҳсӣ

border	<i>n</i> : сарҳад, марз
bore	<i>vt</i> to tire: ба дил задан, дилтанг кардан; drill a hole: нақб задан
bored	<i>adj</i> : зик; be bored <i>vi</i> : зик ҳастан
boring	<i>adj</i> : дилгиркунанда
born	<i>adj</i> : таваллудшуда; be born : таваллуд шудан
boss	<i>n</i> : раис (female раиса)
botany	<i>n</i> : ботаника
both	<i>adv</i> : ҳар ду
bother	<i>vt</i> : ба дил задан
bouquet	<i>n</i> : гулдаста
boxing	<i>n</i> : муштзанӣ
boyfriend	<i>n</i> : маҳбӯб
branch	<i>n</i> of tree: шох, шоха; of river: шохоб; of knowledge: соҳа, фан(н)
bravely	<i>adv</i> : далерона
brawling	<i>adv</i> : ҷанҷолкунон
break	<i>vt</i> : шикастан (шикан); break a law : вайрон кардан
breakfast	<i>n</i> : наҳорӣ
breathing	<i>n</i> : нафаскашӣ
breeze	<i>n</i> : насим
brick	<i>n</i> : хишт; <i>adj</i> : хиштин
brick-maker	<i>n</i> : хиштррез
bridge	<i>n</i> : пул
bring back	<i>vt</i> : баргардондан
bring out	<i>vt</i> : даровардан (даровар, дарор)
broadcast	<i>n</i> : ҷаҳоннамо
broken	<i>adj</i> : вайрон, шикаста
brook	<i>n</i> : ҷӯй
broom	<i>n</i> : ҷорӯб
brush	<i>n</i> : ҷўтка
bucket	<i>n</i> : далв
bud	<i>n</i> : муғча, пумак
Buddhism	<i>n</i> : буддой
build	<i>vt</i> : сохтан (соз)

building	<i>n</i> edifice: бино; construction: сохтмон
bull	<i>n</i> : бӯққа
bullet	<i>n</i> : тир
burden	<i>n</i> : заҳмат
burn	<i>n</i> : сӯхта; <i>vi</i> : сӯхтан (сӯз); <i>vt</i> : сӯзондан (сӯзон); set afire: афрӯхтан (афрӯз)
bury	<i>vt</i> : дафн кардан
bus	<i>n</i> : автобус
bus stop	<i>n</i> : истгоҳ(и) автобус
bush	<i>n</i> : бутта
business	<i>n</i> : кор
butterfly	<i>n</i> : шабпарак
by the way	<i>phr</i> : дар омади гап
calculated	<i>adj</i> : маҳсуб
calendar	<i>n</i> : chart: солнома; system: солшуморӣ
calf	<i>n</i> : young cow: гӯсола; lower leg: поча, соқи пой
calm	<i>adj</i> : ором
camel	<i>n</i> : шутур
can	<i>aux</i> : тавонистан (тавон)
canal	<i>n</i> : ҷӯйбор
cancer	<i>n</i> : саратон (also Cancer , the constellation)
canine	<i>adj</i> : сағона
canyon	<i>n</i> : дара
capable	<i>adj</i> : тавоно
capacity	<i>n</i> : мусофиркаш, ҳаҷм
Capricorn	<i>n</i> : ҷаддӣ
car	<i>n</i> generally: мошин; personal: мошини сабукрав
card	<i>n</i> : қарта
cardigan	<i>n</i> : ҷимпир
careful	<i>adj</i> : боэҳтиёт; be careful : эҳтиёт шудан
carousel	<i>n</i> : чархофалак
carpet	<i>n</i> : гилем, қолин
carry out	<i>vt</i> : иҷро кардан
carve	<i>vt</i> : ҷӯбкорӣ кардан
carving	<i>n</i> : ҷӯбкорӣ

case	<i>n</i> occasion: ҳодиса; packing: қуттӣ; for carrying: пӯшиш; in any case : дар ҳар сурат, ба ҳар ҳол
cast	<i>n</i> generally: печ; plaster: ғачпеч; bandage: бандпеч
catalog	<i>n</i> : рӯйхат
category	<i>n</i> : қабил
cauldron	<i>n</i> : деғ
cause	<i>n</i> : боис
ceiling	<i>n</i> : шифт; traditional Tajik ceiling-work: кавза
cellar	<i>n</i> : таҳхона
cent	<i>n</i> 0.01 dollar: сент; 0.01 сомонӣ: дирам
central	<i>adj</i> : марказӣ
center	<i>n</i> : марказ
ceremony	<i>n</i> : тантана
certain	<i>adj</i> : муайян
chain	<i>n</i> : занҷира
chamomile	<i>n</i> : бобуна
change	<i>n</i> small change: пули сиёҳ; money left from purchase: бақия(и пул); transformation: иваз; <i>vt</i> : иваз кардан, дигар кардан (ба for)
channel	<i>n</i> irrigation: ҷӯй; media: шавака
charity	<i>n</i> : савоб
chart	<i>n</i> : ҷадвал
chat	<i>n</i> : гуфтугӯ
cheat	<i>vt</i> : фиреб додан
check	<i>vt</i> : санҷидан (санҷ)
check up	<i>vt</i> : тафтиш кардан (ро on)
check-up	<i>n</i> : тафтиш
cheerful	<i>adj</i> : хуш
chemistry	<i>n</i> : кимия
chess player	<i>n</i> : шатранҷбоз
chest	<i>n</i> of body: сина; box: қуттӣ, сандуқ
chief	<i>n</i> : раис (female раиса)
chiefly	<i>adv</i> : бештар

childhood	<i>n</i> : кӯдакӣ; from childhood : аз хурдӣ, аз кӯдакӣ
children's	<i>adj</i> : кӯдакона
chill	<i>n</i> : сармо; catch a chill : сармо задан
chin	<i>n</i> : ҷоғ
choose	<i>vt</i> : интихоб кардан
chop	<i>vt</i> : реза кардан
Christian	<i>n</i> : масеҳӣ
chrysanthemum	<i>n</i> : кошғаригул
church	<i>n</i> : калисо
cigar	<i>n</i> : сигор
cinema	<i>n</i> : кинотеатр
circumstances	<i>n</i> : шароит
citizen	<i>n</i> : тобеъ
citrus	<i>adj</i> : ситрусӣ
claw	<i>n</i> : нохун
clean	<i>n</i> : озода
cleanliness	<i>n</i> : тозагӣ, покӣ
clerk	<i>n</i> sales clerk: фурӯшанда; document clerk: котиб (female котиба)
clever	<i>adj</i> : боақл, хунарманд
client	<i>n</i> : харидор
climate	<i>n</i> : иқлим
climb	<i>vt</i> : баромадан (баро); go mountain climbing : кӯҳбароӣ кардан
clinic	<i>n</i> : дармонхона, табобатгоҳ
clock	<i>n</i> : соат
closed	<i>adj</i> : баста
closely	<i>adv</i> : бодикқат
cloud-burst	<i>n</i> : сел
club	<i>n</i> : маҳфил (маҳофил)
coal	<i>n</i> : ангиштсанг
coat	<i>n</i> : пичак
cockfighting	<i>n</i> : хурӯсчанг
coffee shop	<i>n</i> : қаҳвахона
coldness	<i>n</i> : сармо
collarless	<i>adj</i> : бегиребон
collect	<i>vt</i> : ҷамъ кардан; <i>vi</i> : ҷамъ шудан; be collected : ҷамъ гаштан

college	<i>n</i> : донишгоҳ
color	<i>n</i> : ранг; <i>vt</i> : сурх кардан
colored	<i>adj</i> : рангин
comb	<i>n</i> : шона; <i>vt</i> : шона кардан
come about	<i>vi</i> : фаро расидан
come across	<i>vt</i> : дучор шудан
come out	<i>vi</i> : баромадан (баро)
come to	<i>vi</i> regain consciousness: ба хуш омадан
comment	<i>n</i> : шарҳ; <i>vt</i> : шарҳ додан (po on)
communication	<i>n</i> : муҳабирот
community	<i>n</i> : ҷамоат
community service	<i>n</i> : ҳашар
companion	<i>n</i> : ҳамроҳ
company	<i>n</i> place of business: идора; business enterprise: ширкат; маърака
compared to	<i>prep</i> : нисбат ба
compelled, be	<i>adj</i> : маҷбур будан (followed by subjunctive)
compete	<i>vi</i> for something: мусобиқа кардан; in a game: қувва озмудан, қувваозмӣ кардан
complain	<i>vi</i> : шикоят доштан (аз about)
complete	<i>adj</i> : пурра; <i>vt</i> : расондан (расон)
completely	<i>adv</i> : комилан, яклухт
completion	<i>n</i> : тамом
complex	<i>n</i> : маҷмаъа
composition	<i>n</i> work of art: асар; essay: иншо; make-up: таркиб, сохтор
compress	<i>vt</i> : фишурдан (фишур)
comprised	<i>adj</i> : иборат (аз of)
comrade	<i>n</i> : дӯст, рафиқ, ҷӯра
concerning	<i>prep</i> : оид ба
concert hall	<i>n</i> : толори консертӣ
concur	<i>vi</i> : мувофиқ омадан (бо with)
condense	<i>vt</i> : фишурдан (фишур); <i>vi</i> : фишурда шудан

conditions	<i>n</i> : шароит
conference	<i>n</i> : конференсия
conference room	<i>n</i> : маҷлисоҳ
confusion	<i>n</i> : саросемагӣ
consciousness	<i>n</i> : ҳуш; lose consciousness : беҳуш гаштан; return to consciousness : ба ҳуш омадан
consent	<i>vi</i> : розӣ шудан (ба to)
consist	<i>vi</i> : дарбар гирифтан (ро of)
consistency	<i>n</i> : субот
consisting	<i>adj</i> : иборат (аз of)
constitution	<i>n</i> document: сарқонун
construct	<i>vt</i> : сохтан (соз)
construction	<i>n</i> thing built: сохт; activity: сохт(у)мон
constructions	<i>n</i> : иншоот
consult	<i>vt</i> : маслиҳат кардан (бо indicates person consulted)
contemporary	<i>adj</i> : ҳозира
contest	<i>n</i> : мусобиқа
continue	<i>vt</i> : давом додан; <i>vi</i> : давом кардан/ёфтан (ёб)
continuous	<i>adj</i> : давомдор
contrary	<i>adj</i> : зид
convenient	<i>adj</i> : қулай
converse	<i>vi</i> : сӯҳбат кардан; while conversing <i>adv</i> : сӯҳбаткунон
cooked	<i>adj</i> : пухта
cooking	<i>n</i> : пухтупаз
cooperation	<i>n</i> : мусоидат, ҳамкорӣ
copy	<i>n</i> : нусха
corn	<i>n</i> maize: ҷуворӣ; grains: ғалладона
corner	<i>n</i> : бурҷ, кунҷ, ғӯша
correspond	<i>vi</i> : мувофиқ будан (бо to)
corrupt	<i>adj</i> : нопок
cosmonaut	<i>n</i> : кайҳоннавард
cost	<i>n</i> : нарх
cotton picking	<i>n</i> : пахтачинӣ
cotton-grower	<i>n</i> : пахтакор

cough	<i>n</i> : сулфа
couple	<i>n</i> pair, two or three: ҷуфт; married couple: зану шавҳар
courageous	<i>adj</i> : далер, бочуръат
courtesy	<i>n</i> : адаб
cover	<i>n</i> : сарпӯш; <i>vt</i> : пӯшидан (пӯш)
cowardly	<i>adj</i> : бедил
craftsman	<i>n</i> : усто
crash	<i>vt</i> : бархӯрдан (бархӯр) (ро into , ба indicates thing crashed)
create	<i>vt</i> : эҷод кардан
crime	<i>n</i> : гуноҳ, ҷиноят
criminal	<i>n</i> : ҷинояткор
crowd	<i>n</i> : ҷамоат
crowded	<i>adj</i> : серодам
cry	<i>vi</i> weep: гиристан (гирӣ), гиря кардан; cry out : дод задан
crying	<i>n</i> : гиря
cub	<i>n</i> of fox: рӯбоҳбача; of wolf: гурғбача; of lion: шербача
culture	<i>n</i> : адаб
cumberbund	<i>n</i> : миёнбанд
cure	<i>n</i> : илоҷ, шифоёбӣ
customary	<i>adj</i> : маъмул
cut	<i>vt</i> generally: буридан (бур); into pieces: пора кардан; hair: тарошидан (тарош)
cut off	<i>vt</i> : кӯтоҳ кардан
cutting board	<i>n</i> : тахта
daffodil	<i>n</i> : наргис
dairy	<i>adj</i> : ширӣ
damage	<i>n</i> : осеб, зарар; sustain damage : осеб дидан
dance	<i>n</i> : рақс; <i>vi</i> : рақс кардан, рақсидан (рақс)
dangerous	<i>adj</i> : хавфнок, хатарнок
dark	<i>adj</i> of light: торик; color: сиёҳ

day after tomorrow	<i>adv, n:</i> пасфардо
day before yesterday	<i>adv, n:</i> парерӯз
dead	<i>adj:</i> мурда
dean	<i>n:</i> ректор
dear	<i>adj</i> salutation: азиз; expensive: қиммат
death	<i>n:</i> вафот, марг
debt	<i>n:</i> қарз
December	<i>n:</i> декабр
decorate	<i>ve:</i> оростан (оро)
decoration	<i>n:</i> ороиш
defend	<i>vt:</i> дифоъ кардан (аз from)
definite	<i>adj:</i> аниқ, муайян
degree	<i>n</i> temperature, extent: дараҷа; university: диплом
delay	<i>n:</i> андармонӣ
delightful	<i>adj:</i> болаззат
delinquent	<i>n:</i> ҷинояткор
deny	<i>vt</i> refuse: рад кардан; gainsay: инкор кардан
depending	<i>adj:</i> вобаста (ба on)
deputy	<i>n:</i> муовин, ҷонишин
description	<i>n:</i> тавсиф
desk	<i>n:</i> миз
despite	<i>prep:</i> новобаста аз
destiny	<i>n:</i> толеъ
destroy	<i>vt:</i> вайрон кардан
destroyed	<i>adj:</i> вайрон; be destroyed: вайрон шудан
develop	<i>vi:</i> ривоч ёфтан
devoted	<i>adj:</i> босадоқат
diabetes	<i>n:</i> бемори қанд
diarrhea	<i>n:</i> дарунрав
dictation	<i>n</i> exercise: диктат
die	<i>vi:</i> мурдан (мур, мир), аз олам чашм пӯшидан, вафот кардан
different	<i>n:</i> мухталиф
difficult	<i>adj:</i> мушкил, вазнин, пурмашаққат

dig	<i>vi:</i> побел кардан; <i>vt:</i> кандан (кан)
dig up	<i>vt:</i> канда/кофта гирифтан (гир)
dignity	<i>n:</i> бузургӣ, виқор
directory	<i>n:</i> маълумотнома
dirty	<i>n:</i> ифлосӣ, нопоқӣ
discipline	<i>n:</i> низом
discomfort	<i>n:</i> нороҳат; cause discomfort: нороҳат сохтан
discotheque	<i>n:</i> дискоклуб
discovery	<i>n:</i> дарёфт
discuss	<i>vi:</i> баҳс кардан
dish	<i>n</i> food: хӯрок
disordered	<i>adj:</i> тити парешон
disorganized	<i>adj:</i> бетартиб
disposition	<i>n:</i> табъ
dispute	<i>n:</i> ҷидол
distant	<i>adj:</i> дурдаст
distinct	<i>adj:</i> аниқ
distress	<i>n:</i> ғам
district	<i>n:</i> ноҳия
disturbed	<i>adj:</i> беҳузур
divan	<i>n:</i> диван
diverse	<i>n:</i> мухталиф
dizzy	<i>adj:</i> сарчархзани; be dizzy: чарх задан
document	<i>n:</i> ҳуҷҷат, варақа
domestic	<i>adj:</i> хонагӣ
donkey	<i>n:</i> хар
doorman	<i>n:</i> дарбон
dormitory	<i>n:</i> хобгоҳ
double room	<i>n:</i> ҳуҷраҳои дунафара
doubt	<i>n:</i> шубҳа
draw (picture)	<i>vt:</i> акс кашидан
dream	<i>n</i> in sleep: хоб; wish: орзу; <i>vi</i> wish: орзу кардан (ба for); have a dream дар хоб дидан (ro of, about)
dress	<i>n:</i> либос, курта(и занона); <i>vi:</i> пӯшидан (пӯш); <i>vt:</i> пӯшондан

drip	<i>vi</i> : чакидан (чак); <i>vt</i> : чакондан (чакон)
driver	<i>n</i> : ронанда
drizzle	<i>n</i> : резаборон
drop	<i>n</i> of liquid: қатра; decrease: пастшавӣ; <i>vi</i> : афтидан, ғалтидан; <i>vt</i> : афтондан, ғалтондан
drought	<i>n</i> : хушксолий
dry	<i>adj</i> : хушк
dry cleaning	<i>n</i> : хушкашӯӣ
dumpling	<i>n</i> : манту
during	<i>prep</i> : дар рафти
duty	<i>n</i> : фарз
each	<i>adj</i> : ҳар
eagle	<i>n</i> : уқоб
earn	<i>vt</i> : даровардан (даровар, дарор)
earring	<i>n</i> : гӯшвор
earth	<i>n</i> : замин
ease	<i>n</i> : фароғат
east	<i>n</i> : шарқ
easy	<i>adj</i> simple: осон, сабук; comfortable: қулай
ecology	<i>n</i> : экология
economics	<i>n</i> : иқтисодиёт
economist	<i>n</i> : иқтисодчӣ
edge	<i>n</i> : канор, лаб; on the edge of : дар лаби
educate	<i>vt</i> : парвар(и)дан (парвар)
effective	<i>adj</i> : пурмаҳсул
effort	<i>n</i> : кӯшиш; make an effort : кӯшидан (кӯш)
egg	<i>n</i> : тухм
elect	<i>vt</i> : интихоб кардан
election	<i>n</i> : интихоб
element	<i>n</i> : унсур
elevator	<i>n</i> : лифт
emerald	<i>n</i> : зумуррад
emotions	<i>n</i> : ҳиссиёт
empathy	<i>n</i> : якдилӣ
employee	<i>n</i> : коркун, корманд
employment	<i>n</i> : шуғл

emptiness	<i>n</i> : холигӣ
empty	<i>adj</i> : холи (аз of)
encounter	<i>vt</i> : бархӯрдан (бархӯр)
end	<i>n</i> : ниҳоят; <i>vi</i> : тамом шудан, ба охир расидан, поён ёфтан; <i>vt</i> : тамом кардан
ending	<i>n</i> : бандак
engage	<i>vi</i> : машғул будан (ба in); <i>vt</i> employ: ба кор гирифтан; in a certain capacity: гирифтан
engaged	<i>adj</i> busy: банд; for marriage: ба фотиҳа, (<i>less common</i>) фотиҳашуда; be engaged for marriage: фотиҳа шудан, номзад кардан; activity: машғул шудан (ба in)
enhanced	<i>adj</i> : баҳравар
enough	<i>adv</i> : бас, кофӣ, кифоя; not enough : кам
enriched	<i>adj</i> : баҳравар
enter	<i>vi</i> : даромадан; <i>vt</i> department, etc.: дохил шудан (<i>intransitive in Tajiki</i> , takes ба)
enthusiasm	<i>n</i> : ғайрат, боғайратӣ
enthusiastic	<i>adj</i> : боғайрат
entrance	<i>n</i> : даромадгоҳ
era	<i>n</i> : аср, замон
eraser	<i>n</i> rubber: хаткӯркунак; chalkboard: латта
escort	<i>n, adj</i> : балад
esophagus	<i>n</i> : сурхной
esteem	<i>vt</i> : риоя кардан (<i>object shown with ба</i>)
event	<i>n</i> : воқеа, маърака
everyone	<i>pron</i> : ҳама
everything	<i>pron</i> : ҳарчи
evident	<i>adj</i> : маълум
evil eye	<i>n</i> : чашми бад; cast the evil eye : чашми бад расидан; remove the evil eye : чашми бад кӯр кардан

ewe	<i>n</i> : гӯсфанд
exact	<i>adj</i> : расо
exactly	<i>adv</i> : айнан
except	<i>prep</i> : ғайр, чуз; except for : ғайр аз, чуз ба
excluding	<i>prep</i> : чуз аз
excuse	<i>n</i> valid: бахшиш; pretense: баҳона; <i>vt</i> : ҷавоб додан (аз from); Excuse me : Бубахшед; make an excuse : баҳона кардан
exhausted	<i>adj</i> : кӯфташуда
exhibition	<i>n</i> : намоиш; exhibition catalog : намоишнома; exhibition hall : намоишгоҳ
exhortation	<i>n</i> : панд
expand	<i>vi</i> in size: васеъ шудан; in number: афзудан (афзо), зиёд шудан; <i>vt</i> in size: васеъ кардан; in number: афзондан (афзон), зиёд кардан
experienced	<i>adj</i> : ботачриба
explain	<i>vt</i> : фаҳмондан (фаҳмон), шарҳ додан
exports	<i>n</i> : содирот
express	<i>vt</i> : ифода кардан
extent	<i>n</i> : қадар; to this extent: ин қадар; to that extent: он қадар
extract	<i>n</i> syrup: шира
extremely	<i>adv</i> : хело, ҷудо
face	<i>n</i> : рӯ(й), сурат, симо; <i>vt</i> be located opposite: ба тарафи...баромадан (баро)/гардондан (гардон); have to deal with: рӯ ба рӯ шудан
facing	<i>prep</i> : *баръакс, дар рӯбарӯи; <i>adj</i> : рӯ ба рӯ
fail	<i>vi</i> be ruined: вайрон шудан; <i>vt</i> a subject: комёб нашудан (аз indicates subject failed)
faith	<i>n</i> : боварӣ, эътимод

fake	<i>n</i> : қаллобӣ
fall	<i>n</i> from a height: завол; season: тирамоҳ; decrease: пастравӣ; <i>adj</i> autumnal: тирамоҳӣ; <i>vi</i> : from a height: ғалтидан (ғалт), афтидан/афтодан (афт); precipitation: боридан (бор)
fame	<i>n</i> : обрӯ, эътибор; find fame : шӯҳрат ёфтан
fan	<i>n</i> mechanical: бодбез; handheld: бодбезак; supporter of a team: ҳаводор, дӯстдор
far	<i>adj</i> : дур (аз from)
farming	<i>n</i> : хоҷагӣ
fascinating	<i>adj</i> : шавқовар
fast	<i>adj</i> : зуд; <i>v</i> Muslim: рӯза доштан
fate	<i>n</i> : насиб, толеъ
fault	<i>n</i> : гуноҳ
favorable	<i>adj</i> : мусоид
favorite	<i>adj</i> : дӯстдошта
fear	<i>n</i> : тарс (аз of); <i>vt</i> : тарсидан (тарс) (аз indicates object)
fearful	<i>adj</i> : боҳайбат
feast	<i>n</i> : ид; Feast of Ramadan (Eid al-Fitr) (breaking of Ramadan fast): иди фитр; Feast of the Sacrifice (Eid al-Adha) : иди Қурбон
February	<i>n</i> : феврал
fee	<i>n</i> : ичорапулӣ
feel	<i>vt</i> : ҳис кардан; <i>vi</i> : худро (<i>adj</i> .) ҳис кардан
feelings	<i>n</i> : ҳиссиёт, эҳсисот
fertility	<i>n</i> of soil: ҳосилнокӣ
festive	<i>adj</i> : ботантана
festivity	<i>n</i> : тантана
fever	<i>n</i> : таб
fidelity	<i>n</i> : вафодорӣ, ростӣ
field	<i>n</i> area of land: майдон, замин; abstract sense: соҳа, ҷанба

fight	<i>n</i> : чанг кардан
fighting	<i>adv</i> : чанчолкунон
filth	<i>n</i> : ифлосй
filthy	<i>adj</i> : ифлос, чиркин
find	<i>vt</i> : ёфтан (ёб)
fine	<i>adj</i> : хуб
fine	<i>n</i> : чарима
finger	<i>n</i> : ангушт; the five fingers : панча
fingers	<i>n</i> : ангуштон
finish	<i>vt</i> : расондан (расон), тамом кардан; <i>vi</i> : тамом шудан
fire	<i>n</i> : оташ
firewood	<i>n</i> : хезум
first aid	<i>n</i> : ёрии аввал; administer first aid : ёрии аввал расондан
first-class	<i>adj</i> : аълосифат; first- class room : люкс; first- class single room : люкси якнафара
fishing	<i>n</i> : мохидорй
fist	<i>n</i> : мушт
fixing	<i>n</i> : таъмир
flame	<i>n</i> : оташ, шўъла
flight	<i>n</i> : парвоз
floor	<i>n</i> in room: фарш; storey of building: ошёна
floral patterns	<i>n</i> : гулкорй
flour	<i>n</i> : орд
flourishing	<i>adj</i> : обод; <i>n</i> : ободонй
flow	<i>n</i> : чараён
flu	<i>n</i> : зуком
folk	<i>n</i> : халқ; <i>adj</i> : халқй
foodstuffs	<i>n</i> : озуқа
foolish	<i>adj</i> : аҳмақ
foot	<i>n</i> : пой; on foot : пиёда
football	<i>n</i> : тўб
footwear	<i>n</i> : пойафзол
for one week	<i>adv</i> : якҳафтаина
forced, be	<i>vi</i> : маҷбур будан (followed by subjunctive)

forehead	<i>n</i> : пешонй
foreign	<i>adj</i> : хориҷй
foresight	<i>n</i> : дурандешй
forged	<i>adj</i> : қалбакй
fortune	<i>n</i> destiny: толеъ; omen: фол; horoscope: толеънома
fortune teller	<i>n</i> : фолбин
foundation	<i>n</i> of building: поя; act of founding: ташкил; organization: ташкилот
fox	<i>n</i> : рўбоҳ
fraud	<i>n</i> : қаллобй
free	<i>adj</i> having liberty: озод; lacking: холй (аз of); <i>vt</i> : озод кардан; be freed : озод шудан
freeze	<i>vt</i> : ях кардан/бастан; <i>vi</i> : ях шудан
fried chicken	<i>n</i> : чўчабирён
fried fish	<i>n</i> : мохибирён
frighten	<i>vt</i> : тарсондан (тарсон)
frightening	<i>adj</i> : хавфнок
front-line	<i>adj</i> : пешсаф
fruit-bearing	<i>adj</i> : мевадор
fruitful	<i>adj</i> : пурмахсул
fry	<i>vt</i> : бирён кардан
frying pan	<i>n</i> : тоба
furious	<i>adj</i> : хашмгин
fury	<i>n</i> : хашм
fuss	<i>n</i> : тантана
gain	<i>n</i> : дарёфт
garage	<i>n</i> : гараж
garden	<i>n</i> : боғ
gardening	<i>n</i> : боғдорй
gargle	<i>vi</i> : обгардон кардан
gate	<i>n</i> : дарвоза
gather	<i>vt</i> : ҷамъ кардан; <i>vi</i> : ҷамъ шудан; be gathered : ҷамъ гардидан
gathering	<i>n</i> : ҷамоат
Gemini	<i>n</i> : ҷавзо
general	<i>adj</i> : умумй; in general : умуман

generally	<i>adv</i> : одатан
generous	<i>adj</i> : дилкушод
gentleman	<i>n</i> : ҷаноб
genuine	<i>adj</i> : воқеӣ
geography	<i>n</i> : ҷуғрофия
geology	<i>n</i> : заминшиносӣ
get	<i>vt</i> : гирифтани (гир)
get down/off	<i>vi</i> : фаромадан (фаро) (аз from, of)
get up	<i>vi</i> : хестан (хез)
gift	<i>n</i> : тӯҳфа
give back	<i>vt</i> : баргардондан
glad	<i>adj</i> : шод; Gladly : Ба чашм
gloves	<i>n</i> : дастпӯшакҳо
glue	<i>n</i> : ширеш
go out	<i>vi</i> : баромадан (баро)
goal	<i>n aim</i> : ҳадаф; <i>score in soccer</i> : гол; <i>part of soccer field</i> : дарвоза; <i>make a goal</i> : даровардан (даровар, дарор)
goat	<i>n male</i> : буз, такка; <i>female</i> : модабуз
gold	<i>n</i> : тилло
good	<i>adj</i> : хуш
good news	<i>n</i> : мужда
goods	<i>n</i> : мавод
goose	<i>n</i> : ғоз
gorge	<i>n</i> : дара
gourd	<i>n</i> : каду, полизӣ
government	<i>n</i> : ҳукумат
graduation	<i>n</i> : хатм
grain	<i>n</i> : ғалла
grand	<i>adj</i> : олай
grate	<i>vt</i> : тарошидан (тарош)
grater	<i>n</i> : турботарош
graveyard	<i>n</i> : оромгоҳ
greeting card	<i>n</i> : табрикнома
ground	<i>n</i> : замин
ground up	<i>adj</i> : кӯфташуда
group	<i>n</i> : гурӯҳ, маҳфил (маҳофил)

grow	<i>vi</i> : сабзидан (сабз), рӯидан (рӯ); <i>vt</i> : парвариш кардан
growing	<i>n</i> : парвариш
guard	<i>n</i> : посбон
guesthouse	<i>n</i> : меҳмонхона
guide	<i>n</i> : қоида, балад; <i>adj</i> : балад
guide book	<i>n</i> : китобчаи роҳнамо
gun	<i>n</i> : камон
gymnasium	<i>n</i> : варзишгоҳ
habitually	<i>adv</i> : одатан
hairdresser	<i>n</i> : сартарош; hairdresser's : сартарошхона
half	<i>n</i> : ним, нисф
hall	<i>n</i> : зал, толор; concert hall : толори консерти
hallway	<i>n</i> : даҳлез
hand back	<i>vt</i> : гардон(и)дан (гардон) (ба to)
hand over	<i>vt</i> : супоридан/супурдан (супор)
handle	<i>n</i> : дастак
hang	<i>vi</i> : овехта шудан; <i>vt</i> : овехтан (овез)
happen	<i>vi</i> : рӯй додан, фаро расидан
happily	<i>adv</i> : хушҳолона
happiness	<i>n</i> : хушбахтӣ, шодмонӣ
hard	<i>adj</i> not soft: сахт; difficult: мушкил, душвор, пурмашаққат
hard-working	<i>adj</i> : сахткор
harvest	<i>n</i> : ҳосил; <i>vt</i> : дарав кардан, ҳосил гирифтани
haste	<i>n</i> : саросема
hat	<i>n</i> : кулоҳ; Tajiki national skullcap: тоқӣ
have	<i>vt</i> possess: доштан (дор)
having	<i>adj</i> : доро
having few people	<i>adj</i> : камодам
hay	<i>n</i> : алаф
headache	<i>n</i> : сардард
headscarf	<i>n</i> : рӯймол, сарандоз

heal	<i>vi</i> : шифо бахшидан; <i>vt</i> : шифо кардан, табобат кардан
health	<i>n</i> : саломатӣ
hearing	<i>adj</i> : шунаво
heartburn	<i>n</i> : зардаҷӯш
hectare	<i>n</i> : гектар
help	<i>vt</i> : кӯмак кардан (ба indicates person helped)
helpful	<i>adj</i> : муфид
hen	<i>n</i> : мурғ
herb	<i>n</i> : алаф, гиёҳ
herbs	<i>n</i> : кабудӣ
herd	<i>n</i> : рама
high-calorie	<i>adj</i> : серғизо
highlands	<i>n</i> : кӯҳсор
hill	<i>n</i> : теппакӯҳ
history	<i>n</i> : таърих
hit	<i>vt</i> : задан (зан)
hockey	<i>n</i> : хоккей
holiday	<i>n</i> : ид, ҷашн, истироҳат
honey farming	<i>n</i> : асалпарварӣ
hooray	<i>interj</i> : ура
hope	<i>n</i> : умед
horn	<i>n</i> : шох
horoscope	<i>n</i> : толеънома
horrible	<i>adj</i> : хавфнок
horticulture	<i>n</i> : боғдорӣ
hospital	<i>n</i> : бемористон, беморхона
hotel	<i>n</i> : меҳмонхона
hothouse plant	<i>n</i> : гармипарвар
householding	<i>n</i> : хоҷагӣ
housewarming party	<i>n</i> : бӯрӯкӯбон
housing	<i>n</i> : ҷойгир
however	<i>conj</i> : лекин
humid	<i>adj</i> : намнок
hung	<i>adj</i> : овехташуда; be hung : овехта шудан
hunter	<i>n</i> : шикорчӣ
hurricane	<i>n</i> : тундбод
hurry	<i>n</i> : саросема

hurt	<i>vt</i> : азоб додан, дард кардан; be hurt : осеб дидан
hush!	<i>interj</i> : хӯше
heart	<i>n</i> : дил, қалб
ice skating	<i>n</i> : ракси рӯи ях
illiterate	<i>adj</i> : бесавод
illness	<i>n</i> : беморӣ, касалӣ, мараз (амроз)
illustrate	<i>vt</i> : нигоштан (нигор)
imagination	<i>n</i> : тасаввур
immediate	<i>adj</i> sudden: бевосита; urgent: фаврӣ
immediately	<i>adv</i> : даррав, фавран
important	<i>adj</i> : муҳим
imports	<i>n</i> : воридот
improvement	<i>n</i> : хушсифатшавӣ
in conclusion	<i>conj</i> : алқисса
in fact	<i>adv</i> : аслан
in honor of	<i>prep</i> : бахшида ба
in order to	<i>conj</i> : то (ки)
incident	<i>n</i> : воқеа
incidentally	<i>adv</i> : дар омади гап
incomplete	<i>adj</i> : нопурра
increase	<i>vi</i> : афзудан (афзо); <i>vt</i> : афзондан (афзон)
independence	<i>n</i> : истиқлол, истиқлолият
independent	<i>adj</i> self-governing: мустақил; unconnected: новобаста
industry	<i>n</i> : саноат
inform	<i>vt</i> : хабар додан (ба indicates person informed; po about)
ingredients	<i>n</i> : маҳсулот
inhabit	<i>vt</i> : сокин будан (дар indicates place inhabited)
injection	<i>n</i> : сӯзандору
injure	<i>vt</i> : ҳалалдор кардан; be injured : ҳалалдор шудан, захм хӯрдан
in-laws	<i>n</i> : кудо
innocence	<i>n</i> : бегуноҳӣ

instructor	<i>n</i> : омӯзгор
intelligent	<i>adj</i> : бомаърифат
intense	<i>adj</i> : сахт
intensely	<i>adv</i> : сахт
interesting	<i>n</i> : тамошобоб
international	<i>adj</i> : байналхалқӣ, байналмилалӣ
international telephone code	<i>n</i> : коди байнишаҳрӣ
interpreter	<i>n</i> : тарҷумон
interview	<i>n</i> : мулоқот
invent	<i>vt</i> : эҷод кардан
invincibility	<i>n</i> : мустаҳкамӣ
invite	<i>v</i> : даъват кардан
iris	<i>n</i> flower: савсан; of eye: сиёҳии чашм
iron	<i>n</i> metal: оҳан; device: дарзмол; <i>adj</i> : оҳанин; <i>vt</i> : дарзмол кардан
irrigate	<i>vt</i> : обёрӣ кардан, об додан; irrigated land : замини обӣ; non-irrigated land : замини лалмӣ
irrigation	<i>n</i> : обёрӣ, обмонӣ
irritating	<i>adj</i> : асабикунанда
Ismaili	<i>n</i> : исмоилӣ
jacket	<i>n</i> : куртка, пичак
janitor	<i>n</i> : фаррош
January	<i>n</i> : январ
jasmine	<i>n</i> : ёсуман
jasper	<i>n</i> : яшм
jazz	<i>n</i> : ҷаз
joint	<i>adj</i> : муштарак
joking	<i>adj</i> : шӯҳ
journalist	<i>n</i> : рӯзноманигор
July	<i>n</i> : июл
jump	<i>n</i> : ҷаҳиш; <i>vi</i> : ҷастан/ҷаҳидан (ҷаҳ)
June	<i>n</i> : июн
just	<i>adj</i> : одил; <i>adv</i> : танҳо
just now	<i>adv</i> : навакак, ҳозиракак
kernel	<i>n</i> : мағз

kid	<i>n</i> young goat: бузғола; child: кӯдак
kidney	<i>n</i> : гурда
kindle	<i>vt</i> : афрӯхтан (афрӯз)
king	<i>n</i> generally: шаҳриёр; ancient Persian kings: каён
knee	<i>n</i> : зону
knit	<i>vt</i> : бофтан (боф)
knock	<i>vt</i> : кӯфтан (кӯб), тақ-тақ кардан/задан
know	<i>vt</i> : донистан (дон); recognize: шинохтан, фарқ кардан
knowledge	<i>n</i> : дониш, ақл, илм
Komsomol (Soviet Youth League)	<i>n</i> : комсомол
Koran (Qur'an)	<i>n</i> : Қуръон
laboratory	<i>n</i> : озмоишгоҳ
laborer	<i>n</i> : меҳнаткаш
ladle	<i>n</i> : кафлес
lake	<i>n</i> : кӯл
land	<i>n</i> versus the sea: барр; earth, soil: замин
lap	<i>n</i> of race: давр; of seated person: зону
lapis (lazuli)	<i>n</i> : лочувард
large	<i>adj</i> : калон, бузург
last	<i>adj</i> preceding: гузашта; final: охири (precedes noun)
last year	<i>adv</i> : порсол, порина
late	<i>adj</i> : дер; be late : дер кардан
later	<i>adv</i> : баъд
laugh	<i>vi</i> : хандидан (ханд)
laundry	<i>n</i> : ҷомашӯйхона
law	<i>n</i> : ҳуқуқ
leader	<i>n</i> : сардор
leaf	<i>n</i> : барг
learn	<i>vt</i> come to know: дониш омӯхтан; by heart: ёд гирифтан

learned	<i>adj</i> : донишманд
learner	<i>n</i> : дарсхон
least	<i>adv</i> : лоақал
leather	<i>n</i> : чарм; <i>adj</i> : чармин, чармӣ
leave	<i>vi</i> depart: тарк кардан, рафтан; <i>go out of</i> : баромадан (баро); <i>vt</i> drop off, fail to take: мондан
leg	<i>n</i> : пой
legible	<i>adj</i> : хоно
Leo	<i>n</i> : асад
lest	<i>adv</i> : мабодо
let	<i>conj</i> let it be that: бигзор; see rent
Libra	<i>n</i> : мизон
lick	<i>vt</i> : лесидан (лес)
lid	<i>n</i> : сарпӯш
lie down	<i>vi</i> : дароз кашидан
like	<i>adj</i> : ба мисли, монанд ба; like this : инчунин; like that : ончунин; <i>vt</i> : дӯст доштан, маъқул аст (ба indicates subject: ба ман маъқул аст, I like...)
linguist	<i>n</i> : забоншинос
linguistics	<i>n</i> : забоншиносӣ
lion	<i>n</i> : шер, асад; lion cub : шербача
lioness	<i>n</i> : модашер
lipstick	<i>n</i> : сурхии лаб
liquid	<i>n</i> : маҳлул, моеъ
liquor	<i>n</i> : нӯшокиҳои спиртӣ
list	<i>n</i> : рӯйхат; of names: номгӯй
listener	<i>n</i> : шунаванда
liter	<i>n</i> : литр
literacy	<i>n</i> : савод
literature	<i>n</i> : адабиёт
located, be	<i>vi</i> : қойгир аст (дар at , in)
lock	<i>n</i> : қуфл; <i>vt</i> : қуфл кардан; be locked : қуфл шудан
locked	<i>adj</i> : баста
lodge	<i>n</i> : қойгир

longevity	<i>n</i> : дарозумрӣ
long-sleeve	<i>adj</i> : остиндароз
lose	<i>vt</i> : гум кардан
lost	<i>adj</i> : гум; get lost : гум шудан
lot	<i>n</i> portion: насиб; plot of land: (порчаи) замин, қитъа; see also a lot
lottery	<i>n</i> : лотерея
love	<i>n</i> : ишқ, меҳр
madrasah	<i>n</i> : мадраса
magazine	<i>n</i> : маҷалла
magnificent	<i>adj</i> : олӣ
main	<i>adj</i> : асосӣ
maintain	<i>vt</i> : нигоҳ доштан
maize	<i>n</i> : чуворӣ
majority	<i>n</i> : аксарият
make	<i>n</i> of car, etc.: сохт; <i>vt</i> generally: кардан (кун); create: тайёр кардан (аз from); be made : тайёр шудан (аз from)
manager	<i>n</i> : сардор
mandatory	<i>adj</i> : ҳатман, ҳатмӣ
March	<i>n</i> : март
mark	<i>n</i> : қайд
marmot	<i>n</i> : суғур
mass	<i>n</i> : ҳаҷм
master	<i>n</i> of a craft: усто; of disciples: устод
match	<i>n</i> in sports: мусобиқа; for fire: гӯгирд
mathematics	<i>n</i> : риёзиёт
mature	<i>adj</i> : расо
mausoleum	<i>n</i> : оромгоҳ
May	<i>n</i> : май
mayor	<i>n</i> : ҳоким (ҳукком)
means	<i>n</i> : восита, робита, чора
measure	<i>n</i> : мизон, андоза
measurement	<i>n</i> : ченак
meatballs	<i>n</i> : ғелак
medical	<i>adj</i> : тиббӣ
medicinal	<i>adj</i> : шифой

medicine	<i>n</i> : дору, даво; take medicine : дору нӯшидан
meet with	<i>vi</i> experience: дучор шудан
melt	<i>vt</i> : об кардан; <i>vi</i> : об шудан
memorial	<i>n</i> : ёдгорӣ
men's	<i>adj</i> : мардона
merchant	<i>n</i> : савдогар
merely	<i>adv</i> : маҳз
merry-go-round	<i>n</i> : чархофалак
method	<i>n</i> : қоида
methods	<i>n</i> : усул
midday	<i>adj</i> : нисфирӯзӣ
midnight	<i>n, adv</i> : нимашаб
might	<i>aux</i> : шояд (followed by subjunctive)
militia	<i>n</i> : милиса
milking	<i>n</i> : ширчӯшӣ
millennium	<i>n</i> : ҳазора
million	<i>num</i> UK (= US billion): миллиард
million	<i>num</i> : миллион
minaret	<i>n</i> : манора
mince-meat	<i>n</i> : қима, лӯлача; mince-meat kabob : қимакабоб, лӯлакабоб
mineral	<i>n</i> : маъдан
minivan	<i>n</i> : маршрутка
mischievous	<i>adj</i> : шӯх
misfortune	<i>n</i> : бало
misgivings	<i>n</i> : шубҳа
mislead	<i>vt</i> : гумроҳ кардан
mix	<i>vt</i> : омехта кардан, омехтан (омез)
model	<i>n</i> : намуна
modern	<i>adj</i> : муосир
modesty	<i>n</i> : шарм
moisture	<i>n</i> : нам
molecule	<i>n</i> : молекула
moments	<i>n</i> : ошон
money exchange	<i>n</i> : мубодилаи арз / асъор / пул
monument	<i>n</i> : пайкара

more	<i>adj</i> : бештар; <i>adv</i> : зиёда
mosque	<i>n</i> : масҷид
mosquito	<i>n</i> : хомӯшак
most	<i>adj</i> : бештар
motherland	<i>n</i> : Ватан
motive	<i>n</i> : боис
mountainlands	<i>n</i> : кӯҳсор, кӯҳистон
mountainous	<i>adj</i> : кӯҳӣ
mouth	<i>n</i> : даҳон
move	<i>vi</i> make a motion: ҳаракат кардан; change residence: кӯчидан (кӯч); <i>vt</i> : ҳаракат додан
movie theater	<i>n</i> : кинотеатр
Mr.	<i>n</i> : ҷаноб
Mrs., Ms.	<i>n</i> : хонум
mud	<i>n</i> : лой
mulberry	<i>n</i> : тут, шоҳтут
mullah	<i>n</i> : мулло
multi-storey	<i>adj</i> : бисёрошёна
museum	<i>n</i> : осорхона
musician	<i>n</i> : навозанда
Muslim	<i>n</i> : мусулмон
must	<i>aux</i> : бояд (followed by subjunctive)
mutual understanding	<i>n</i> : ҳамдигарфаҳмӣ
nail	<i>n</i> metal: меҳ; of digit: нохун
namely	<i>adv</i> : яъне
napkin	<i>n</i> cloth: сачоқ; paper: сачоқи қоғазӣ
narcissus	<i>n</i> : нарғис
national	<i>adj</i> : давлатӣ, милли
natural	<i>adj</i> : табиӣ
natural sciences	<i>n</i> : табиӣёт
naturalism	<i>n</i> : табиатпарастӣ
nature	<i>n</i> : табиат
navel	<i>n</i> : ноф
near-by	<i>adj</i> : наздик
nearly	<i>adv</i> : қариб, тақрибан
necessary	<i>adj</i> : лозим, зарур

necessities	<i>n</i> daily necessities: рӯзгор
neck	<i>n</i> : гардан
necklace	<i>n</i> : занҷира
necktie	<i>n</i> : галстук
nectar	<i>n</i> : шаҳд
needed	<i>adj</i> : лозим
neighborhood	<i>n</i> residential area: маҳалла; vicinity: наздикӣ
nervous	<i>adj</i> : асаб(он)ӣ
net	<i>n</i> : тӯр
newborn	<i>adj</i> : навзод
news	<i>n</i> : хабар
next to	<i>prep</i> : *пахлӯ
nice	<i>adj</i> : бомазза, хуш
night before last	<i>adv</i> : парешаб
nightly	<i>adj</i> : шабона
nimble	<i>adj</i> : чаққон
noble	<i>adj</i> : наҷиб; <i>n</i> : шариф
noise	<i>n</i> : ғавғо, овоз, машғала (машоғил)
noisy	<i>adj</i> : серғавғо, пурғавғо
none	<i>adj</i> : ҳеч
noodles	<i>n</i> : уғро
normal	<i>adj</i> : мӯътадил
normative	<i>n</i> : меъёр
not only...but also	<i>conj</i> : натавҳа...балки
note	<i>n</i> : қайд
notice	<i>n</i> : эълон
notwithstanding	<i>prep</i> : новобаста ба; <i>adv</i> : новобаста
November	<i>n</i> : ноябр
obliged, be	<i>vi</i> : маҷбур будан (followed by subjunctive)
obtain	<i>vt</i> : гирифтан (гир)
occasion	<i>n</i> : ҳангом
occupancy	<i>n</i> : мусофиркаш
October	<i>n</i> : октябр
odor	<i>n</i> : бўй
offender	<i>n</i> : ҷинояткор
office	<i>n</i> : идора

official	<i>adj</i> : давлатӣ
often	<i>adv</i> : тез-тез
oily	<i>adj</i> : рағанӣ
ointment	<i>n</i> : марҳам, мумиё
okay	<i>inter</i> : майлаш
Olympic games	<i>n</i> : Бозиҳои олимпӣ
omen	<i>n</i> : фол
once	<i>adv</i> one time: як бор/ маротиба, боре; as soon as: ҳамин ки; once upon a time : будаст-набудаст
one moment	<i>interj</i> : ҳозир
one-week	<i>adj</i> : якҳафтаина
opening	<i>n</i> : ифтитоҳ
opposite	<i>adj</i> contrary: зид; across from: рӯ ба рӯ; <i>prep</i> : *баръакс, дар рӯбарӯи
order	<i>n</i> arrangement: низом, тартиб; settled condition, routine: тартибот; command: дастур, фармон, супориш; for merchandise: фармоиш; <i>vt</i> command: фармудан (фармо); give an order : супориш додан, фармон додан; place an order : фармоиш додан
ordinarily	<i>adv</i> : маъмулан
organization	<i>n</i> : идора, ташкилот; act of organizing: ташкил
ornament	<i>n</i> : нақшу нигор, ороиш
over	<i>prep</i> : бар
overall	<i>adv</i> : умуман
overcoat	<i>n</i> : палто
pail	<i>n</i> : далв
pain	<i>n</i> : дард
painful	<i>adj</i> : дарднок
painting	<i>n</i> : наққошӣ
pair	<i>n</i> : ҷуфт
palace	<i>n</i> : қаср
palm	<i>n</i> of the hand: кафи даст; date palm: ниҳоли хурмо; coconut palm: нахли норҷил

panic	<i>n</i> : саросемагӣ
pants	<i>n</i> western trousers: шим; long thin undertrousers: пойчома, эзор, шалвор
parentheses	<i>n</i> : қавс
parking lot	<i>n</i> : макони мошингузорӣ
parrot	<i>n</i> : тӯтӣ
part	<i>n</i> : қисм(ат), ҳисса, чузъ, узв
participate	<i>vi</i> : иштирок кардан (дар in), ширкат кардан (ба in)
partner	<i>n</i> : ҳамкор, шарик
pass away	<i>vi</i> die: аз олам чашм пӯшидан
passage	<i>n</i> for travel: гузар(роҳ); space within or between buildings: роҳрав; in text: ҷумла; act of passing through: тай
passenger	<i>n</i> : мусофир
pasta	<i>n</i> : макарон
paste	<i>n</i> : ширеш
pastry	<i>n</i> : кулчақанд
pasture	<i>n</i> : чарогоҳ
patient	<i>adj</i> : пуртоқат; <i>n</i> : мари́з, бемор, касал; be patient : тоқат кардан
patriarch	<i>n</i> : падарсолорӣ
pause	<i>vi</i> : қарор гирифтан
paw	<i>n</i> : панча
pawn-shop	<i>n</i> : вомбарг
peace	<i>n</i> : амн
peaceful	<i>adj</i> : сулҳчӯ
peasant	<i>n</i> : деҳқон
pedagogical	<i>adj</i> : омӯзгорӣ
peel	<i>n</i> : пӯст; <i>vt</i> : пӯст кandan
pen	<i>n</i> for writing: хома; for animals: оғил
perception	<i>n</i> : дарк
perseverance	<i>n</i> : исроп
personal	<i>adj</i> : хусусӣ
personality	<i>n</i> : хислат, шахсият
pharmacist	<i>n</i> : доруфурӯш
pharmacy	<i>n</i> : дорухона

photo shop	<i>n</i> : суратгирхона
photographer	<i>n</i> : суратгир
physical	<i>adj</i> : ҷисмонӣ
pick	<i>vt</i> by plucking: чидан (чин); out of the ground: кандан (кан); select: интихоб кардан
pick up	<i>vt</i> lift: бардоштан (бардор)
pickled	<i>adj</i> : хобондашуда (дар намак)
pie	<i>n</i> : самбӯса(и танӯрӣ)
piece	<i>n</i> : мӯхра
piety	<i>n</i> : худотарсӣ, пуртоқатӣ
pigeon	<i>n</i> : кабу́тар
pilgrim	<i>n</i> : ҳоҷӣ
pilgrimage	<i>n</i> : зиёрат; <i>to</i> Месса: ҳаҷ
pill	<i>n</i> : ҳаб
pilot	<i>n</i> : халабон
Pisces	<i>n</i> : ҳут
place	<i>n</i> generally: ҷой, макон; region: маҳал; point: нуқта; proper place: маврид; <i>vt</i> generally: мондан (мон), гузоштан (гузор); in pocket, drawer, etc.: андoхтан (андоз)
plains	<i>n</i> : саҳро
plan	<i>n</i> : нақша, тарҳ
planet	<i>n</i> : сайёра
plant	<i>n</i> form of life: растанӣ, ғиёҳ; factory: корхона; <i>vt</i> a tree, etc.: шинондан; a field: коридан (кор)
plant-growing	<i>n</i> : растанипарварӣ
plants	<i>n</i> agriculture: зироат; greenery: наботот
plate	<i>n</i> large: табақ; small: табақча
platter	<i>n</i> : табақ
play	<i>vt</i> a game: бозӣ кардан; compete: қувва озмудан; a musical instrument: навохтан (навоз)
player	<i>n</i> : бозингар

playfully	<i>adv</i> : бозикунон
playground	<i>n</i> : боғи фароғат
playing field	<i>n</i> : варзишгоҳ
plenty	<i>adj</i> : зиёд
plot	<i>n</i> piece of land: замин; of book: мавзӯъ, сюжет; conspiracy: сӯиқасд
poet	<i>n</i> : шоир (female шоира)
poison	<i>n</i> : захр
police	<i>n</i> : милиса
police station	<i>n</i> generally: қароргоҳи милиса; Department of Internal Affairs: шўъбаи корҳои дохилӣ; local: шўъбаи ноҳиявии милиса
policeman	<i>n</i> : милиса
polite	<i>adj</i> : боадаб
politeness	<i>n</i> : адаб
political science	<i>n</i> : сиёсатшиносӣ
pollen	<i>n</i> : гарди гул
pollination	<i>n</i> : гардолудкунӣ
pomp	<i>n</i> : тантана
pond	<i>n</i> : ҳавз
pool	<i>n</i> : ҳавз
popular	<i>adj</i> folk: халқӣ; widely known or enjoyed: маъруф, машҳур
population	<i>n</i> : аҳоли
porter	<i>n</i> : дарбон
portion	<i>n</i> : насиб, чузъ; of food: порс
possibility	<i>n</i> : имкон, имконият
pour	<i>vt, vi</i> : рехтан (рез)
powerful	<i>adj</i> : муқтадир
practical	<i>adj</i> : амалӣ
pray	<i>vi</i> generally: дуо кардан; Muslim: намоз хондан; read or recite prayers: дуо хондан; desire fervently: дархост кардан, илтимос кардан (барои for)

prayer	<i>n</i> generally: дуо, илтимос; Muslim prayer offered five times a day: намоз
precious	<i>adj</i> : қимматбаҳо
pregnant	<i>adj</i> : ҳомила
preparation	<i>n</i> : омодагӣ
prepare	<i>vt</i> create: тайёр кардан (аз from), муҳайё кардан (барои for); ready: омода кардан (барои for); <i>vi</i> (= prepare oneself): тайёри дидан (ба for), худро омода кардан (барои for); be prepared : тайёр шудан (аз from); prepare tea : чой дам кардан
prepared	<i>adj</i> : муҳайё, омода
prescribe	<i>vt</i> : тавсия додан/кардан
prescription	<i>n</i> : тавсиянома; write a prescription : тавсиянома навиштан
preserve	<i>vt</i> : нигоҳ доштан
press down	<i>vt</i> : фишурдан (фишур)
preventative	<i>adj</i> : пешгирикунанда
prevention	<i>n</i> : пешгирӣ
private	<i>adj</i> versus public/state: хусусӣ; personal, away from public notice: шахсӣ, ғайриумумӣ (rare); secluded: дурдаст
prize	<i>n</i> : ҷоиза
probability	<i>n</i> : эҳтимол
probably	<i>adv</i> : эҳтимол
process	<i>n</i> : ҷараён
produce	<i>n</i> : маҳсулот, тавлид
production	<i>n</i> : истеҳсол, тавлид; of dramatic work: таҳия
productiveness	<i>n</i> : ҳосилнокӣ
products	<i>n</i> : маҳсулот
profession	<i>n</i> : пеша
profitability	<i>n</i> : даромадноки
profitable	<i>adj</i> : бобаракат; be profitable : нафъ бахшидан
project	<i>n</i> : лоиҳа, тадқиқоти илмӣ
promise	<i>n</i> : ваъда; <i>vi</i> : ваъда додан

prophet	<i>n</i> : пайғамбар
propose	<i>vt</i> : пешниҳод кардан
prosperity	<i>n</i> : муваффақият, ободонӣ
protect	<i>vt</i> : ҳимоя кардан (аз from)
protein	<i>n</i> : сафедии тухм
providence	<i>n</i> : оянданигарӣ, пешгӯӣ
province	<i>n</i> : вилоят
provisioning	<i>adj</i> : озуқавӣ
public	<i>adj</i> : умумӣ; <i>n</i> the public : умум
puddle	<i>n</i> : пуроб
pupil	<i>n</i> student: талаба; of eye: мардумакӣ чашм
puppet	<i>n</i> : сабача
pure	<i>adj</i> : пок, холис
purity	<i>n</i> : покӣ
purse	<i>n</i> : сумка
put down	<i>vt</i> : мондан (мон)
put on	<i>vt</i> : пӯшидан (пӯш)
quantity	<i>n</i> : миқдор
quarter	<i>n</i> fraction, academic period: чоряк; part of city: марказ, маҳалла
quick	<i>adj</i> : зуд, сабук, тез
quiet	<i>adj</i> : ором
quilt	<i>n</i> for bed: кӯрпа; for chair: кӯрпача
quince	<i>n</i> : биҳӣ
quintal	<i>n</i> : (100 kg) сентнер
quiz	<i>n</i> : санҷиш
race	<i>n</i> sports: мусобиқа; human subgroup: нажод
rage	<i>n</i> : ҳашм
railway station	<i>n</i> : вокзал, истгоҳи роҳи оҳан
rainbow	<i>n</i> : тирукамон
rain-storm	<i>n</i> : сел
raise	<i>vt</i> : парвар(и)дан (парвар)
rank	<i>n</i> : унвон
ravine	<i>n</i> : дара
ray	<i>n</i> : нур, шӯъла
reach	<i>vt</i> : расидан (рас)

ready	<i>adj</i> : омода, муҳайё; get ready : омода шудан, тайёри дидан (ба for)
real	<i>adj</i> : воқеӣ
reap	<i>vt</i> : дарав кардан
reasonable	<i>adj</i> : бохирад
receipt	<i>n</i> : дарёфт
receiver	<i>n</i> telephone: гӯшак; radio: радио; recipient: гиранда, дарёфткунанда
recently	<i>adv</i> : ба наздикӣ, навакак, ҳозиракак
reception	<i>n</i> : қабул
recover	<i>vi</i> get better: сиҳат шудан; <i>vt</i> get back: боз ёфтан
recovery	<i>n</i> : шифоёбӣ
rector	<i>n</i> : ректор
redde	<i>vt</i> : сурх кардан; <i>vi</i> : сурх шудан
refrain	<i>vi</i> : худдорӣ кардан (аз from)
region	<i>n</i> district: ноҳия; province: вилоят; large region: минтақа
register	<i>n</i> : сабт
regret	<i>vt</i> : афсӯс хӯрдан (аз indicates thing regretted)
regulations	<i>n</i> : низомнома
relax	<i>vi</i> : истироҳат кардан
religion	<i>n</i> : дин; sect: мазҳаб
religious	<i>adj</i> : динӣ
remedial	<i>adj</i> : шифой
remedy	<i>n</i> : илоҷ
remember	<i>vt</i> : дар хотир доштан
remote	<i>adj</i> : дурдаст
remove	<i>vt</i> : бардоштан (бардор) (аз out of, from)
renowned, be	<i>vi</i> : шӯҳрат ёфтан
rental	<i>n</i> : иҷора; car rental : иҷораи мошин
repair	<i>vt</i> : таъмир кардан
repairing	<i>n</i> : тармим
repentant	<i>adj</i> : пушаймон (аз for)
representative	<i>n</i> : корманд

republic	<i>n</i> : чумхурӣ (ҷамоҳир)
required	<i>adj</i> : ҳатман
research	<i>n</i> : тадқиқоти илмӣ
researcher	<i>n</i> : муҳаққиқ
reside	<i>vi</i> : зиндагӣ кардан
residence	<i>n</i> : истиқомат
rest	<i>n</i> : истироҳат
rested	<i>adj</i> : бардам
restful	<i>adj</i> : фароғатбахш
restore	<i>vt</i> : баргардондан
restrain	<i>vt</i> another: боздоштан (аз from); oneself: худдорӣ кардан (аз from); be restrained : худдорӣ намудан (аз from)
restriction	<i>n</i> : маҳдудият
restroom	<i>n</i> : ҳоҷатхона
result	<i>n</i> : дарёфт, натиҷа; as a result of : дар натиҷаи
retain	<i>vt</i> : нигоҳ доштан
rib	<i>n</i> : қабурға; rib cage : сандуқи сина
ride	<i>vt</i> to board or mount: савор кардан; <i>vi</i> to be aboard: савор шудан
right away	<i>adv</i> : дарҳол
rights	<i>n</i> : ҳуқуқ
ring	<i>n</i> : ангуштарин
ring up	<i>vt</i> a bill: ҳисобӣ кардан; call on the phone: бо телефон занг задан
rip	<i>vt</i> : пора кардан
ripe	<i>adj</i> : пухта
ripen	<i>vi</i> : расидан (рас)
rival	<i>n</i> : ҳариф
roast	<i>vt</i> : бирён кардан
roasted chicken	<i>n</i> : мурғбирён
robe	<i>n</i> : ҷома; traditional: куртаи чакман
roll	<i>n</i> sweet: қулчақанд
roof	<i>n</i> : бом
roomy	<i>adj</i> : фарох

rooster	<i>n</i> : хурӯс
root	<i>n</i> : реша
rose	<i>n</i> : гул, садбарг
rotten	<i>adj</i> : пӯсида
rub	<i>vt</i> : молидан (мол)
ruby	<i>n</i> : ёқут, лаъл
rule	<i>n</i> : қоида
rulership	<i>n</i> : ҳукумат
rules	<i>n</i> : низомнома
run	<i>vi</i> : давидан (дав); <i>vt</i> : давонидан (давон)
ruthless	<i>adj</i> : бедил
saddle	<i>n</i> : зин
safe	<i>adj</i> : амн
sage	<i>n</i> : ҳаким
Sagittarius	<i>n</i> : қавс
salesman	<i>n</i> : фурӯшанда
saltiness	<i>n</i> : тундӣ
salty	<i>adj</i> : шӯр
sanatorium	<i>n</i> : осоишгоҳ
sapling	<i>n</i> : ниҳол
sash	<i>n</i> : миёнбанд
sausage	<i>n</i> : ҳасиб
save	<i>vt</i> preserve: наҷот додан; conserve: нигоҳ доштан; save up : пасандоз кардан; be saved : эмин мондан (аз from)
say amen	<i>v</i> : омин гуфтан
scale	<i>n</i> : мизон
scarf	<i>n</i> : гарданбанд
scholarship	<i>n</i> : илм
science	<i>n</i> : илм; field of knowledge: фан(н)
score	<i>n</i> : ҳисоб; <i>vi</i> : даровардан (даровар, дарор)
Scorpio	<i>n</i> : ақраб
scorpion	<i>n</i> : ақраб
scrutinize	<i>vi</i> : нигоҳ кардан (ба indicates thing inspected)
sculpture	<i>n</i> : муҷассама
sea	<i>n</i> : баҳр
sea	<i>n</i> : баҳр

seamstress	<i>n</i> : дӯзанда
seating	<i>n</i> : мусофиркаш
seed	<i>n</i> : дона, тухм; <i>vt</i> : шинондан
seed-bearing	<i>adj</i> : тухмдор
seedling	<i>n</i> : бех
seeds	<i>n</i> : тухмӣ
seize	<i>vt</i> : рабудан (рабо)
select	<i>vt</i> : интихоб кардан
semester	<i>n</i> : нимсола
send	<i>vt</i> : фиристондан (фирист)
sense	<i>n</i> meaning: маънӣ; mental faculty: хис; sense of humor : ҳиси ҳаҷв
set	<i>vt</i> a table: опостан (opo); see place, put
settled	<i>adj</i> : аҳолинишин
several	<i>adj</i> : баъзе, якчанд, чандин (all precede noun)
severely	<i>adv</i> : сахт
sew	<i>vt</i> : дӯхтан (дӯз)
shade	<i>n</i> : соя
shadow	<i>n</i> : соя
shake out	<i>vt</i> : шиппондан (шиппон)
shame	<i>n</i> : шарм
shameless	<i>adj</i> : бешарм
shape	<i>n</i> : шакл; in the shape of : ба шакли
shave	<i>vt</i> : тарошидан (тарош)
shift	<i>n</i> at work: баст
Shiite	<i>n</i> : шиа
shine	<i>vi</i> : тобидан (тоб)
shirt	<i>n</i> : курта
shiver	<i>vi</i> : шиппондан (шиппон)
shoes	<i>n</i> : кафш, туфлӣ
shoot	<i>vi</i> basketball: андохтан (андоз); <i>vt</i> gun, person: парондан (парон)
shop	<i>n</i> : дӯкон, мағоза; <i>vi</i> : харид кардан
shopping	<i>n</i> : харид; go shopping : харид кардан
shore	<i>n</i> : канор, канора, соҳил

shorten	<i>vt</i> : кӯтоҳ кардан
shorts	<i>n</i> : шими покӯтоҳ
short-sleeve	<i>adj</i> : остинкӯтоҳ
short-tempered	<i>adj</i> : асабӣ
should	<i>aux</i> : шояд (followed by subjunctive)
shoulder	<i>n</i> : китф [кифт], (<i>literary</i>) дӯш
shout	<i>vi</i> : дод задан
shower	<i>n</i> : гармоба
shut	<i>adj</i> : баста
shyness	<i>n</i> : шарм
sidewalk	<i>n</i> : гулгашт (with flowering borders)
sight	<i>n</i> vision: биниш; spectacle: манзара
sighted	<i>adj</i> capable of seeing: бино
significant	<i>adj</i> : муҳим
silver	<i>n</i> : нуқра
similar	<i>adj</i> : монанд (ба to)
simply	<i>adv</i> : маҳз
sin	<i>n</i> : гуноҳ
sincere	<i>adj</i> loyal: босадоқат; honest: самамӣ
sincerity	<i>n</i> : самимият
single	<i>adj</i> only one: ягона; for one person: якнафара; unmarried: мучаррад; single room : ҳучраҳои якнафараи оддӣ
sinless	<i>adj</i> : бегуноҳ, пок
size	<i>n</i> : андоза
skiing	<i>n</i> : лижаронӣ, лижасаворӣ
skill	<i>n</i> : ҳунар
skillful	<i>adj</i> : бомаҳорат, ҳунарманд
skirt	<i>n</i> : доман
skullcap	<i>n</i> : тоқӣ
sky	<i>n</i> : осмон
sleep	<i>n</i> : хоб; <i>vi</i> : хобидан (хоб), хоб кардан
sleeve	<i>n</i> : остин
slightly	<i>adv</i> : паст

slowly	<i>adv</i> : оҳиста
smear	<i>vt</i> : молидан (мол)
smell	<i>n</i> : бўй; <i>vt</i> : бўй кашидан
smelly	<i>adj</i> : бўйнок
smile	<i>n</i> : табассум; <i>vi</i> : табассум кардан
smilingly	<i>adv</i> : табассумкунон
snare	<i>n</i> : дом
snore	<i>vi</i> : хуррок кашидан
snowflake	<i>n</i> : барфреза
so as to	<i>conj</i> : то (ки)
so far	<i>adv</i> : то ҳол
so many	<i>adv</i> : чандон
so much	<i>adv</i> : чандон
sociology	<i>n</i> : ҷамъиятшиносӣ
socks	<i>n</i> : чӯроб
sofa	<i>n</i> : диван
soft	<i>adj</i> : мулоим, нозук
sole	<i>n</i> of the foot: кафи пой; of the shoe: тахти пойафзол; <i>adj</i> : танҳо, ягона
solidarity	<i>n</i> : якдилӣ
someone	<i>pron</i> : фалон
sometimes	<i>adv</i> : баъзан
song	<i>n</i> : суруд
soon	<i>adv</i> : ба наздикӣ, зуд
sorrow	<i>n</i> : ғам
sound	<i>n</i> : овоз
soup	<i>n</i> : шӯрбо, собун; eaten with rice and yogurt: мастоба; noodle soup : угро; pea soup : нахӯдшӯрбо
sourness	<i>n</i> : туршшавӣ
Soviet	<i>n</i> : Шӯравӣ; the Soviet era : замони Шӯравӣ
spa	<i>n</i> : истироҳатгоҳ
spacious	<i>adj</i> : фарох
sparrow	<i>n</i> : гунчишк
speaker	<i>n</i> : гӯянда
speaking	<i>adj</i> capable of speech: гӯё
speck	<i>n</i> : зарра

spend	<i>vt</i> : time: гузарондан (гузарон)
sphere	<i>n</i> : ҷанба
spice	<i>n</i> : алаф
spicy	<i>adj</i> : тунд
spin	<i>vi</i> : гаштан (гард); of head: чарх задан; <i>vt</i> : гардондан (гардон)
sports ground	<i>n</i> : майдон
sportshoes	<i>n</i> : пойафзоли варзишӣ
sportsman	<i>n</i> : варзишгар
sportsuit	<i>n</i> : либоси варзишӣ
spread	<i>vt</i> : молидан (мол)
spread	<i>v</i> : паҳн гардидан
spring	<i>n</i> season: баҳор; water: чашма; <i>adj</i> season: баҳорӣ
squash	<i>n</i> : каду
stable-man	<i>n</i> : аспбон
stadium	<i>n</i> : варзишгоҳ
stage	<i>n</i> in theater: сахна; of process: марҳила
stairs	<i>n</i> : зинапоя
stand	<i>vi</i> as opposed to moving: истодан (ист); stand straight: рост истодан
stand up	<i>vi</i> : хестан (хез)
star	<i>n</i> : ситора, ахтар
start	<i>vt</i> : сар кардан, оғоз кардан; <i>vi</i> : сар шудан, оғоз шудан, оғоз ёфтан (ёб)
start work	<i>v</i> : ба кор даромадан
statement	<i>n</i> : нукта
statistics	<i>n</i> : омор
statue	<i>n</i> : муҷассама
stay	<i>n</i> : истиқомат; <i>vi</i> : зиндагӣ кардан
steal	<i>vt</i> : дуздидан (дузд)
steamed	<i>adj</i> : бугпаз
step	<i>vi</i> : гаштугузор намудан
step by step	<i>adv</i> : тадричан
steppe	<i>n</i> : сахро
stew	<i>vt</i> : дам кардан

stick	<i>n</i> : чавгон; <i>vi</i> : часпидан (часп) (ба to); <i>vt</i> : часпонидаан (часпон) (ба to)
sting	<i>vt</i> : газидан (газ)
stomach	<i>n</i> : меъда
stomach ache	<i>n</i> : шикамдард
stone	<i>n</i> : санг; <i>adj</i> made of stone: сангин; <i>hard</i> : сангӣ
stony	<i>adj</i> : сангӣ
stool	<i>n</i> : курсича
strainer	<i>n</i> : кафгир
stranger	<i>n</i> : бегона
stream	<i>n</i> : ҷӯй
strength	<i>n</i> : қувва
strike	<i>vt</i> : задан (зан)
stroll	<i>n</i> : сайругашт, сайру гардиш, сайру саёҳат; <i>vi</i> : сайругашт кардан, сайр кардан
structure	<i>n</i> : таркиб
student	<i>n</i> university: донишҷӯ; school: талаба
study	<i>vi</i> be in class: дарс хондан; go to college: хондан (хон); <i>vt</i> a subject: омӯхтан (омӯз), таҳсил кардан
stuffy	<i>adj</i> : дам
stumble	<i>vi</i> : пешпо хӯрдан
stump	<i>n</i> : реша
stupid	<i>adj</i> : аҳмақ, нодон
subject	<i>n</i> : тобеъ
substance	<i>n</i> : мавод
subtropical	<i>adj</i> : субтропикӣ
successful	<i>adj</i> : бобаракат
such	<i>adv</i> : ин қадар; <i>adj</i> like this: чунин ; like that: чунон
such as	<i>phr</i> : ба монанди
such-and-such	<i>pron</i> : фалон
suddenly	<i>adv</i> : ногоҳ, нохост
suffer	<i>vi</i> : азоб кашидан (каш), дард кашидан (каш); suffer harm : зарар дидан
sufficiency	<i>n</i> : кифоя

suggest	<i>vt</i> : маслиҳат додан; offer a suggestion : пешниҳод кардан
suit	<i>n</i> : кастум
sun	<i>n</i> : офтоб
sunglasses	<i>n</i> : айнаки офтобӣ
Sunni	<i>n</i> : суннӣ
supplies	<i>n</i> : озуқа
supporter	<i>n</i> : тарафдор
supposition	<i>n</i> : фарз
surface	<i>n</i> : саҳн
surprised	<i>adj</i> : ҳайрон; be surprised : ҳайрон шудан
surrender	<i>vi</i> : таслим шудан; <i>vt</i> : таслим кардан
suspicion	<i>n</i> : шубҳа
swab	<i>n</i> : нилҷӯб
swallow	<i>n</i> bird: фароштурук, парасту; <i>gulp</i> : қулт; <i>vt</i> : фуру бурдан
swap	<i>vt</i> : иваз кардан (ба for)
sweep	<i>vt</i> : рӯфтан (рӯб)
sweetheart	<i>n</i> : male: маҳбӯб; female: маҳбӯба
sweets	<i>n</i> : ширинӣ, қаннодӣ
swift	<i>adj</i> : сабукрав
swim	<i>vi</i> : оббозӣ кардан, шино кардан
swimming	<i>n</i> : оббозӣ, шиноварӣ
swindle	<i>vt</i> : фиреб додан
symbol	<i>n</i> : рамз
syrup	<i>n</i> : шира
system	<i>n</i> : низом
tablecloth	<i>n</i> : дастархон
tablet	<i>n</i> pill: ҳаб
taekwando	<i>n</i> : таеквон-до
tailor	<i>n</i> : дӯзанда
tainted	<i>adj</i> : нопок
take down	<i>vt</i> : кашидан (каш)
take off	<i>vt</i> clothes: кашидан (каш)
talented	<i>adj</i> : боистеъдод, лаёқатманд
talk	<i>n</i> : гуфтугӯ

tally	<i>n</i> : хисоб
tart	<i>adj</i> : тунд
taste	<i>n</i> : мазза; <i>vt</i> : чашидан (чаш)
tasteless	<i>adj</i> : бемазза
tasty	<i>adj</i> : хуштаъм
Taurus	<i>n</i> : савр
taxicab	<i>n</i> : таксӣ
tea house	<i>n</i> : чойхона
teaching	<i>n</i> : таълим
team	<i>n</i> : даста
teapot	<i>n</i> : чойник
tear	<i>vt</i> : пора кардан
technical	<i>adj</i> : техникӣ
technological	<i>adj</i> : техникӣ
tell	<i>vt</i> : нақл кардан, гуфтан (гӯ, гӯӣ)
temperament	<i>n</i> : мизоҷ
temporarily	<i>adv</i> : муваққатан
tenant	<i>n</i> : иҷорагир
tennis racket	<i>n</i> : ракетӣ теннис
tense	<i>n</i> : замон(и феъл); <i>adj</i> : норохат, ҷиддӣ
term	<i>n</i> : шарт
test	<i>n</i> exam: имтиҳон; quiz: санҷиш; <i>vt</i> : озмудан (озмо), санҷидан (санҷ), тафтиш кардан
that is	<i>conj</i> : яъне
thermometer	<i>n</i> : ҳароратсанҷ
thesis	<i>n</i> : рисола
thief	<i>n</i> : дузда
thigh	<i>n</i> : рон
think	<i>vi</i> : фикр кардан (дар бораи about)
thoughtful	<i>adj</i> : боандеша
thresh	<i>vt</i> : гандум кӯфтан; thresh wheat : гандум кӯфтан
threshold	<i>n</i> : даргоҳ
throat	<i>n</i> : гулӯ; sore throat : гулӯдард
throw	<i>vt</i> : партофтан (парто), андохтан (андоз)

throw away	<i>vt</i> : партофтан (парто), тарк кардан
thunderstorm	<i>n</i> : раъду барқ
ticket	<i>n</i> : чипта, билет
tie	<i>n</i> connection: робита, алоқа; necktie: галстук; <i>vt</i> : бастан (банд)
times	<i>n</i> era: замон, омон; multiplication: зарби
toe	<i>n</i> : ангушти пой
tolerant	<i>adj</i> : пуртоқат
tomorrow	<i>adv</i> , <i>n</i> : пагоҳ, фардо
ton	<i>n</i> : тонна
tongue	<i>n</i> : забон
topaz	<i>n</i> : забарҷад
torment	<i>vt</i> : азоб додан
total	<i>n</i> : ҷамъ, ҳамагӣ
tower	<i>n</i> : манора
town	<i>n</i> : шаҳрак
town meeting	<i>n</i> : ҳашар
trade	<i>n</i> commerce: савдо; as profession: пеша
train	<i>n</i> : қатора; <i>vi</i> : машқ кардан; <i>vt</i> : парвар(и)дан (парвар)
training	<i>n</i> : омӯзиш
tranquil	<i>adj</i> : фароғатбахш
tranquility	<i>n</i> : оромӣ, осудагӣ
translator	<i>n</i> : тарҷумон
trash	<i>n</i> : ахлот
travel	<i>n</i> : саёҳат; <i>vi</i> : сафар кардан
travel agency	<i>n</i> : ширкати сайёҳӣ
treat	<i>vt</i> illness: табобат кардан; deal with a person: муносибат кардан (бо indicates person treated)
tribe	<i>n</i> : халқ
trillion	<i>num</i> US (=UK billion): биллион
trip	<i>n</i> : сайр, сафар; <i>vi</i> : пешпо кардан; take a trip : сафар кардан
trolleybus	<i>n</i> : троллейбус
trousers	<i>n</i> : шим

truck	<i>n</i> : мошини боркаш
truth	<i>n</i> : ҳақиқат
tune	<i>n</i> : тарона
turban	<i>n</i> : салла
turn	<i>vi</i> rotate: гаштан (гард); appeal: мурочиат кардан (ба to); <i>vt</i> : гардон(и)дан (гардон)
turquoise	<i>n</i> : фирӯза
twice	<i>adv</i> : ду бор, ду маротиба
type	<i>n</i> : гуна, намуд, навъ
uh-oh!	<i>interj</i> : оббо
umbrella	<i>n</i> : чатр
unanimity	<i>n</i> : якдилӣ
unbearable	<i>adj</i> : тоқатфарсо
uncomfortable	<i>adj</i> : беҳузур, ноқулай
unconscious	<i>adj</i> : беҳуш
undershirt	<i>n</i> : тақурта
understanding	<i>n</i> : дарк
undo	<i>vt</i> : кушодан (кушо)
undoubtedly	<i>adv</i> : бешубҳа
unity	<i>n</i> : ваҳдат
universal	<i>adj</i> : умумичаҳонӣ
university	<i>n</i> : донишгоҳ
unwillingly	<i>adv</i> : беихтиёр
unwrap	<i>vt</i> : кушодан (кушо)
upset	<i>adj</i> : тити парешон
urgent	<i>adv</i> : фаврӣ
usage	<i>n</i> : истеъмол
use up	<i>vt</i> : сарф кардан
useful	<i>adj</i> : ғоиданок; be useful : нафъ бахшидан
valley	<i>n</i> : водӣ
valuable	<i>adj</i> : қимматбаҳо
value	<i>n</i> : нарх; <i>vt</i> : арзидан (арз)
veil	<i>n</i> : фаранҷӣ
veteran	<i>n</i> : ветеран
veterinarian	<i>n</i> : байтор
vicinity	<i>n</i> : наздикӣ
victory	<i>n</i> : ғалаба
vigor	<i>n</i> : қувва
vine	<i>n</i> : наздаи ток

vinegar	<i>n</i> : сирко
vineyard	<i>n</i> : ток
Virgo	<i>n</i> : сунбула
visa	<i>n</i> : раводид
visitor	<i>n</i> : меҳмон
viticulture	<i>n</i> : тоқдорӣ
vixen	<i>n</i> : рӯбоҳи мода
vocalist	<i>n</i> : овозхон
vodka	<i>n</i> : арақ
voice	<i>n</i> : овоз
volunteer	<i>n</i> : ҳашарчӣ
walk	<i>n</i> : сайр; <i>vi</i> aimlessly: гаштугузор намудан, гардиш кардан; with purpose: роҳ гаштан; see also stroll . (English uses walk more widely than Tajiki does; the Tajiki verbs generally have the sense go for a walk . To indicate motion on foot with a specified destination or path, Tajiks prefer to use <i>ниёда</i> on foot and a verb of motion like <i>рафт</i> тан go or <i>баргаштан</i> return)
walking stick	<i>n</i> : асо
wander	<i>vi</i> : гардидан (гард)
want	<i>vt</i> : хостан (хоҳ)
warm up	<i>vi</i> : гарм шудан; <i>vt</i> : гарм кардан
wasp	<i>n</i> : занбӯр
waste	<i>n</i> : ахлот
waterfall	<i>n</i> : шаршара
wax	<i>n</i> : мум
way	<i>n</i> direction: сӯй, тараф; path: роҳ; means: чора; in this way : инчунин; in that way : ончунин
ways	<i>n</i> : усул
weakness	<i>n</i> : сустӣ
wealth	<i>n</i> : сарват
wear	<i>vt</i> clothes: пӯшидан (пӯш)
wear away	<i>vi</i> : ламидан (лам); <i>vt</i> : ламондан (ламон)

wedding party	<i>n</i> : тӯйи арӯсӣ
weekly newspaper	<i>n</i> : ҳафтанома
weep	<i>vi</i> : гиристан (гирӣ), гиря кардан
weeping	<i>n</i> : гиря
weightlifting	<i>n</i> : вазнбардорӣ
welcome	<i>vt</i> : хуш омадан; You're welcome : Саломат бошед.
well	<i>adj</i> healthy: сиҳат
wen	<i>n</i> : буқоқ, чоғар
western	<i>adj</i> : ғарбӣ; occidental: ғарбиёна
wet	<i>adj</i> : тар
wheat threshing	<i>n</i> : гандумкӯбӣ
wheel of fortune	<i>n</i> : чархофалак
while	<i>prep, conj</i> : ҳангоме (ки), зимни
whisk (eggs)	<i>vt</i> : лат додан
whistle	<i>n</i> : хуштак
whole	<i>adj</i> : пурра; <i>n</i> : тамом
wine glass	<i>n</i> : қадаҳ
winnow	<i>vt</i> : бод кардан
winter quarters	<i>n</i> : қишлоқ
wintry	<i>adj</i> : зимистона
wise	<i>adj</i> : бофаҳм, донишманд, доно, бохирад
withdraw	<i>vt</i> : даст кашидан (аз from)
witty	<i>adj</i> : шӯх
wolf	<i>n</i> : гурғ; female: модагурғ; wolf cub : гурғбача

woman	<i>n</i> : зан, бону
women's	<i>adj</i> : занона
wooden	<i>adj</i> : чӯбин, чӯбӣ
woodworking	<i>n</i> : чӯбкорӣ
woolen	<i>adj</i> : пашмин, пашмӣ
worker	<i>n</i> : мардикор, меҳнаткаш
worried	<i>adj</i> : хавотир (аз about), титут парешон
worry	<i>n</i> : ғам; <i>vt</i> : азоб додан (аз about)
worship	<i>v</i> : ибодат кардан, парастииш кардан
worth	<i>n</i> : нарх
would that	<i>conj</i> : кошкӣ
wound	<i>n</i> : захм
wounded, be	<i>vi</i> : маҷрӯх шудан
wrapping	<i>n</i> cotton gauze: докабанд
wrestling	<i>n</i> : гӯштингирӣ; <i>adj</i> : гӯштин
writing	<i>n</i> : хат
X-ray	<i>n</i> : рентген; <i>vt</i> : рентген кардан
yardstick	<i>n</i> : ҷадвал
year before last	<i>adv</i> : паресол
yearly	<i>adj</i> : солона
yet	<i>adv</i> : ҳанӯз
yogurt	<i>n</i> : мост; liquid: ҷурғот; solid: чакка
zoology	<i>n</i> : зоология
Zoroastrian	<i>n</i> : зардуштӣ

APPENDIX 3 Tajiki Verbs

<i>Infinitive</i>	<i>Present Stem</i>	<i>English</i>
анбоштан	анбоз	to fill up, to store up, to hoard, to accumulate, to pack, to stuff
андохтан	андоз	to unload, to throw, to eject, to pull out, to bend, to shoot, to set, to delay
анҷомидан	анҷом	to be accomplished, to be fulfilled
арзидан	арз	to have worth, to cost, to be of value
афзудан	афзо(й)	to multiply, to increase, to enlarge, to raise, to expand
афкандан	афкан	to throw, to toss, to hurl, to pitch, to project
афрӯхтан	афрӯз	to light, to kindle
афрохтан	афроз	to raise, to elevate, to hoist
афсурдан	афсур	to depress, to deject, to discourage
афтидан	афт	to fall, to drop
афтодан	афт	to fall, to drop
афшондан	афшон	to sprinkle, to scatter, to spread, to sow
бастан	банд	to tie, to bandage
бурдан	бар	to take, to bring, to win, to cut
барангехтан	барангез	to incite, to excite, to encourage, to move, to promote
барандохтан	барандоз	to abolish, to overthrow, to destroy
барафрохтан	барафроз	to hoist
барафроштан	барафроз	to raise, to hoist
барафрӯхтан	барафрӯз	to inflame
барафшондан	барафшон	to scatter, to sprinkle, to spread about, to spray
барбастан	барбанд	to pack
баргаштан	баргард	to return, to come back
баргардондан	баргардон	to turn away, to give back, to reverse
баргирифтан	баргир	to take away, to carry off
бардамидан	бардам	to blow, to breathe into, to inflate, to sprout
бардӯхтан	бардӯз	to stitch together, to fix, to staple
бардодан	бардеҳ	to give, to pay, to offer, to present

бардоштан	бардор	to pick up, to raise, to elevate, to lift
барзадан	барзан	to roll up, to tuck up, to fold
баркашидан	баркаш	to weigh,
баровардан	баровар	to take out, to bring out, to carry out
баровехтан	баровез	to hang, to suspend, to dangle
баромадан	баро	to exit, to go out, to leave
барошуфтан	барошӯб	to be disturbed,
барфишондан	барфишон	to sprinkle, to scatter, to spread, to sow
бархезондан	бархезон	to stand, to raise
бархостан	бархоҳ	to rise, to get up, to stand up
бархӯрдан	бархӯр	to encounter, to bump into, to clash, to offend
барҷастан	барҷаҳ	to jump or leap
бахшидан	бахш	1.) to grant, to bestow, to give 2.) to pardon, to excuse, to forgive, to absolve
бехтан	без	to sieve
бӯйидан	бӯй	to smell, to sniff, to perceive, to breathe in
бохтан	боз	to lose, to fail
бозидан	боз	to play, to act, to perform, to jest
бозгаштан	бозгард	to return, to come back
бозгардонидан	бозгардон	to turn away, to give back, to reverse
бозгуфтан	бозгӯй	to repeat, to retell, to recount
боздодан	боздеҳ	to give
бозёфтан	бозёб	to recover, to regain, to recoup
бозмондан	бозмон	to be hindered or detained, to lag behind
бозомадан	бозо(й)	to come back, to return, to come again
бозовардан	бозор	to bring back, to return
бозхондан	бозхон	to be called back
бозхостан	бозхоҳ	to take to task, to reprove, to reprimand, to interrogate
болидан	бол	to be glad, to rejoice
боридан	бор	to rain, to snow, to pour
бофтан	боф	to braid, to plait, to knit, to weave
бойистан	бош	to be mandatory, to be necessary
бӯсидан	бӯс	to kiss

будан	бош	to be
бурдан	бар	to take, to bring, to win
буридан	бур	to cut
вазидан	ваз	to blow, to bluster
варамидан	варам	to swell, to inflame, to dilate, to protrude, to be inflated, to be inflamed, to bloat, to puff (up), to bulge
варзидан	варз	to cultivate, to exercise, to train, to cherish, to knead
ваҳмидан	ваҳм	to fear, to form frightful
вогузоштан	вогузор	to leave, to cede, to transfer, to abandon
водоштан	водор	to set, to appoint, to set up
ворастан	вораҳ	to be delivered, to be saved, to be relieved
вораҳидан	вораҳ	to be delivered, to be saved, to be relieved
вохӯрдан	вохӯр	to meet, to come across
газидан	газ	to bite, to sting
газондан	газон	passive form of газидан
ғалтидан	ғалт	to roll, to wallow, to welter
ғалтондан	ғалтон	to roll to cause
гандидан	ганд	to rot, to putrefy, to decay, to spoil
гаравидан	гарав	to follow, to adhere to, to pursue
гардидан	гард	to ramble, to walk, to spin, to revolve
гардондан	гардон	to turn around, to revolve, to rotate
гаройидан	гарой	to have a tendency, to intend, to desire
гаштан	гард	to revolve, to rotate, to spin, to turn
ғежидан	ғеж	to slip, to slide
ғелидан	ғел	to roll down, to tumble
ғечидан	ғеч	to slip, to slide
гӯзидан	гӯз	to fart
гиристан	гирй	to weep, to cry
гирифтан	гир	to take, to deceive, to obtain, to get
гирондан	гирон	to light, to kindle
гӯрондан	гӯрон	to bury
ғӯтидан	ғӯт	to sink, to plunge, to immerse
ғӯтонидан	ғӯтон	to cause to dive, to cause to plunge
гудохтан	гудоз	to melt, to dissolve

гузаштан	гузар	to pass, to cross, to expire
гузидан	гузин	to choose, to select, to elect
гузоридан	гузор	to put, to serve, to pay, to perform
гузоштан	гузор	to place, to put
ғунгидан	ғунг	to buzz
ғундоштан	ғундор	to harvest, to gather, to amass, to pick
ғунудан	ғанаб	to rest, to relax, to sleep
ғунчидан	ғунч	to hold, to be packed together, to contain
ғунҷонидан	ғунҷон	to collect, to gather together
гурехтан	гурез	to run away, to escape, to flee, to avoid
ғурридан	ғур	to roar, to growl
гусастан	гусил	to cut, to sever, to tear, to disconnect, to rupture
гусехтан	гусил	to cut, to rupture, to break (off), to disconnect
густурдан	густур	to spread, to propagate, to expand, to diffuse, to open
гуфтан	гӯй	to say, to tell, to relate, to speak
давидан	дав	to run, to gallop
дамидан	дам	to blow, to breath into, to sprout
даравидан	дарав	to harvest, to reap, to cut
дарандохтан	дарандоз	to unload, to throw, to eject, to pull out, to bend, to shoot, to set, to delay
дарафтидан	дарафт	to attack, to assault, to strike down
дарафтодан	дарафт	to attack, to assault, to strike down
даргирифтан	даргир	to catch on fire
даргирондан	даргирон	to set on fire, to light
даргузаштан	даргузар	to pass away, to die
дарёфтан	дарёб	to gain, to collect, to take possession
даридан	дар	to tear, to rip
даркашидан	даркаш	to retract, to pull or draw out
дармондан	дармон	to be stuck, to be trapped
даровардан	даровар	to take out, to bring out, to produce, to show
даровехтан	даровез	to hang, to suspend, to grapple with
даромадан	даро	to enter, to go in, to come in
даромехтан	даромез	to intermingle, to intermix, to blend, to mingle

дарпайвастан	дарпайванд	to join, to connect, to link
даррабудан	даррабо	to steal, to pilfer, to lift, to swipe, to kidnap, to hijack
даррасидан	даррас	to overtake, to happen, to come upon
даррафтан	даррав	to run away, to flee, to escape, to shirk, to fly, to avoid, to evade, to be dislocated
даррондан	даррон	to tear, to rip up
дархостан	дархоҳ	to request, to solicit, to intercede
дидан	бин	to see, to watch, to observe, to experience
додан	деҳ (дих)	to give
донистан	дон	to know
доштан	дор	to have, to hold
дуздидан	дузд	to steal
дурахшидан	дурахш	to shine, to sparkle, to glitter
дӯхтан	дӯз	to sew
дӯшидан	дӯш	to milk
ёзидан	ёз	to lie down, to stretch out
ёфтан	ёб	to find, to discover, to acquire
жӯлидан	жӯл	to become entangled, to become disheveled
жӯлонидан	жӯлон	to dishevel
задан	зан	to strike, to hit, to beat
зебидан	зеб	to befit, to suit
зирбонидан	зирбон	to fry
зистан	зиҳ	to live
зодан	зоӣ	to give birth
зойидан	зоӣ	to give birth
зудудан	зудо	to clean, to purify
калавидан	калав	to stagger, to totter
кандан	кан	to dig, to pick to pluck, to rip, to pull
қапидан	қап	to hold
кардан	кун	to do, to make
кафидан	каф	to crack, to split
кафондан	кафон	to chop, to split, to break up
кашидан	каш	to pull, to drag, to draw
кашонидан	кашон	to transport, to portage, to carry

кӯбидан	кӯб	to beat, to knock
кебидан	кеб	to beware, to be afraid
киштан	кор	to sow, to plant
коридан	кор	to sow, to plant
костан	коҳ	to loose weight
кофтан	коб	to look for, to search for, to dig
коҳидан	коҳ	to grow thin, to loose weight
коштан	кор	to sow
кушодан	кушо	to open, to untie
куштан	куш	to kill, to switch off, to put out
кӯфтан	кӯб	to beat, to knock
кӯфтан	кӯб	to beat, to knock
кӯчидан	кӯч	to move, to migrate
кӯшидан	кӯш	to strive, to make an effort, to try hard
лағжидан	лағж	to slip
лақидан	лақ	to chatter
ламсидан	ламс	to touch, to palpate
лангидан	ланг	to limp, to walk lamely
лаппидан	лап	to lap, to swish, to ripple
ларзидан	ларз	to shake, to tremble, to shiver
лесидан	лес	to lick
лофидан	лоф	to boast, to brag
мазидан	маз	to suck, to absorb, to taste
макидан	мак	to suck, to absorb
макондан	макон	to suckle, to nurse
мирондан	мирон	to kill
молидан	мол	to rub, to spread
мондан	мон	to put, to place, to be left, to remain, to keep, to last, to stay, to tarry, to delay, to survive
монондан	монон	to be kept
мукофотонидан	мукофотон	to award
мурдан	мур	to die
навардидан	навард	to travel, to traverse, to roll, to fold, to twist
навистан	навис	to write
навиштан	навис	to write, to compose
навозидан	навоз	to play a musical instrument, to strum

навохтан	навоз	to play a musical instrument, to strum
намудан	намо	to appear, to seem
нигаристан	нигар	to look, to glance
нигоридан	нигор	to write, to portray, to paint, to illustrate, to draw
нигоштан	нигор	to write, to portray, to paint, to illustrate, to draw
ниҳодан	неҳ (них)	to place, to put,
нишастан	нишин	to sit, to sit down, to take a sit, to reside, to dwell
нишонидан	нишон	to seat, to set, to plan, to fix, to implant, to settle down
ниюшидан	ниюш	to listen, to hearken, to eavesdrop, to search
нозидан	ноз	to boast of, to flaunt, to brandish, to plume oneself
нолидан	нол	to moan, to cry, to lament, to complain
номидан	ном	to name, to call, to nominate
нӯшидан	нӯш	to drink
овардан	ор/овар	to bring, to produce, to accept
овехтан	овез	to hang, to suspend
озмудан	озмо	1) to test, to try, to examine 2) to experience,
олудан	олой	to contaminate, to pollute, to stain
омадан	(би)ё/ой	1) to come, to arrive 2) to become 3) to befall
омӯхтан	омӯз	to learn, to study
оромидан	ором	to be quieted down, to become quieted
оростан	орой	to adorn, to decorate
осудан	осо	to rest, to obtain peace of mind, to repose
ошомидан	ошом	to drink, to guzzle, to swig, to imbibe
пажмурдан	пажмур	to fade, to wither, to droop, to waste away
пажӯҳидан	пажӯҳ	to do research, to probe, to investigate, to search
пазируфтан	пазир	to accept, to receive, to approve, to admit
пазонидан	пазон	to cook, to cause to cook

пайвастан	пайванд	to join, to connect, to link
паймудан	паймо	to measure, to travel, to go
парастидан	параст	to adore, to worship, to idolize
парвардан	парвар	to nourish, to foster, to educate
пардохтан	пардоз	to settle accounts, to pay, to reimburse
паридан	пар	to fly, to jump, to flutter, to leap
парокандан	парокан	to scatter, to broadcast, to disseminate, to strew
партофтан	парто	to throw, to hurt, to cast
перостан	перой	to trim (off), to dress up, to embellish, to decorate
пиндоштан	пиндор	to suppose, to imagine
писандидан	писанд	to admire, to like, to select, to approve of
пӯйидан	пӯй	to search, to run after, to inquire, to look for something
пойидан	пой	to keep watch, to watch, to guard, to stop, to wait
полудан	полой	to filter, to strain, to purify, to refine
пошидан	пош	to sprinkle, to scatter, to defuse
пурсидан	пурс	to ask, to question, to beg, to inquire
пӯсидан	пӯс	to rot, to spoil, to go bad, to putrefy
пухтан	паз	to cook
пучидан	пуч	to pinch
рабудан	рабо	to steal, to pilfer, to lift, to swipe, to kidnap, to hijack
размидан	разм	to war, to fight, to battle
рақсидан	рақс	to dance
рамидан	рам	to shy, to be startled, to stampede, to buck
ранчидан	ранҷ	to take offence, to be offended, to be annoyed
ранҷондан	ранҷон	to offend, to give offence, to annoy, to insult
расидан	рас	to reach, to attain, to get to, to arrive, to ripen
расондан	расон	to complete, to finish, to conclude, to help
растан	раҳ	to be saved, to be freed, to be delivered

рафтан	рав	to go, to go out/away, to leave
раҳидан	рах	to be saved
раҳондан	раҳон	to deliver, to save, to rescue, to set free
рахшидан	рахш	to shine, to glitter
резондан	резон	to pour, to spill, to cast away
рӯёндан	рӯён	to cause to grow
ресидан	рес	to spin, to weave
рехтан	рез	to pour, to cast, to flow, to fall
рӯйидан	рӯй	to grow
рондан	рон	to drive, to pilot, to conduct, to ride
рустан	рӯй	to grow
рӯфтан	рӯб	to sweep
сабзидан	сабз	to germinate, to sprout, to grow
сабзондан	сабзон	to grow, to cultivate, to cause to germinate
сазидан	саз	to merit, to deserve, to be worth
санчидан	санҷ	to weigh, to measure, to test
саройидан	сарой	to sing
ситезидан	ситез	to quarrel, to fight,
ситонидан	ситон	to take by force, to seize, to wrench, to snatch
сойидан	сой	to pulverize, to grind, to abrade, to wear away
сохтан	соз	to make, to build, to construct, to produce
судан	сой	to rub, to grind, to pulverize, to abrade
сулфидан	сулф	to cough
супоридан	супор	to hand over, to give, to offer
супурдан	супур	to hand over, to give, to offer
сурудан	саро	to sing
сурфидан	сурф	to lay down
сурхидан	сурх	to turn red, to become red
сутудан	сито	to praise
суфтан	сой	to polish
сӯхтан	сӯз	to burn, to consume, to be consumed, to flame
тавонистан	тавон	can, to be able to, to ability

такондан	такон	to dust by shaking, to shake, to cause to shake
талбидан	талб	to demand, to request
танидан	тан	to spin/weave
тапидан	тап	to beat, to throb
таркидан	тарк	to burst, to explode
тарконида	таркон	to blow up, to explode
таровидан	таров	to leak, to drip water
тарошидан	тарош	to shave, to clip, to shear, to plane, to scrape, to sharpen
тарсидан	тарс	to be afraid, to fear
тарсонидан	тарсон	to frighten, to scare
тафсидан	тафс	to become red-hot
тафсонидан	тафсон	to heat, to warm it up
таҷҳизонидан	таҷҳизон	to equip
тобидан	тоб	1) to shine, to shimmer 2) to resemble, to look like
тозидан	тоз	to gallop, to rush, to attack
тофтан	тоб	to twist
тохтан	тоз	to run, to gallop
туршидан	турш	to become sour, to turn rancid
фармудан	фармо	to order, to command
фаровардан	фарор	unloaded, lowered down
фаромадан	фаро	to get down, to climb down, to come down
фарсудан	фарсо	to wear down, to tire, to erode
фаҳмидан	фаҳм	to understand, to comprehend
фаҳмондан	фаҳмон	to cause to understand, to explain
фаҳридан	фаҳр	to brag, to boast, to vaunt
фиребидан	фиреб	to lie, to deceive
фирефтан	фиреб	deceived, fooled, tricked
фиристодан	фирист	to send
фитодан	афт	to fall
фишондан	фишон	to shake, to cause to move
фишордан	фишор	to shake, to press, to squeeze
форидан	фор	to give pleasure, to please
фузудан	физо	to add, to increase
фуоровардан	фурор	to unload, to bring down, to let down

фуромадан	фуро	to get off, to come down from
фурӯхтан	фурӯш	to sell
фусурдан	фусур	to be depressed, dejected
фишурдан	фишор	to press, to squeeze
хазидан	хаз	to creep, to grovel, to crawl
халидан	хал	to prick
халонидан	халон	to pierce, to prick
хамидан	хам	to bend, to stoop
хандидан	ханд	to laugh
хандондан	хандон	to make someone laugh
харидан	хар	to buy
ҳаросидан	ҳарос	to be afraid, to fear
ҳаросонидан	ҳаросон	to frighten, to scare
харошидан	харош	to scratch, to scrape
хестан	хез	to get up, to stand
хиромидан	хиром	to strut, to prance, to walk
хобидан	хоб	to lie down, to sleep, to nap
хобондан	хобон	to put to sleep
хойидан	хой	to chew
хондан	хон	to read, to study
хонондан	хонон	to educate
хоридан	хор	to itch, to scratch
хостан	хоҳ	1) to desire, to wish, to want 2) to ask
хӯрдан	хӯр	to eat
хӯрондан	хӯрон	to feed
хӯсидан	хӯс	to scare, to frighten
хуспидан	хусб	to sleep, to doze
хуфтан	хоб	to sleep, to doze
хушкидан	хушк	to dry up
хушкондан	хушкон	to dry
чайқондан	чайқон	to rinse
чакидан	чак	dripping, oozing
чакондан	чакон	to drop by droplets
чамидан	чам	to strut, to walk in a stately fashion
чангидан	чанг	to fight, to war, to battle
чаридан	чар	to graze, to pasture

чаронидан	чарон	to pasture, to graze
чархидан	чарх	to spin, to rotate, to whirl
часпидан	часп	to stick, to attach, to bond, to cling
часпонидан	часпон	to stick on, to affix
ҷастан	ҷаҳ	to jump,
ҷаҳидан	ҷаҳ	to jump
чашидан	чаш	to taste
чашонидан	чашон	to be given a drink
чидан	чин	to pick, to pluck, to pare
ҷӯлидан	ҷӯл	to soil oneself, to make oneself dirty
ҷунбидан	ҷунб	to move, to stir, to shake, to nod
ҷунбондан	ҷунбон	to move, to change the place or position of, to rock
ҷустан	ҷӯй	to seek, to look for, to search
ҷӯшидан	ҷӯш	to boil, to bubble, to stew
ҷӯшондан	ҷӯшон	to be boiled
шармидан	шарм	to be ashamed, to be modest, to be embarrassed
шикастан	шикан	to break
шикебидан	шикеб	to be patient
шикофидан	шикоф	to drill, to split
шикофтан	шикоф	to drill
шинондан	шинон	1) to seat someone, to offer give a seat, 2) to plant
шиносонидан	шиносон	to introduce, to acquaint, to familiarize
шинохтан	шинос	to be acquainted with, to recognize, to know
шиппонидан	шиппон	to shake out, to shiver
шитобидан	шитоб	hurrying
шитофтан	шитоб	to run quickly, to make haste, to run
шиштан	шин	sitting, seated
шойистан	шой	to be worthy, to deserve, to suit, to be fitting
шоридан	шор	to stream down, to flow, to trickle
шошидан	шош	to urinate, to pee
шӯридан	шӯр	to revolt, to riot, to rebel, to stir up trouble
шӯронидан	шӯрон	to arouse, to incite

шудан	шав	to become
шукуфтан	шукуф	to flower, to bud, to blossom, to open
шуморидан	шумор	1) to count, to add 2) to consider, to reckon, to take account
шумурдан	шумур	to add up, to calculate, to count
шунавидан	шунав	to hear, to listen
шунавонидан	шунавон	to cause to hear, to cause to be heard
шунидан	шунав	to hear, to listen
шустан	шӯй	to wash, to cleanse

Index

- A -

adjectives 60, 93
 of necessity 38
adverbs 87, 203

- C -

conditionals
 past 129
 present 120
counterfactuals 129

- D -

diminutives 228
direct objects 195

- I -

imperatives 30, 120
infinitives 17, 46, 146, 186

- M -

modal auxiliaries 46, 111, 152, 160, 166, 211
months 92

- N -

negatives 4, 146

- P -

participles
 future 146, 211
 past 5, 77, 160, 179
 present 60
personal possessive markers 195
plurals 106
prefixes 30, 93

- R -

reportatives 238

- S -

seasons 92
subjunctives 111, 120, 160, 211
suffixes 93, 228

- T -

tense
 future 146, 211
 past imperfect 129
 present continuous 4-5
 present perfect 77, 87, 88
 present/future 30, 120, 211
 simple past 88

time

 future 146, 211
 past 77
 present 4-5, 30, 77

- V -

verb stems
 past 166
 present 30, 111, 186, 203
voice
 causative 186
 passive 179